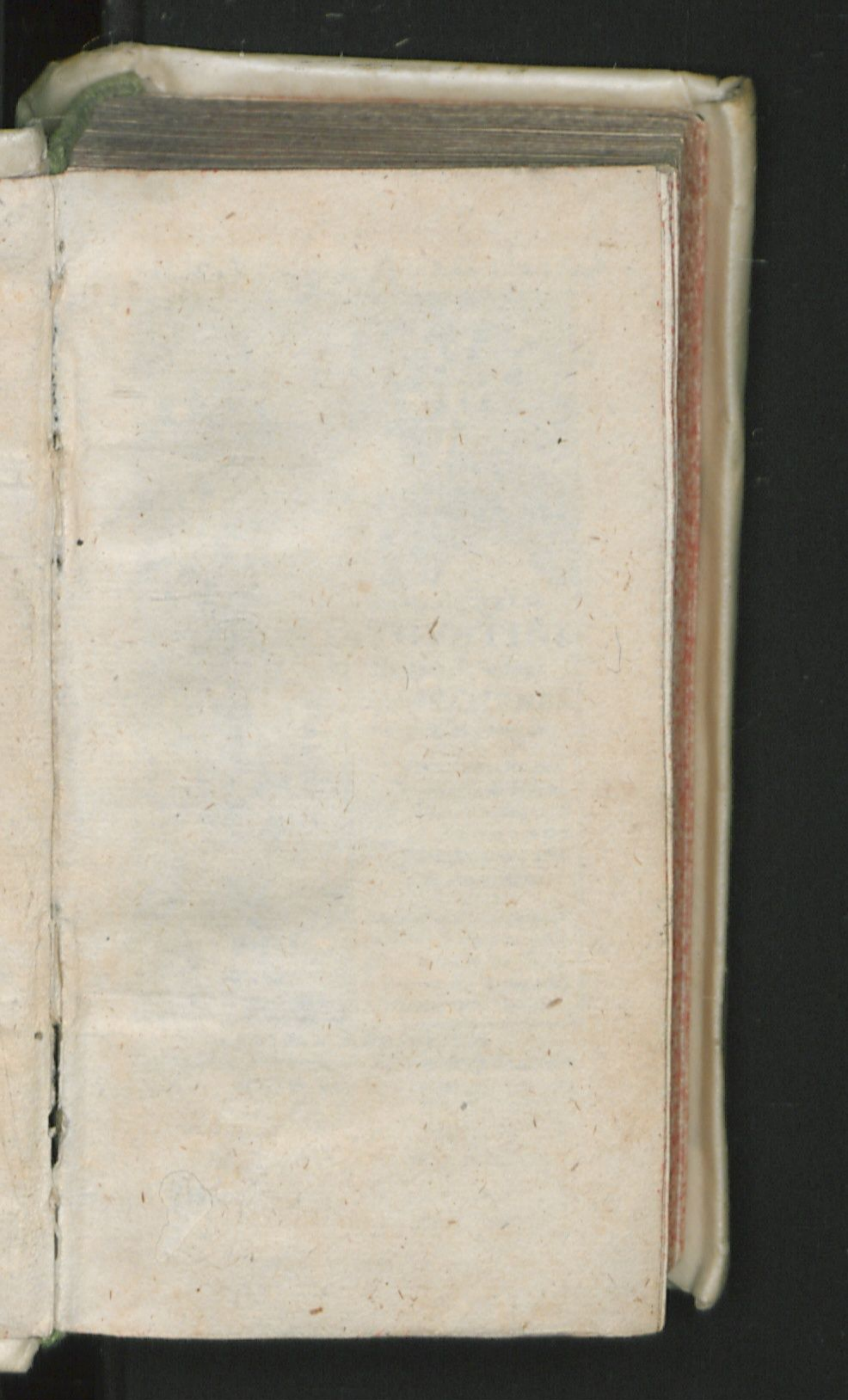

B. 1. 504

Augustinus

DFW 00

Anvilius Augustinus

[T. 1. s.] ✓

DIVI AVRELII
AVGVSTINI
Hippon. Episcopi
MEDITATIONES.
Soliloquia et Manuale.

Medi-
tati-
ones { B. ANSELMI cum
tractatu de humani
generis redemptione.
D. BERNARDI
IDIO TÆ viri docti
de amore divino.

*Omnia ad m s s. exemplaria
emend. & in meliorem ordin.
distributa: opera ac studio
R. P. Henrici Sommalii
Societatis Iesv Theologi.*

COLONIÆ AGRIPPINÆ,
Sumptibus Cornelii ab Egmond et Sociorum
ANNO MDCCCXXXI.

ADMODUM
 REVERENDO PATRI
 AC DOMINO
 PHILIPPO CAVERELE
 S. VEDASTI ABBATI

Religiosissimo,

HENRICUS SOMMALIUS

è Societ. JESU, S. P. D.

TAm vere quam sapienter
 quondam divus Bernardus
 scripsisse videtur: Omnes
 causamur nobis deesse gratiam: sed
 justius forsitan ipsa queritur, sibi
 nonnullos deesse. Ego vero quid simile
 non importune mihi dicere posse vi-
 deor: Omnes causamur nobis deesse
 devotionem: sed justius forsitan de-
 votio ipsa queri posset, sibi eheu
 deesse plurimos. Quid mirum videri
 debet, si multi tentationum ventis
 impulsī, hodie turpissime ac facilli-
 me in varia scelerum genera laban-
 tur, cum ipsi devotione sint destitu-
 ti: quæ tamen est virtutis univer-
 se fulcrum quoddam, & adversus
 A 2 cunctos.

cunctos hostes clypeus iuissimus. Tolle ab homine devotionem : quidnam (obsecro) is erit, nisi animal quoddam, ad omne ineundum certamen imbecillum ac inerme? At vero si quis alicujus devotionis munimento fulius fuerit, quæ vitiorum monstra non evincet? Exemplo luculentissimo id commonstrare haud difficile erit. Si mihi etenim centum homines devotione ornatos obtuleris, vix ex eis duos, toto biennii discursu, in mortale crimen aliquod lapsos inveniam : Si vero totidem indevotos, equidem de illis tantundem affirmare non ausim. Sed & multa intercapedine hi à se invicem dissiti esse videntur. Qui etenim devotioni sunt addicti, si ex fragilitate quadam humana, peccatum lethale admitterint, è vestigio emergere, è cæno turpitudinis, omni studio conantur : At vero indevoti à lapsis vix iterum ad meliorem frugem assurgere norunt. Quare nihil accommodatius habere videor, cui virum devotum comparem, **SELENITE** : qui lapis est & gemma quædam, in Perside sive Arabia nascens, haud quidem ignobilis : cujus, cum crescente Luna, candor accrescit,

¶

DEDICATORIA.

¶ cum decrescente, pari quodam passu, novo naturæ miraculo decrescit. Eadem etiam ratione vir piis rebus addictus, pietate & quodam animi candore crescit, crescente devo:ione. Secus autem in homine indevoto usu venit, in quo tantundem integritatis vitæ atque morum decrescit, quantum devotionis ei decedit. Neque illud silentio prætereundum esse duco, quod quidam de hoc **SELENITE** refert, eum arbori alligatum, frugiferam illam reddere. Hoc ipsum, quotidiana experientia, viri devotione præditi, verissime esse in se comperiunt, dum variis incumbunt Christianæ vitæ officiis, & multa bonorum operum segete locupletes fieri conantur.

Porro ne multis te morer, Præsul admodum Reverende, ab amicis pridem rogatus fui, ut ex sanctorum Patrum monumentis, aliquem libellum, (velut enchiridion quoddam) ad amorem divinum excitandum, & ad devotionem comparandum scriberem. Ego itaq; pie ac studiose eorum voluntati impigre obsecutus, hunc, quem vides **FASCICULUM**, qua potui celeritate confeci: quem

6 EPIST. DEDICAT.

T. P. R. ob insignem pietatem atque virtutem, quæ in te multorum sermone elucet, nuncupandum existimavi. Spero equidem eos, qui sæpius eo utentur, non parvum tum in amore divino, tum vero in devotione, incrementum esse facturos. Quid jam reliquum est, Antistes optime, nisi ut animo submisso te rogem, quatenus ea benevolentiae manu, hoc literarium atque devotionis munus, qua ipse tibi offero, accipere non graveris. Deus Optimus Maximus te cum universis Religiosis tuæ fidei commissis, multo sui amore, multaque animi devotione, augere dignetur. Vale, iterumque vale Archimandrita religiosissime, in annos plurimos salvus & incolumis.

MEDI

MEDITATIONES

S. AUGUSTINI.

CAPUT I.

*Invocatio Dei omnipotentis, ad morum
vitæ reparationem.*

Domine Deus meus, da cordi meo te desiderare, desiderando quærere, quærendo invenire, inveniendo amare, amando mala mea redimere, redempta non iterare: da Domine Deus meus cordi meo pœnitentiam, spiritui contritionem, oculis lachrymarum fontem, manibus eleemosynæ largitatem. Rex meus, extingue in me desideria carnis, & accende ignem tui amoris. Redemptor mei, expelle à me spiritum superbiæ, & concede propitius thesaurum humilitatis tuæ. Salvator mei, amove à me furorem iræ, & indulge mihi benignus scutum patientiæ. Creator mei, evelle à me animi rancorem, & largire mihi mitis mentis dulcedinem. Da clementissime Pater mihi solidam fidem, spem congruam, charitatem continuam.

2. Rector mei, averte à me vanitatem, mentis inconstantiam, cordis vagationem, oris scurrilitatem, oculorum elationem, ventris ingluviem, opprobria proximorum, scelera detractionum, curiosi-

8 MEDITATIONES

ratis pruriginem, divitiarum cupidinem, potentatum rapinam, inanis gloriae appetitum, hypocrisis malum, adulationis venenum, contemptum inopum, oppressionem debilium, avaritiae ardorem, invidiae rubiginem, blasphemiae mortem. Reseca in me, factor mei, temeritatem, iniquitatem, pertinaciam, inquietudinem, otiositatem, somnolentiam, pigritiam, mentis hebetudinem, cordis caecitatem, sensus obstinationem, morum truculentiam, boni inobedientiam, consilii repugnantiam, linguae effrenationem, pauperum praedam, impotentum violentiam, innocentum calumniam, subditorum negligentiam, circa domesticos severitatem, adversus familiares impietatem, erga proximos duritiam.

3. Deus meus, misericordia mea, oro te per dilectum Filium tuum, da mihi misericordiae opera, pietatis studia: compati afflictis, consulere erroneis, succurrere miseris, subvenire egenis, consolari mcestos, relevare oppressos, pauperes recreare, flebiles refovere, dimittere debitoribus, parcere in me peccantibus, odientes me diligere, pro malis bona reddere, neminem despiciere, sed honorare: bonos imitari, malos cavere, virtutes amplecti, vitia rejicere: in adversis patientiam, in prosperis continentiam, custodiam oris, & osium circumstantiae labiis meis: terrena calcare, coelestia sistere.

C A-

CAPUT. II.

Hominis accusatio, & commendatio misericordiae divinae.

1. **E**Cce plasmator mei, multa rogavi, qui nec pauca promerui. Fateor, heu fateor, non solum quæ postulo non debentur dona, sed multa & exquisita supplicia. Animant tamen me publicani, meretrices, & latrones: qui à faucibus hostis momentaneè eruti, finibus excipiuntur pastoris. Tu enim factor omnium Deus; licet in cunctis operibus tuis sis mirabilis, mirabilior tamen crederis esse in operibus pietatis. Unde de temetipso, per quendam tuum servum dixisti: Miserationes ejus super omnia opera ejus. Et quasi de singulo loquentem, de universo populo tuo te dixisse confidimus; Misericordiam autem meam non dispergam ab eo. Nullum enim spernis, neminem abjicis, neminem perhorrescis; nisi forte qui amens, te exhorruerit.

2. Ergo non iratus modo non percutis, sed te irritantibus dona, si quaerint, tribuis. Deus meus, cornu salutis meæ, & susceptor mei: ego infelix, ego te irritavi, ego malum coram te feci; furorem tuum provocavi, iram promerui: peccavi, & passus es: deliqui, & adhuc sustines. Si pœniteo, parcis: si revertor, suscipis; ne super dum differo, præstolaris. Revocas errantem, invitas repugnantem, expectas

TO MEDITATIONES

torpentem, amplexaris redeuntem. Doces ignorantem, mœrentem mulces, à ruina suscitans, post lapsum reparas; penitenti largiris, quærenti inveniris, & pulsanti aperis. Ecce Domine Deus salutis meæ, quid opponam, nescio; quomodo respondeam, ignoro. Nullum abs te confugium, nullum à te patet latibulum. Ostendisti mihi benevivendi viam, & gradiendi scientiam dedisti: minatus es mihi gehennam, & pollicitus es mihi paradisi gloriam.

3. Nunc Pater misericordiarum & Deus totius consolationis, confige timore tuo carnes meas, quatenus quæ minaris metuendo evadam; & redde mihi lætitiâ salutaris tui, ut quæ spondes diligendo percipiam. Fortitudo mea Domine, firmamentum meum, Deus meus, refugium meum, & liberator meus: suggere, quid de te cogitem; doce, quibus te sermonibus invocem; da, quibus operibus tibi placeam. Scio namque, scio unum, quo tu placaris, & aliud, quod non spernis. Est utique tibi spiritus contribulatus sacrificium, & acceptas cor contritum & humiliatum. His me Deus meus, adjutor meus, dita muneribus. His contra inimicum muni protectionibus; hoc de flammis vitiorum præsta refrigerium; his autem desideriorum passionibus pande piûm refugium.

4. Fac Domine virtus salutis meæ, ne sim de numero eorum, qui ad tempus cre-

cre-

credunt, & in tempore tentationis recedunt. Obumbra caput meum in die belli, spes mea in die afflictionis, & salus in tempore tribulationis.

5. En Domine illuminatio mea, & salus mea, rogavi, quibus ego; intimavi, quæ timeo; sed remordet me conscientia, reprehendant me cordis secreta; & quod amor ministrat, timor dissipat, zelus incitat, metus increpat, Acta mea formidinem, sed tua ingerit pietas fiduciam; tua hortatur benignitas, mea tardat malignitas. Et, ut verius fatear, occurrunt memoriæ phantasmata vitiorum, quæ reverberant audaciam præsumentium animorum.

CAPUT. III.

Hominis conquestio, qui propter inobedientiam a Domino non auditur.

I. **C**um enim quis odio dignus sit, qua fronte gratiam requirit. Cui pœna debetur, qua temeritate gloriam deponit; Lacescit iudicem, qui postposita satisfactione delicti, quærit præmiis honorari. Regi insultat obnoxius supplicio, qui donari flagitat indebito bravio, & dulcem affectum patris stultus exacerbatur filius, qui post illatas contumelias ante pœnitentiam hereditatis usurpat celsitudinem. Quid mi Pater, me gessisse recolo? Merui mortem, & peto vitam Com-movi regem meum, cujus impudens in-

VOCO

voco præsidium. Contempsi iudicem, quem temere postulo adiutorem. Insolens renui audire Patrem, quem demum præsumo habere tutorem.

2. Heu mihi quam sero venio : heu heu, quam tarde festino : heu me, quia curro post vulnera, dedignans incolumis præcavere jacula. Neglexi prospicere tela, modo vero sollicitor de morte vicina Vulnera vulneribus infixi, quia scelera sceleribus addere non timui : Recentis cicatrices labe respersi, quia prisca flagitia modernis iniquitatibus reciproca- vi ; & quæ divina solidaverat medicina, mea resolvit prurigo phrenetica. Cutis quæ superducta vulneribus morbum celaverat, sanie erumpente putruit : quia iterata iniquitas, concessam misericordiam exinanivit. Novi quippe scriptum : In quacunque hora justus peccaverit, omnes justitiæ ejus obliviscuntur. Si justitia aboletur justis ruentis, quanto magis pœnitentia peccatoris in idipsum revertentis ? Quoties ut canis redii ad vomitum, & quasi sus reperii volubrum ?

3. Fateor, quia mihi recordari est impossibile, quot mortalium ignorantes peccare docui, nolentibus delinquere persuasi, resistentes cœgi, volentibus consensi : Quot sane gradientibus laqueum induxi, viam quærentibus foveam retexi, ut patrare non horrerem, oblivisci non metui. Sed tu justus iudex signans pecca-

ta, quasi in sacco observasti omnes semitas meas, & cunctos gressus meos dinumerasti. Tacuisti semper, siluisti, patiens fuisti. Væ mihi, demum loqueris quasi parturiens.

CAPUT IV.

Judicis timor.

I. **D**Eus decorum, domine præstabilis super malitia: novi, quia manifestus venies; novi, quia non semper silebis, cum in conspectu tuo ignis exardescet, & in circuitu tuo tempestas valida ingruerit: cum advocaveris cælum desuper, & terram discernere populum tuum; Et ecce coram tot millibus populorum nudabuntur omnes iniquitates meæ: tot agminibus Angelorum patebunt universa scelera mea, non solum actuum, sed etiam cogitationum, simulque loquutionum. Tot iudicibus inops adstabo, quot me præcesserunt in opere bono. Tot arguentibus confundar, quot mihi præbuerunt bene vivendi exemplar. Tot convincar testibus, quot me monuerunt proficuis sermonibus, seque imitandos iustis dederunt actionibus. Domine mi, non suppetit, quid dicam: non occurrat, quid respondeam. Et cum jam intersum saxo illi di crimini, torquet me conscientia, cruciant cordis arcana, coarctat avaritia, accusat superbia, consumit invidia. Inflammat concupiscentia, infestat luxuria, dehonestat gula, ebrie-

ebrietas confutat, detraçtio lacerat, ambitio supp' antat, rapacitas objurgat, discordia dissipat, ira perturbat, lenitas dissolvit, torpor opprimit, hypocrisis fallit, adulatio frangit, favor attollit, calumnia pungit.

2. Ecce, liberator meus de gentibus iracundis: Ecce cum quibus vixi à die natiuitatis meæ, quibus & studui, quibus & fidem seruari. Ipsa me, quæ dilexeram, studia damnant; quæ laudaveram, vituperant. Hi sunt, quibus acquievi, amici, quibus parui, magistri; & quibus seruari, domini: Consules quibus credidi, cives quibus cohabitavi, domestici quibus consensi. Heu mihi, Rex meus & Deus meus: quia incolatus meus prolongatus est. Væ mihi, illuminatio mea, qui habitavi cum habitantibus Cedar. Et cum David sanctus dixerit multum, quanto magis ego infelix dicere possum, Nimis incola fuit anima mea? Firmamentum Deus meus, non iustificabitur in conspectu tuo omnis vivens. Spes mea non est in filiis hominum. Quem, si remota pietate iudicaveris, iustum invenies? Et nisi præveneris miserando impium, non est qui glorificet pium.

3. Credo namq; salus mea, quod audivi quoniam benignitas tua ad pœnitentiam me adducit; tui oris mihi sonuerunt nectarea labia: Nemo potest venire ad me, nisi Pater meus qui misit me, traxerit eum. Enimvero quia me instruxisti,

struxisti, tanquam propitius instructione formasti. totis medullis cordis, toto nisu mentis, rogo te omnipotens Pater, cum dilectissimo Filio tuo, teque dulcissima proles, cum serenissimo invoco Paraclito, trahe me, quatenus post te curram in odorem unguentorum tuorum dulciter.

C A P U T. V.

Invocatur Pater per Filium.

1. **I**nvoco te Deus meus, invoco te: quia prope es omnibus invocantibus te in veritate. Tu enim veritas es: doce me (quæso) per clementiam tuam, sancta Veritas, doce me invocare te in veritate, quia hoc fieri quomodo oporteat, nescio; sed à te doceri, beata veritas, humiliter imploro. Absque te enim sapere, est desipere: te vero nosse, est perfecte scire. Erudi me divina sapientia, & doce me legem tuam. Credo namque, beatus erit, quem tu erudieris, & de lege tua docueris cum. Desidero invocare te, quod quæso fiat in veritate. Quid est in veritate invocare Veritatem nisi in Filio Patrem? Ergo sancte Pater, sermo tuus veritas est, principiumque verborum tuorum veritas: hoc quippe est verborum tuorum principium, quod in principio erat Verbum. In ipso principio te summum adoro principium. In ipso veritatis verbo, te perfecta invoco Veritas, in quo ipsa eadem veritas, dirigas me in veritate & doceas.

2. Quid

16 MEDITATIONES

2. Quid enim est dulcius, quam genitorem in nomine unigeniti invocare: Patrem in recordatione Filii ad pietatem inflectere: Regem, charissimæ sobolis denominatione mitigare: Sic enim solent rei carceribus eripi, sic commancipati vinculis liberari: sic tristem accipientes sententiam capitis, non solum absolvi, sed insuper nancisci insolitam gratiam. Dummodo iratis Principibus dilectæ prolis intimaverint charitatem. Sic delinquentes servuli evadunt supplicia dominorum, dum pro eis intervenit dulcedo filiorum. Sic te omnipotens Pater per omnipotentis Filii charitatem postulo, educ de carcere ad confitendum nomini tuo, animam meam. Libera me à vinculis peccatorum, per coæternum flagito unicum tibi natum; meque, cui propria merita lethalem minantur sententiam, preciosissimæ ad dexteram tuam confidentis prolis interpellatione restaura placatus ad vitam.

3. Quem enim alium dirigam intercessorem tibi, nescio, nisi hunc, qui est propitiatio pro peccatis nostris: qui sedet ad dexteram tuam, interpellans pro nobis. Ecce advocatus meus, apud te Deum Patrem. Ecce Pontifex Summus, qui non alieno eget expiari sanguine: quia proprio refulget perfusus cruore. Ecce hostia sancta, beneplacens & perfecta, in odorem suavitatis oblata & accepta. Ecce agnus sine macula, qui coram se ton-

dentibus

dentibus obmutuit; qui a lapis cæsus, sputis illitus, opprobriis affectus, os suum non aperuit. En, qui peccatum non fecit, peccata nostra pertulit, & languores nostros suo livore sanavit.

CAPUT V.

Hic presentat homo Patri passionem Filii.

1. **A**dspecte pie Pater piissimum Filium, pro me tam impia passum. Respice clementissime Rex, quis patitur, & reminiscere benignus, pro quo patitur. Nonne hic est, mi Domine, innocens ille, quem, ut servum redimeres, filium tradidisti? Nunquid non auctor vitæ hic est, qui, ut ovis ad occisionem ductus, tibi que usque ad mortem obediens factus, atrocissimæ non timuit necis genus subire? Recole totius salutis dispensator, quia hic est ipse, quem etsi ex tua virtute genuisti, meæ tamen infirmitatis participem fieri voluisti. Vere hæc est tua Deitas, quæ meam induit naturam: crucis adscendit patibulum, quæ in assumpta carne triste tulit supplicium. Reduc, Domine Deus meus, oculos tuæ Majestatis super opus ineffabilis pietatis. Intuere dulcem natum, toto corpore extensum. Cerne manus innoxias pio manantes sanguine: & remitte placatus scelera, quæ patrarunt manus meæ. Considera inermelatus crudeli perfoffum cuspide, & renova me sacro fonte, quem inde credo fluxisse.

2. Vide immaculata vestigia, quæ non

B

stete

18 MEDITATIONES

steterunt in via peccatorum, sed semper ambulaverunt in lege tua diris confixa clavis: & perfice gressus meos in semitis tuis, & fac me odio habere benignus omnes vias iniquitatis. Viam iniquitatis amove à me, & fac me, propitius viam veritatis eligere. Oro te Rex Sanctorum, per hunc Sanctum Sanctorum, per hunc Redemptorem mei; fac me currere viam mandatorum tuorum, ut ei valeam spiritu uniri, qui mea non horruit carne vestiri. Nunquid non attendis, pie Pater, adolescentis filii charissimi caput nivea cervice deflexa preciosissimum resolutum in mortem? Adspice mitissime conditor, dilectæ sobolis humanitatem, & miserere super infirmi plasmatis debilitatem.

3. Candet nudum pectus, rubet cruentum latus, tensa arent viscera, decora languent lumina, regia pallent ora, procera rigent brachia, crura pendent marmorea, rigat terebratos pedes beati sanguinis unda. Specta, gloriose genitor gratissimæ prolis lacerata membra; & memorare benignus, quæ mea est substantia. Conspicere Dei hominis poenam, & relaxa conditi hominis miseriam. Vide Redemptoris supplicium. & redempti dimitte delictum. Hic est, Domine mi, quem propter peccata populi tui percussisti, licet ipse sit dilectus in quo tibi bene placuisti. Hic est ille innocens, in quo dolus non est inventus, & tamen inter iniquos deputatus est.

CA.

S. AUGUSTINI. 19

CAPUT VII.

*Hic recognoscit homo se causam esse
Passionis.*

1. **Q**uid commisisti, dulcissime puer, ut sic judicareris? Quid commisisti, amantissime juvenis, ut adeo dure tractareris? Quod scelus tuum, quæ noxa tua, quæ causa mortis, quæ occasio tuæ damnationis? Ego, ego sum tui plaga doloris, tuæ culpa occisionis. Ego tuæ mortis meritum, tuæ vindictæ flagitium: Ego tuæ passionis livor, tui cruciatus labor. O admirabilis censurae conditio, & ineffabilis mysterii dispositio! peccat iniquus, & vapulat innocens. Offendit impius, & damnatur pius. Quod meretur malus, patitur bonus, quod perpetrat servus, exsolvit Dominus; quod committit homo, sustinet Deus. Quo nate Dei, quo tua descendit humilitas? Quo tua flagravit charitas? Quo processit pietas? Quo excrevit benignitas? Quo tuus attigit amor? Quo pervenit compassio?

2. Ego enim inique egi, tu poena multaris. Ego facinus admisi, tu ultione plecteris. Ego crimen edidi, tu torturae subjeris. Ego superbivi, tu humiliaris. Ego tumui, tu attenuaris. Ego inobediens extiti, tu ebediens scelus inobedientiae luis. Ego gulae parui, tu inedia afficeris. Me ad illicitam concupiscentiam rapuit

arbor, te perfecta charitas duxit ad crucem. Ego præsumpsi vetitum, tu subiisti eculeum. Ego delector cibo, tu laboras patibulo. Ego fruor deliciis, tu laniaris clavis. Ego pomi dulcedinem, tu fellis gustas amaritudinem. Mihi ridens congaudet Eva, tu i plorans compatitur Maria. Ecce Rex gloriæ. Ecce mea impietas, & tua claret pietas. En mea injustitia, & tua liquet justitia.

3. Quid Rex meus, & Deus meus, quid retribuam tibi pro omnibus quæ retribuisti mihi? Non enim inveniri potest in corde hominis, quod condigne talibus referatur præmiis. Nunquid sagacitas machinari potest humana, cui comparetur miseratio divina? Nec est creaturæ moliri officium, quo iuste creatoris recompenset præsidium. Est autem nate Dei in hac tua admirabili dispensatione, est cui fragilitas mea in aliquo suppetit, si tua visitatione compuncta mens, carnem suam crucifigat cum vitiis & concupiscentiis. Et hoc cum à te conceditur, quasi jam tibi incipit compati; quia & tu pro peccato meo dignatus es mori. Sicque per interioris hominis victoriam, te duce armabitur ad exteriorem palmam; quatenus devicta persequutione spiritali, non vereatur pro amore tui subijci gladio materiali. Itaque exiguitas conditionis, sic tuæ complaceat pietati, magnitudini valebit pro viribus respondere creatoris. Ex hac cœlestis medicina, bone

Jesus.

Jesu, hoc tui antidotum amoris. Oro te per antiquas misericordias tuas, infunde vulneribus meis, quo rejecta viperea contagionis bile reintegret incolumitati pristinae: quo gustato tuae nectare suavitatis: faciat me illecebrosa mundi toto affectu despiciere, & nulla ejus adversa pro te formidare, memorq; perpetuae nobilitatis semper fastidiam ventos hujus transitorii timoris.

4. Nihil (quæso) sine te, mihi dulcescat, nihil complaceat, nil pretiosum, nihil præter te mihi arrideat speciosum. Vilescant, obsecro, absque te mihi omnia, sordescant universa. Quod tibi adversum est, sit mihi molestum; & tuum beneplacitum, mihi indeficiens desiderium. Tædeat me gaudere sine te, & delectet contristari pro te. Sit mihi nomen tuum refocillatio, & memoria tui consolatio: fiant mihi lachrymæ meæ panes die ac nocte investigando justificationes tuas; sit bonum mihi lex oris tui, super millia auri & argenti. Sit obedire tibi mihi amabile; & resistere tibi execrabile. Rogo te, spes mea, per omnes pietates tuas ut propitius impietatibus meis. Adaperi aures meas mandatis tuis, & ne declines (flagito) per nomen sanctum tuum in verba malitiæ cor meum, ad excusandas excusationes in peccatis. Peto etiam per admirabilem humilitatem tuam, ne veniat mihi pes superbiæ, & manus peccatoris non moveat me.

*Hic exponit homo Deo Patri passionem Filii
in sui reconciliationem.*

1. **E**Cce omnipotens Deus pater Do-
mini mei, dispone benignus, quo
misereris mei, quoniam quicquid pre-
ciosius inveni, devote obtuli; quicquid
charius reperi, suppliciter præsentavi. Ni-
hil mihi reliqui, quin tuæ exposuerim
Majestati; nihil jam superest, quod ad-
jiciam: quia totam tibi delegavi spem
meam. Direxi tibi advocatum meum, di-
lectum Filium tuum. Misi gloriosam pro-
geniem, inter me & te mediatorem: Misi,
inquam, intercessorem, per quem confido
veniam. Misi verbis Verbum, quod pro
meis dixi missum factis, & numeravi tibi
sanctissimæ sobolis passionem, quam pro
me credo fuisse perpessam. Credo à te
missam Deitatem, meam suscepisse huma-
nitatem; in qua dignum duxit alapas, vir-
cula, sputa irrisiones perferre, nec non
crucem, clavos telumque suscipere. Hanc
olim infantiaë vagitibus demolitam, pue-
ritiaë pannis constrictam, juventutis su-
doribus vexatam, jejuniis maceratam, vi-
giliis affictam, itineribus fessam, postea
affectam flagris, laceratam suppliciis, de-
putatam cum mortuis, dotatam gloria
resurrectionis, cælorum gaudio induxit,
& in dexteram tuæ celsitudinis collocavit
Hæc placatio mea, & propitiatio tua.

2. Hic

2. Hic attende pius, quem genueris filium, & quem redemeris servum. Hic aspice factorem, & ne despicias facturam. Amplectere serenus pastorem, & respice milericors allatam propriis humeris ovem. Hic est fidelissimus pastor ille, qui ovem dudum errabundam per abrupta montium, per precipitia vallium, multis variisque quasierat laboribus. Quique jam morienti, jam per longa exilia deficienti, tandem inventæ gaudens se supposuit, & miro sibi annisu charitatis annexam, de profunda confusionis abyssu levavit, piisque adstrictam complexibus, ad nonaginta novem unam, quæ perierat, reportavit.

3. Ecce Domine mi rex, Deus omnipotens, ecce pastor bonus refert tibi quod commisisti ei. Suscepit te disponente ad salvandum hominem, quem tibi restituit omni labe immunem. Ecce tuum tibi clarissimus natus plasma reconciliavit, quod à te procul deviavit. En, gregi tuo Pastor mitis reportat, quod prædo violentus abegerat. Reddit tuis conspectibus servum, quem sua fecerat conscientia fugitivum; ut qui per se meruit poenam, per satisfactionem hujus mereatur veniam, cuique pro culpis supererat gehenna, tanto duce jam confidat revocari ad patriam. Potui per me sancte Pater offendere, sed non valui per me placare te. Factus es adjutor meus, Deus meus, tuus dilectus filius, meam participans hu-

manitatem, ut curaret infirmitatem: quatenus, unde causa emerferat offensionis, deinde tibi immolaret sacrificium laudis; meque per hoc redderet tuæ pietati placabilem, quo sedens ad dexteram tuam, semper meæ substantiæ se ostenderet esse consortem. Ecce spes mea, ecce fiducia mea.

4. Si me pro mea, ut dignum est, despicias iniquitate, respice me saltem misericors, pro dilectæ sobolis charitate. Attende in filio, quo propitius seruo. Vide carnis sacramentum, & remitte carnis reatum. Quoties beatæ prolis tibi patent vulnera, delitescant (obsecro) scelera mea. Quoties rubet preciosus pro de latere sanguis, diluantur (obsecro) labe meæ pollutionis. Et quia caro te laceffit ad iram, caro te flectat (imploro) ad misericordiam; ut sicut me caro seduxit ad culpam, sic caro deducat ad veniam. Multum namque est quod mea meretur impietas; longe autem majus, quod redemptoris mei reposcit iure pietas. Magna enim est mea iniustitia: satis vero major redemptoris iustitia. Quanto namque est superior Deus homine, tanto mea malitia est inferior ejus bonitate, & qualitate & quantitate.

5. Quid enim deliquit homo, quod non redemerit filius Dei factus homo? Quæ tanta superbia tumeret, quam non tanta humilitas sterneret? Quodnam tantum mortis imperium, quod nati Dei

NON

non destrueret crucis supplicium? Nimirum Deus meus, si æqua lance delicta peccantis hominis, & redimentis gratia librentur autoris: non tantum Oriens ab Occidente, seu inferior separatur infernus à summo cæli cardine. Jam lucis optime creator, jam culpis ignosce meis pro dilecti filii tui laboribus immensis. Jam ejus (quæso) pietati mea impietas, ejus modestæ mea perversitas, & ejus mansuetudini mea dometur ferocitas: Jam ejus humilitas, meam superbiam; patientia, impatientiam; benignitas, duritiam; obedientia, inobedientiam; tranquillitas, inquietudinem; dulcedo, amaritudinem; suavitas, iram; charitas, lucrifaciat crudelitatem.

C A P U T IX.

De invocatione Spiritus Sancti.

I AM, ô divini amor numinis, Patris omnipotentis, prolisque beatissimæ sancta communicatio, omnipotens paraclete Spiritus, mœrentium consolator elementissime, jam cordis mei penetralibus potenti illabere virtute, & tenebrosa quæque latis neglecti latibula, coruscæ luminis fulgore habitator latifica, inique roris abundantia, longo ariditatis marcentia squallore, visitando fecunda. Saucia interioris hominis arcana, tui amoris jaculo; & torpentis medullas jecoris, flammis salutaribus penetrando

succende ; sanctique fervoris igne illustrando , intimæ mentis & corporis universa depasce.

2. Pota me torrente voluptatis tuæ, ut nil jam mundanorum degustare libeat venenatæ dulcedinis. Judica me domine, & discerne causam meam de gente non sancta, doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu. Credo ergo, quod quemcunq; inhabitaveris, Patris ac pariter Filii domicilium condis. Beatus, qui te merebitur hospitem, quoniam per te Pater & Filius apud eum facient mansionem. Veni jam, veni benignissime dolentis animæ consolator, protegens in opportunitatibus, & in tribulatione adjutor. Veni mundator scelerum, curator vulnerum. Veni fortitudo fragilium, revelator labentium. Veni humilium doctor, superborum destructor. Veni orphanorum pius pater, viduarum dulcis iudex. Veni spes pauperum, refocillator deficientium. Veni navigantium sidus, naufragii portus. Veni omnium viventium singulare decus, morientium unica salus. Veni sanctissime Spiritus, veni, & miserere mei: apta me tibi, & condescende propitius mihi; ut mea tuæ magnitudini exiguitas, roborique tuo mea imbecillitas, secundum multitudinem tuarum complacereat miserationum, per Jesum Christum Salvatorem meum, qui cum Patre in tua unitate vivit & regnat in sæcula sæculorum Amen.

CAPUT X.

Oratio servi Dei, de se humiliter sentientis.

1. **S**CIO Domine, scio & fateor, quod non sum dignus quem tu diligas, sed certe tu non es indignus, quem ego diligam. Indignus quidem sum tibi servire: sed tu non es indignus servitio creaturæ tuæ. Da ergo mihi Domine, unde tu es dignus: & ego ero dignus, unde sum indignus. Fac me quomodo vis, à peccatis cessare, ut quomodo debeo, possim tibi servire. Concede mihi sic custodire, & regere, & finire vitam meam, ut in pace dormiam, & in te requiescam. Præsta mihi in finem, ut me excipiat somnus cum requie; requies cum securitate; securitas in æternitate. Amen.

CAPUT XI.

Oratio ad sanctam Trinitatem.

1. **T**E Deum Patrem ingenitum: te Filium unigenitum: te Spiritum sanctum paraclitum: sanctam & individuan Trinitatem, toto corde & ore confitemur, laudamus, atque benedicimus; tibi gloria in saecula saeculorum Amen.

CAPUT XII.

Confessio omnipotentis Dei, & majestatis eiusdem.

1. **O** Summa Trinitas virtus una, & indiscreta majestas; Deus noster, Deus omnipotens, confiteor tibi ego ultimus

23 MEDITATIONES

timus fervorum tuorum, & exiguum membrum Ecclesiae tuae confiteor tibi, & honorifico te, debito sacrificio laudis pro scire & posse, quod mihi tantillo donare dignatus es. Et quia exteriora mihi munera desunt, quae possim offerre; ea quae in me sunt vota laudationis, ex dono misericordiae tuae, ecce libens atque ovans offero tibi, de fide non ficta, & conscientia pura.

2. Credo igitur te toto corde Rex caeli & terrae Domine, & oro te; confiteor Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum in personis trinum, & in substantia unum, verum Deum omnipotentem, unius simplicis, incorporeae, invisibilis, & incircumscriptionis naturae, nihil te superius aut inferius majusve aliquid habentem, sed per omnem modum sine deformitate perfectum, sine quantitate magnum, sine qualitate bonum, sine tempore sempiternum, sine morte vitam, sine infirmitate fortem, sine mendacio verum, sine situ ubique praesentem, sine loco ubique totum, sine extensione omnia implentem, sine contradictione ubique occurrentem, sine motu omnia transcendentem, sine statu intra omnia manentem, sine indigentia omnia creantem, sine labore omnia regentem; sine tui initio, omnibus initia dantem; sine tui mutatione, omnia mutabilia facientem: In magnitudine infinitum, in virtute omnipotentem,

tem,

tem, in bonitate summum, in sapientia
 inestimabilem, in consiliis terribilem,
 in iudiciis justum, in cogitationibus se-
 cretissimum, in verbis veracem, in operi-
 bus sanctum, in misericordiis copiosum,
 erga delinquentes patientissimum: erga
 poenitentes piissimum: semper idiplum
 æternum ac sempiternum, immortalem
 atque incommutabilem, quem nec spa-
 tia dilatant, nec brevitates locorum angu-
 stat, nec receptacula ulla coarctant; nec
 voluntas variat, nec necessitudo cor-
 rumpit, nec mœsta perturbant, nec lata
 cemulcent. Cui nec oblivio tollit quic-
 quam, nec memoria reddit, nec præteri-
 ta transeunt, nec futura succedant. Cui
 nec origo initium, nec tempora incre-
 mentum, nec casus finem dabit, sed an-
 te sæcula, & in sæculis, & per sæcula in
 æternum vivis, & est tibi perennis laus
 & æterna gloria, summa potestas & sin-
 gularis honor, perpetuum regnum, &
 sine fine imperium, per infinita & inde-
 fessa & immortalia sæcula sæculorum.

C A P U T XIII.

*Qualiter generi humano dignatus est subvenire
 Deus Pater, & de verbi incar-
 natione, & gratiarum actione.*

I. **H**ucusque omnipotens Deus, cordis
 mei inspector & servator, confes-
 sus sum omnipotentiam Majestatis tuæ,
 & majestatem omnipotentia tuæ; nunc
 autem qualite humano generi sub-
 venire

venire dignatus es in fine sæculorum ,
 sicut corde credo ad iustitiam , ita ore cor-
 ram te confiteor ad salutem. Tu quidem
 Deus Pater solus , nunquam & nusquam
 legeris missus : De filio autem tuo ita
 scribit Apostolus : Cum autem venit ple-
 nitudo temporis , misit Deus filium suum .
 Cum dicit , (misit) satis ostendit , quod in
 hunc mundum missus advenit , cum de
 beata Maria semper Virgine natus , verus
 & perfectus homo in carne apparuit .

2. Sed quid est , quod de illo ille Euange-
 listarum præcipuus ait : In mundo erat ,
 & mundus per ipsum factus est . Illuc vero
 missus est per humanitatem , ubi semper
 fuit , & est per divinitatem . Quam videlicet
 missionem opus esse totius sanctæ Trini-
 tatis corde credo , & ore confiteor . Quo-
 modo autem nos amasti , Pater sancte &
 bone ? quantum nos dilexisti , pie conditor ,
 qui etiam proprio filio non pepercisti , sed
 pro nobis impiis tradidisti illum ? Subdi-
 tus tibi ille fuit usque ad mortem , mortem
 autem crucis , tollens chirographum pecca-
 torum nostrorum , & affigens illud cruci ,
 crucifixit peccatum , & occidit mortem .
 Unus ille inter mortuos liber , potestatem
 habens ponendi animam suam pro nobis ,
 & iterum sumendi eam pro nobis .

3. Igitur victor & victima , & ideo vi-
 ctor , quia victima pro nobis . Tibi sacer-
 dos & sacrificium , & ideo Sacerdos , quia
 sacrificium . Merito mihi spes valida

in illo est, quia sanabis omnes languores meos per eum, qui sedet ad dexteram tuam, & interpellat pro nobis. Languores quippe mei, Domine, magni sunt & multi: multi sunt, & magni. Habet enim multum in me princeps mundi hujus; scio & fateor; sed rogo te libera me per sedentem ad dexteram tuam Redemptorem nostrum, in quo nihil sui mali potuit invenire. Per ipsum me justifica, qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore ejus. Per ipsum caput nostrum, in quo nulla est macula, libera me membrum ejus, licet exiguum & infirmum. Libera, quaeso, me à peccatis, vitiis, culpis & negligentis meis. Reple me tuis sanctis virtutibus, & fac me bonis pollere moribus. Fac me in sanctis operibus propter nomen sanctum tuum perseverare usque in finem, secundum tuam voluntatem.

CAPUT XIV

De fiducia, quam habere debet anima in Domino Jesu: atque ejus passione.

1. **D**esperare utique potuissem propter nimia peccata mea, infinitas negligentias meas, nisi Verbum tuum Deus caro fieret, & habitaret in nobis. Sed desperare jam non audeo: quia cum inimici essemus, reconciliati sumus per mortem filii tui, quanto magis reconciliati salvi facti sumus per eum? Omnis namque spes & totius fiduciae certitudo
mihi

mihī est in precioso sanguine ejus, qui effusus est propter nos, & propter salutem nostram. In ipso respiro, & in ipso confusus ad te pervenire desidero; non habens meam justitiam, sed eam quæ est ex filio tuo Domino nostro Jesu Christo. Unde gratias agimus tibi, clementissime & benignissime amator hominum Deus, qui per Jesum Christum filium tuum Dominum nostrum, cum non essemus, potenter fecisti nos: & cum perditī fuisset culpa nostra, mirabiliter liberasti & recuperasti nos.

2. Gratias ago pietati tuæ, & multas tibi laudes refero ex totis præcordiis meis, qui propter tuam inenarrabilem dilectionem, qua nos miseros & indignos mirabili bonitate amare dignatus es, misisti eundem unigenitum tuum de sinu tuo ad publicum proficuum nostrum, salvare nos peccatores, tunc filios perditionis. Gratias ago tibi pro sancta incarnatione & nativitate ejus, & gloriosa genitricē sua, de qua ipse carnem assumere dignatus est propter nos, & propter nostram salutem; ut sicut Deus verus de Deo, ita verus homo ex homine esset. Gratias tibi ago pro passione & cruce ejus, pro morte & resurrectione ejus, pro ascensione ejus in coelum, & sede Majestatis ejus ad dexteram tuam. Ipse enim quadagesimo die, post resurrectionem suam ascendens, videntibus discipulis

scipulis super omnes cœlos, sedensque ad dexteram tuam, Spiritum sanctum secundum promissionem suam in filios adoptionis effudit.

3. Gratias tibi ago pro sacratissima illa effusione pretiosi sanguinis eius, quo sumus redempti; simul & pro sacrosancto & vivifico mysterio corporis & sanguinis eius, quo quotidie in Ecclesia tua pascimur, potamur, abluimur & sanctificamur, & unius summæ divinitatis participes efficiamur. Gratias tibi ago pro tua mira & inenarrabili charitate, qua nos indignos sic amasti, & salvasti per unicum & dilectum filium tuum. Sic enim dilexisti mundum, ut unigenitum tuum dares: ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam æternam. Hæc est autem vita æterna, ut cognoscamus te verum Deum, & quem misisti Jesum Christum, per fidem rectam & condigna fidei opera.

CAPUT XV.

De immensa charitate Patris æterni ad genus humanum.

1. **O** Immensa pietas: ô inestimabilis charitas! ut liberares servum, filium tradidisti. Deus factus est homo, ut perditus homo, de potestate dæmonum erueretur. Quam benignissimus amator hominum, filius tuus Deus noster, cuius piis visceribus non satis visum est, ut se inclinaret factus homo de Virgine Maria nisi etiam subiret crucis supplicium.

effu-

34 MEDITATIONES

effuso sanguine propter nos, & propter nostram salutem. Venit pius Deus, venit pro pietate & bonitate sua, venit quærere & salvum facere, quod perierat. Quæsit ovem perditam, quæsit & invenit & humeris suis reportavit ad caulas gregis pius Dominus, & vere multum pius Pastor.

2. O charitas, ô pietas! Quis audivit talia? Quis super tanta misericordiae viscera non obstupescat? Quis non miretur? Quis non collatetur propter nimiam charitatem tuam, qua nos dilexisti? Misisti filium tuum in similitudinem carnis peccati; ut de peccato damnaret peccatum, ut nos efficeremur justitia tua in ipso. Ipse enim verus est agnus immaculatus, qui abstulit peccata mundi; qui mortem nostram moriendo destruxit, & vitam resurgendo reparavit.

3. Sed quid tibi retribuere possumus Deus noster, pro tantis beneficiis misericordiae tuae? Quas laudes, quasve gratiarum actiones? Etiam si illa beatorum Angelorum scientia & potentia nobis foret, nihil tamen dignum tanta pietati & bonitati tuae recompensare valeremus. Si certe omnia membra nostra verterentur in linguas, ad rependendum tibi debitas laudes, nequaquam sufficeret exiguitas nostra: supereminet enim omnem scientiam tua inestimabilis charitas, quam ostendisti nobis indignis pro sola bonitate & pietate tua. Filius namque
tuus

tuus Deus noster, non Angelos, sed semen
Abrahæ apprehendit: assimilatus nobis
per omnia absq; peccato. Humanam itaq;
non Angelicam suscipiens naturam, &
eam stola sanctæ resurrectionis & immor-
talitatis glorificans, vexit super omnes cæ-
los, super omnes choros Angelorum, super
Cherubim & Seraphim, collocans ad dex-
teram tuam. Hanc autem laudant Angeli:
adorant Dominationes, & omnes Virtutes
cælorum tremunt super se hominē Deum.

4. Hæc nempe mihi tota est spes omni-
que fiducia. Est enim in ipso Jesu Chri-
sto Domino nostro uniuscujusque no-
strum portio, caro & sanguis. Ubi er-
go portio mea regnat, ibi me regnare cre-
do. Ubi caro mea glorificatur, ibi glo-
riosum me esse cognosco. Ubi sanguis
meus dominatur, ibi dominari me sen-
tio. Quamvis peccator sim, de hac com-
munionē gratiæ non diffido. Et si pecca-
ta mea me prohibent, substantia mea re-
quirit. Et si delicta mea me excludunt,
naturæ communiō non repellit. Non e-
nim tam immitis est Deus, ut oblivisca-
tur hominis: & non meminerit ipsius
quem ipse gestat, & quem mei causa sus-
cepit ejus, quem mei causa requirit.

5. Mitis vero & valde benignus est
Dominus Deus noster: & diligit carnem
suam, membra sua, & viscera sua. In
ipso Deo & Domino nostro Jesu Christo
dulcissimo, benignissimo atque clemen-

tissimo, in quo resurreximus, & iam cœ-
 los adscendimus. & iam cœlestibus confi-
 demus, caro nostra nos diligit. Habemus
 autem sanguinis nostri prerogativam in
 ipso. Sumus autem membra ejus & caro
 ejus. Ipse denique est caput nostrum, ex
 quo totum corpus, sicut scriptum est:
 Os ex ossibus meis, & caro de carne mea:
 & erunt duo in carne una. Et nemo un-
 quam carnem suam odio habet, sed fovet
 & diligit eam. Mysterium hoc magnum
 est; ego dico in Christo, & in Ecclesia
 (ait Apostolus)

CAPUT XVI.

*De duplici Christi natura, qui nobis mise-
 retur. & pro nobis interpellat.*

I. **G**ratias itaque ago labiis & corde,
 & omni qua valeo virtute, infini-
 tæ misericordiæ tuæ, Domine Deus no-
 ster: pro omnibus miserationibus tuis,
 quibus mirabiliter nobis perditis subve-
 nire dignatus es; per eundem filium tuum
 salvatorem & recuperatorem nostrum,
 qui mortuus est propter peccata nostra,
 & resurrexit propter justificationem no-
 stram: & nunc vivens sine fine sedet ad
 dexteram tuam, & interpellat pro nobis,
 & simul tecum miseretur: quia Deus est
 ex te Patre, coæternus & consubstantialis
 tibi per omnia; unde potest in perpetuum
 nos salvare: sed secundum id, quod ho-
 mo est, ex qua parte minor te est, data
 est ei omnis potestas in cœlo & in terra: ut
 sit

fit in nomine Jesu omne genu flectatur ,
caelestium , terrestrium , & infernorum ;
& omnis lingua confiteatur , quia Domi-
nus noster Jesus Christus in gloria est tua,
Deus Pater omnipotens. Ipse quidem
constitutus est à te iudex vivorum & mor-
tuorum ; tu vero non iudicas quemquam ,
sed omne iudicium tuum dedisti filio tuo :
in cuius pectore recondi i sunt omnes
thesauri sapientiae & scientiae.

2. Ipse autem testis & iudex est , iudex
& testis , quem nulla peccatrix conscien-
tia effugere poterit. Omnia enim nuda
& aperta sunt oculis eius. Ipse sane , qui
injuste iudicatus est , iudicabit orbem
terrarum in aequitate , & populos in iustitia.
Benedico ergo nomen sanctum tuum
in æternum , & glorifico ex toto corde
meo , omnipotens misericors Domine ,
pro illa inenarrabili & mirabili conjun-
ctione divinitatis & humanitatis in uni-
tate personæ ; ut non alter Deus , alter
homo esset : sed unus idemque Deus &
homo , homo & Deus. Sed licet mirabili
dignatione , Verbum caro factum sit :
neutra tamen ex duabus naturis , in a-
liam mutata est substantiam. Trinitatis
mysterio , quarta non est addita persona.
Unica quippe est , non confusa verbi Dei
hominisque substantia , ut in Deum ,
quod ex nobis susceptum fuerat , perve-
niret : & illud quod nunquam fuerat ,
idem quod semper fuerat , permaneret.

3. O admirabile mysterium! O inenarrabile commercium! O mira semperque miranda, semperque amanda divina propitiationis benignitas! Servi digni non fuimus, & ecce filii Dei facti sumus: hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi. Unde hoc nobis, & quis nos ad hoc perduxit? Sed rogo te, clementissimè Pater Deus, per hanc inestimabilem pietatem, bonitatem, & charitatem tuam; ut dignos nos facias multis & magnis promissionibus ejusdem filii tui Domini nostri Jesu Christi. Manda virtuti tuæ, & confirma hoc quod operatus es in nobis: perfice quod cœpisti: ut ad plenam tuæ pietatis gratiam mereamur peruenire. Fac nos per Spiritum sanctum intelligere, & mereri, & debito semper honore venerari hoc magnum pietatis mysterium, quod manifestatum est in carne, justificatum est in spiritu, apparuit Angelis, prædicatum est gentibus, creditum est in mundo, assumptum est in gloria.

C A P U T. XVII.

De gratia, quam habere debet homo Deus pro beneficio redemptionis.

I. **O** Quantum sumus tibi debitores Domine Deus noster, tanto redempti precio, tanto salvati dono, & tam glorioso adjuti beneficio! O quantum à nobis miseris es timendus, amandus, benedicendus, laudandus, honorandus & glorificandus; qui nos sic amasti.
sic

sic salvasti, sic sanctificasti, sic sublimasti?
 Tibi nempe debemus omne quod possu-
 mus, omne quod vivimus, omne quod
 sapimus. Sed quis habet quicquam non
 tuum? Tu Domine Deus noster, à quo
 bona cuncta procedunt, propter te &
 nomen sanctum tuum da nobis de bonis
 tuis, ut de bonis ac datis tuis serviamus
 tibi, & in veritate placeamus, atque debi-
 tas quotidie laudes rependamus tibi pro
 tantis beneficiis misericordiae tuae.

2. Non enim aliunde possumus tibi
 servire, neque placere, nisi de tuo mune-
 re. Omne enim datum optimum, &
 omne donum perfectum de sursum est,
 descendens à patre luminum: apud quem
 non est transmutatio, nec vicissitudi-
 nis obumbratio. Domine Deus noster,
 Deus pie, Deus bone, Deus omnipotens,
 Deus ineffabilis, & incircumscriptae na-
 turae: Deus institutor omnium rerum,
 & Domini nostri Jesu Christi Pater, qui
 eundem dilectum filium tuum Domi-
 num nostrum dulcissimum misisti de si-
 nu tuo ad publicum proficuum nostrum
 suscipere vitam nostram, ut nobis do-
 naret suam, essetque perfectus Deus ex te
 Patre, & perfectus homo ex matre: totus
 Deus & totus homo, unus idemque Chri-
 stus aeternus & temporalis, immortalis
 & mortalis, creator & creatus, fortis &
 infirmus, victor & victus, nutritor & nu-
 tritus, pastor & ovis, temporaliter mor-

40 MEDITATIONES

tuus, & tecum vivens in æternum: suis dilectoribus vitæ municipium promittens suis discipulis dixit: Quodcumque perieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.

3. Per ipsum summum sacerdotem & verum pontificem, & bonum Pastorem, qui se tibi obtulit in sacrificium, ponens animam suam pro grege suo, te rogo per ipsum, qui sedet ad dexteram tuam, & interpellat pro nobis, redemptorem & advocatum nostrum; pietati & bonitati tuæ supplico, clementissime & amantissime & benignissime amator hominum Deus; ut des mihi cum eodem filio tuo & Spiritu sancto te in omnibus benedicere & glorificare, cum multa cordis contritione & lacrymarum fonte, cum multa reverentia, & tremore. Quia quorum una est substantia, unum est & datum.

4. Sed quoniam corpus, quod corrumpitur, aggravat animam: excita (quæso) torporem meum tuis stimulis; & fac me strenue perseverare in præceptis & laudibus tuis die ac nocte: Tribue, ut concalleat cor meum intra me: & in meditatione mea exardescat ignis. Et quia ipse tuus unicus natus dixit: Nemo venit ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum; &: Nemo venit ad Patrem, nisi per me: obsecro & suppliciter rogo, trahe me semper ad ipsum; ut ipse me tandem perducatur ad te illic, ubi ipse est in dextera tua sedens: Ubi est sempiterna vita, sempiternè beata:
Ubi

Ubi est amor perfectus, & timor nullus:
 Ubi est dies æternus, & unus omnium spi-
 ritus: Ubi summa & certa securitas, & se-
 cura tranquillitas: & tranquilla jucundi-
 tas, & jucunda fœlicitas, & fœlix æterni-
 tas, & æterna beatitudo & beata tui sine
 fine visio & laudatio: Ubi tu cum illo, &
 ille tecum in communionem sancti Spiri-
 tus, æternaliter ac sempiternaliter vivis
 & regnas Deus, per omnia sæcula sæculo-
 rum. Amen.

C A P U T XVIII.

Oratio devotissima ad Christum.

I. **S**pes mea Christe Deus, hominum tu
 dulcis amator;

Lux, via, vita, salus, decor, & decus omne
 tuorum:

Omnia pro quorum voluisti ferre salute,
 Cernito vincula, crucem, vulnus, mor-
 tem atque sepulchrum,

Post tres inde dies devicta morte resur-
 gens,

Discipulis visus, nutantia corde refor-
 mans,

Luce quaterdena cœlorum summa petisti.

Vivis in æternum, nunc & per sæcula re-
 gnans.

Tu es Deus meus vivus & verus, Pater
 meus sanctus, Dominus meus pius, rex
 meus magnus, pastor meus bonus, ma-
 gister meus unus, adjutor meus optimus,
 dilectus meus pulcherrimus, panis meus
 vivus, sacerdos meus in æternum, dux

C 5

meus

meus ad patriam, lux mea vera, dulcedo
 mea sancta, via mea recta, sapientia mea
 præclara; simplicitas mea pura, concor-
 dia mea pacifica, custodia mea tuta: portio
 mea bona, salus mea sempiterna, miseri-
 cordia mea magna, patientia mea robustis-
 sima, victima mea immaculata, redem-
 ptio mea sancta, spes mea firma, charitas
 mea perfecta; resurrectio mea vera, vita
 mea æterna, exultatio & visio mea bea-
 tissima, & sine fine mansura: Te deprecor,
 supplico, & rogo, ut per te ambulem, ad
 te perveniam, in te requiescam: qui es
 via, veritas, & vita; sine qua nemo ve-
 nit ad Patrem. Te enim desidero, dulcis-
 simum & pulcherrimum Dominum.

2. O splendor paternæ gloriæ, qui se-
 des super Cherubim, & intueris abyssos,
 lumen veridicum, lumen illuminans, lu-
 men indeficiens, in quem desiderant An-
 geli prospicere: Ecce cor meum coram te
 est; dilcute tenebras ejus, ut amoris tui
 claritate plenius perfundatur. Da mihi
 Deus meus te, redde mihi te: en amo te,
 & si parum est, amem validius. Non pos-
 sum metiri, ut sciam quantum desit mihi
 amoris tui ad id quod satis est; ut currat
 vita mea in amplexus tuos, nec averta-
 rur, donec abscondatur in abscondito
 vultus tui. Hoc tamen scio, quia male mi-
 hi est præter te Domine, non solum extra
 me, sed in me ipso. omnis enim copia,
 quæ Deus meus non est, egestas mihi est.

3. Bonum namq; quod neq; in melius neq; in deterius commutari potest, tu solus es, qui simpliciter solus es, cui non est aliud vivere & aliud beate vivere, quia tua beatitudo tu es. Creatura vero tua, cui est aliud vivere, & aliud beate vivere, omne quod vivit, & beate vivit, non debet nisi gratiæ tuæ attribuere. Et ideo nos egemus tui, non tu nostri: quia si omnino non essemus, nihil tibi deesset ad bonum, quod tu es. Tibi itaq; Domino Deo nostro semper adherere necesse habemus, ut per continuum auxilium tuum sancte, & pie, & recte vivere valeamus. Pondere siquidem fragilitatis nostræ deorsum trahimur: dono autem tuo accendimur, & sursum ferimur: inardescimus & imus, adscendimus, adscensiones in corde facimus: & cantamus canticum graduum: igne tuo bono inardescimus, & imus.

4. Quoniam? sursum imus ad pacem Hierusalem: quoniam jucundatus sum in his quæ dicta sunt mihi: in domum Domini ibimus. Illic collocavit nos voluntas bona, ut nihil velimus aliud, quam permanere illic in æternum. Sed quia dum sumus in corpore, peregrinamur à te Domine, non habemus hic civitatem manentem, sed futuram inquirimus; noster autem municipatus in cœlis est. Ideo duce gratia tua, ingredior in cubile cordis mei: & canto tibi amatoria, rex meus & Deus meus, gemens in-

enarra-

enarrabiles gemitus, in loco peregrinationis meae: ubi cantabiles mihi factae sunt justificationes tuae.

5. Et recordans Hierusalem, extendo in eam sensum cordis: Hierusalem patriam meam, Hierusalem matrem meam, teque super eam regnatorem, illustratorem, patrem, tutorem, patronum, rectorem, pastorem, castas & fortes delicias, solidum gaudium, & omnia bona ineffabilia simul omnia: qua unum summum & verum bonum. Et non avertar, donec in ejus pacem matris charissimae, ubi sunt primitiae spiritus mei, colligas totum, quod sum à dispersione & deformitate hac, & conformes atque confirmes in aeternum, Deus meus, misericordia mea.

C A P U T XIX.

Hic distinguit inter sapientiam quae domus Dei est, & sapientiam quae divina est.

HÆC est domus tua Deus non terrena, neque ulla coelesti mole corporea, sed spiritualis & particeps aeternitatis, quia sine labe manet in aeternum: statuisti enim eam in saeculum saeculi: praeceptum posuisti, & non praeeribit. Hæc tamen tibi Deo coaeterna, quia non sine initio facta est. Prior quippe omnium creata est sapientia. Non utique illa sapientia Patri Deo plane coaeterna & coequalis, per quam creata sunt omnia, & in quo principio factum est caelum & terra, sed profecto sapientia, quae creata est

est

est spiritualis natura, scilicet, quæ contemplatione luminis lumen est. Dicitur enim & ipsa (quamvis creata) sapientia. Sed quantum distat inter lumen illuminans, & lumen quod illuminatur, tantum differt inter te summam sapientiam quæ es creans, & istam quæ creata est: sicut inter justitiam justificantem, quæ tu Deus noster es, & justitiam quæ justificatione nostra facta est. Nam & nos sumus dicti justitia Dei Patris, in te filio ejus Domino nostro, testante Apostolo.

2. Ergo, quia prior omnium creata est quædam sapientia, quæ creata est mens rationalis & intellectualis, castæ scilicet civitatis tuæ matris nostræ, quæ sursum est, & libera est, & æterna in cælis. Quibus cælis? Nisi qui te laudant cæli cœliorum, quia hoc est & cœlum cœli Domino. Et si non invenimus tempus ante illam, quæ creaturam temporis antecedit; quia prior omnium creata est: ante illam tamen es tu Deus æternus creator omnium, à quo est ipsius creaturæ perpetuitas, à quo facta sumpsit exordium, quamvis non temporis, quia nondum erat tempus, ipsius tamen conditionis tuæ; unde ita est abs te Domino Deo nostro, ut aliud sit plane quam tu; licet nec ante illam, nec in illa inveniamus tempus. Est enim idonea faciem tuam semper videre, nec usquam deflectitur ab ea. Quo fit, ut nulla mutatione varietur. Inest tamen ipsi mutabilitas: qua tene-

besceret & frigesceret, nisi amore grandi coherens tibi, tanquam super meridiem luceret & ferueret ex te.

3. Denique tam casto amore coheret tibi Deo vero, & vere aeterno, ut quamvis tibi non sit coaeterna, per nullius tamen temporis varietates & vicissitudines à te resolvatur, & defluat, sed in tui solius verissima contemplatione requiescat. Quoniam tu Deus diligenti te quantum praecipis, ostendis te, & sufficitei. Unde non declinat à te, nec à se: sed semper in eodem statu manet, te indefinenter videndo, te indeficienter amando, verum lumen, & castum amorem. O beata ista & sublimis creatura creaturarum: maxime beata, inharendo semper beatitudini tuae; foelix, & nimium foelix, te sempiterno inhabitatore, atque illustratore suo.

4. Nec invenio quid licentius appellandum existimemus caelum caeli Domino, quam domum tuam, contemplantem delectationem tuam sine defectu, & absque affectu egrediendi in aliquid mentem puram concordissime unam: stabilimentum pacis beatorum spirituum: In caelestibus sunt ista caelestia. Unde intelligat anima, cujus peregrinatio longinqua facta est, si jam sitit tibi: si jam factae sunt lacrymae suae panes sui, si jam petat unam & hanc requirat, ut inhabitet in domo tua per omnes dies vitae suae. Et quae vita eius, nisi tu? Et qui dies eius, nisi aeterni-

æternitas tua? Sicut anni tui, qui non deficient. Hic ergo intelligat anima, quæ potest, quam longe super omnia tempora sit æternus: quando domus tua, quæ peregrinata non est, quamvis tibi non sit coætæna, indefinenter tamen & indeficienter cohærendo tibi, nullam temporis patitur Varietatem; neque semper perseverantissima castitate hauriens mutabilitate sua, nusquam & nunquam exierit ex te sibi præsentem, ad quem toto affectu se tenet; non habens futurum quod expectet: nec in præteritum transiens, quod meminerit; per nullas vices variatur, & in nulla tempora extenditur.

C A P U T XX.

*Hic orat homo, ut ipsa quoque domus
Deioret pro eo.*

I. **O** Domus Dei luminosa, & speciosa, dilexi decorem tuum, & locum habitationis gloriæ Domini Dei mei possessoris & fabricatoris tui: Tibi suspirat peregrinatio mea nocte ac die, tibi inhiet cor meum; tibi intendat mens mea, ad societatem beatitudinis tuæ pervenire desideret anima mea. Dico ei qui fecit te, ut possideat me in te, quia ipse fecit me & te. Imo tu dic, tu roga eum, ut dignum me faciat participatione gloriæ tuæ. Sanctam enim societatem tuam, & mirabilem pulchritudinem tuam, non per meritum requiro; sed per sanguinem ejus quo redemptus sum adipisci non despero.

48 MEDITATIONES

despero. Tantum adjuvent me merita tua, subveniant pravitati meæ sanctæ & purissimæ orationes tuæ, quæ inefficaces apud Deum nullatenus esse possunt.

2. Erravi, fateor, sicut ovis perdita, & incolatus meus prolongatus est; atque procul projectus sum à facie Domini Dei mei, in hanc exilii cæcitatem. Ubi expulsus à paradisi gaudiis, deploro quotidie me cum super miseras captivitatis meæ lugubre carmen, ingentesque lamentationes, cum recorde ortui mater Hierusalem; dum stant pedes mei in atriis tuis sancta & decora Sion, necdum interiora tua conspicere in propatulo valens; sed in humeris pastoris mei, structoris tui, spero me reportari tibi; ut tripudiem tecum illo inenarrabili gaudio, quo latantur illi, qui tecum sunt coram ipso Deo & Salvatore nostro. Qui dissolvit inimicitias in carne sua, & pacificavit omnia quæ in cœlis sunt, & quæ in terra, sanguine suo.

3. Ipse enim est pax nostra, qui fecit utraque unum. Qui duos ex adverso venientes parietes conjungens, in se beatitudinis tuæ permanentem fœlicitatem, pari modo & eadem mensura se nobis daturum promisit, dicens: Erunt æquales Angelis Dei in cœlis. O Hierusalem domus Dei æterna, post Christi dilectionem, tu esto lætitia & consolatio mea; dulcis memoria tui beati nominis sit relevatio mœroris, radiorumque meorum.

C A.

*Quantis amaritudinibus vita ista sit
respersa.*

1. **T**ædet enim me Domine valde vi-
tæ hujus, & istius ærumnosæ pe-
regrinationis. Vita hæc, vita misera, vita
caduca, vita incerta, vita laboriosa, vita
immunda, vita domina malorum, regi-
na superborum, plena miseriis & errori-
bus, quæ non est vita dicenda, sed mors;
in qua momentis singulis morimur, per
varios mutabilitatis defectus diversis ge-
neribus mortium.

2. Nunquid ergo hoc, quod vivimus in
hoc mundo, dicere possumus vitam; quam
humores tumidant, dolores extenuant &
ardores exsiccant, aër morbidat, escæ in-
flant, jejunia macerant, joci dissolvunt, tri-
stitiæ consumunt: sollicitudo coarctat, se-
curitas hebetat: divitiæ inflant & jactant,
paupertas dejicit, juvenus extollit, sene-
ctus incurvat, infirmitas frangit, mæror
deprimit. Et his malis omnibus, mors fu-
ribunda succedit, simulque cunctis gau-
diis istius miseræ vitæ, ita finem impo-
nit, ut quum esse desierit, non fuisse pu-
retur. Mors ista vitalis, & vita mortalis,
licet his aliisque sit respersa amaritudi-
nibus, proh dolor, quam plurimos suis
capit illecebris! & quam multos suis fal-
sis promissionibus decipit!

3. Et cum ita per se sit falsa & amara.
ut etiam suos cæcos amatores latere non

D

valcat

valeat : tamen infinitam stultorum multitudinem, aut eo calice, quem in manu habet, potat, & prorsus inebriat. Fœlices illi, & ipsi rari, quî familiaritatem eius recusant, perfunctoria gaudia spernunt, societatem abjiciunt : ne cum pereunte deceptrice & ipsi perire cogantur.

C A U P T. XXII.

De fœlicitate vitæ, quam præparavit Deus diligentibus se.

1. **O** Tu vita, quam præparavit Deus iis, qui diligunt eum, vita vitalis, vita beata, vita secunda, vita tranquilla, vita pulchra, vita munda, vita casta, vita sancta, vita ignara mortis, nescia tristitiæ, vita sine labe, sine dolore, sine anxietate, sine corruptione, sine perturbatione, sine varietate & mutatione, vita totius elegantia & dignitatis plenissima : ubi non est adversarius impugnans, ubi nulla peccati illecebra, ubi est amor perfectus, & timor nullus, ubi dies æternus, & unus omnium spiritus, ubi Deus facie ad faciem cernitur, & hoc vitæ cibo mens sine defectu satiatur.

2. Libet me tuæ intendere claritati, delectant me bona tua avido corde : Quanto plus valeo tecum considerare, tanto plus amore tui languo : tui vehementi desiderio, tuique dulci memoria admodum delector. Libet itaque, libet in te oculos cordis attollere, statum mentis erigere, affectum animi conformare. Libet

bet sane de te loqui, de te audire, de te scribere, de te conferre, de tua beatitudine & gloria quotidie legere, & lecta sapius corde revolvere: ut vel sic possim ab hujus mortalis perituraeque vitae arduibus, periculis & sudoribus, sub tuæ vitalis auræ dulci refrigerio transire, & transiens, in sinu tuo fessum caput dormiturus vel paululum reclinare.

3. Hujus rei gratia Scripturarum sanctarum amoena prata ingredior, viridissimas sententiarum herbas exarando carpo, legendo comedo, frequentando rumino, atque congregando tandem in alta memoriae sede repono; ut tali modo tua dulcedine degustata, minus istius miserrimæ vitæ amaritudines sentiam.

4. O tu vita foelicissima! ô regnum vere beatum, carens morte, vacans fine! Cui nulla tempora succedunt per ævum: Ubi continuus sine nocte dies nescit habere tempus: Ubi victor miles illis hymnidicis Angelorum sociatus choris, cantat Deo sine cessatione canticum de canticis Sion, Nobile perpetua caput amplectente corona. Utinam concessa mihi peccatorum venia, moxque hac carnis sarcina deposita, in tua gaudia veram requiem habiturus intrarem: & tuæ civitatis præclara atq; speciosa moenia, coronam vitæ de manu Domini accepturus ingrederer: ut illis sanctissimis choris interessem, ut cum beatissimis spiritibus glo-

riæ conditoris assisterem, ut præsentem Christi vultum cernerem, ut illud summum & ineffabile, & incircumscriptum lumen semper adspicerem: sicq. nullo metu mortis affici, sed de incorruptionis perpetuæ munere lætari possem sine fine.

CAPUT XXIII.

De felicitate animæ sanctæ hinc exeuntis.

I. **F**elix anima, quæ terreno resoluta, corpore libera, cœlum petit, secura & tranquilla, non timet hostem, neque mortem. Habet enim semper præsentem, cernitque indefinenter pulcherrimum Dominum, cui servivit, quem di' exit, & ad quem tandem læta & gloriosa pervenit. Hanc vero tantæ beatitudinis gloriam nulla dies minuere, nullus improbus poterit auferre. Viderunt eam filia Sion, & beatissimam prædicaverunt, & Regina & concubina laudaverunt eam, dicentes: Quæ est ista, quæ ascendit de deserto, deliciis affluens, innixa super dilectum suum? Quæ est ista, quæ progreditur sicut aurora consurgens, pulchra ut Luna, electa ut Sol, terribilis ut castrorum acies ordinata? Quam læta exit, festinat, currit, cum dilectum suum sibi dicentem attonitis auribus audit: Surge, propera amica mea, speciosa mea & veni: jam hyems transit, imber abiit, & recessit: flores apparuerunt in terra nostra? tempus putationis advenit, vox turturis audita est in terra nostra, ficus protulit grossos

grossos suos, vineæ florentes dederunt odorem suum.

2. Surge propterea amica mea, formosa mea, columba mea, in foraminibus petrae, in cavernis maceriae: ostende mihi faciem tuam, sonet vox tua in auribus meis. Vox enim tua dulcis, & facies tua decora. Veni electa mea; speciosa mea, & columba mea, immaculata mea, sponsa mea veni, & ponam in thronum meum, quia concupivi speciem tuam. Veni, ut lateris in conspectu meo cum Angelis meis, quorum societas tibi à me repromissa est. Veni post multa pericula & labores: intra in gaudium Domini tui, quod nemo tollet à te.

CAPUT XXIV.

Oratio ad Sanctos, ut nobis succurrant in periculis.

I. **F**œlices sancti Dei omnes; qui jam transiistis hujus mortalitatis pelagus, & pervenire meruistis ad portum perpetuæ quietis, securitatis, pacis, securi & tranquilli, semperque festivi atque gaudentes estis. Obsecro vos per vestram charitatem, qui securi estis de vobis, solliciti estote de nobis. Securi estis de vestra immarcessibili gloria, solliciti estote de nostra multiplici miseria. Per ipsum vos rogo, qui vos elegit, qui vos tales fecit; de cujus pulchritudine jam satiamini, de cujus immortalitate jam immortales facti estis: de cujus beatissima

visione semper gaudetis. Estote jugiter memores nostri, subvenite nobis miseris, qui adhuc in salo hujus vitæ circumstantibus agitamur procellis.

2. Vos portæ pulcherrimæ, quæ in magnam surrexistis altitudinem, adjuvate nos vile pavimentum longe inferius jacentes. Date manum, & erigite jacentes super pedes, ut convalescentes de infirmitate, fortes efficiamur in bello; intercedite: & orate constanter atque indefinenter pro nobis miseris, multumque negligentibus peccatoribus: ut per vestras orationes, vestro sancto consortio jungamur; quia aliter salvi esse non possumus. Sumus namque valde fragiles & nullius virtutis homunciones, animalia ventris & carnis mancipia; in quibus vix aliquod virtutis vestigium apparet. Et tamen in Christo confessione positi ligno crucis ferimur, navigantes per hoc mare magnum & spatiosum. Ubi sunt reptilia, quorum non est numerus. Ubi sunt animalia pusilla cum magnis. Ubi est draco ferissimus, semper paratus ad devorandum. Ubi sunt loca periculosa, scylla & charybdis, & alia innumerabilia, in quibus naufragantur incauti & in fide dubii.

3. Orate dominum, orate piissimi, orate omnia agmina Sanctorum, & universi cœtus beatorum, ut vestris precibus meritisque adjuti, salva nave & integris mercibus, pervenire mereamur ad portum

tum perpetuæ salutis, & quietis, & continuæ pacis, & nunquam finiendæ securitatis.

CAPUT XXV.

Animæ desiderium ad civitatem supernam Hierusalem.

1. **M**ater Hierusalem, civitas sancta Dei, charissima sponsa Christi: te amat cor meum, pulchritudinem tuam nimium desiderat mens mea. O quam decora, quam gloriosa, quam generosa tu es. Tota pulchra es, & macula non est in te. Exulta & lætare formosa filia Principis, quia concupivit Rex speciem tuam, & amavit decorem tuum, speciosus forma præ filiis hominum. Sed qualis est dilectus tuus ex dilecto, ô pulcherrima? Dilectus meus candidus & rubicundus, electus ex millibus. Sicut malus inter ligna sylvarum, sic dilectus meus inter filios. Sub umbra illius quem desideravi ecce læta sedeo, & fructus ejus dulcis gutturi meo. Dilectus meus misit manum suam per foramen, & venter meus intremuit ad tactum ejus.

2. In lectulo meo per noctem quæsi vi quem diligit anima mea: quæsi vi, & inveni: Teneo, nec dimittam illum donec introducat me in domum suam, & in cubiculum suum, gloriosa genitrix mea. Ibi enim dabis mihi ubera tua abundantius, & perfectius, & satiabis me satietate mirifica, ita ut necesuriam, nec sitiam in æternum. Fælix anima mea semper-

36 MEDITATIONES

que foelix in saecula: si intueri meruero
 gloriam tuam, beatitudinem tuam, pul-
 chritudinem tuam, portas, & muros, &
 plateas tuas, & mansiones tuas multas;
 nobilissimos eives tuos, & fortissimum
 Regem tuum in decoro suo. Muri nam-
 que tui ex lapidibus preciosis, portæ tuæ
 ex margaritis optimis, plateæ tuæ ex au-
 ro perissimo, in quibus jucundum Alle-
 luja sine intermissione concinitur; man-
 siones tuæ multæ quadris lapidibus fun-
 datae, sapphiris constructæ, laterculis coo-
 pertæ aureis: in quas nullus ingreditur,
 nisi mundus: nullus habitat inquinatus.

3. Speciosa facta es & suavis in deliciis
 tuis, mater Hierusalem. Nihil in te tale,
 quale hic patimur: qualia in hac misera
 vita cernimus. Non sunt in te tenebræ, aut
 vox, aut qualibet diversitas temporū. Non
 lucet in te lux lucernæ, aut splendor Lunæ,
 vel jubar stellarum; sed Deus de Deo, lux
 de luce. Sol justitiæ semper illuminat te.
 Agnus candidus & immaculatus, lucidum
 & pulcherrimum est lumen tuum. Sol
 tuus & claritas tua, & omne bonum tuum,
 hujus pulcherrimi Regis indeficiens con-
 templatio. Ipse Rex regnum in medio tui,
 & pueri ejus in circuitu ejus.

4. Ibi hymnidici Angelorum chori.
 Ibi societas supernorum civium. Ibi dul-
 cis solemnitas omnium, ab hac tristi pe-
 regrinatione ad tua gaudia redeuntium.
 Ibi Prophetarum providus chorus. Ibi
 duode-

duodenus Apostolorum numerus. Ibi
 innumerabilium Martyrum victor exer-
 citus. Ibi sanctorum Confessorum sacer
 conventus. Ibi veri & perfecti Monachi.
 Ibi sanctæ mulieres, quæ voluptates sæ-
 culi & sexus infirmitatem vicerunt. Ibi
 pueri & puellæ, qui annos suos sanctis
 moribus transcenderunt. Ibi sunt oves
 & agni, qui jam hujus voluptatis laqueos
 evaserunt: exultant omnes in propriis
 mansionibus. Dispar est gloria singulo-
 rum, sed communis est lætitia omnium.

5. Plena & perfecta ibi regnat charitas,
 quia Deus est ibi omnia in omnibus,
 quem sine fine vident, & semper viden-
 do in ejus amore ardent, amant & lau-
 dant, laudant & amant. Omne opus eo-
 rum laus Dei sine fine, sine defectione,
 sine labore. Fœlix ego & vere in perpe-
 tuum fœlix, si post resolutionem hujus
 corpusculi, audire meruero illa cantica
 cœlestis melodix, quæ cantantur ad lau-
 dem Regis æterni, ab illis supernæ pa-
 triæ civibus, beatorumque spirituum ag-
 minibus. Fortunatus ego nimiumque
 beatus, si & ego ipse meruero cantare ea,
 & adistere regi meo, Deo meo, & duci
 meo: & cernere eum in gloria sua, sicut
 ipse polliceri dignatus est, dicens: Pater,
 volo ut quos dedisti mihi sint mecum,
 ut videant claritatem meam, quam ha-
 bui apud te ante constitutionem mun-
 di. Et alibi: Qui mihi ministrat, me se-

Quatur; & ubi sum ego, illic & minister
meus erit. Et iterum: Qui diligit me, di-
ligetur à Patre meo: & ego diligam eum,
& manifestabo ei me ipsum.

C A P U T XXVI.

*Hymnus de gloria Paradisi Petri Damiani
Cardinalis Ostiensis, ex dictis B. Aug.*

1. **A**D perennis vitæ fontem mens siti-
vit arida.

Claustra carnis præsto frangi clausa quærit
anima.

Gliscit, ambit, eluctatur exul frui patria,
Dum pressuris ac ærumnis se gemit obno-
xiam.

Quam amisit, cum deliquit, contempla-
tur gloriam.

Præsens malum auget boni perditæ me-
moriam.

2. Nam quis promat summæ pacis
quanta sit lætitia?

Ubi vivis margaritis surgunt ædificia:

Auræ celsa micant tecta, radiant triclinia.

Solis gemmis preciosis hæc structura ne-
ctitur.

Auro mundo tanquam vitro urbis via ster-
nitur.

Abest limus, deest fimus, lues nulla cer-
nitur.

Hyems horrens, æstas torrens, illic nun-
quam sæviunt.

Flos perpetuus rosarum, ver agit perpe-
tuum.

3. Candent lilia, rubescit crocus, sudat
bal-

balsamum.

Virent prata, vernant sata, rivi mellis in-
fluunt.

Pigmentorum spirat odor, liquor & aro-
matum.

Pendent poma floridorum non lapsura ne-
morum.

Non alternat Luna vices, Sol vel cursus
siderum.

Agnus est foelicis urbis lumen in occi-
dum.

Nox & tempus defuntei, diem fert con-
tinuum.

Nam & sancti quique velut Sol præclarus
rutilant.

4. Post triumphum coronati mutuo
conjubilant.

Et prostrati pugnas hostis jam securi nu-
merant:

Omni labe defœcati, carnis bella nesciunt.

Caro facta spiritalis, & mens, unum sen-
tiunt.

Pace multa perfruentes, scandala non
perferunt.

Mutabilibus exuti repetunt originem.

Et præsentem veritatis contemplantur
speciem.

5. Hinc vitalem vivi fontis hauriunt
dulcedinem.

Inde statum semper iidem exeuntes ca-
piunt.

Clari, vividi, jucundi, nullis parent casibus.

Absunt morbi semper sanis, senectus ju-
venibus.

Hinc

60 MEDITATIONES

Hinc perenne tenent esse; nam transire
transiit.

Inde virent, vigent, florent, corruptela
corruiit.

Immortalitatis vigor, motris jus absor-
buit.

Qui scientem cuncta sciunt, qui nescire
nequeunt.

Nam & pectoris arcana penetrant alter-
utrum.

6. Unum volunt, unum nolunt, uni-
tas est mentium:

Licet cuique sit diversum pro labore me-
ritum.

Charitas hæc suum facit, quod dum a-
mat alterum.

Proprium sic singulorum commune fit o-
mnium.

Ubi corpus, illic jure congregantur A-
quilæ.

Quo cum Angelis & sanctæ recreentur
animæ.

Uno pane vivunt cives utriusq; patriæ.

Avidi, & semper pleni, quod habent desi-
derant.

Non satietas fastidit, neq; fames cruciat

Inhiantes semper edunt, & edentes inhi-
ant.

7. Novas semper harmonias vox me-
loda concrepat.

Et in jubulum prolata mulcent aures or-
gana.

Digna per quem sunt victores Regi dant

proconia. Fœlix

Fœlix cali quæ præsentem Regem cernit
anima,

Et subsede spectat alta oibis volvi ma-
chinam.

Solem, Lunam, & globosa cum planetis
sydera.

Christe, palma bellatorum, hoc in muni-
cipium.

Introduc me post solum militare cina-
gulum;

Fac consortem donativi beatorum civium.

Proba vires inexhausto laboranti prælio:

Ut quietem post præcinctum debeas eme-
rito,

Teque merear potiri sine fine præmio.

A M E N.

C A P U T XXVII.

*Laus continua, quam facit anima, ex con-
templatione superna d. vini. atis.*

Benedic anima mea Domino, & om-
nia quæ intra me sunt, nomini
sancto ejus. Benedic anima mea, Domi-
no & noli oblivisci omnes retributiones
ejus. Benedicite Domino omnia opera
ejus, in omni loco dominationis ejus:
benedic anima mea Domino. Laudemus
Deum, quem laudant Angeli, adorant
Dominations, tremunt potestates: cui
Cherubim & Seraphim incessabili voce
proclamant: Sanctus, Sanctus, Sanctus.
Jungamus voces nostra, vo.ibus An-
gelorum sanctorum, & communem Do-
minum

minum laudemus pro modulo nostro.

2. Illi enim laudant Dominum purissime & incessanter: qui semper inhærent contemplationi divinæ, non per speculum & in ænigmate, sed facie ad faciem. Sed quis dicere vel cogitare sufficiat, qualis sit in conspectu Domini Dei omnipotentis illa beatorum spirituum caelestiumque virtutum innumerabilis multitudo? Quæ sit in eis sine fine festivitas visionis Dei? Quæ lætitia sine defectu? Quis amoris ardor non crucians, sed delectans? Quod sit in eis desiderium visionis Dei cum satietate & satietas cum desiderio; in quibus nec desiderium pœnam generat, nec satietas fastidium parit? Quomodo inhærendo summæ beatitudini sunt beati? Quomodo conjuncti vero lumini, facti lux sunt? Quomodo semper adspicientes incommutabilem Trinitatem, mutati sunt in incommutabilitatem?

3. Sed quando illam Angelicæ dignitatis celsitudinem comprehendere poterimus, quando nec ipsius animæ nostræ naturam investigare valemus? Qualis est ista, quæ carnem vivificare potest, se autem in sanctis cogitationibus, ut volet, constringere non potest? Qualis est ista, tam fortis, tam infirma, tam parva, tam magna, quæ rimatur secreta Dei, & cœlestia contemplatur: atque humanis commodis multarum artium peritiam perspicaci ingenio adinvenisse probatur? qualis ergo est ista,
quæ

quæ tam multa de cæteris novit, & se, qualiter facta sit, prorsus ignorat? Licet enim nonnulla ambigua, à quibusdam super ejus origine proferantur, invenimus tamen eam esse quendam intellectualem spiritum, per creatoris potentiam factam, immortaliter juxta modum suum viventem; mortale corpus, quod sustinet, vivificantem, mutabilitati subiectum, oblivioni deditum: quem timor sæpe afficit, lætitia extollit. O res mira, omnique stupore dignissima! De Deo quidem creatore omnium, qui est incomprehensibilis & ineffabilis, excelsa & mirabilis nimis, omni remota ambiguitate legimus, loquimur, & scribimus. De Angelis autem & animalibus quicquid dicimus, non tam evidenter approbare possumus. Sed transeat ab his animus & transcendat omne quod creatum est; currat, & adscendat, & volitet, & partranseat: & in eum, qui creavit omnia, quantum potest oculis fidei dirigat. Faciam ergo gradus adscensionis in corde meo, & per ipsos adscendam ad animam meam, & per ipsam & mentem meam adscendam ad Dominum meum, qui capiti meo desuper manet.

4. Quidquid visibiliter cernitur, quidquid spiritualiter imaginatur fortis manu, ab intuitu cordis & mentis procul removeatur. Solus intellectus purus & simplex incedens, rapido volatu ad ipsum perveniat conditorem Angelorum,
& ani

64 MEDITATIONES

& animarum, & omnium rerum. Mens illa beata, quæ ima deserit, summa petit: quæ ponit in arduis sedem habitationis suæ, & de summis rupibus contemplatur Solem justitiæ, Aquilinis obtutibus. Nihil enim tam pulchrum atque jucundum, quam Jesum solum mentis intuitu, & cordis aviditate, contemplari Deum, & miro modo invisibiliter cernere invisibilem; sicque aliam, non istam gustare dulcedinem: & inspicere aliam, non istam lucem. Lux enim ista, quæ loco clauditur, tempore finitur, noctium interruptione variatur: & quam communem cum vermibus & pecoribus habemus, in comparatione illius summæ lucis non est lux dicenda, sed nox.

CAPUT XXVIII.

Quid sit quodammodo Deum cernere & tenere, & qualiter sit de Deo sentiendum.

1. **Q**uanquam autem illa summa & incommutabilis essentia, lux vera, lux indeficiens, lux angelorum, à nemine conspici valeat in hac vita, quod solum præmium Sanctis reservatur in cœlesti gloria: illud tamen credere, & intelligere, & sentire, & ardentem inhiare quodammodo illum cernere est atque tenere. Sonet itaque vox super Angelos, & homo intenta mente contempletur Deum, verbis, quibus potest, suas illi dicat laudes. Justum namque est, ut creatura suam laudet creatorem. Ipse enim

enim ad laudandum se nos creavit, qui nostris non indiget laudibus.

2. Est autem virtus incomprehensibilis, nullius indigens, ipse sibi sufficiens: Magnus Dominus Deus noster & magna virtus ejus, & sapientiae ejus non est numerus. Magnus Dominus Deus noster, & laudabilis valde. Hunc itaque mens diligat, lingua canat, manus serbat; atque in his sanctis studiis, fidelis animus se totum exerceat. Hujus videlicet caelestis rhetorici suavissimis dapibus, vir desideriorum & coelestium contemplator assidue reficiatur; ut hoc caelesti pabulo saginatus, clamet clamore magno, clamet totis medullis cordis, clamet in júbilo, & ardentissimo mentis desiderio dicat.

CAPUT XXIX.

Oratio explicans plurimas Dei proprietates.

I. **O** Summe, optime, omnipotentissime, misericordissime, justissime, secretissime, praesentissime, pulcherrime & fortissime, stabilis & incomprehensibilis: invisibilis, omnia videns, immutabilis, omnia mutans; immortalis, inlocalis, interminus, incircumscriptus, nusquam finitus, inastimabilis, ineffabilis, inscrutabilis, immotus omnia movens, non investigabilis, indicibilis, metuendus atque terribilis, honorandus atque timendus, venerandus atque reverendus; nunquam novus nunquam vetus, innovans omnia, & in vetustatem perducens

E

ducent

ducens superbos, & nesciunt.

2. Semper agens, semper quietus, colligens, & non egens; omnia portans sine onere, omnia implens sine inclusione, omnia creans, protegens, nutriendus, & proficiens; quærens, cum nihil desit tibi; amans nec æstuans, zelans & securus es. Pœnitet te, & non doles; irasceris, & tranquillus es; opera mutas, sed non consilium; recipis, quod non invenis & nunquam amisisti; nunquam inops, & gaudes lucris; nunquam avarus, & usuras exigis; supererogatur tibi ut debeas.

3. Et quis habet quicquam non tuum? Reddis debita, nulli debens; donas debita, nihil perdens. Qui solus vivificas omnia; qui creasti omnia, qui ubique es & ubique totus, qui sentiri potes, videri non potes: qui nusquam dees, & tamen ab iniquorum cogitationibus longe es. Qui nec ibi dees, ubi longe es: quia ubi non es per gratiam, ades per vindictam. Qui omnia tangis, nec tamen omnia tangis aequaliter. Quædam enim tangis ut sint, non tamen ut vivant, sentiant, & discernant. Quædam vero tangis ut sint & vivant, non tamen ut sentiant & discernant. Quædam vero tangis ut sint, vivant & sentiant, non tamen ut discernant. Quædam vero tangis ut sint, vivant, sentiant, & discernant. Et cum tibi metipsum nunquam dissimilis sis, dissimiliter tamen tangis dissimilia: qui ubique
sem

semper præsens es, & inventi vix potes.

4. Quem statem insequimur, & apprehendere non valemus. Qui tenes omnia, imples omnia, circumplecteris omnia, superexcedis omnia, sustines omnia. Neque ex alia parte sustines, atque ex alia parte superaris: neque ex alia parte imples, & ex alia circumplecteris: sed circumplectendo imples, & implendo circumplecteris, sustinendo superexcedis, & superexcedendo sustines. Qui doces corda fidelium sine strepitu verborum. Qui attingis à fine usque ad finem fortiter, & disponis omnia suaviter. Qui locis non distenderis, nec temporalibus variaris. Neque habes accessus & recessus, sed habitas lucem inaccessibilem, quam nullus hominum vidit, nec videre potest. In te manens quietus, ubique circumis totum, ubique prorsus totus. Non enim scindi vel dividi poteris; quia vere unus es: nec in partes efficeris; quia totus totum tenes, totum imples, totum illustras & possides.

5. Hujus videlicet mysterii immensam profunditatem, mens humana concipere non potest, nec oratoria lingua enarrare, neque diffusi sermones, nec bibliothecarum volumina queunt explicare. Si totum mundum libri repleant, tua scientia inenarrabilia explicari non potest; quoniam vere indicibilis es, nullo modo scribi potes; neque concludi, qui es fons lucis divinæ & Sol claritatis æternæ.

na. Magnus enim es sine quantitate, & ideo immensus: bonus es sine qualitate, & ideo vere & summe bonus: & nemo bonus, nisi tu solus, cujus voluntas est opus, cujus velle posse est.

6 Qui omnia de nihilo creasti, quæ sola voluntate tua fecisti. Qui omnem creaturam tuam absque indigentia aliqua possides, & sine labore gubernas; & absque radio regis, & nihil est quod perturbet ordinem imperii tui, vel in summis, vel in imis. Qui in omnibus locis sine loco haberi; & omnia continens sine ambitu; & ubique es præfens sine situ & motu. Qui nec mali auctor es, quodque facere non potes, qui nihil non potes, neque unquam te aliquid fecisse poenituit: nec ullius commotionis animi tui tempestate turbaris, nec totius terræ pericula damnum tuum est. Nulla flagitia vel scelera probas aut imperas.

7. Nunquam mentiris, quia æterna veritas es. Cujus unius bonitate facti sumus, & justitia poenas luimus, & clementia liberamur. Nam nihil caeleste, nihil igneum, nihil terrenum, nihilque quod corporis sensus attingat, pro te colendum est, qui vere es quod es, & non mutaris. Cui maxime convenit illud quod Græci dicunt, & Latini Ens: quod semper idem ipse es, & anni tui non deficient. Hæc & alia multa docuit me sancta mater Ecclesia, cujus factus sum membrum per gratiam

am

am tuam. Docuit me sane, te solum & unum, & verum Deum, non esse corporeum & passibilem. Nihilque de substantia tua vel natura, ullo modo esse violabile, aut commutabile, aut compositum vel factum. Et ideo certum est, corporeis oculis te non posse sentiri: sed nec ab ullo mortalium in propria essentia aliquando potuisse videri. Hinc etenim patenter datur intelligi, quod unde Angeli te intuentur, inde & nos post hanc vitam te videbimus. Sed nec ipsi profecto te videre possunt sicuti es: nulli denique alii tota, nisi tibi soli nota est omnipotens Trinitas.

CAPUT XXX

*De pluralitate personarum & unitate
in Deo.*

I. TU vero unitas es divinitatis, personarum pluralitate multiplex, numerabiliter es innumerabilis: ac idcirco mensurabiliter immensurabilis, & ponderabiliter imponderabilis. Non enim summæ bonitatis, quæ tu ipse es, profitemur originem: ex qua omnia, per quam omnia, in qua omnia: sed ejus participatione dicimus omnia bona. Nam tuæ divina essentia semper caruit ac caret materia: licet non careat forma, forma scilicet informata, forma formarum, forma formosissima, quam dum imprimis quasi sigillum rebus singulis, eas sine tui augmenti aut tui detrimenti mutabilitate, procul dubio à te facis differ-

differrī. Quidquid tamen in natura creatum est, creatura tua est.

2. O una Trinitas, & trina unitas Deus cujus omnipotentia omnia possidet & regit, & implet quæ creavit. Nec ideo te implere omnia dicimus ut te contineant, sed ut ipsa potius à te contineantur; nec particulatim imples omnia: nec ullatenus ita putandum est, ut unaquæque creatura pro magnitudine portio- nis suæ capiat te, id est, maxima majus, & minima minus, dum sis potius ipse in omnibus sive in te omnia. Cujus omni- potentia concludit universa, nec eva- dendi potentiam tuam quis aditum in- venire poterit. Qui enim te non habet placatum, nequaquam evadet iratum. Sic ut scriptum est: Neque ab Oriente, neque ab Occidente, neque à desertis montibus: quoniam Deus iudex est. Et alibi: Quo ibo à spiritu tuo, & quo à facie tua fugiam?

3. Immensitas divinæ magnitudinis tuæ ista est; ut intelligamus te intra omnia, sed non inclusum: extra omnia, sed non exclusum. Et ideo interior es, ut omnia contineas, & ideo exterior es, ut incircumscriptæ magnitudinis tuæ im- mensitate omnia concludas. Per id ergo quod interior es, ostenderis esse creator; per id vero quod exterior es, gubernator omnium demonstraris. Ac ne omnia quæ creata sunt sine te essent, interior es; exterior vero, ut omnia includantur à te,

non locali magnitudine, sed potentiali
 presentia: qui ubique presentis es, & omnia
 tibi presentia, quamvis quidam hæc
 intelligant, quidam vero non intelligant.

4. Inseparabilis ergo naturæ tuæ unitas,
 separabiles non potest habere personas:
 quia sicut es Trinitas in unitate, & unitas
 in trinitate, sic separationem non potes
 habere personarum. Nominantur quidem
 illæ personæ aliquando singulæ, sed ita te
 voluisti Deus Trinitas inseparabilem o-
 stendere in personis, ut nullum tibi no-
 men sit in qualibet persona, quod non ad
 aliam secundum relationis regulam refe-
 ratur. Sicut Pater ad Filium, & Filius ad
 Patrem, sic Spiritus Sanctus ad Patrem &
 Filium verissime refertur. Ea vero nomi-
 na, quæ substantiam, vel personam, vel po-
 tentiã, vel essentiam tuam significant, vel
 quidquid proprie dicitur Deus, omnibus
 personis æqualiter conveniunt: ut Deus
 magnus, omnipotens, æternus, & omnia
 quæ naturaliter de te Deo dicuntur. Non
 est ergo aliquod naturæ nomen, quod sic
 tibi Deo Patri convenire valeat; ut, aut
 Filio, aut Spiritui sancto convenire ne-
 queat. Dicimus te Patrem naturaliter esse
 Deum, sed naturaliter est & Filius Deus,
 naturaliter est & Spiritus sanctus Deus:
 non tamen tres Dii, sed unus naturaliter
 Deus, Pater & Filius, & Spiritus sanctus.

5. Idcirco inseparabilis es, sancta Tri-
 nitas Deus, in personis sensu intelligen-
 da

da : quamvis voce separabilia habeas nomina : quia pluralem numerum in naturæ nominibus nullatenus recipis. In hoc enim ostenditur, personas non posse dividi in sancta Trinitate, quæ unus Deus verus est : quia cujuscumque personæ nomen semper ad alteram respicit personam. Si Patrem dico, Filium ostendo : si Filium nomino, Patrem prædico : si Spiritum sanctum appello, alicujus esse Spiritum necesse est intelligi, scilicet Patris & Filii. Hæc est enim fides vera, veniens de sana doctrina : Hæc certe est fides Catholica & orthodoxa, quam me docuit Deus in sinu matris Ecclesiæ gratia sua.

CAPUT XXXI.

Oratio ad sanctam Trinitatem.

I. **I**nvocat itaque, Domine, te fides mea quam dedisti mihi propter bonitatem tuam ad salvationem mei. Fidelis autem anima ex fide vivit : tenet in spe, quod videbit in re. Invocat te Deus meus casta conscientia mea, & suavis amor fidei meæ, quam excussis ignorantia tenebris, ad veritatis intelligentiam perduxisti : & quam à stulta sæculi amaritudine eruisti, atque adhibita tuæ dulcedinis charitate, jucundam mihi & mellis suam reddidisti. Invocat te, beata Trinitas, vox clara & sincerus amor fidei meæ : quam ab ipsis enutrens cunabulis, illuminasti semper per illustrationem gratiæ tuæ & quam adaugens confirmasti in me
per

per documenta matris Ecclesiæ. Te invoco, beata & benedicta & gloriosa una Trinitas. Pater, & Filius, & Spiritus sanctus: Deus Dominus, Paracletus, charitas, gratia, communicatio.

2. Genitor, genitus, regenerans, verum lumen ex lumine vero, vera illuminatio. Fons, flumen, irrigatio. Ab uno omnia, per unum omnia, in uno omnia. A quo, per quem, in quo omnia. Vivens vita, vita à vivente, viventium vivificator. Unus à se, unus ab uno, unus ab ambobus. *à se*, *à se*, *à se* ab altero, *à se* ab utroque. Veritas Pater, veritas Filius, veritas Spiritus sanctus. Una ergo (Pater, logos, paracletusque) essentia, una virtus, una bonitas, una beatitudo: à quo, per quem, & in quo beata sunt omnia, quæcunque beata sunt.

CAPUT XXXII.

Quod Deus vera & summa vita est.

I. **D**eus, vera & summa vita, à quo, per quem, & in quo vivunt omnia quæcunque vere & beate vivunt. Deus bonum & pulchrum; à quo, per quem, & in quo bona & pulchra sunt omnia, quæcunque bona & pulchra sunt. Deus, cujus nos fides excitat, spes erigit, charitas jungit. Deus, qui peti te jubes, & inveni te facis, & pulsanti aperis. Deus, à quo averti, cadere est: ad quem converti, surgere est: in quo manere, consistere est. Deus, quem nemo amittit, nisi deceptus; nemo querit, nisi admonitus; nemo

invenit, nisi purgatus. Deus, quem nosse, vivere est; cui servire, regnare est; quem laudare, salus & gaudium animæ est. Te labiis & corde, omnique qua valeo, virtute laudo, benedico atque adoro, tuæque clementiæ & bonitati, pro universis beneficiis tuis, gratias refero, & hymnum gloriæ tuæ cano: Sanctus, Sanctus, Sanctus.

2. Te invoco, ô beata Trinitas, ut venias in me, & templum me facias dignum gloriæ tuæ, Rogo Patrem per Filium: rogo Filium per Patrem: rogo Spiritum sanctum per Patrem & Filium ut omnia vitia elongentur à me, & omnes sanctæ virtutes plantentur in me. Deus immense, à quo omnia, per quem omnia, in quo omnia facta sunt, visibilia & invisibilia: qui opera tua extra circumdandas, & intra replet: supra regis, & infra fers: custodi me opus manuum tuarum in te sperantem, & in tua solummodo misericordia confidentem. Custodi me, quæso, hic & ubique, nunc & semper, intus & foris, ante & retro, supra & infra, circumcirca; ita ut in me nullus pateat locus insidiis inimicorum.

3. Tu es Deus omnipotens, custos & protector omnium in te sperantium: sine quo nemo est tutus, nemo de periculis liberatus. Tu es Deus, & non est alius Deus præter te, neque in cælo sursum, neque in terra deorsum: qui facis magnalia, & mirabilia, & inscrutabilia;
quorum

quorum non est numerus. Te decet laus, te decet honor, te decet hymnus. Tibi omnes Angeli, tibi cœli & universa potestates hymnos dicunt, & laudes indefinenter concinunt: utpote Creatori creaturæ; Domino servi; Regi milites: Te sanctam & individuum Trinitatem omnis creatura magnificat, omnis spiritus laudat.

CAPUT XXIII.

Laus Angelorum & hominum.

1. Tibi sancti & humiles corde, tibi spiritus & animæ justorum, tibi omnes superni cives, & cuncti beatorum spirituum ordines, gloriam & honorem suppliciter adorantes concinunt sine fine. Laudant te, Domine, illi superni cives magnifice & honorabiliter Laudat te homo, magna portio creaturæ tuæ. Sed & ego peccator komuncio, desiderio magno cupio te laudare, amare te opto amore præcipuo. Deus meus, vita mea, fortitudo mea, & laudatio mea, dignare me laudare te. Da mihi lumen in corde, verbum in ore; ut cor meum meditetur gloriam tuam, & lingua mea tota die cantet laudes tuas.

2. Sed quia non est pulchra laus in ore peccatoris, & quia vir pollutis labiis ego sum; munda, obsecro, cor meum ab omni inquinamento: sanctifica me, sanctificator omnipotens, interius & exterius: & fac me dignum laudibus tuis. Suscipe benigne & acceptabiliter de
manu

manu cordis, & de mentis amore, suscipe sacrificium labiorum meorum, fiatque acceptabile in conspectu tuo, & ascendat ad te in odorem suavitatis. Memoria tua sancta, & dulcedo tua beatissima, possideat totam animam meam, atque in invisibilium amorem rapiat eam. Transseat de visibilibus ad invisibilia, de terrenis ad cœlestia, de temporalibus ad æterna: transeat & videat visionem mirabilem.

3. O æterna Veritas & vera charitas, & chara Æternitas, tu es Deus meus, ad te suspiro nocte ac die; tibi inhio, tibi intendo, ad te pervenire desidero. Qui novit te, novit veritatem, novit æternitatem. Tu veritas super omnia præfides, quem videbimus sicuti es, cum pertransierit hæc vita cæca & mortalis; in qua dicitur nobis, ubi est Deus tuus? Et ego dico: Deus meus ubi es? Respiro in te paululum, cum effundo super te animam meam in voce exultationis, & confessionis soni epulantis, & festivitatem celebrantis, & adhuc tristis est, quia relabitur, & fit abyssus: vel quin potius, sentit se adhuc esse abyssum. Dicit ei fides mea, quam accendisti in nocte ante pedes meos.

4. Quare tristis es anima mea, & quare conturbas me? Spera in Deo: lucerna pedibus meis verbum eius. Spera & persevera, donec pertranseat nox, mater iniquorum, donec pertranseat ira Dei, cuius fuimus

fuius aliquando filii, (fuius enim aliquando tenebræ,) donec pertranseat iste impetus aquarum; residua adhuc trahimus in corpore propter peccatum mortuo, donec adspiret dies, & inclinentur umbræ. Spera in Domino, mane adstabo & contemplanor, semperque confitebor ei. Mane adstabo, & videbo salutare vultus mei Deum meum, qui vivificabit mortalia corpora nostra, propter inhabitantem spiritum eius in nobis, ut iam simus lux, dum adhuc spe salvi facti sumus, & filii lucis & filii diei, non noctis neque tenebrarum. Fuius enim aliquando tenebræ, nunc autem lux in te Deus noster, & tamen adhuc per fidem, necdum per speciem. Spes enim quæ videtur, non est spes.

5. Laudant te Domine illi populi Angelorum tuorum immortales, & glorificant nomen tuum cœlestes virtutes; quæ non habent opus legere hanc scripturam nostram, & cognoscere te sanctam & individuam Trinitatem. Vident enim faciem tuam semper, & ibi legunt sine syllabis temporum, quid velit æterna voluntas tua: legunt, eligunt & diligunt, semperque legunt, & nunquam præterit id quod legunt. Eligendo & diligendo legunt ipsam immutabilitatem consilii tui, & non claudetur codex eorum, nec plicabitur liber eorum, quoniam tu ipse illis hoc es, & eris in æternum. O beatæ nimium illæ cœlorum virtutes, quæ

quæ laudare possunt te sancte & purissime, cum nimia dulcedine & ineffabili exultatione. Indelaudent unde gaudent, quia semper vident unde gaudere valeant & laudare.

6. Nos vero mole carnis pressi, & procul à vultu tuo in hac perigrinatione positi, atque per mundanas varietates distenti, te digne laudare nequimus: laudamus tamen per fidem, non per speciem: illi vero Angelici spiritus per speciem non per fidem. Hoc enim caro facit, ut multo aliter laudemus quam illi. Sed licet diversis modis laudes dicamus, tu unus es Deus creator omnium, cui sacrificium laudis in cœlo & in terra offertur, perventuri tamen sumus misericordia tua ad eorum confortium, cum quibus te semper videbimus, & que sine fine laudabimus. Tribue Domine, donec in hoc fragili corpore positus sum, laudet te cor meum, laudet te lingua mea, & omnia ossa mea dicant: Domine, quis similis tui?

7. Tu es Deus omnipotens, quem trinum in personis, & unum in substantia Deitatis, colimus & adoramus, Patrem ingenitum, Filium de Patre unigenitum, Spiritum sanctum de utroque procedentem, & in utroque permanentem, sanctam & individuam Trinitatem, unum Deum omnipotentem. Qui cum non essemus, potenter fecisti nos: & cum perditii fuissetus culpa nostra, pietate

tate & bonitate tua mirabiliter recuperasti nos: Ne finas nos esse ingratos, obsecro, tantis beneficiis, & indignos tam multis miserationibus: te deprecor, supplico & rogo, auge fidem, auge spem, auge charitatem.

8. Fac nos per ipsam gratiam tuam semper in fide stabiles, & in opere efficaces: ut per fidem rectam & condigna fidei opera, ad vitam te miserante perveniamus æternam; ut ibi videntes gloriam tuam sicuti est, adoremus Majestatem tuam, & dicamus pariter, quos dignos feceris videre gloriam tuam: Gloria Patri, qui creavit nos; Gloria Filio, qui redemit nos: Gloria Spiritui sancto, qui sanctificavit nos: Gloria summæ & individuæ Trinitati, cujus opera inseparabilia sunt, cujus imperium sine fine manet. Te decet laus, te decet hymnus, tibi debetur omnis honor, tibi benedictio & claritas, tibi gratiarum actio, tibi honor, virtus & fortitudo, Deo nostro in sæcula sæculorum, Amen.

CAPUT XXXIV.

Hic conqueritur homo, quod non compungitur in contemplatione, ex quo Angeli quoque tremunt Deum videntes.

r. Ignosce Domine, ignosce pie, ignosce & miserere; parce & ignorantiam meam, & multam imperfectionem meam. Noli me tanquam temerarium reprobare, quod audeam servus, utinam vel bonus,
&

80 MEDITATIONES

& non etiam iuuilis & malus: & ideo valde malus, quia te omnipotentem Deum nostrum terribilem & nimis metuentem, sine cordis contritione & lachrymarum fonte, sine reverentia debita & tremore, laudo, benedico, atque adoro. Si enim Angeli te adorantes & laudantes tremunt, mira exultatione repleti: ego peccator, dum tibi assisto, laudes dico, sacrificium offero: cur non corde paveo, vultu palleo, labiis tremo, toto corpore inhorresco; sicque obortis lachrymis, coram te indefinenter lugeo? Volo, sed non valeo quia nequeo, quod desidero. Hinc enim mecum vehementer admiror, dum te nimis terribilem oculis fidei cerno: Sed quis hoc, sine ope gratiae tuae? Universa enim salus nostra, magna misericordia tua.

2. Miserum me, quomodo sic insensata facta est anima mea: ut non terreatur terrore nimio, dum stat ante Deum; & suas illi laudes decantat? Miserum me, quomodo sic induruit cor meum; ut oculi mei indefinenter non producant flumina lachrymarum, dum conversus sermocinatur coram Domino suo, homo cum Deo, creatura cum creatore, qui factus est ex limo, cum eo qui omnia fecit ex nihilo? Ecce Domine, pone me ante te, & quid in secretis de me sentio, fraternis auribus non taceo. Tu dives in misericordia, & largus in premiis, da mihi de bonis tuis, ut ex eis serviam tibi.

Nob

Non enim aliunde possumus servire, neque tibi placere, nisi de tuo munere.

3. Confige, quaeso, timore tuo carnes, latetur cor meum, ut timeat nomen tuum. Utinam sic te timeret peccatrix anima mea, quomodo ille vir sanctus, quæ dixit: Semper enim quasi tumentes super me fluctus timui Deum. Dator enim bonorum Deus, da mihi inter laudes tuas fontem lachrymarum, simul cum cordis puritate, & mentis jubilatione, ut perfecte te diligens & digne te laudans, ipso cordis palato sentiam, gustem & sapiam, quam dulcis & suavis es, Domine, sicut scriptum est: Gustate & videte quoniam suavis est Dominus. Beatus vir, qui sperat in eo: beatus populus, quæ scit jubilationem: beatus vir, cujus est auxilium abs te, adscensionem in corde suo disposuit in valle lachrymarum, in loco quem posuit. Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbant, Beati qui habitant in domo tua, Domine, in secula seculorum laudabunt te.

CAPIT. XXV.

Oratio multum movens ad devotionem

& divinum amorem.

I. Jesu nostra redemptio, amor & desiderium, Deus de Deo: adesto mihi famulo tuo. Te invoco, ad te clamo clamore magno, in toto corde meo. Te invoco in animam meam: intra in eam, & coapta eam tibi, ut possideas eam sine

82 MEDITATIONES

ruga, & sine macula, Mundissimo namque Domino, munda debetur habitatio. Sanctifica ergo me vas tuum, quod fecisti; de malitia evacua, imple de gratia, & plenum conserva; ita ut dignum habitationis tuæ efficiat templum hic & in perpetuum. Dulcissime, benignissime, amantissime, charissime, potentissime, desideratissime, preciosissime, amabilissime, pulcherrime; tu melle dulcior, lacte & nive candidior, nectare suavior, gemmis & auro preciosior, cunctisque terrarum divitiis & honoribus mihi charior.

2. Quid dico, Deus meus, una spes mea, tam grandis misericordia tua? Quid dico dulcedo felix & secura? Quid dico, dum talia dico? Dico, quod valeo, sed non dico, quod debeo. Utinam possem talia dicere, qualia illi hymnidici Angelorum chori. O quam libenter me in tuis laudibus totum effunderem! O quam devotissime illa coelestis melodiæ cantica ad laudem & gloriam nominis tui medio Ecclesiae infatigabilis perorarem! Sed quia talia non possum, nunquid tacebo? Væ tacentibus de te, qui ora mutorum resolvis, & linguas infantium facis disertas. Væ tacentibus de te, quoniam ipsi loquaces muti sunt, cum non tuas laudes dicunt.

3. Quis digne te laudare potest, & ineffabilis virtus, & sapientia Patris! Et quoniam nulla invenio verba, quibus te sufficienter valeam explicare cunctipotens

rens & omniscium Verbum, dicam interim, quod valeo donec jubeas me venire ad te, ubi possum dicere quod te decet, & me oportet. Et ideo suppliciter rogo, ut non respicias tantum ad id quod modo dico, sed ad id quod dicere opto. Cupio enim desiderio magno de te eloqui, quod oportet & decet: quia te decet laus, te decet hymnus, tibi que debetur omnis honor. Scis ergo occultorum cognitor Deus, quoniam cælo, terra, & omnibus quæ in ea sunt tu mihi acceptior, tu mihi amabilior es. Diligo enim te super cælum & terram, & cætera omnia quæ in eis sunt; immo amore nominis tui quæ transitoria sunt, procul dabo amanda non sunt. Amo te Deus meus amore magno, magisque te amare cupio.

4. Da mihi ut amem te semper, quantum volo, & quantum debeo, ut tu solus sis tota intentio mea, & omnis meditatio mea. Te mediter per dies sine cessatione, te sentiam per soporem, in nocte te alloquatur spiritus meus, tecum fabuletur mens mea. Lumine sanctæ visionis tuæ illustretur cor meum, ut te rectore, te duce ambulem de virtute in virtutem, tandemque videam te Deum deorum in Sion, nunc quidem per speculum in ænigmate, tunc autem facie ad faciem, ubi cognoscam te sicut & cognitus sum. Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Beati qui habitant in domo tua, Domine

84 MEDITATIONES

in sæcula sæculorum laudabunt te. Rogo itaque te, Domine, per omnes miserationes tuas, quibus de morte æterna liberati sumus, mollifica cor meum durum & lapideum, saxeam & ferream, tua sacratissima & potenti unctiōe, & fac me per ignē compunctiōis: corā te omni hora hostiam vivam fieri.

5. Fac me in tuo conspectu cor contritum & humiliatum semper habere, cum lachrymarum abundantia. Fac me ex toto desiderio huic mundo funditus extingui, & transeuntium rerum oblivisci, præ magnitudine timoris & amoris tui, usque adeo, ut de temporalibus nec lugeam, nec gaudeam, nec metuum aliquid temporale, nec diligam, nec blandis corrumpar, nec adversis concutiar. Et quia tui valida est ut mors dilectio, absorbeat (quæso) mentem meam ab omnibus quæ sub cælo sunt, ignita & melliflua vis amoris tui; ut tibi soli inhæream, solaque tua suavitatis memoria pascar.

6. Descendat, Domine, descendat (precor) descendat in cor meum odor tui suavissimus, ingrediatur amor tui mellifluus. Veniat mihi tui saporis mira & inenarrabilis fragrantia, quæ sempiternas in me suscitet concupiscentias; & ex corde meo producat venas salientis aquæ in vitam æternam. Immensus es, Domine, & ideo sine mensura debes amari & laudari ab iis, quos tuo precioso sanguine redde-

redemisti. Amator hominum benignissime, clementissime Domine, & æquissime iudex, cui omne iudicium dedit Pater sapientissimo tuæ æquitatis iudicio discernis hoc rectum & iustum esse, ut si ii huius sæculi, noctis & tenebrarum, præstantiori desiderio, virtute atque studio diligant & quarant perituras divitias, & fugitivos honores: quam nos servi tui diligamus te Deum nostrum, per quem facti & redempti sumus.

7. Si enim homo hominem tanta diligit dilectione; ut alter alterum vix patiatur abesse, si sponsa sponso tanto conglutinatur mentis ardore, ut præ magnitudine amoris nulla perfrui valeat requie, chari sui absentiam non sine moerore ferens: qua ergo dilectione, quo studio, quo fervore anima, quam desponsasti tibi fide & miserationibus, debet diligere te verum Deum, & pulcherrimum sponsum: qui nos sic amasti & salvasti, qui pro nobis tot, tanta, & talia fecisti? Quanquam autem hæc infima habeant suas delectationes, suosque amores: non tamen tali modo delectantur sicut tu Deus noster. In te enim delectatur justus, quia amor tui suavis est & quietus. Nam pectora, quæ possides, dulcedine & suavitate & tranquillitate replet. Et contra, amor sæculi & carnis anxius est & perturbatus: animas certe quas ingreditur, quietas esse non patitur; semper enim suspicionibus, & perturbatio-

nens in sæculum sæculi; amor, qui semper ardes, & nunquam extingueris: dulcis Christe, bone Iesu, charitas, Deus meus: accende me totum igne tuo, amore tui, suavitate & dulcedine tua, iucunditate & exultatione tua, voluptate & concupiscentia tua, quæ sancta est & bona, casta & munda, tranquilla est & secura: ut totus dulcedine amoris tui plenus, totus flamma charitatis tuæ succensus, diligam te Deum meum ex toto corde meo, totisque medullis præcordiorum meorum, habens te in corde, in ore, & præ oculis meis semper & ubique; ita ut nullus pateat in me locus adulterinis amoribus.

10. Audi Deus meus, audi lumen oculorum meorum; audi quæ peto, & da quæ petam, ut audias me. Pie & misericordissime Domine, ne efficiaris mihi inexorabilis propter peccata mea, sed propter bonitatem tuam suscipe preces servi tui: & da mihi effectum petitionis meæ: & desiderii mei; intercedente, & orante, & impetrante gloriosa virgine *CAVE.* genetrice tua, Maria Domina mea, cum omnibus Sanctis tuis, Amen.

C A P U T XXXVI

Oratio devotissima ad laudes habendas.

I. **C**Hriste Domine verbum Patris, qui venisti in hunc mundum peccatores salvos facere: rogo te per indulgentissima misericordiæ tuæ viscera,

88 MEDITATIONES

emenda vitam meam, meliora actus,
 compone mores: tolle de me, quod mihi
 nocet, & tibi displicet: & da, quod nostri
 tibi placere, & mihi prodesse. Quis potest
 facere mundum de immundo conceptum
 femine, nisi tu solus? Tu es Deus omni-
 potens infinitæ pietatis: qui justificas im-
 pios, & vivificas mortuos propter pecca-
 tum: qui mutas peccatores, & non sunt.
 Tolle ergo de me, quicquid tibi displicet in
 me. Imperfecta enim mea plurima vident
 oculi tui. Mitte, quæso, manum pietatis
 tuæ in me; & tolle de me, quidquid offen-
 dit oculos pietatis tuæ in me. Coram te
 Domine est sanitas & infirmitas mea: il-
 lam (precor) serva, istam sana.

2. Sana me Domine, & salvabor: sal-
 vum me fac, & salvus ero: Tu, qui infir-
 ma sanas, & sanata conservas: Tu qui so-
 lo natu tuo restauras diruta & collapsa.
 Si enim dignaris in agro tuo corde meo
 ferere bonum semen, necesse est, ut ma-
 nu pietatis tuæ spinas prius evellas vitio-
 rum meorum. Dulcissime, benignissime,
 amantissime, charissime, desideratissi-
 me, amabilissime, pulcherrime, infunde
 obsecro, multitudinem dulcedinis tuæ &
 charitatis tuæ, pectori meo; ut nihil ter-
 renum, nihil carnale desiderem vel cogi-
 tem: sed te solum amem, te solum ha-
 beam in corde & in ore meo. Scribe di-
 gito tuo in pectore meo, dulcem memo-
 riam tui mellisui nominis, nulla un-
 quam

quam oblivione delendam. Scribe in tabulis cordis mei voluntatem tuam, & justificationes tuas; ut te immensa dulcedinis Dominum & præcepta tua semper & ubique habeam præ oculis meis. Succende mentem meam igne illo tuo quem misisti in terram, & voluisti vehementer accendi, ut sacrificium spiritus contribulati & cordis contriti, obortis lachrymis quotidie offeram tibi.

3. Dulcis Christe, bone Jesu, sicut desidero, sicut tota mente mea peto; da mihi amorem tui sanctum & castum, qui me repleat, teneat totumque possideat. Et da mihi evidens signum amoris tui, irriguum lacrynarum fontem jugiter emanantem; ut ipsæ quoque lacrymæ, tui in me testentur amorem, ipsæ prodant, ipsæ loquantur, quantum te diligit anima mea: dum præ nimia dulcedine amoris tui, nequit se à lacrymis continere.

4. Reminiscor, pie Domine, illius bonæ mulieris Annæ, quæ ad tabernaculum rogatura pro filio venit: de qua scriptura refert, quod vultus ejus post lachrymas & preces, non sunt amplius in diversa mutati. Sed memor tantæ virtutis, tantæque constantiæ, dolore torqueor, & verecundia confundor; quia me miserum, nimis deorsum jacere intueor. Si enim ita flevit, & in fletu perseveravit mulier, quæ quærebat filium, quomodo plangere & in planctu persistere debet

anima mea, quæ quærit & amat Deum, & ad eum pervenire desiderat? Quomodo gemere ac flere debet talis anima, quæ quærit Deum die ac nocte? quæ præter Christum nihil vult amare? Mirum quippe est, si jam non factæ sunt ei lacrymæ suæ panes die ac nocte. Respice ergo & misere-re mei; quia dolores cordis mei multiplicati sunt. Da mihi consolationem tuam cœlestem, & noli spernere peccatricem animam, pro qua mortuus es. Da mihi, quæso, lachrymas ex toto affectu internas, quæ peccatorum meorum possunt solvere vincula, & cœlesti jucunditate semper repleant animam meam. Si non cum veris & perfectis Monachis, quorum vestigia nequeo imitari: saltem cum devotis mulieribus, quantulamcunque portionem in regno tuo merear adipisci.

5. Venit mihi quoque in mentem alterius mulieris devotio mira; quæ te in sepulchro jacentem, pro amore quærebat; quæ recedentibus discipulis de sepulchro, non recedebat: quia sedebat ibi tristis, & mœrens, & diu multumque flebat: & resurgens, multis lachrymis iterum iterumque antra deserti sepulchri vigilantibus oculis explorabat, si forte alicubi te videre posset, quem ferventi desiderio quærebat. Jam certe semel & iterum ingressa sepulchrum viderat sed omnium amanti non satis erat: virtus enim boni operis perseverantia est. Et quia
præ

præcæteris dilexit, & diligendo fleuit,
& flendo quæsiuit, & quærendo perseve-
ravit: ideo prima omnium te invenire,
te videre, & te alloqui meruit.

6. Et non solum hæc, sed etiam ipsis
discipulis gloriose resurrectionis tuæ
prænuncia extitit: te præcipiente, &
clementer monente: Vade; dic fratribus
meis ut vadant in Galilæam; ibi me vi-
debunt. Si ergo ita fleuit, & in fletu per-
severavit mulier, quæ viventem cum
mortuis quærebat, quæ te manu fidei
tangebatur, quomodo plangere & in plan-
ctu persistere debet anima, quæ te redem-
ptorem suum jam cælo præidentem &
ubique regnantem, corde credit, ore
confitetur? Quomodo ergo gemere &
flere debet talis anima, quæ te toto cor-
de diligit, teque toto desiderio videre
concupiscit? Solum confugium, & unica
spes miserorum, cui nunquam sine spe
misericordiæ supplicatur.

7. Præsta mihi hanc gratiam propter
te, & propter nomen sanctum tuum: ut
quoties de te cogito, de te loquor, de te
scribo, de te lego, de te confero: quoties
tui reminiscor, tibi assisto, laudes, prece
& sacrificium offero: toties obortis la-
chrymis, in conspectu tuo copiose &
dulciter fleam; ita ut efficiantur mihi la-
chrymæ meæ panes die ac nocte. Tu
quidem Rex gloriæ, & omnium virtu-
tum magister, docuisti nos verbo & ex-
emplo

emplo gemere & flere, dicens: Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur. Tu flevisi defunctum amicum, & lacrymatus es valde super perituram civitatem.

8. Rogo te, bone Jesu per illas preciosissimas lachrymas tuas, & per omnes miserationes tuas, quibus mirabiliter nobis perditis subvenire dignatus es: da mihi gratiam lachrymarum, quam multum desiderat & appetit anima mea: sine dono tuo, non possum habere eam, sed per Spiritum sanctum tuum, qui dura corda peccatorum mollit, & ad fletum compungit. Da mihi gratiam lachrymarum, sicut dedisti patribus nostris, quorum vestigia debeo imitari; ut plangam me in omni vita mea, sicut ipsi se plangerunt nocte ac die. Propter merita & orationes eorum, qui tibi placuerunt & devotissime servierunt: miserere mei miserimi & indigni servi tui, & da mihi gratiam lachrymarum. Da mihi irriguum superius, & irriguum inferius; ut sint mihi lachrymæ meæ panes die ac nocte, efficiarque in conspectu tuo, Deus meus, per ignem compunctionis, holocaustum pingue & medullatum, mactet totus in ara cordis mei, & tanquam pinguisimum holocaustum assumat tibi in odorem suavitatis.

9. Da mihi, dulcissime, fontem irriguum, fontemque perspicuum, in quo lavetur assidue istud inquinatum holocaustum. Licet enim me totum tibi ob-

tulerim opitulante gratia tua, in multis tamen quotidie offendo propter nimiam fragilitatem meam. Da ergo mihi gratiam lachrymarum, benedicte & amabilis Deus; præcipue ex multa dulcedine amoris tui, & commemoratione misericordiarum tuarum, præpara hanc mentem famulo tuo in conspectu tuo, & da mihi in potestatem, ut quoties volo, satietur ex ea.

10. Tribue pro pietate & bonitate tua, ut iste calix tuus inebrians & præclarus, satiet sitim meam, ut inhiat tibi spiritus meus, & ardeat mens mea in amore tui, oblitus vanitatis & miseræ. Audi Deus meus, audi lumen oculorum meorum; audi quæ peto, & da ut petam quod audias, pie & exorabilis Domine, ne efficiaris mihi inexorabilis propter peccata mea: sed propter bonitatem tuam suscipe preces servi tui, & da mihi effectum petitionis meæ & desiderii mei precibus & meritis gloriosæ Virginis Mariæ Domine meæ, & omnium Sanctorum. Amen.

CAPUT XXXVII.

In ista oratione mens humana copiosius compungitur, si in quiete dicatur.

I. **J**esu Domine, Jesu pie, Jesu bone, qui pro mori dignatus es propter peccata nostra, & resurrexisti propter justificationem nostri: rogo te per gloriosam resurrectionem tuam, resuscita me de sepulchro vitiorum & peccatorum meorum

rum omnium : & da mihi quotidie partem in resurrectione prima : ut resurrectione tua merear veraciter percipere portionem. Dulcissime, benignissime, amantissime, charissime, preciosissime, desideratissime, amabilissime, pulcherrime, ascendisti in coelum cum triumpho gloriae tuae, & sedes ad dexteram Patris, rex potentissime. Trahe me sursum ad te ut curram post te in odorem unguentorum tuorum, curram & non deficiam, te trahente, te ducente me currentem. Trahe os sitientis te animae, in superna fluenta aeternae satietatis, imo trahe me ad te fontem vivum, ut inde pro captu meo bibam unde semper vivam, Deus meus, vita mea.

2. Tu enim dixisti ore tuo sancto & benedicto: Si quis sitit, veniat ad me, & bibat. Fons vitae, da sitienti animae semper bibere ex te, ut secundum sanctam & veridicam promissionem tuam, de ventre meo fluant aquae vivae. Fons vitae, reple mentem meam torrente voluptatis tuae : inebria cor meum sobria ebrietate amoris tui : ut obliviscar quae vana sunt & terrena, & te solum jugiter habeam in memoria mea, sicut scriptum est : Memor fui Dei, & delectatus sum.

3. Da mihi Spiritum sanctum tuum, quem significabant illae aquae, quas sitientibus daturum te promiseras. Da, quaeso, toto desiderio & omni studio rendere, quo te ascendisse post resurre

tionem die quadagesimo credimus; ut in presenti quidem miseria solo teneat corpore: tecum autem sim cogitatione semper & aviditate; ut ibi sit cor meum ubi tu es, thesaurus meus desiderabilis & incomparabilis, multumque amabilis. In hoc enim magno hujus vitæ diluvio, ubi circumstantibus agitamur procellis, & non invenitur fida statio & locus eminentior, ubi pes columbæ valeat aliquatenus requiescere; nusquam tuta pax, nusquam secura quies: ubique bella & lites, ubique hostes: foris pugnæ, intus timores.

4. Et quia altera pars sumus cœli, altera terræ, corpus quod corrumpitur aggravat animam: Idcirco animus meus, socius & amicus meus fatigatus, de via veniens languet & jacet; discissus atque laceratus ab iis, quas pertransierat, vanitatibus, esurit & sitit valde: & non habeo quod ponam ante illum, quia pauper sum & mendicus. Tu Domine Deus meus dives omnium bonorum, & dapum supernæ satietatis opulentissime largitor: da lasso cibum, collige dispersum, redintegra scissum. En stat ad ostium & pulsat. Obsecro per viscera misericordiæ tuæ, quibus visitasti nos oriens ex alto: aperi pulsanți misero manum pietatis tuæ; & jube propitiabili dignatione, ut ingrediatur ad te, requiescat in te, reficiatur de te vivo cœlestique pane; quo satiatus resumptisque viribus, ad-

su-

superiora conscendat, & de hac valle lacrymarum, penna sancti desiderii raptus, ad coelestia regna volitet.

5. Assumat, Domine, assumat (rogo) spiritus meus pennas ut aquilæ, & volitet & non deficiat, volitet & perveniat usque ad decorem domus tuæ, & locum habitationis gloriæ tuæ: ut ibi super mensam refectionis civium supernorum pascatur de occultis tuis in loco pascuæ tuæ juxta fluentia plenissima: requiescat in te Deus cor meum, cor mare magnum, tumens fluctibus. Tu, qui imperasti ventis & mari, & facta est tranquillitas magna: veni & gradere super fluctus cordis mei, ut tranquilla & serena fiant omnia mea, quatenus unum bonum meum amplectar te, & dulce lumen oculorum meorum contempler te, sine tumultuantium cogitationum cæca caligine. Confugiat Domine mens mea sub umbra alarum tuarum ab æstibus cogitationum hujus sæculi, ut in tui refrigerii temperamento absconsa, lætambunda cantet & dicat: In pace in idipsum dormiam & requiescam.

6. Dormiat (obsecro) Domine Deus, dormiat memoria mea ab omnibus malis: iniquitatem odiat, justitiam diligit. Quid enim pulchrius, quidve dulcius, quam inter tenebras hujus vitæ multaque amaritudines, divinæ dulcedini inhiare, & æternæ beatitudini suspirare: illic teneri mente, ubi vera habere gaudia

dia certissimum est? Dulcissime, amantissime, benignissime, charissime, preciosissime, desideratissime, amabilissime, pulcherrime, quando te videbo? Quando apparebo ante faciem tuam? Quando satiabor de pulchritudine tua? Quando educes me de hoc carcere tenebroso, ut confitear nomini tuo: ita ut deinceps non compungar?

7. Quando transibo in illam admirabilem & pulcherrimam domum tuam, ubi personat vox lætitiæ & exultationis, in tabernaculis justorum? Beati qui habitant in domo tua, Domine, in sæcula sæculorum laudabunt te. Beati & vere beati, quos elegisti & assumisti in illam cœlestem hereditatem. Ecce Sancti tui, Domine, florent ante te sicut liliū. Replentur enim ab ubertate domus tuæ, & torrente volupta istuæ potas eos, quoniam tu es fons vitæ, & in lumine tuo vident lumen: usque adeo, ut ipsi vident licet lumen illuminatum per te Deum illuminantem sicut Sol effulgeant in conspectu. O quam mira, quam pulchra, quam acceptabilia sunt domus tuæ habitacula, Domine virtutum! concupiscit intrare in ea hæc peccatrix anima mea. Domine dilexi decorem domus tuæ, locum habitationis gloriæ tuæ.

8. Unam rem petii à Domino, & hanc requiram: ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ. Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum

rum, ita desiderat anima mea ad te Deus. Quando veniam, & apparebo ante faciem tuam? quando videbo Deum meum quem sitit anima mea? Quando videbo eum in terra viventium? In ista enim terra morientium videri non potest mortalibus oculis. Quid faciam miser ego, gravidine compeois mortalitatis meae confictus? Quid faciam? Dum sumus in corpore, peregrinamur à Domino: non habemus hic manentem civitatem, sed futuram inquirimus. Noster autem municipatus in coelis est.

9. Heu mihi! quia incolatus meus prolongatus est: habitavi cum habitantibus Cedar, multum incola fuit anima mea. Quis dabit mihi pennas sicut columbae: & volabo, & requiescam? Nihil mihi tam dulce, quam cum Domino meo esse. Mihi autem adherere Deo bonum est. Da mihi, Domine, donec his fragilibus adsisto membris, tibi adherere, sicut scriptum est: Qui adheret Domino, unus spiritus est cum eo. Præbe mihi, rogo contemplationis pennas, quibus indutus, ad te volitem sursum; & quia omne sinistrum deorsum jacet, tene mentem meam, ne ad ima tenebræ vallis corruat: ne interveniente umbra terræ, à te vero justitiæ Sole separetur; & adducta tenebrarum nebula prohibeatur alta respicere. Idcirco sursum tendo ad pacis gaudia, lucisque delectabilem & serenissimum statum.

10. Tene

IO. Tene cor meum manu tua, quia si-
ne te ad altiora non rapitur. Illuc festi-
no, ubi summa pax regnat, & jugis tran-
quillitas rutilat. Tene & rege spiritum
meum, & assume illum secundum volun-
tatem tuam: ut, te duce, adscendat in illam
regionem ubertatis, ubi pascis Israël in
æternum pabulo veritatis; Ut tibi vel ra-
pida cogitatione attingat te summam sa-
pientiam, super omnia manentem, cun-
cta transeuntem & omnia gubernantem.
Sed volitanti ad te animæ multa sunt quæ
obstrepunt. Jussu tuo Domine contice-
scant mihi omnia. Ipsa sibi anima mea si-
leat, omnia pertranseat, omnia quæ crea-
ta sunt transcendat à se, & perveniat ad
te, atque in te solo creatore omnium o-
culos fidei figat, tibi inhiet, tibi inten-
dat: te meditetur, te contempletur; te
sibi ante oculos ponat, te sub corde re-
volvatur, verum & summum bonum, &
gaudium sine fine mansurum.

II. Multæ deniq; sunt contemplationes,
quibus anima devota tibi mirabiliter pa-
scitur, sed in nullas earum ita delectatur
& requiescit anima mea sicut in te, &
quando te solum cogitat & contemplatur.
Quam magna multitudo dulcedinis tuæ
Domine? quam mirabiliter inspiras cordi-
bus amatorum tuorum? Quam mira sua-
vitas amoris tui, quo perfruuntur illi, quæ
nihil præter te diligunt, nihil quærunt, ni-
hil etiam cogitare concupiscunt. Felices

illi, quibus tu solus spes es! & omne opus
eorum, oratio! Beatus qui sedet solitarius,
& tacet; & stat super custodiam suam ju-
giter die ac nocte: ut adhuc in hoc fragili
corpufculo positus, prælibare valeat ali-
quatenus dulcedinem tuam.

12. Rogo te per illa salutifera vulnera
tua, quæ passus es in cruce pro salute no-
stra, è quibus emanavit ille preciosus
sanguis, quo sumus redempti: Vulnera
hanc animam meam peccatricem, pro qua
etiam mori dignatus es: Vulnera eam i-
gneo & potentissimo telo tuæ nimix cha-
ritatis: Vivus est enim sermo Dei & ef-
ficax & penetrabilior omni gladio ancipi-
ti. Tu sagitta electa, & gladius acutissi-
mus, qui durum scutum humani cordis
penetrare tua potentia vales; confige cor
meum jaculo tui amoris, ut dicat tibi
anima mea: Charitate tua vulnerata sum:
ita ut ex ipso vulnere amoris tui uberrime
fluant lachrymæ diè ac nocte.

13. Percute Domine, percute (obse-
cro) hanc durissimam mentem meam
piâ & valida cuspe dilectionis tuæ, &
altius ad intima penetra potenti virtu-
te; & sic de capite meo educ aquam im-
mensam, & de oculis meis verum fon-
tem lachrymarum jugiter manantem, ex
nimio affectu, & desiderio visionis pul-
chritudinis tuæ: ut lugeam diè ac nocte,
nullam in præfenti vita recipiens conso-
lationem, donec in te caelesti thalamo
me gear

merear videre dilectum & pulcherrimum
sponsum meum, Deum & Dominum
meum. Ut ibi videns gloriosam, admira-
bilem & pulcherrimam faciem tuam o-
mni dulcedine plenam, cum iis quos e-
legisti, majestatem tuam supplex ado-
rem: & illic tandem cœlesti & ineffabili
repletus júbilo æternæ exultationis, ex-
clamen cum diligentibus te, dicens: Ec-
ce quod concupivi jam video, quod spe-
ravi jam teneo, quod desideravi jam ha-
beo. Illi namque in cælis junctus sum,
quem in terris positus tota virtute dile-
xi; tota charitate amplexus sum, cui to-
to amore inhasi: ipsum laudo, benedico
atque adoro. Qui vivit & regnat Deus in
sæcula sæculorum. Amen.

CAPUT XXXVII.

Oratio in tribulatione.

I. MISERERE Domine, miserere pie, mi-
serere mihi miserrimo peccatori
indigna agenti, & digna patienti; assidue
peccanti, & tua flagella quotidie susti-
nenti. Si penso malum quotidie quod fe-
ci, non est tantum quod patior: gravius
est quod commisi: levius est quod tole-
ro. Justus es Domine, & rectum judi-
cium tuum: omnia judicia tua justa sunt
& vera. Justus & rectus tu es Domine
Deus noster, & non est ulla iniquitas in
te. Non enim injuste neque crudeliter
affligis nos peccatores, omnipotens &
misericors Domine: qui cum non esse-

mus, potenter fecisti nos: & cum perditifuissemus culpa nostra, pietate & bonitate tua mirabiliter reparasti nos.

2. Scio & certus sum, quod vita nostra non temerariis motibus agitur: sed à te Domino Deo nostro disponitur & gubernatur. Unde tibi cura est de omnibus, præcipue de servis tuis, qui totam spem suam posuerunt in sola misericordia tua. Idcirco obsecro & suppliciter rogo, ut non facias mihi secundum peccata mea quibus iram tuam merui: sed secundum magnam misericordiam tuam, quæ superat etiam peccata totius mundi. Tu Domine, qui exterius flagella irrogas: da semper interius indeficientem patientiam, ita ut laus tua non recedat de ore meo. Miserere mei Domine, miserere mei, & adjuva me, sicut tu nosti quod mihi est necesse in corpore & in anima: scis omnia, potes omnia, qui vivis in sæcula.

C A P U T X X X I X .

Oratio multum devota ad Filium.

1. **D**omine Jesu Christe, fili Dei vivi, qui in cruce expansis manibus, propter mortalium omnium redemptionem hausisti calicem Passionis, mihi hodie præbere digneris auxilium. Ecce pauper venio ad te divitem, miser ad misericordem; ne recedam vacuus vel contemptus. Esuriens incipio, ne desinam de te jejunus. Famelicus accedo, ne recedam impastus. Et si antequam
come-

comedam suspiro, da vel post suspiria ut comedam. In primis dulcissime Jesu, coram magnificentia tuæ suavitatis, confiteor adversum me injustitiam meam. Ecce Domine, quia in peccatis fui conceptus & natus: & tu me abluisti & sanctificasti: & ego postea me majoribus fordidi peccatis. Fui enim in necessariis natus, postea in spontaneis volutatus.

2. Sed tuæ Domine miserationis non immemor: tulisti me de domo patris mei carnalis, & de tabernaculis peccatorum; & inspirasti mihi ut sequerer te, cum generatione quærentium faciem tuam, ambulantium semitam rectam, commorantium inter lilia castitatis, & tecum discumbentium in cænaculo altissimæ paupertatis. Et ego tot beneficiorum ingratus, post religionis ingressum multa commisi illicita, multa perpetravi nefanda: & ubi peccata emendare debui, peccata peccatis addidi. Hæc sunt mala mea, Domine, quibus exonoravi te: & maculavi me (quem ad imaginem & similitudinem tuam creasti) superbia, vana gloria, & cætera alia mala multa, quibus vexatur & affligitur, laceratur & destruitur infelix anima mea.

3. Ecce Domine iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum: & sicut onus grave gravatæ sunt super me. Et nisi tu, cui proprium est misereri semper, & parcere, dexteram tuæ majestatis suppona

mergi cogor miserabiliter in profundum. Attende Domine Deus, & vide, quoniam sanctus, & ecce insultat adversum me inimicus meus, dicens; Deus dereliquit eum; persequar & comprehendam eum: quia non est qui eripiat. Et tu Domine usquequo? Convertere, & eripe animam meam, saluum me fac propter misericordiam tuam. Misere fili tui, quem in dolore non modico peperisti; & noli attendere malum meum, ut obliviscaris bonum tuum. Quis est pater, qui filium non liberet? aut quis filius, quem pater pietatis baculo non corripiat?

4. Ergo pater & Domine, licet peccator sim, non possum non esse filius tuus: quia tu me fecisti & refecisti, sicut peccavi, emenda me; & prius flagello emendatum, trade me filio tuo. Nunquid oblivisci potest mater infantem uteri sui? Et certe, si illa oblita fuerit, tu pater promisisti te non oblivisci. Ecce clamo, & non exaudis me: dolore crucior, & non consolaris me. Quid dicam, vel quid faciam miserrimus? Ego tanto destitutus solatio, projectus sum à facie oculorum tuorum. Heu me, de quanto bono in quantum malum cecidi! Quo tendebam, & quo deveni? Ubi sum, & ubi non sum? Ad quæ adspiravi, & nunc in quibus suspiro? Quæsiivi bona, & ecce turbatio. Ecce jam morior, & Jesus non est mecum. Et certe melius est mihi non esse, quam sine Jesu esse. Melius est non

est non vivere, quam vivere sine vita.

5. Et tu Domine Jesu, ubi sunt misericordiae tuae antiquae? Nunquid irasceris mihi in finem? Placare obsecro, & miserere mei, & non avertas faciem tuam à me: qui pro me redimendo, non avertisti faciem tuam ab inerepantibus & conspuentibus in te. Fateor, quia peccavi, & conscientia mea meretur damnationem, & poenitentia non sufficit ad satisfactionem: sed certum est, quod misericordia tua superat omnem offensionem. Noli, quaeso, piissime Domine scribere adversum me amaritudines meas, ut intres in iudicium cum servo tuo; sed secundum multitudinem miserationum tuarum, dele iniquitatem meam. Vae mihi misero! cum venerit dies iudicii, & aperti fuerint libri conscientiarum: cum dicetur de me: Ecce homo, & opera eius. Quid faciam tunc, Domine Deus meus, cum coeli revelabunt iniquitatem meam, & adversum me terra consurget? Ecce nihil respondere poterò, sed demisso capite praë confusione, coram te stabo trepidus & confusus.

6. Heu me miserum, quid dicam? Clamabo ad te Domine Deus meus. Quare tacens consumor? Veruntamen si locutus fuero; non quiescet dolor meus: & si tacuero, amarissima amaritudine cruciabor interius. Plange anima mea, sicut vidua super virum pubertatis suae. Ulula misera, & plora, quoniam dimisit

misit te sponsus tuus: id est, Christus. Ita omnipotens, ne irruas super me, quia nunquam capi posses in me. Certe non est in toto me, quod posset tolerare te. Misere ne desperem, sed desperando respirerem. Et si ego commisi, unde me damnare potes; tu non amisisti unde salvare soles.

7. Tu Domine non vis inortem peccatorum, nec lætaris in perditione morientium: imo ut mortui viverent, tu mortuus es, & mors tua peccatorum mortem occidit: & ipsi te moriente vixerunt. Obsecro te Domine, ut ego, te vivente, non moriar. Mitte manum tuam de alto, & libera me de manu inimicorum meorum; ne supergaudeant mihi, & dicant: Devorabimus eum. Quis unquam bone Jesu, de tua misericordia diffidat; qui cum inimici tui essemus, redemisti nos in sanguine tuo, & reconciliasti nos Deo? Ecce sub tuæ misericordiæ umbra protectus, ad thronum gloriæ veniam postulans curro, clamans & pulsans, donec miserearis mihi. Si enim ad veniam nos vocasti, veniam non quærentes, quanto magis veniam impetrabimus postulantes?

8. Ne memineris dulcissime Jesu tuæ justitiæ adversus peccatorem tuum: sed esto memor benignitatis tuæ adversus creaturam tuam. Ne memineris iræ adversus reum, sed memor esto miserationis tuæ adversus miserum. Obliviscere
super-

superbum provocantem, & respice miserum invocantem. Quid enim est Jesus nisi Salvator? Ergo Jesu per temetipsum exurge in adiutorium mihi, & dic anime meae: Salus tua ego sum. Multum Domine de tua bonitate praesumo, quoniam tu ipse doces petere, quærere, & pulsare. Et ideo tua oratione admonitus, peto, quaero, & pulso.

9. Et tu Domine, qui jubes petere, fac accipere; consulis quærere, da & invenire; doces pulsare, aperi pulsanti: & confirma me infirmum, restaura me perditum, suscita me mortuum; & omnes sensus meos, cogitatus & actus dirigere & gubernare digneris in beneplacito tuo; ut de cætero tibi serviam, tibi vivam, tibi que me tradam. Scio Domine mi, quia ex hoc quod me fecisti, debeo tibi meipsum; & quia me redemisti, & pro me homo factus es, deberem tibi plus quam me: si haberem quanto tu major es, pro quo dedisti teipsum. Ecce nec plus habeo, nec quod habeo dare tibi possum sine te, sed accipe me tu, & trahe me ad te; ut tuus sim imitatione & dilectione, sicut tuus sum conditione & creatione. Qui vivis & regnas in sæcula. Amen.

CAPUT XL.

Oratio utilis.

1. **D**omine Deus omnipotens, qui es
trinus & unus, qui es semper & in
omni-

omnibus; & eras ante omnia, & eris semper in omnibus. Deus benedictus in sæcula, tibi commodo hodie & omni tempore animam meam, corpus meum, visum, auditum, gustum, odoratum, & tactum: omnes cogitationes meas, affectiones, locutiones, actiones: omnia exteriora & interiora, sensum & intellectum, memoriam meam, fidem & credulitatem meam, & perseverantiam meam, in manus potentie tue: ut custodias ea diebus & noctibus, horis atque momentis. Exaudi me Trinitas sancta, & conserva me ab omni malo, & ab omni scandalo, & ab omni mortali peccato, ab omnibus insidiis & infestationibus demonum, & inimicorum visibilium & invisibilium; per orationes Patriarcharum, per merita Prophetarum, per suffragia Apostolorum, per constantiam Martyrum, per fidem Confessorum, per castitatem Virginum, & per intercessionem omnium Sanctorum, qui tibi placuerunt ab initio mundi.

2. Expelle à me jactantiam mentis, & auge compunctionem cordis, minue superbiam meam, & perfice in me humilitatem veram; suscita in me fletum, mollifica cor meum durum & lapideum: Libera me Domine & animam meam ab omnibus insidiis inimici, & conserva me in tua voluntate. Doce me Domine voluntatem tuam facere, quia Deus meus es tu. Da mihi Domine
 sen-

sensum perfectum & intellectum, ut suspi-
cere valeam profundam benignitatem
tuam. Illud da mihi petere quod te audire
delectet, & mihi expediat. Da mihi la-
chrymas ex toto affectu, quæ peccatorum
meorum possint dissolvere vincula.

3. Audi Domine meus & Deus meus.
Audi lumen oculorum meorum. Audi
quæ peto: & da ut quod peto, exaudias.
Si despicias, pereo; sic respicias, vivo. Si ju-
stitiam meam requiris, mortuus foeteo;
si cum misericordia respexeris, foeten-
tem resuscitas de sepulchro. Quod odis
in me, longe fac à me, & castitatis ac
continentiæ spiritum infere in me, ut
quodcunque petiero in ipsa petitione, te
non offendam. Tolle à me quod nocet.
& prabe quod juvet. Præsta mihi Domi-
ne medicinam, unde mea possint curari
vulnera. Da mihi Domine timorem tui,
cordis compunctionem, mentis humili-
tatem, & conscientiam puram. Præsta
mihi Domine, ut fraternam semper te-
nere valeam charitatem, & mala mea
non obliviscar, aliena non requiram.

4. Parce animæ meæ, parce malis
meis, parce peccatis meis, parce crimi-
nibus meis. Visita me infirmum, cura
me ægrum, sana me languentem, &
suscita me mortuum. Da mihi Domi-
ne cor, quod te timeat; mentem,
quæ te diligat; sensum, qui te intelligat;
aures, quæ te audiant; oculos, qui te
vide-

videant. Misere mei Deus, misere mei,
 & respice me de sede sancta Majestatis
 tua, & tenebras cordis mei radio splen-
 doris tui illumina. Da mihi Domine dis-
 cretionem discernendi inter bonum &
 malum: & concede, ut sensum habeam per-
 vigilem. Peto à te Domine remissionem
 omnium peccatorum meorum, à quo &
 per quem mihi fiat propitiatio in tempore
 necessitatis & angustiae meae.

5. Sancta & immaculata Virgo Dei ge-
 nitrix Maria, & mater Domini nostri Je-
 su Christi, intervenire pro me digneris
 apud illum, cujus meruisti effici tem-
 plum. Sancte Michael, sancte Gabriel,
 sancte Raphael, sancti chori Angelorum,
 Archangelorum, Patriacharum atque
 Prophetarum, Apostolorum, Euangeli-
 starum, Martyrum, Confessorum, Sacer-
 dotum, Levitarum, Monachorum, Virgi-
 num, omniumque justorum, per illum
 qui vos elegit, & de cujus contemplatio-
 ne gaudetis, vos rogare praesumo; ut
 pro me culpabili, ipsi Deo supplicare di-
 gnemini; quatenus de faucibus diaboli
 & de morte perpetua merear liberari.
 Largiri mihi digneris Domine perpetuam
 vitam, secundum clementiam ac beni-
 gnissimam misericordiam tuam.

6. Da Domine Jesu Christe sacerdoti-
 bus concordiam, regibus & principibus
 juste judicantibus tranquillitatem & pa-
 cem. Oro Domine pro universa sancta
 Eccle-

Ecclesia Catholica, pro viris & foeminis, pro religiosis & saecularibus, pro omnibus rectoribus Christianorum, cunctisque in te credentibus, qui pro amore tui sancto laborant, ut perseverantiam boni operis obtineant. Praesta Domine Rex aeternae Virginibus castitatem, Deo dicatis continentiam, conjugatis sanctimoniam, poenitentibus indulgentiam, viduis & orphanis sustentationem, pauperibus protectionem, peregrinantibus reditum, lugentibus consolationem, defunctis fidelibus requiem sempiternam, navigantibus in portum venire salutis; optimis, ut in bonitate semper consistant; bonis & mediocribus, ut meliores fiant: prave agentibus & delinquentibus, ut mihi misero, ut cito se corrigant. O dulcissime & misericordissime Domine Jesu Christe, fili Dei vivi, redemptor mundi, inter omnes & per omnia me miserum peccatorem confiteor.

7. Sed tu clementissime Pater & summe, qui omnium misereris, non me patiaris a tua misericordia fieri alienum. Et tu Domine Rex regum, qui inducias vivendi praestas, corrigendi mihi devotionem tribue. Excita in me mentem, quae te requirat, te desideret, & te (qui es ubique totus trinus & unus) semper pra omnibus amet, te timeat, tuamque voluntatem faciat. Praecipue ergo te Domine sancte Pater deprecor, qui es benedictus & gloriosus per omnia saecula, ut
omnes

omnes qui mei memoriam faciunt in suis orationibus, & qui indignis orationibus meis se commendaverunt, & qui mihi aliquod charitatis officium & pietatis studium impenderunt: seu & illos, qui consanguinitate ac cognationis affectu sunt mihi propinqui; tam & illos, qui nunc consistunt in corpore, quam & illos qui teguntur funere, misericorditer gubernare digneris, ne pereant.

8. Omnibus etiam Christianis vivis adiutorium præstare digneris: & defunctis fidelibus absolutionem, & requiem sempiternam, per omnia sæcula. Nec non & illud magnopere supplico Domine, qui es α & ω , ut cum extrema dies mea finisque vitæ meæ advenerit, tu mihi sis misericors iudex contra malignum accusatorem diabolum; & sis mihi perpetuus defensor, adversus insidias hostis antiqui: & in societatem Angelorum, omniumque Sanctorum in sancto paradiso tuo, me perseverare facias. Qui es benedictus in sæcula sæculorum.

C A P U T XLI

Oratio deo a de recordatione passionis Christi.

1. **D**omine Jesu Christe, redemptio mea, misericordia mea, salus mea: te laudo, tibi gratias ago; quamvis valde impares tuis beneficiis, quamvis multum expertes devotionis, quamvis macras à desiderata pinguedine dulcissimi tui affectus, tamen quale scun- que gratias

gratias, non quales scio me debere, sed sicut potest conari, tibi persolvit anima mea. Spes cordis mei, virtus animæ meæ, compleat tua potentissima dignitas, quod conatur mea tepidissima imbecillitas, vita mea, tu finis intentionis meæ. Et si nondum merui tantum, quantum debitor sum amare, utique saltem desidero te amare quantum debeo.

2. Illuminatio mea, tu vides conscientiam meam: quia Domine ante te est omne desiderium meum, & tu donas si quid bene vult conscientia mea. Si bonum est, Domine, quod inspiras; imo, quia bonum est, ut te velim amare; da, quod me facis velle. Da, ut quantum jubes, tantum te merear amare. Laudes & gratias offero, ne sit mihi donum tuum infructuosum, quod tua spontanea dedisti voluntate. Perfice quod incepisti, & dona quod me benigne præveniendo, in meritum desiderare fecisti. Convertte, benignissime, meum torporem in ferventissimum tui amorem. Ad hoc enim, clementissime, tendit hæc oratio mea, hæc memoria & meditatio beneficiorum tuorum, ut tui accendas in me amorem.

3. Tua me, Domine, bonitas creavit; tua misericordia cretum ab originali peccato mundavit, tua potentia post illam emundationem Baptismi, in aliis peccatorum sordibus involutum hæcenus toleravit, nutrit, & expectavit.

H.

EX.

Exspectas tu bone Domine correctionem,
 Expectat anima mea ad poenitendum, ad
 bene vivendum tuæ gratiæ inspirationem,
 Deus meus, creator meus, tolerator &
 nutritor meus, te sitio, te esurio, te deside-
 ro, a te suspiro, & concupisco, & sicut
 pupillus benignissimi patris orbatus præ-
 sentia, flens & ejulans incessanter, ejus di-
 lectam faciem toto corde amplectitur: sic
 ego non quantum debeo, sed quantum
 queo, memor passionis tuæ, memor ala-
 parum tuarum, memor flagellorum, me-
 mor vulnerum tuorum, memor qualiter
 pro me occisus es, qualiter conditus, qua-
 liter sepultus, simul memor tuæ gloriosæ
 resurrectionis, & admirabilis ascensio-
 nis, hæc indubitata fide teneo, exilii mei
 arumnas defleo, spero tui adventus solam
 consolationem, ardentem desidero tui
 vultus gloriosam contemplationem.

¶ Hei mihi! quia videre non potui
 Dominum Angelorum, humilitatem ad
 conversationem hominum, ut homines
 exaltaret ad conversationem Angelo-
 rum, cum Deus offensus moriebatur. ut
 peccator viveret. Heu, quod tam admi-
 rabili, tam inæstimabili pietati præsens
 obstupescere non merui! Cur, o anima
 mea, te præsertim non transfigit gladius
 doloris acutissimi, cum ferre non pos-
 ses vulnerari lancea latus tui Salvato-
 ris? cum videre nequies violari clavis
 pedes & manus tui plasinatoris? cum
 hor-

horrore effundi sanguinem tui Redemptoris?

9. Cur non es inebriata lachrymaura amaritudine, cum ille potaretur amaritudine fellis? Cur non es compassa castissimæ Virgini dignissimæ matri ejus, dignissimæ Dominae tuæ? Domina mea misericordissima, quos fontes dicam erupisse de tuis pudicissimis oculis, cum attenderes unicum filium tuum innocentem coram te ligari, flagellari, & mactari? Quos fletus credam perfudisse piissimum tuum vultum, cum suspiceres eundem filium tuum, Deum & Dominum tuum in cruce sine culpa extendi, & carnem de carne tua ab impiis crudeliter disseccari? Quibus singulibus, æstimabo purissimum pectus tuum vexatum esse, cum tu audires: Mulier, ecce filius tuus. Et discipulus: Ecce mater tua. Cum acciperes discipulum pro magistro, servum pro domino.

5. Utinam cum felice Joseph Dominum meum de cruce deposuissem; aromatibus condidissem, in sepulchro collocassem: ut saltem persecutus vel consecutus essem, ut tanto funeri non defuisset aliquid mei obsequii. Utinam cum beatis mulieribus, corusca visione Angelorum essem territus, & audissem nuncium Dominicæ resurrectionis, nuncium meæ consolationis, nuncium tam expectatum, nuncium tam desideratum. Utinam, inquam, audissem ex ore Angeli:

Nolite timere: vos Iesum quaeritis crucifixum, surrexit, non est hic. Benignissime, suavissime, serenissime, quando restaurabis mihi, quia non vidi illam beatæ tuæ carnis incorruptionem? Quia non fui deosculatus loca vulnerum, figuram clavorum? quia non respersi lacrymis gaudii cicatrices corporis veri? Admirabilis, inastimabilis, incomparabilis, quando consolaberis & compefces me à dolore meo? non enim cadit à me dolor meus, quamdiu peregrinus sum à Domino meo.

7. Heu mihi Domine! heu anima mea! Recessisti consolator animæ meæ, nec vale dixisti. Ingrediens vias tuas benedixisti tuis, nec affuit. Elevatis manibus à nube susceptus es in cælum, nec vidi. Angeli promiserunt te rediturum, nec audivi. Quid dicam? quid faciam? quo vadam, ubi eum quaeram? vel quando inveniam? quem rogabo? quis annuntiabit dilecto, quia amore langueo? Defecit gaudium cordis mei, versus est in luctum risus meus. Defecit caro mea & cor meum, Deus cordis mei, & pars mea, Deus in æternum. Renuit consolari anima mea, nisi de te dulcedo mea. Quid enim mihi est in cælo, & à te quid volui super terram? Te volo, te spero, te quero, tibi dixit cor meum: Quasi vi vultum tuum, vultum tuum Domine sequar, ne avertas faciem tuam à me.

§. Amas

8. Amator hominum benignissime, tibi derelictus est pauper, orphano tu eris adiutor. Mi a dvocate tutissime misere mei, orphani derelicti: pupillus factus sum absque patre anima mea quasi vidua. Respice orbitatis & viduitatis meae lachrymas, quas tibi offero donec redeas. Eia jam Domine, eia appare mihi, & consolatus ero: Exhibe praesentiam tuam, & consecutus ero desiderium meum. Revela gloriam tuam, & erit perfectum gaudium meum; Sitivit in te anima mea, quam multipliciter tibi caro mea. Sitivit anima mea ad Deum fontem vivum: quando veniam, & apparebo ante faciem Domini?

9. Quando venies, consolator meus? Quem expectabo? O si quando videbo gaudium meum, quod desidero? O si satiabor cum apparuerit gloria mea, quam esurio! O si inebriabor ab ubertate domus tuae, ad quam suspiro! Si potabis me torrente voluptatis tuae, quem sitio! Sint mihi Domine interim lachrymae meae panes die ac nocte, donec dicatur mihi: Ecce Deus tuus; donec audiat anima mea: Ecce sponsus tuus. Pasce interim me singultibus meis, refocilla me doloribus meis. Veniet fortasse redemptor meus, quia bonus est; nec tardabit, quia pius est. Ipsi gloria in saecula saeculorum, Amen.

Meditationum finis.

H 3

DIVI

D I V I
AUGUSTINI
HIPONENSIS
EPISCOPI.

*Liber Soliloquiorum animæ ad
Deum.*

C A P U T . I .

De ineffabili dulcedine Dei.

Cognoscam te Domine cognitor meus : cognoscam te virtus animæ meæ. Ostende te mihi , consolator meus : videam te lumen oculorum meorum. Veni gaudium spiritus mei, videam te, latitia cordis mei. Diligam te, vita animæ meæ. Appare mihi delectatio mea magna, solatium meum dulce: Domine Deus meus, vita mea, & gloria tota animæ meæ. Inveniam te, desiderium cordis mei ; teneam te , amor animæ meæ. Amplectar te sponse cœlestis , exultatio mea summa intus , & extra. Possideam te beatitudo sempiterna ; possideam te in medio cordis mei, vita beata , dulcedo summa animæ meæ. Diligam te Domine fortitudo mea , Domine firmamentum meum , & refugium meum , & liberator meus. Amem te Deus meus , adiutor meus, turris fortitudinis mihi , & spes mea

mea dulcis in omni tribulatione mea. Amplectar te bonum, sine quo nihil bonum, fruar te optimo, sine quo nihil est optimum. Aperi penetralia aurium meorum, verbo penetrabiliori omni gladio ancipiti, ut audiam vocem tuam. Intona, Domine, de super voce grandi & forti. Tonet mare & plenitudo ejus, commoveatur terra, & omnia quæ in eis sunt.

2. Illustra oculos meos lux incomprehensibilis; fulgura conuersionem, & dissipa eos, ut non videant vanitatem. Fulgura multiplica, & conturba eos; appareant fontes aquarum, & revelentur fundamenta orbis terrarum. Tribue visum, lux invisibilis, qui te videat. Crea novum olfactum, odor vitæ, qui post te currat in odorem unguentorum tuorum. Gustum sana, qui sapiat & cognoscat & discernat, quam magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abscondisti his, qui pleni sunt charitatis tuæ. Da cor, quod te cogitet: animum, qui te diligat: mentem, quæ te recolat: intellectum, qui te intelligat: rationem, quæ tibi semper summo delectabili fortiter adheret. Te semper amor sapiens diligat. O vita, cui omnia vivunt: vita quæ dat mihi vitam: vita, quæ est mea vita, per quam vivo, sine qua morior: vita, per quam resuscitor, sine qua pereor: vita, per quam gaudeo, sine qua tribulor: Vita vitalis, dulcis & amabilis,

semper memorabilis ubi, ubi quæso es? Ubi te inveniam, in me deñ iam, & in te subsistam; Prope esto in animo, prope in corde, prope in ore, prope in auribus, prope in auxilio: quia amore langueo: quia sine te morior: quia te recolens suscitator. Odor tuus me recreat, memoria tui me sanat: sed satiabor cum apparuerit gloria tua vita animæ meæ. Concupiscit & deficit anima mea de memoria tua, quando veniam & apparebo tibi, latitia mea?

3. Quare faciem tuam avertis, gaudium meum per quod gaudeo? Ubi es, absconditus pulchre quem desidero? Odorem tuum haurio, vivo, & gaudeo: te autem non video. Vocem tuam audio, & revivisco. Sed cur faciem tuam abscondis? Forte dicis: Non videbit me homo, & viveret. Eia Domine moriar, ut te videam: videam ut hic moriar. Nolo vivere, volo mori: dissolvi cupio, & esse cum Christo. Mori desidero, ut videam Christum: vivere ienuo, ut vivam cum Christo. O Domine Jesu, accipe spiritum meum: vita mea suscipe animam meam: Gaudium meum, attrabe cor meum. Dulcis cibus meus, comedam te. Caput meum, dirige me: lumen oculorum meorum, illumina me: melos meum, tempera me. Odor meus, vivifica me. Verbum Dei, recrea me. Laus mea, latifica animam servi tui. Intra in eam gaudium meum: ut in te gandeat, Intra in eam dulcedo

dulcedo summa, ut dulcia sapiat. Lumen æternum, illustra super eam, ut te intelligat, cognoscat & diligat. Ob hoc enim non te diligit, Domine, si te non diligit, quia non te cognoscit: & ideo non cognoscit, quia non intelligit. Et idcirco non intelligit; quia lumen tuum non comprehendit: & lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt.

4. O Lux mentis, ô lucens veritas, ô vera claritas, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum! Venientem quidem, sed non diligentem: quia qui diligit mundum, inimicus Dei constituitur. Expelle tenebras de super faciem abyssi mentis meæ, ut videat te intelligendo, ut cognoscat te comprehendendo, ut diligat te cognoscendo. Quisquis enim cognoscit te diligit te, se obliviscitur: amat te plusquam se: relinquit se, & venit ad te, ut gaudeat de te. Hinc est ergo Domine, quod non tantum diligo quantum debeo, quia non plane cognosco te: sed quia parum cognosco, parum diligo, & quia parum diligo, parum in te gaudeo. Sed à te vero gaudio interiori per exteriora recedens, dum te solo careo, adulterinas amicitias in his exterioribus quero. Et sic miser ego, cor meum, quod tibi soli debui toto amore totoque affertu impendere, vanis dedi: & ideo vanus effectus sum, dum vanitatem dilexi. Hinc etiam est, Domine, quod in te non gaudeo &

deo & tibi non adhaereo. Quia ego in exterioribus, tu in interioribus: ego in temporalibus, tu in spiritualibus: ego in transitoriis animo diffundor, cogitatione versor, loquutione implicor, & tu Domine in æternis habitas, & æternitas es. Tu in cælo, ego in terra: Tu diligis alta, ego infima: Tu coelestia; ego terrestria. Et quando poterunt hæc contraria convenire?

CAPUT II.

De miseria & fragilitate hominis.

I. **M**iser ego, quando potetit obliquitas mea tuæ rectitudini adæquare; Tu Domine diligis solitudinem, ego multitudinem: tu silentium, ego clamorem: tu veritatem, ego vanitatem: tu munditiam, ego immunditiam sequor. Quis plura Domine? Tu vere bonus, ego malus: tu pius, ego impius: tu sanctus, ego miser: tu justus, ego injustus: Tu lux, ego cæcus; tu vita, ego mortuus: tu medicina, ego æger: tu gaudium, ego tristitia. Tu summa veritas, ego universa vanitas: ut omnis homo vivens. Heu quid igitur ò Creator dicam? Audi ò Creator, Creatura tua sum, jam perii: creatura tua sum, jam morior. Factura tua sum, jam ad nihilum redigor. Plasma tuum sum: Manus tuæ Domine fecerunt me, & plasmaverunt me: manus inquam illæ, quæ affixæ clavis sunt pro me. Opus manuum tuarum Domine ne despicias; vulnera manuum tuarum precor ut adspicias

spicias. Ecce in manibus tuis Domine Deus descripsisti me. Lege ipsam scripturam, & salva me. En ad te suspiro creatura tua: Creator es, recrea me. En ad te clamo factura tua: vita es, vivifica me. En ad te respicio tuum plasma: Plasmator es, restaura me. Parce mihi Domine, nihil enim sunt dies mei.

2. Quid est homo, ut possit alloqui Deum factorem suum? Parce mihi colloquenti tibi. Ignosce servo tuo, qui praesumit loqui tanto Domino: Legem non habet necessitas. Dolor me compellit dicere: calamitas quam patior, cogit me exclamare: Aegrotus sum, ad medicum clamo: cæcus sum, ad lucem propero: mortuus sum, ad vitam suspiro, Tu es medicus, tu lux, tu vita: Jesu Nazarene, miserere mei, fili David miserere mei. Fons misericordiae, audi, quid ad te clamat infirmus. Lux quæ transis, especta cæcum, præbe ei manum ut ad te veniat: & in lumine tuo videat lumen. Vita vivens, revoca mortuum. Quid sum ego, qui loquor tecum? Væ mihi Domine, parce mihi Domine. Ego cadaver putridum, esca vermium, vas foetidum, cibus ignium. Quid sum ego qui loquor tecum? Væ mihi Domine, parce mihi Domine. Infoelix ego homo. Homo, inquam, natus de muliere, brevi vivens tempore, repletus multis miseriis: homo (inquam) vanitati similis factus: com-

comparatus iumentis insipientibus, & jam similis factus illis.

3. Quid iterum ego? Abyssus tenebrosa, terra misera; filius iræ, vas aptum in contumeliam: genitus per immunditiam, vivens in miseriâ, moriturus in angustia. Heu miser, quid sum? quid futurus sum? Vas sterquilini, concha putredinis, plenus foetore & horrore: cæcus, pauper, nudus, plurimis necessitatibus subditus; & ignorans introitum & exitum meum, miser & mortalis. Cujus dies, sicut umbra prætereunt; cujus vita, sicut umbra lunatica evanescit, sicut flos in arbore crescit, & statim marcescit: nunc floret, & statim aret. Vita (inquam) mea, vita fragilis, vita caduca, vita quæ quanto magis crescit, tanto magis decrescit: quanto magis procedit, tanto magis ad mortem accedit. Vita fallax & umbratica, plena laqueis mortis. Nunc gaudeo, statim tristor; nunc vigeo, jam infirmor: nunc vivo, statim morior; nunc felix appareo, jam miser; nunc rideo, jam fleo. Sicque omnia mutabilitati subjacent, ut nihil luna hora in uno statu permaneat. Hinc timor, hinc tremor, hinc fames, hinc sitis, hinc calor, hinc frigus; hinc languor, inde dolor exuberat: subsequitur his importuna mors, quæ millemodis quotidie miseros homines inopinate rapit. Hunc necat febribus, illum opprimit doloribus; hunc consumit fa-

MES.

mes, illam sitis extinguit; hunc suffocat aquis, illum interimit laqueo. Illum perimit flammis, alium dentibus bestiarum ferocium vorat. Hunc trucidat ferro, illum veneno corrumpit; alterum tantum repentino terrore miseram vitam finire compellit. Et nunc super hæc omnia magna misera; quia cum nihil sit certius morte, ignorat tamen homo finem suum. Et cum stare putat, colliditur, & perit spes eius. Nescit enim homo quando, vel ubi, vel quomodo morietur, & tamen certum est, quod eum mori oporteat.

4. Ecce Domine quam magna miseria hominis, in qua sum, nec timeo. Quam grandis calamitas quam patior, nec doleo, & ad te non clamo. Clamabo, Domine, antequam transeam, si forte non transeam, sed in te maneam. Dicam ergo, dicam miseriam meam: confitear, nec erubescam ante te vilitatem meam. Ad iava me fortitudo mea, per quam sublevo; succurrere virtus, per quam sustentor: veni lux, per quam video: appare gloria, per quam gaudeo: appare vita, in qua vivam, ô Domine Deus meus.

CAPUT III.

De admirabili lumine Dei.

I. **O** Lux quam videbat Tobias, quando oculis clausis, docebat filium suum viam vitæ. Lux quam videbat Isaac interiorius, quando caligantibus oculis exteriorius filio suo narrabat. Lux (inquam)

quam) invisibilis; cui omnis abyssus humani cordis est visibilis. Lux, quam Jacob videbat, quando sicut tu intus docebas, filiis exterius ventura prædicebat. Ecce tenebræ sunt super faciem abyssi mentis meæ, tu es lumen. Ecce caligo tenebrosa super aquas cordis mei, tu es veritas.

2. O Verbum, per quod facta sunt omnia, & sine quo factum est nihil! Verbum quod est ante omnia, & ante quod nihil. Verbum regens omnia, sine quo nihil sunt omnia. Verbum, quod dixisti in principior. Fiat lux, & facta est lux. Dic etiam mihi, fiat lux, & facta sit lux; & videam lumen, & cognoscam quid quid non est lumen: quia sine te, mihi tenebræ lumen, & lumen tenebræ ponuntur. Et sic sine tua luce non est veritas. Adest error, adest vanitas; non est discretio, adest confusio; adest ignorantia, non est scientia: adest cœcitas, non est visio: adest invium, non est via: adest mors, non est vita.

CAPUT IV.

De mortalitate humana nature.

1. **E**cce Domine, quia lux non est, mors est: immo non est mors, quia nihil est mors. Nam per ipsam ad nihilum tendimus, dum nos nihil facere per peccatum non formidamus. Et iuste quidem hoc Domine: Nam digna factis recipimus, dum ad nihilum devenimus, tanquam aqua decurrens; qui sine te
factum

factum est nihil, & nos faciendo nihil, facti sumus nihil; quia sine te sumus nihil, per quem facta sunt omnia: sine quo factum est nihil. O Domine Verbum! O Deus Verbum, per quod facta sunt omnia, sine quo factum est nihil! Væ mihi misero toties obcaecato; quia tu lux, & ego sine te! Væ mihi misero toties vulnerato; quia tu salus, & ego sine te! Væ mihi misero toties infatuato, quia tu es veritas, & ego sine te! Væ mihi misero toties aberrato, quia tu via, & ego sine te! Væ mihi misero toties mortuo, quia tu vita, & ego sine te! Væ mihi misero toties annihilato, quia tu es Verbum, per quod facta sunt omnia, & ego sine te, sine quo factum est nihil.

2. O Domine Verbum! ô Deus Verbum! qui es lux, per quem facta est lux, qui es via, veritas, & vita: in quo non sunt tenebræ, error, vanitas, neque mors. Lux, sine qua tenebræ; via, sine qua error: veritas, sine qua vanitas: vita, sine qua mors. Dic verbum Domine, fiat lux, ut videam lucem, & vitem tenebras: videam viam, & vitem invium, videam veritatem, & vitem vanitatem: videam vitam, & vitem mortem. Illuminare Domine lux mea, illuminatio mea & salus mea, quem timebo: Dominus meus quem laudabo: Deus meus, quem honorabo: Pater meus, quem amabo: sponsus meus, cui me servabo. Illuminare (inquam) illu-

illuminare lux huic caeco tuo, qui in tenebris & in umbra mortis sedet, & dirige pedes ejus in viam pacis, per quam ingrediar in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum Dei, in voce exultationis & confessionis. Vera enim confessio est via per quam ingrediat ad te viam, per quam egrediar ab invio & revertar ad te viam, quia tu es vera via vitae.

C A P U T V

Quid sit nihil fieri.

I. **C**onfitear ergo: confitear tibi Pater, Domine cali & terræ, miseriam meam: ut me venire liceat ad misericordiam tuam. Miser quippe factus sum, & ad nihilum redactus sum, & nescivi. Quia tu es veritas, & ego non eram tecum: vulneraverunt me iniquitates meæ, & non dolui, quia tu es vita, & ego non eram tecum. Ad nihilum duxerunt me, quia tu es Verbum, & ego non eram tecum, per quem facta sunt omnia, sine quo factum est nihil: & ideo sine te factus sum nihil, quia nihil est, quod ad nihilum ducit. Omnia per verbum facta sunt, quæcunque facta sunt, & qualia facta sunt. Vidit Deus cuncta quæ fecerat, & erant valde bona. Omnia quæcunque facta sunt, per Verbum facta sunt, & quæcunque per Verbum facta sunt, valde bona sunt. Quare bona sunt? quia omnia per Verbum facta sunt, & sine ipso factum est nihil; quia nihil bonum
sine

sine summo bono est. Sed malum est, ubi non est ullum bonum, quod utique nihil est: quia nihil aliud est malum, quam privatio boni: sicut nihil aliud est cæcitas, quam privatio luminis.

2. Malum itaque nihil est; quia sine Verbo factum est, sine quo factum est nihil. Illud autem malum est, quod privatur illo bono, per quod omnia facta sunt, quæcunque sunt. At quæ non sunt, per ipsum facta non sunt, & ideo nihil sunt. Et ideo mala sunt, quæ facta non sunt: quia omnia quæcunque facta sunt, per Verbum facta sunt; & omnia per Verbum bona facta sunt. Cum igitur omnia per Verbum facta sunt, mala per ipsum non sunt. Restat igitur, quod omnia, quæ facta non sunt, bona non sunt; quia omnia quæcunque facta sunt, bona sunt; & ideo mala sunt, quia facta non sunt: & ideo nihil sunt, quia sine Verbo factum est nihil. Malum igitur nihil est, quia factum non est. Sed qualiter malum est, si factum non est? Quia malum privatio boni est, per quod factum bonum est. Esse ergo sine Verbo malum est, quod esse non est, quia sine ipso nihil est. Sed quid est separari à Verbo?

3. Si hoc quæris scire, audi, quid est Verbum. Verbum Dei dicit: Ego sum via, veritas & vita. Separari ergo à Verbo, est esse sine via, sine veritate, sine vita; & ideo sine ipso nihil, & ideo malum, quia separatur à Verbo, per quod omnia facta sunt.

sunt valde bona. Separari autem à Verbo, per quod omnia facta sunt, nihil aliud est, quam deficere: & à facto transire in defectum; quia sine ipso est nihil. Quoties ergo à bono devias. à Verbo te separas, quia ipsum est bonum: & ideo nihil efficeris, quia sine Verbo es, sine quo factum est nihil. Nunc igitur Domine illuminasti me, ut viderem te; vidi, & cognovi me. Quia toties nihil factus sum, quoties à te separatus sum; quia bonum, quod tu es, oblitus sum, & ideo malus effectus sum. Væ mihi misero, ut quid hoc non cognoscebam, quia te deserens nihil fiebam! Sed quid hoc quero? Si nihil eram, quomodo cognoscere volebam? Scimus quia malum nihil est: & quod nihil est, non est; & quod non est bonum, non est, quia nihil est. Si ergo nihil fui: cum sine te fui quasi nihil fui, & velut idolum, quod nihil est. Quod quidem aures habet, & non audit: nares habet, & non odorat: oculos habet, & non videt: os habet, & non loquitur: manus habet, & non palpat: pedes habet, & non ambulat: & omnia lineamenta habet membrorum sine sensu eorum.

CAUT VI.

De casu animæ in peccatis.

I. **C**UM igitur fui sine te, non fui, sed nihil fui: & ideo cæcus eram, surdus & insensibilis: qui nec bonum discernerebam, nec malum fugiebam: nec dolo-

dolorem vulnerum sentiebam, nec tenebras meas videbam, quia eram sine te vera luce, quæ illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum. Væ mihi? vulneraverunt me, & non dolui; traxerunt me, & non sensi: quia nihil eram, quia sine vita eram, quæ est Verbum, per quod facta sunt omnia. Ideo Domine lux mea, inimici mei de me fecerunt quæcunque voluerunt; percusserunt, nudaverunt, polluerunt, corruerunt, vulnerarunt, & occiderunt me: quia recessi à te, & factus sum nihil sine te.

2. Heu Domine vita mea, qui fecisti me; lux mea, qui direxisti me? Defensor vitæ meæ miserere mei, & resuscita me Domine Deus meus, spes mea, virtus mea, fortitudo mea; consolatio mea. In die tribulationis meæ, respice inimicos meos, & eripe me: fugiant à facie mea qui oderunt me, & ego vivam in te, per te. Ipsi enim Domine consideraverunt me: & videntes me sine te, despexerunt me. Diviserunt sibi vestimenta virtutum, quibus ornaveras me: fecerunt sibi viam per me: sub pedibus suis conculcaverunt me: facibus peccatorum polluerunt templum sanctum tuum: posuerunt me desolatum, & mœrore confectum. Ibam post eos cæcus & nudus & illaqueatus funibus peccatorum. Trahebant me post se in circuitu de vitio in vitium, & de luto in lutum, & ibam absque fortitudi-

ne ante faciem subsequentiſ. Servus eram, & ſervitorem amabam: cæcus eram, & cæcitatem deſiderabam: vinc-tus eram, & vincula non horrebam. Amarum dulce, & dulce amarum credebam.

3. Miſer eram, nec cognoſcebam: & hoc quia ſine Verbo eram, ſine quo factum eſt nihil, per quod omnia conſervantur, ſine quo omnia añihilantur. Sicut enim omnia per ipſum facta ſunt, & ſine ipſo factum eſt nihil: ſic per ipſum omnia conſervantur, quæcunque ſunt ſive in cœlo, ſive in terra, ſive in mari, & in omnibus abyſſis. Nec pars parti in lapide adhæret, nec in aliquo creatorum: niſi quia per verbum conſervantur, per quod omnia facta ſunt. Adhæream ergo tibi Verbo ut conſerves me, quia ubi à te receſſi, peri in me, niſi quia tu, qui me feceras, refeciſti me. Ego peccavi, tu me viſitaſti; ego cecidi, tu me crexiſti: ego ignoravi, tu me docuiſti: ego non vidi, tu me illuminavi.

CAPUT VII.

De multiplicibus beneficiis Dei.

1. **M**iſer ego, Deus meus, quantum te-
neor diligere te, oſtende mihi;
quantum debeo laudare te, demonſtra
mihi; quantum debeo placere tibi, inno-
teſce mihi. Intona Domine deſuper vo-
ce grandi & forti, in interiorem aurem
cordis mei doce me & ſerva me: & col-
laudabo te, qui creavi me cum nihil eſ-
ſem; qui illuminavi me, cum in tenebris
eſſem.

essem: qui resuscitasti me, cum mortuus essem; qui pavisti me à juventute mea omnibus bonis tuis. Hunc inutilem vermem, foerentem peccatis, nutris omnibus optimis donis tuis.

2. Aperi mihi, ô clavis David, qui aperis, & nemo claudit illi, cui tu aperis: & nemo aperit illi, cui tu claudis. Aperi mihi ostium luminis tui, ut ingrediar, & videam, & cognoscam: & confitear tibi in toto corde meo, qui misericordia tua magna est super me, & eruisti animam meam ex inferno inferiori. Domine Deus noster, quam admirabile & laudabile est nomen tuum in universa terra! Ecquid est homo, quod memor es ejus: aut filius hominis, quoniam visitas eum? Domine spes Sanctorum, & turris fortitudinis eorum. Deus vita animæ meæ, per quam vivo, sine qua morior. Lumen oculorum meorum, per quod video, sine quo orbor. Gaudium cordis mei & latitia spiritus mei, diligam te toto corde meo, & toto animo meo, & totis medullis & visceribus meis: quia tu prior dilexisti me.

3. Et unde hoc mihi, ô Creator cœli & terræ, & abyssi, qui bonorum meorum non indiges, unde hoc mihi quod dilexisti me? O sapientia, quæ aperis os mutorum! ô Verbum, per quod facta sunt omnia: aperi os meum, da mihi vocem laudis, ut enarrem omnia beneficia tua, quæ mihi Domine à principio contulisti

culisti. Ecce enim sum, quia tu creasti me: & quod me creares, & in numero creaturarum tuarum numerares, ab æterno tu præordinasti, antequam quicquam faceres à principio, antequam extenderes cælos, necdum erant abyssi: adhuc terram non feceras, nec montes fundaveras, necdum fontes eruperant. Antequam hæc omnia quæ fecisti per Verbum, faceres, me creaturam tuam fore, certissima veritatis tuæ providentia prævidisti, & esse me creaturam tuam voluisti.

4. Et hoc unde mihi Domine benignissime, Deus altissime, pater misericordissime, creator potentissime, & semper mitissime, quæ mea merita, quæ mea gratia? ut complaceret ante conspectum tuæ magnificæ majestatis, creare me? Non eram, & creasti me: nihil fueram, & de nihilo me aliquid fecisti. Quale autem aliquid? Non stillam aquæ, non ignem, non avem vel piscem, non serpentem, vel aliquid ex brutis animalibus, non lapidem vel lignum. Non ex eorum genere, quæ tantum habent esse. Vel ex eorum quæ tantum esse possunt, & crescere. Non ex eorum genere, quæ tantum esse & crescere & sentire possunt. Sed super omnia hæc, voluisti me esse ex his, quæ habent esse, quia sum: & ex his, quæ habent esse & crescere, quia sum & cresco: & ex his quæ sunt, crescunt & sentiunt: quia sum, cresco, & sentio.

sentio. Et paulo minus parem me creasti Angelis; quia rationem te cognoscendi, cum ipsis à te communem accepi. Sed paulo minus utique dixi. Nam illi tuam foelicem notitiam jam habent per speciem, ego autem per spem, illi facie ad faciem, ego per speculum in ænigmate, illi plene, ego autem ex parte.

C A P U T VIII.

De dignitate hominis futura.

1. **S**ed cum venerit, quod perfectum est, evacuabitur quod ex parte est, quando jam revelata facie, tuam faciem videbimus. Quid jam prohibebit nos non esse minores paulo minus ab Angelis, quos tu Domine corona spei, quæ ornata est gloria & honore, coronaveris: quos tu nimis, quasi amicos tuos, honorificaveris: immo per omnia pares, & æquales Angelis? Nempe & hoc veritas tua dicit: Æquales sunt Angelis, & filii Dei sunt. Quidne filii Dei sunt, si pares fiunt Angelis? Vere quidem erunt filii Dei, quia filius hominis factus est filius Dei. Hoc utique consideranti mihi, fiducia est dicere: Non homo minor paulo minus est ab Angelis, non utique tantum æqualis Angelis, sed superior Angelis, quia homo Deus, & Deus homo, non Angelus.

2. Et dicam propter hoc, hominem esse creaturam dignissimam, quia Verbum, quod erat in principio Deus apud

Deum : Verbum , per quod Deus dixit :
 Fiat lux , & facta est lux , Angelica scilicet
 natura : Verbum per quod Deus creavit om-
 nia in principio ; idem Verbum caro fa-
 ctum est , & habitavit in nobis , & vidi-
 mus gloriam ejus. Ecce gloria , per quam
 glorior , quando sane glorior. Ecce gaudi-
 um , per quod gaudeo , quando sane gau-
 deo. Domine Deus meus , vita & tota glo-
 ria animæ meæ. Confiteor ergo tibi Do-
 mine Deus meus : cum me creasti rationis
 capacem , Angelis quodammodo parem
 creasti quia perfici possum per Verbum tu-
 um , ut veniam ad æqualitatem Angelo-
 rum , ut habeam adoptionem filiorum , per
 unigenitum Verbum tuum Domine ; per
 filium tuum dilectum in quo tibi
 bene complacuit : per unicum coheredem
 & consubstantialem tibi , & coæternum ,
 Jesum Christum unicum Dominum re-
 demptorem nostrum , illuminatorem &
 consolatorem nostrum , advocatum no-
 strum apud te , & lumen oculorum nostro-
 rum , qui est vita nostra , & Salvator no-
 ster , & spes unica nostra , qui nos dilexit
 magis quam se , per quem habemus fiduci-
 am repositam & firmam apud te spem , &
 accessum veniendi ad te : Quoniam dedit
 potestatem filios Dei fieri his , qui credunt
 in nomine ejus.

3. Laudem tribuam nomini tuo Do-
 mine , qui me ad imaginem & similitu-
 dinem tuam creando , tantæ gloriæ feci-

Si

sti me fore susceptibilem, ut possim filius Dei fieri. Hoc utiq; non possunt arbores, non possunt lapides, non generaliter omnia quæ moventur vel crescunt in aëre, vel in mari, vel in terra, quia non dedit eis potestatem per Verbum tuum filios Dei fieri, quia rationem non habent. Nam & hæc potestas in ratione consistit, per quam cognoscimus Deum. Dedit autem hanc potestatem hominibus, quos creavit rationabiles ad imaginem & similitudinem suam. Et ego utiq; Domine per tuam gratiam homo sum: & filius tuus esse possum per gratiam: quod illa non possunt.

4. Unde hoc mihi Domine, veritas summa, veraque summitas, principium omnium creaturarum? Unde hoc mihi Domine, ut possim fieri filius Dei, quod illa non possunt? Tu es, qui manes in æternum, qui omnia creasti simul. Simul creasti homines & iumenta, lapides & virentia terræ. Non enim præcesserunt merita, nulla eorum antecessit gratia: quia omnia tua tantum bonitate creasti, pares omnes creaturæ fuere in meritis, quia omnium nulla fuere merita. En unde ergo magis tua bonitas in hac creatura tua, quam fecisti rationalem, quam in omnibus aliis, quæ sunt, sine ratione, apparuit? Quare non ego, sicut omnes illæ aut cur non omnes illæ sicut ego? aut ego solus sicut illæ? Quæ mea merita? quæ mea gratia? ut me filium

Dei posse fieri susceptibilem creares, quod illis omnibus denegares? Absit Domine, ut hoc sentiam. Tua tantum gratia, tua tantum bonitas hoc fecit, ut essem particeps dulcedinis ejus. Illa igitur gratia, qua me de nihilo creasti; illam quaeso Domine, da mihi gratiam, ut tibi de hoc referam gratiam.

C A P U T IX.

De omnipotentia Dei.

1. **O**mnipotens manus tua semper una & eadem creavit in caelo Angelos & in terra vermiculos: non superior in illis, non inferior in istis. Sicut enim nulla alia manus Angelum, ita nulla posset creare vermiculum. Sicut nulla caelum, ita nulla posset creare minimum arboris folium: sicut nulla corpus, ita nulla ullum capillum album posset facere, aut nigrum: sed omnipotens manus tua, cui omnia pari modo sunt possibilia.
2. Nec enim possibilis est ei creare vermiculum, quam Angelum; nec impossibilis extendere caelum, quam folium; nec levius formare capillum, quam corpus; nec difficilius fundare terram super aquam, quam aquas super terram. Sed omnia quaecunque voluit, fecit, sicut voluit in caelo & in terra, in mari, & in omnibus abyssis, & in inter omnia, sicut voluit, potuit, & scivit. Potuit quidem manus tua Domine me lapidem, vel
avem,

avem, vel serpentem, vel belluam aliquam create, & scivit: sed noluit propter suam bonitatem. Quare ergo ego non sum lapis vel arbor, vel aliqua bellua? Quia sic ordinavit bonitas tua; & ut hoc ordinaret, non præcesserunt merita mea.

C A P U T X.

De incomprehensibili laude Dei.

1. **U**nde hoc mihi Domine, unde mihi laudes ad laudandum te? Sicut enim fecisti me sine me, sicut complacuit ante te; ita laus tibi est sine me, sicut complacet ante te. Ante te Domine laus tua tu ipse es. Laudent te opera tua secundum multitudinem magnitudinis tuæ. Laus tua Domine incomprehensibilis est: corde non comprehenditur, ore non mensuratur, aure non percipitur; quia ista transeunt, & laus tua Domine manet in æternum. Cogitatio incipit, & cogitatio finitur; vox sonat, vox transit; auris audit, & auditus desinit: laus vero tua in æternum stat.

2. Quis ergo est, qui te laudet? Quis homo annunciet laudem tuam? Laus tua perpetua est, transitoria non est. Hic te laudat, qui te ipsum laudem tuam credit. Hic te laudat, qui se ipsum noscit in tuam laudem non posse pertingere. Laus perpetua, quæ nunquam transit, in te est laus nostra, in te laudabitur anima mea. Non nos te laudamus, sed tu te, & per te, & in te: & nobis etiam est laus in te.

Tunc

Tunc veram habemus laudem, quando à te habemus laudem, quando lux approbat lucem: quia tu vera laus, tribuis veram laudem. Quoties autem ab alio quam à te quaerimus laudem, toties tuam amittimus laudem: quia illa transitoria est, sed tua aeterna. Si transitoriam quaerimus, aeternam amittimus laudem. Si aeternam volumus, transitoriam non amemus. Laus aeterna Domine Deus meus; à quo omnis laus, sine quo nulla est laus. Non valeo laudare te sine te. Habeam te, & laudabo te. Quid enim ego sum Domine per me, ut laudem te? Pulvis & cinis ego sum, canis mortuus & foetens ego sum, vermis & putredo ego sum. Quis ego sum, ut laudem te Domine Deus fortissime, spiritus universae carnis, qui inhabitas aeternitatem?

3. Nunquid tenebrae laudabunt lucem, aut mors vitam? Tu lux, ego tenebrae: tu vita, ego mors. Nunquid vanitas veritatem laudabit? Tu es veritas, ego homo similis factus vanitati. Quid ergo Domine laudabo te? Nunquid miseria mea laudabit te? Nunquid foetor laudabit odorem? Nunquid mortalitas hominis, quae hodie est, & cras tollitur, laudabit te? Nunquid laudabit te homo putredo, & filius hominis vermis? Nunquid laudabit te Domine qui in peccatis conceptus est, & natus, & nutritus? Non est enim speciosa laus in ore peccatoris. Laudet te Domine Deus meus incom-

pre-

prehensibilis potentia tua, incircumscriptibilis sapientia tua, & ineffabilis bonitas tua. Laudet te supereminens clementia tua, superabundans misericordia tua, sempiterna quoque virtus & divinitas tua. Laudet te omnipotentissima fortitudo tua, summa quoque benignitas tua & charitas tua, per quam creasti nos. Domine Deus, vita animæ meæ.

CAPUT XI.

De spe erigenda ad Deum.

1. **E**GO autem creatura tua sub umbra alarum tuarum sperabo in bonitate tua, quia creasti me. Adjuva creaturam tuam, quam creavit benignitas tua: Non pereat in malitia mea, quod operata est bonitas tua: non pereat in miseria mea, quod fecit summa clementia tua. Quæ est enim utilitas in creatione tua, si descendam in corruptionem meam? Nunquid enim vane Deus constituisti omnes filios hominum? Creasti me Domine, rege quod creasti. Opera manuum tuarum ne despicias Deus. Me fecisti de nihilo: si me non regis Domine, iterum revertar ad nihilum. Sicut enim Domine non eram, & de nihilo fecisti me: sic si me non regis, adhuc ad nihilum resigar in me.

2. Adjuva me Domine, vita mea, ne peream in malitia mea. Si non creasses me Domine, non essem: quia creasti me, iam sum. Si non regis, iam non sum. Non enim

enim mea merita, non mea gratia te coëgerunt, ut creares me, sed benignissima bonitas tua, & clementia tua. Illa charitas tua Domine Deus meus, quæ te ad creationem coëgit, ipsa (quæso) modo cogat te ad regendum. Quid enim prodest, quod te compulit charitas tua ad creandum, si peream in miseria mea, & non me regat dextera tua? Hæc te cogat Domine Deus meus clementia ad salvandum quod creatum est, quæ te compulit creare quod creatum non est. Ipsa te vincat charitas ad salvandum, quæ te vicit ad creandum, quia nec nunc minor est, quia ipsa charitas tu ipse es, qui semper idem es: non est abbreviata manus tua Domine, ut salvare nequeat; neque aggravata est auris tua, ut non audiat; sed peccata mea diviserunt, inter me & te, inter tenebras & lucem, inter imaginem mortis & vitam, inter vanitatem & veritatem, inter lunaticam hanc vitam meam, & sempiternam tuam.

CAPUT XII.

De laqueis concupiscentiarum.

Hæ sunt umbræ tenebrarum, quibus operior in hac abyſſo caliginosi carceris hujus; in qua prostratus jaceo, donec adspiret dies & inclinentur umbræ, fiatque lux in firmamento virtutis tuæ. Vox Domini in virtute, vox Domini in magnificentia, dicat, Fiat lux, & effugentur tenebræ: & appareat arida, ger-

germine; q; terra herbam virentem, & facientem semen & fructum bonum iustitiæ regni tui. Domine pater & Deus, vita, per quam omnia vivunt, & sine qua omnia mortua computantur, ne derelinquas me in cogitatu maligno, & extollentiam oculorum meorum ne dederis mihi: aufer à me concupiscentias, & animo irreverenti & infrunito ne tradas me; sed posside cor meum, ut te cogitet semper.

2. Illumina oculos meos, ut te videant, & non extollantur ante te gloria sempiterna: sed humiliter sentiant non in mirabilibus super se; & quæ à dexteris sunt videant, & non quæ à sinistris abs te. Et palpebræ tuæ præcedant gressus meos; nam & palpebræ tuæ interrogant filios hominum. Allide concupiscentiam meam dulcedine tua, quam abscondisti timentibus te; ut concupiscam te concupiscentiis sempiternis. ne vanis illectus & deceptus interior gustus, ponat amarum dulce, & dulce amarum, tenebras lucem & lucem tenebras, ut liberari in medio tot decipularum possim ab inimico super faciem viæ hujus positarum, ad capiendas animas peccatorum, quibus plenus est totus mundus. Quod is qui vidit, sub silentio non transivit, in-quiens: Quicquid enim est in mundo, aut est concupiscentia carnis, aut concupiscentia oculorum, aut superbia vitæ.

3. Ecce Domine Deus meus, mundus
totus

totus plenus est concupiscentiarum laqueis, quos paraverunt pedibus meis, & quis effugiet hos laqueos? Profecto à quo tu abstuleris extollentiam oculorum suorum, ut non eum capiat concupiscentia oculorum: & à quo tu abstuleris carnis concupiscentiam, ne eum capiat carnis concupiscentia: & à quo tu abstuleris animum irreverentem & infrunitum, ne eum callide decipiat superbia vitæ. O quam felix, cui hæc tu facies! quippe transibit immunis.

4. Nunc redemptor te precor per te, adjuva me, ne corruam in conspectu adversariorum meorum, captus laqueis eorum, quos paraverunt pedibus meis, ut incurvent animam meam. Sed erue me virtus salutis meæ, ne sibi risum exhibeant de me inimici tui, qui oderunt te. Exurge Domine Deus meus, fortis meus & dissipentur inimici tui, & fugiant qui oderunt te, à facie tua. Sicut fluit cera à facie ignis, sic pereant peccatores à facie tua: & ego abscondar in abscondito faciei tuæ & gaudeam cum filiis tuis, satiatu omnibus bonis tuis. Et tu Domine Deus pater orphanorum: & tu mater pupillorum tuorum, audi ejulatum filiorum tuorum: & extende alas tuas, ut fugiamus sub eas à facie inimici. Turris fortitudinis Israël, qui non dormitabis neque dormies custodiens Israël: qui non dormit neque dormitat hostis, qui impugnat Israël.

De miseria hominis, & beneficiis Dei.

I. **O** Lux quam non videt alia lux; lumen, quod non videt aliud lumen: Lux quæ obtenebrat omnem lucem; & lumen, quod excæcat omne extraneum lumen. Lux, à qua omnis lux: lumen, à quo omne lumen. Lumen, ad quod omne lumen est tenebræ: ad quod omnis lux obscuritas. Lux, cui omnes tenebræ lumen, cui omnis obscuritas lux. Lux suprema, quam cæcitas non obnubilat: quam caligo non hebetat, quam tenebræ non obscurant, quam nulla obstancia claudit, quam nunquam separat aliqua umbra. Lux, quæ illuminas omnia tota simul; semel, & semper: absorbe me in claritatis abyssum, ut videam undique te in te, & me in te, & cuncta sub te. Ne derelinquas me, ne accrescant umbræ ignorantiae meæ, & multiplicentur delicta mea. Sine te enim omnia sunt mihi tenebræ, omnia mala: quia nihil bonum sine te, vero, solo, & summo bono.

2. Hoc confiteor, hoc scio, Domine Deus meus, quia ubicunque sum sine te, malè est mihi præter te: non solum extra me, sed etiam in me: quia omnis copia, quæ non est Deus meus, mihi est egestas. Satiabor tunc cum apparuerit gloria tua. Et tu Domine vita mea beata, fac ut miseriam meam confitear tibi, ex quo ab unitate bonitatis tuæ, summo

& uno bono, temporalium rerum multiformitas lapsum me per carnales sensus dissipavit, & ab uno in multa divisit; & facta est mihi abundantia laboriosa, & egestas copiosa: dum aliud & aliud sequebar, & à nullo implebar: dum non in me inveniebam te incommutabile & singulare indivisum unum bonum: quod consecutus, non egeo: quod consecutus, non doleo: quod possidens, satiatur totum desiderium meum.

3. Heu miseria super miseriam: cum misera anima mea à te refugit, cum quo semper abundat & gaudet: & sequitur mundum cum quo semper eget & dolet. Mundus clamat, deficio: tu Domine clamas, reficio: & miseria mea prava magis sequitur deficientem, quam reficientem. Plane infirmitas mea hæc est. Medice spirituum sana illam; ut confitear tibi, salus animæ meæ, toto corde meo super omnibus beneficiis tuis, quibus pascis me à juventute mea, & usque in senectam & senium. Te deprecor per te ipsum, ne derelinquas me fecisti me cum non essem, redemisti me cum perissem: perieram, mortuus fueram; ad mortuum descendisti, mortalitatem suscepisti: ad servum Rex descendisti; ut servum redimeres, te ipsum tradidisti. Ut ego viverem, tu mortem suscepisti, mortem vicisti. Me instaurasti, cum te humiliasti.

4. Perieram, abieram, in peccatis venundatus eram: venisti pro me, ut redimeres

meres me: & tantum me dilexisti, ut sanguinem tuum in pretium dares pro me: dilexisti me Domine plusquam te: quia mori voluisti pro me. Tali pacto, tam caro pretio, reduxisti me de exilio, redemisti me de servitio: retraxisti me de supplicio: vocasti me nomine tuo: signasti me sanguine tuo: ut memoriale tuum semper esset apud me, & nunquam recederet à corde meo qui pro me non recessit à cruce. Unxisti me oleo tuo, quo tu unctus fuisti: ut à te Christo dicerer Christianus. En in manibus tuis descripsisti me, ut semper sit memoria apud te, si tamen memoria tua jugiter fuerit apud me. Sic igitur gratia tua semper & misericordia prævenerunt me. De multis namque & magnis periculis sæpe liberaisti me, liberator meus. Quando erravi, ad viam reduxisti me: quando ignoravi, docuisti me: quando peccavi, corripuisti me, quando tristis fui, consolatus es me: quando desperavi, confortasti me: quando cecidi, erexisti me: quando steti, tenuisti me: quando ivi, deduxisti me: quando veni, suscepisti me: quando dormivi, custodisti me: quando clamavi, exaudisti me.

CAPUT XIV.

Quod Deus perpetua inspectione considerat opera & intentiones hominum.

I. HÆc enim & multa alia beneficia fecisti mihi Domine Deus meus, vita

vita animæ meæ, de quibus dulce esset mihi semper loqui, semper cogitare, semper tibi gratias agere: ut possim te semper pro omnibus bonis tuis laudare, & amare te toto corde meo, & tota anima mea, & tota mente mea, & tota fortitudine mea, simul ex omnibus medullis & intimis cordis mei, & omnium compagum mearum. Beata dulcedo Domine Deus meus, omnium qui delectantur in te. Sed imperfectum meum viderunt oculi tui. Oculi, inquam, tui multo lucidiores sunt Sole, circumspicientes omnes vias hominum, & profundam abyssi, & in omni loco contemplantur semper bonos & malos.

2. Cum enim cunctis præsideas, singula implens, totus semper ubique præsens, cunctorumque curam agens, quæ creasti: quia nihil odisti eorum, quæ fecisti: sic gressus meos semitasque consideras, & die noctuque super custodiam meam vigilas, omnes semitas meas diligenter notans: Speculator perpetuus, veluti si totius creaturæ tuæ cæli & terræ oblitus tantum me solum consideres, & nihil sit tibi curæ de aliis. Neque enim tibi crescit lux incommutabilis visionis tuæ, si tantum unum adspicias, neque minuitur, si innumera videas & diversa. Quia sicut una totum simul perfecte consideras, sic singula quælibet, licet diversa, perfecte simul totaque totus conspicit visus tuus. Sed sicut omnia, sic unum

num : & sicut unum, sic singula totus simul sine divisione vel commutatione, vel diminutione consideras. Itaque totus tu in toto tempore sine tempore, totum me simul semperque consideras, ac si nihil aliud considerare debeas.

3. Sic igitur super custodiam meam itas, sicut si omnium oblitus sis, & mihi soli intendere velis. Semper quippe te praesentem exhibes, semper te paratum offers, si me paratum invenis. Quocumque iero, tu me Domine non deseris, nisi prior ego te deseram. Ubicumque fuero, non recedis : quoniam ubique es, ut quocumque iero, inveniam te, per quem possim esse, ne peream sine te, cum sine te esse non possim. Fateor quidem, quia quicquid facio, & quaecumque facio, ante te facio : & illud quicquid est quod facio, melius tu vides, quam ego, qui facio. Quicquid enim semper operor, tu pariter semper praesens ades : ut pote perpetuus inspector omnium cogitationum, intentionum, delectationum, & operationum mearum. Domine ante te semper est omne desiderium meum, ante te tota cogitatio mea.

4. Tu Domine vides unde veniat spiritus, ubi sit : & quo vadat : quia tu es omnium spirituum ponderator. Et utrum radix sit dulcis, an amara, de qua foris pulchra folia emittuntur, ut iudex interius melius ipse nosti, & etiam medullas radicum subtilius perscrutaris. Et non so-

lum intentionem, sed radicis ejus medullam intimam disertissima tuæ lucis veritate colligis, numeras, intueris, & consignas; ut reddas unicuique non solummodo secundum opera vel intentionē sed etiam secundum ipsam intentionem absconditam medullam radicis, de qua procedit intentio operantis: Ad quod tendo, cum operor, quidquid cogito, & in quocunque delector, tu vides: aures tuæ audiunt, oculi tui vident & considerant: signas, attendis, notas & scribis in libro tuo, sive bonum fuerit, sive malum: ut reddas postea pro bono præmia, pro malo supplicia: quando aperientur libri, & judicabuntur secundum hæc, quæ fuerunt scripta in libris tuis.

5. Hoc est forte, quod jam dixisti nobis: Considerabo novissima eorum, & quod de te Domine dicitur Universorum finem ipse considerat: quoniam tu quidem in omnibus quæ agimus, finem intentionis magis quam ætatem operationis attendis. Cumque hoc diligenter considero, Domine Deus meus terribilis & fortis, timore pariter & ingenti rubore confundor: quoniam nobis magna est indita necessitas juste recteque vivendi, quia cuncta facimus ante oculos judicis cuncta cernentis.

CAPUT XV.

Quod homo per se nihil potest sine divina gratia.

I. **F**ortissime, magnipotens Deus spirituum universæ carnis, cujus oculi sunt

funt super omnes vias filiorum Adam, à die
 nativitatis eorum usq; in diem exitus eo-
 rum, ut reddas unicuique secundum opera
 sua, bona vel mala; ostende mihi, ut con-
 fitear tibi paupertatem meam: quoniam
 dixi, quod dives essem, & nullius egerem:
 & nesciebam quoniam pauper eram, cæcus,
 nudus, miser, & miserabilis. Credebam
 enim me fore aliquid, cum nihil essem. Di-
 xi, sapiens efficiar & stultus factus sum.
 Cogitabam me esse prudentem, & dece-
 ptus sum, & video nunc, quia donum tuum
 est, sine quo nihil possumus facere: quia nisi
 tu Domine custodieris civitatem, frustra
 vigilat, qui custodit eam. Sic docuisti me,
 ut cognoscerem me; quia dereliquisti me,
 & probasti me, non propter te, quod co-
 gnosceres me: sed propter me, ut cogno-
 scerem me. Nam, ut dixi, Domine crede-
 bam me aliquid fore ex me: existimabam
 me sufficere per me: nec percipiebam, quo-
 niam tu regebas me: donec aliquantulum
 te elongasti à me, & cecidi statim in me:
 vidi & cognovi, quoniam tu regebas me:
 & quod cecidi, fuit ex me: & quod surre-
 xi, ex te.

2. Aperuisti mihi oculos lux, & exci-
 tasti & illuminasti me: vidi, quoniam
 tentatio est vita hominis super terram:
 & quod gloriari non valeat ante te o-
 mnis caro, nec justificabitur omnis vi-
 vens: quoniam si quid boni est, parvi
 vel magni, donum tuum est, & nostrum

non nisi malum est. Unde igitur gloriabitur omnis caro? nunquid de malo? Hæc non est gloria, sed miseria. Sed nunquid glorabitur de bono: nunquid de alieno? Tuum Domine est bonum, tua est gloria. Qui enim de bono tuo gloriam sibi quarit, & non tibi quarit, hic fur est & latro: & similis est diabolo, qui voluit furari gloriam tuam. Qui enim laudari vult de tuo dono, & non quarit in illo gloriam tuam, sed suam; hic licet propter tuum donum laudetur ab hominibus, à te tamen vituperatur: quia de dono tuo, non tuam sed suam gloriam quæsit. Qui autem ab hominibus laudatur vituperante te, non defendetur ab hominibus judicante te, nec liberabitur condemnante te.

3. At tu Domine formator meus ab utero matris meæ: non me finas cadere in illam exprobrationem, ut exprobetur mihi furari voluisse gloriam tuam: tibi enim sit gloria, cujus est omne bonum: nobis autem confusio faciei & miseria, quorum est omne malum, nisi tu volueris misereri. Misereris quippe Domine: misereris omnium, & nihil odisti eorum, quæ fecisti: & das nobis de bonis tuis, & dicas nos Domine Deus inopes optimis donis tuis. Quoniam diligis pauperes, & divites facis eos divitiis tuis. Ecce nunc Domine pauperes nos filii tui sumus, & pusillus grex tuus: aperi nobis januas tuas, & edent pauperes & saturabuntur:

buntur: & laudabunt te, qui requirunt te. Scio enim Domine, & confiteor Docente te; quoniam illi soli, qui cognoscunt se pauperes, & confitentur tibi paupertatem suam, ditabuntur à te; quoniam qui se divites existimant, cum sint pauperes, à tuis divitiis invenien ut exclusi.

4. Ego igitur confiteor tibi Domine Deus meus paupertatem meam, ut sit tibi tua gloria tota, quoniam tuum est omne bonum per me gestum. Domine confiteor ut docuisti me, nihil aliud sum quam universa vanitas, & umbra mortis & abyssus quædam tenebrosa, & terra inanis & vacua, quæ sine tua benedictione nil germinat; fructum quoque non facit, nisi confusionem, peccatum & mortem. Si quid boni unquam habui, à te recepi: quidquid boni habeo, tuum est, vel à te habeo. Si quando steti, per te steti, sed quando cecidi, per me cecidi: & semper in luto jacuissem, nisi tu me erexisses; semper cæcus fuisset, nisi tu me illuminasses. Quando cecidi, nunquam surrexissem, nisi tu mihi manum porrexisses: postquam me etiam erexisti, semper cecidisset, nisi tu me sustinisses. Sæpius perissem, nisi me gubernasses.

5. Sic semper, Domine, sic semper gratia tua & misericordia tua prævenit me, liberans me ab omnibus malis, salvans à præteritis, suscitans à præsentibus, muniens à futuris. Præcurrens etiam ante me laqueos peccatorum, tollens occasiones

K 5

& cau-

& causas ; quia nisi tu hoc mihi fecisses , ego omnia peccata mundi fecissem. Quoniam scio Domine , quod nullum Peccatum est, quod unquam fecerit homo, quod non possit facere alter homo, si creator desit à quo factus est homo. Sed quod non facerem, tu fecisti : quod abstinerem, tu iussisti, & quod tibi crederem, gratiam tu infudisti. Tu namque Domine regebas me tibi & mihi. Ut adulterium & omne aliud peccatum non committerem, gratiam & lumen donasti.

C A P U T XVI.

De Diabolo, & multiplicibus tentationibus eius.

I. **T**Entator defuit, & ut deesset, tu fecisti : locus & tempus defuit, & ut hæc deessent tu fecisti. Affuit tentator, non defuit locus, non defuit tempus : sed ut non consentirem ; tu me tenuisti. Venit tentator tenebrosus, ut est : & ut eum despicerem, tu me confortasti. Venit tentator armatus & fortis : & ut me non vinceret, tu eum refrenasti, & me roborasti. Venit tentator transfiguratus in Angelum lucis, & ut me non deciperet, tu eum increpasti : & ut eum cognoscerem, tu me illuminasti. Ipse enim est draco ille magnus & rufus, & serpens antiquus, vocatus Diabolus & Satanas, habens capita septem & cornua decem : quem creasti ad illudendum huic mari magno & spatioso, in quo reptant animalia

malia quorum non est numerus: & animalia pusilla & magna, id est. diversa demonum genera, qui nihil aliud die noctuq; operantur, nisi quod circumueunt quarentes quem devorent, nisi tu eripias.

2. Ipse enim est antiquus ille draco, qui ortus est in paradiso voluptatis, qui cauda sua trahit tertiam partem stellarum coeli, & eas mittit in terram: qui veneno suo corrumpit aquas terræ, ut bibentes homines moriantur: & qui sternit sibi aurum quasi lutum, & habet fiduciam, quod influat Jordanis in os suum: qui factus est, ut nullum timeat. Et quis defendet à morsibus ejus? Quis eruet ab ore ejus, nisi tu Domine, qui confregisti capita draconis magni? Adjuva nos: Prætexe domine super nos alas tuas: ut fugiamus sub eis à facie draconis hujus, qui nos persequitur, & scuto tuo libera nos à cornibus ejus. Hoc enim continuum studium ejus, hoc unicum desiderium ejus, ut animas quas creasti, devoret.

3. Et ideo Deus meus ad te clamamus, libera nos ab adversario nostro quotidiano: qui sive dormiamus, sive vigilemus, sive comedamus, sive bibamus, sive quodcumque opus operemur omnibus modis, instat die ac nocte fraudibus & artibus, nunc palam, nunc occulte, sagittas venenatas contra nos dirigens, ut interficiat animas nostras. Et tamen Domine pessima insania nostra: quia cum continue videamus contra nos draconem
ore

ore aperto, paratum ad devorandum, nihilominus dormimus & lascivimus in pigritiis nostris, tanquam securi ante eum, qui nihil aliud desiderat, quam ut nos perdat. Inimicus ut occidat, semper vigilat sine somno: & nos, ut custodiamus nos, nolumus evigilare à somno.

4. Ecce tetendit ante pedes nostros laqueos infinitos, & omnes vias nostras variis replevit decipulis, ad capiendas animas nostras. Ecquis effugiet? Laqueos posuit in divitiis: laqueos posuit in paupertate: laqueos tetendit in cibo, in potu, in voluptate, in somno & in vigilia: laqueos posuit in verbo & in opere, & in omni via nostra. Sed tu Domine libera nos de laqueo venantium, & à verbo aspero, ut confiteamur tibi, dicentes: Benedictus Dominus, qui non dedit nos in captionem dentibus eorum. Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium. Laqueus contritus est, & nos liberati sumus.

CAPUT XVII.

Quod Deus est lux iustorum.

1. **E**T tu quidem Domine, lux mea, illumina oculos meos, ut videam lumen, & ambulem in lumine tuo, & non impingam in laqueos eius. Quis enim evadet laqueos istos multos, nisi videat eos? Et quis videbit eos, nisi quem illuminaveris lumine tuo? Ipse enim pater tenebrarum, laqueos suos abscondit in tene-

tenebris suis, ut capiantur in eis omnes qui sunt in tenebris suis: qui sunt filii tenebrarum harum, non videntes lumen tuum: in quo qui ambulat, non timebit. Qui enim ambulat in die, non offendit: qui autem in nocte ambulat, offendit: quia lux non est in eo. Tu lux Domine, tu lux filiorum lucis: tu dies, qui nescis occasum, in qua ambulant filii tui sine offensione: & sine qua, omnes qui ambulant, in tenebris sunt, quia te lucem mundi non habent.

2. Ecce quotidie cernimus, quia quo magis à te vero lumine quis elongatur, eo magis peccatorum involvitur tenebris: & quo magis est in tenebris, eo minus videt laqueos in via sua, & ideo minus cognoscit, & idcirco saepius rapitur, & cadit in eis; & quod est horribilius, etiam se cecidisse ignorat. Qui vero suum casum ignorat, eo minus curat surgere, quo magis se existimat adhuc stare. Tu vero lux mentis, Domine Deus meus, nunc illumina oculos meos, ut videam & cognoscam, ne corruam in conspectu adversariorum meorum. Etenim in exterminium nostri laborat inimicus noster, quem petimus ut facias liquefieri à facie nostra, sicut cera liquefit à facie ignis. Quoniam Domine, ipse est latro primus, & ultimus, qui consilium fecit ut raperet gloriam tuam. Quoniam inflatus & elatus crepuit, & cecidit in faciem suam, & deieçisti eum de monte san-

sancto tuo, & de medio lapidum ignitorum, in quorum medio ambulavit.

3. Et nunc vita mea Domine Deus meus, ex quo cecidit, non cessat persequi filios tuos: & in odium tuum, ô Rex magne, cupit perdere hanc creaturam tuam, quam creavit omnipotens bonitas tua ad imaginem tuam; ut possideat gloriam tuam, quam ipse perdidit per superbiam suam. Sed contere cum fortis noster antequam nos agnos tuos deoret: & illumina nos, ut videamus laqueos, quos ipse paravit: & evadamus ad te, ô lætitia Israël. Et hæc omnia tu Domine melius nosti, qui nosti contentionem ejus, & cervicem ejus durissimam. Nec hoc dico ut ostendam tibi, quia omnia vides & nulla te latet cogitatio: Sed ante pedes tuæ majestatis, de inimico meo querimoniam facio, Judex æterne: ut & ipsum damnes, & nos filios tuos salves, quorum fortitudo tu es.

4. Versutus est enim Domine iste hostis & tortuosus, nec facile deprehendi possunt circuitus viæ ejus, nec cognosci species vultus ejus, nisi tu illumines. Nam nunc hic, nunc illic: nunc agnum, nunc lupum, nunc tenebras, nunc lucem in se ostendit: & singulis quibuslibet qualitatibus, locis, & temporibus, secundum varias rerum mutationes, varias exhibet tentationes. Nam ut tristes decipiat, tristatur & ipse: ut gaudentes il-
ludat,

ludat, fingi se & ipse gaudere: ut spiritualis defraudet, in Angelum lucis se transfigurat: ut fortes comprimat, apparet agnus: ut mites devoret, apparet lupus. Hæc quidem omnia secundum similitudinem variarum tentationum effici habent, ut terreat alios à timore nocturno, alios à sagitta volante in die, alios à negotio perambulante in tenebris, alios ab incurso, alios à dæmonio meridiano. Et ad hæc quis idoneus, ut cognoscat? & astutias ejus quis cognovit? Quis revelabit speciem indumenti ejus: & gyrum dentium ejus quis agnoscat?

6. En abscondit sagittas suas in pharetra, & laqueos suos abscondit sub specie lucis: & hoc difficilius perpenditur: nisi à te Domine spes nostra lumen assumamus ut videamus omnia. Nam non solum in carnis operibus, quæ de facili cognoscuntur: nec tantum in ipsis vitiis: sed in ipsis etiam spiritualibus exercitiis, laqueos abscondit subtiles: & sub virtutum colore ipsa vitia induit, & transmutat se in Angelum lucis. Hæc & multa alia nititur contra nos ipse filius Belial, ipse Sathan, Domine Deus noster. Et nunc ut leo, nunc ut draco, manifeste & occulte, intus & extra, die ac nocte infidiatur, ut rapiat animas nostras: Et tu eripe nos Domine, qui salvas sperantes in te: ut ipse de nobis doleat, & tu lauderis in nobis, Domine Deus noster.

De beneficiis Dei.

1. **E**GO autem filius ancillæ tuæ, qui me commendavi manui tuæ, jam his meis pauperculis confessionibus confitear tibi, liberator meus, toto corde meo: & recolam ad mentem meam omnia bona, quæ fecisti mihi à juventute mea, in omni vita mea. Scio namque quod ingratitude multum tibi displiceat: quæ est radix totius mali spiritualis, & ventus quidam deficcans & urens omne bonum: obstruens fontem divinæ misericordiæ tuæ super hominem: qua & mortua jam non moriuntur, & viva jam opera moriuntur, & ultra non adipiscuntur. Et ego Domine gratias tibi agam, ne sim ingratus tibi, liberator meus, quoniam liberaſti me. Quoties jam me absorbuerat ille draco, & tu Domine ab ore ejus extraxisti me.

2. Quoties ego peccavi, & ipse paratus fuit deglutire me: sed tu Domine Deus meus defendisti me. Cum contra te ini- que agebam; cum tua mandata frange- bam, stabit ipse paratus ut me raperet ad infernum, sed tu prohibebas. Ego te of- fendebam, & tu me defendebas: Ego te non timebam, & tu me custodiebas. A te recede- bam, & inimico meo me ex- hibebam: tu ipsum ne me acciperet, deterrebas. Hæc mihi tu Domine Deus meus beneficia conferebas, & ego
miser

miser non cognoscebam. Sic enim me multoties à faucibus diaboli liberaſti, de ore leonis eripuisti, & ab inferno licet nescientem, multis vicibus reduxisti. Descendi enim usque ad portas inferni, & ne illuc intrarem, tu me tenuisti.

3. Appropinquabam usque ad portas mortis, & ne me ipsa caperent, tu fecisti. De morte etiam corporis, sapius eruisti me, Salvator meus, cum graves morbi tenerent me, cum fui in periculis multis per mare, per terras: ab igne & gladio, & ab omni periculo liberans, semper mihi adstans, & misericorditer salvans. Sciebas tu quidem Domine, quia si tunc mors me occupasset, infernus animam meam suscepisset, & perpetuo damnatus fuisset. Sed tua misericordia & tua gratia prevenit me, eripiens me de morte corporis & de morte animæ, Domine Deus meus. Hæc & multa mihi tua alia beneficia exhibuisti & ego eram cæcus, & non cognovi, donec illuminasti me. Nunc igitur lux animæ meæ, Domine Deus meus, vita mea, per quam vivo: lumen oculorum meorum, per quod video, en illuminasti me, & cognosco te: quia vivo per te, & gratias ago tibi, licet viles & exiles, & impares beneficiis tuis, quales habet mea fragilitas, offero. Quoniam tu es solus Deus meus, creator meus benignus, qui amas nostras animas, & nihî odisti eorum

L quæ

quæ fecisti. En ego primus inter peccatores quos salvasti, ut exemplum aliis tribuam benignissimæ pietatis tuæ.

4. Confitear tibi beneficia tua magna, quoniam eripuisti me de inferno inferiori, semel, & secundo, & tertio, & centies, & millies, & ego semper ad infernum tendebam, & tu me semper reducebas, & juste millies damnasses me, si voluisses. Nolui- sti, quia amas animas, & dissimulas peccata hominum propter pœnitentiam. Domine Deus meus, multæ misericordiæ in omnibus viis tuis. Nunc ergo video hæc Domine Deus, & cognosco per lumen tuum, & deficit anima mea in misericordia tua magna, quæ est super me: quoniam eripuisti animam meam ex inferno inferiori, & me ad vitam reduxisti. Totus enim eram in morte, totum me resuscitasti. Tuum igitur sit totum id, quod vivo: & totus totum me tibi offero. Totus spiritus, totum cor, totum corpus, tota vita mea vivat tibi, vita mea dulcis: quoniam totum me liberaisti, ut totum me possideres: totum me refecisti, ut totum me rehabereres. Diligam te igitur Domine, virtus mea; diligam te, ineffabilis exultatio mea: & vivam jam non mihi, sed tibi. Tota vita mea, quæ perierat in miseria mea, resuscitata est in misericordia tua, qui es Deus misericors & miserator, & multæ misericordiæ in millia his, qui diligunt nomen tuum.

5. Idcirco

5. Idcirco Domine Deus meus, sanctificator meus, iussisti in lege tua, ut diligam te toto corde meo, tota anima mea, tota mente mea, tota fortitudine mea, & totis viribus meis, & etiam ex intimis medullis cordis mei, omnibus horis & momentis, quibus fruor bonis misericordiarum tuarum; quoniam semper perirem, nisi quia semper regis me; semper morerer, nisi quia semper me vivificas; & omni momento me tibi obligas, dum omni momento mihi tua magna beneficia præstas. Sicut ergo nulla hora est vel punctum in omni vita mea, quo tuo beneficio non utar: sic nullum debet esse momentum, quo te non babeam ante oculos, in mea memoria; & te non diligam ex omni fortitudine mea. Sed nec hoc valeo, nisi tu dede- ris mihi: cuius est omne donum bonum, & omne datum optimum, descendens à Patre luminum; apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. Non enim est volentis, neque currentis, sed tui misipientis, ut diligam te. Tuum est Domine hoc donum, cuius est omne bonum. Jubes te diligere; da quod jubes, & jube quod vis.

CAPUT XIX.

De fervore dilectionis vel charitatis.

I. **A**Mo te Deus meus, magisque semper amare cupio; quia tu es revera omni melle dulcior, omni lacte nutritibilior, & omni luce clarior. Idcirco super omne-

aurum & argentum & lapidem preciosum es mihi charior. Displicebat enim mihi quicquid agebam in saeculo, praedulcedine tua, & decore domus tuae, quam dilexi. O ignis qui semper ardes, & nunquam exstingueris! O amor qui semper ferves, & nunquam tepescis, accende me! Accendar (inquam) totus a te, ut totus diligam te. Minus enim te amat, qui tecum aliquid amat, quod non propter te amat. Diligam te Domine, quoniam tu prior dilexisti me. Et unde mihi verbum, ut explicem signa dilectionis tuae maximae erga me, propter innumera beneficia tua, quibus a principio educaisti me.

2. Post beneficium nempe creationis, quando in principio de nihilo ad imaginem tuam creasti me: honorificans & exaltans me inter eas creaturas, quas fecisti, & nobilitans lumine vultus tui, quo signasti superliminare cordis mei, quo ab insensibilibus pariter & sensibilibus brutis discrevesti me, & paulo minus ab Angelis minuisti. Parum & hoc fuit ante conspectum divinitatis tuae. Quoniam quotidianis & singularibus maximisque donariis tuorum beneficiorum, me sine intermissione nutrivisti, & quasi filium tuum parvulum tenellum, uberibus tuae consolationis lactasti & confortasti me. Ut enim tibi totus servirem, omnia quaecunque fecisti, in meum servitium tradidisti.

CA-

*Quod Deus subiecit omnia servituti
hominum.*

1. **O**Mnia pedibus hominis subiecisti, ut solus homo totus tibi subiceretur. Et ut tuus totus homo esset, super omnia opera tua dominatus est homo. Exteriora nempe pro corpore cuncta creasti, ipsum vero corpus pro anima, animam vero pro te, ut tibi soli vacaret, & te solum amaret: possidens te ad solatium, inferiora vero ad servitium. Quicquid enim cœli ambitu continetur inferius ab anima humana est, quæ facta est, ut summum bonum superius possideret, cujus possessione beata fieret: cui si adhæserit, cunctorum mutabilium inferiorum necessitudines supergrediens, illius summæ majestatis, cujus æmulatur speciem, æternæ immortalitatis faciem cum serenitate videbit. Tunc vero illis bonis optimis fruatur in domo Domini, quorum comparatione cuncta hæc quæ hic cernimus, velut nihilum computantur. Illa sunt, quæ oculus non videt, nec auris audivit, nec in cor hominis adscenderunt, quæ præparavit Deus diligentibus se. Et hæc quidem Domine daturus es animæ. His etiam quotidie latificas animas servorum tuorum, qui amas animas.

2. Quid miror hæc, Domine Deus meus? imaginem quippe tuam honorificas, & similitudinem tuam, ad quam

creatae sunt. Nam & corpori nostro, licet adhuc corruptibili & ignobili, ut videret, destisti caeli claritatem per manum ministrorum tuorum indefessorum Solis & Lunae, qui praecepto tuo jugiter die ac nocte deserviunt filiis tuis: ut spiraret, largitus es aëris puritatem: ut audiret, sonorum varietates: ut odoraret odorum suavitates: ut gustaret, saporum qualitates: ut conrectaret, dedisti corpulentorum omnium grossitates. Adjuvamenta suis necessitatibus dedisti jumenta: volucres quoque caeli, & pisces maris, & fructus terrae ad reficiendum impendisti. Medicinas de terra propter singulas quasque suas corruptelas creasti. Singula solatia singulis malis obviantia praeparasti, quoniam es misericors & miserator: & novisti figmentum nostrum, figulus noster & nos omnes quasi lutum in manu tua.

CAPUT XXI.

Quod ex consideratione bonorum temporalium, colligitur magnitudo caelestis consilii.

1. **E**N aperiatur mihi misericordia tua magna lumine tuo, illustra (quæso) magis adhuc, ut mihi magis aperiatur. Nam ex his minimis tua magna, & ex his visibilibus, tua invisibilia comprehendimus, Domine Deus sancte, & bone creator noster. Si enim mi Domine, pro hoc corpore ignobili & corruptibili, tam magna & innumera beneficia pra-

præstas à cœlo & ab aëre, à terra & mari,
 à luce & tenebris, à calore & umbra, rore
 & imbre, ventis & pluviis, volucribus &
 piscibus, bestiis & arboribus, & multi-
 plicitate herbarum & germinum terræ, &
 cunctarum creaturarum tuarum ministe-
 rio nobis successive per sua tempora mini-
 strantium, ut alleves fastidium nostrum:
 qualia, quæso, & quam magna & innu-
 merabilia erunt illa bona, quæ præparasti
 diligentibus te in illa cœlesti patria, ubi
 te videbimus facie ad faciem? Si tanta fa-
 cis nobis in carcere, quid ages in palatio?

2. Magna & innumerabilia sunt opera
 tua Domine, rex cœlorum. Cum enim
 sint hæc omnia valde bona & delectabi-
 lia, quæ bonis pariter malisque commu-
 nia tradidisti; qualia futura sunt illa, quæ
 solis bonis recondidisti? Si tam innume-
 ra & varia dona tua, quæ nunc amicis
 pariter tribuis, & inimicis: quam magna
 & innumerabilia, quam dulcia & delecta-
 bilia, quæ solis tuis es largiturus amicis?
 Si tanta solatia in hac die lachrymarum,
 quanta conferes in die nuptiarum? Si
 tanta delectabilia continet carcer, quan-
 ta quæso continet patria? Oculus non
 vidit, Deus, absque te, quæ præparasti
 diligentibus te. Secundum enim magnam
 multitudinem magnificentiæ tuæ est e-
 tiam multitudo magna dulcedinis tuæ,
 quam abscondisti timentibus te.

3. Magnus enim tu es, Domine Deus

meus, & imensus; nec est finis magnitudinis tuæ; nec est numerus sapientiæ tuæ, nec est mensura benignitatis tuæ, nec est finis, nec numerus, nec mensura retributionis tuæ: sed sicut magnus es tu, ita magna sunt donaria tua: quoniam tu ipse es præmium, & donum omnium legitimorum tuorum pugnatorum.

CAPUT XXII.

Quod divina dulcedo omnem præsentem mundi amaritudinem tollit.

1. **H**æc sunt beneficia magna tua, Domine Deus, sanctificator sanctorum tuorum, quibus repletus es inopiam esurientium filiorum tuorum. Quoniam tu es spes desperatorum. Tu corona spei quæ ornata est gloria, præparata vincens. Tu famelicorum satietas æterna, danda esurientibus. Tu consolatio sempiterna, qui solis illis tetribus, qui consolationem hujus mundi pro tua perpetua consolatione contemnunt. Nam qui hic consolantur, indigni tua consolatione habentur. Sed qui hic cruciantur, à te consolantur; & qui participant passionibus, participant & consolationibus. Nemo enim potest in utroque sæculo consolari; nec potest quis hic & in futuro gaudere; sed unum necesse est ut perdat, qui alterum voluerit possidere.

2. Hæc ubi considero Domine consolator meus, in hac vita renuit consolari anima mea, ut digna habeatur tuis consolationibus;

solatio;

solationibus æternis; quia iustum est, ut amittat te, quicumque in aliquo alio magis consolari eligit, quam in te. Et obsecro summa veritas te per te, non permittas me in aliqua consolatione vana consolari. Sed peto ut omnia mihi amarescant; ut tu solus dulcis appareas animæ meæ, qui es dulcedo inæstimabilis, per quam cuncta amara dulcorantur.

3. Tua enim dulcedo Stephano lapides torrentis dulcoravit. Tua dulcedo craticulam beato Laurentio dulcem fecit. Præ tua dulcedine ibant Apostoli gaudentes à conspectu Concilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine tuo contumeliam pati. Ibat Andreas securus ad crucem, & gaudens, quoniam ad tuam dulcedinem properabat. Hæc tua dulcedo ipsos Apostolorum principes sic replevit, ut pro ipsa crucis patibulum unus eligeret: alter quoque caput ferienti gladio supponere non timeret. Pro hac emenda Bartholomæus propriam pellem dedit. Pro hac quæque gustanda veneni poculum intrepidus Joannes potavit. Hanc vero ut gustavit Petrus, omnium inferiorum oblitus, clamavit quasi ebrius, dicens: Domine, bonum est nos hic esse, faciamus tria tabernacula: hic moremur, te contemplemur, quia nullo alio indigemus. Sufficit nobis Domine videre te, sufficit (inquit) tanta dulcedine satiari. Unam enim stillam
L 5 dul-

dulcedinis ille gustavit, & omnem aliam fastidivit dulcedinem. Quid putas dixisset, si magnam illam multitudinem dulcedinis divinitatis tuæ gustasset, quam abscondisti timentibus te? Hanc tuam dulcedinem ineffabilem & illa gustaverat virgo, de qua legimus, quod latissima & glorianter ibat ad carcerem, quasi ad epulas invitata. Hanc ut reor & ipse gustaverat qui dicebat: Quam magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abscondisti timentibus te! Quique monebat: Gustate & videte, quoniam suavis est Dominus. Hæc est enim illa beatitudo Domine Deus noster, quam expectamus daturum te nobis, pro qua tibi Domine continue militamus: pro qua tibi mortificamur tota die, ut in tua vita tibi vivamus.

CAPUT XXIII.

Quod tota spes nostra. & desiderium cordis nostri debeat esse in Deum.

TU autem Domine expectatio Israël, desiderium ad quod suspirat cor nostrum quotidie, festina: ne tardaveris. Surge, propera, & veni: ut educas nos de isto carcere ad confitendum nomini tuo, ut gloriemur in lumine tuo. Aperi aures tuas clamoribus lachrymarum pupillorum tuorum, qui clamant ad te: Pater noster, da nobis hodie panem nostrum quotidianum; in cuius fortitudine ambulemus die ac nocte, usquequo perveniamus ad montem sanctum tuum Oreb;

Oreb. Et ego parvulus inter parvulos familiae tuae, Deus Pater & virtus mea: quando veniam, & apparebo ante faciem tuam? ut qui nunc tibi confiteor ad tempus, ex tunc confitear tibi in aeternum. Beatus ero, si fuero admittus ad videndum claritatem tuam. Quis mihi hoc tribuat, ut ad hoc venire permittas me!

2. Scio Domine, scio, & confiteor me indignum, ut intrem sub tectum tuum: sed fac propter honorem tuum, & ne confundas in te sperantem servum tuum. Et quis intrabit sanctorum tuum, ad considerandas potentias tuas, nisi, si tu aperias? Quis autem aperiet si tu cluseris? Si enim destruxeris, nemo est qui aedificet. Et si incluseris hominem, nemo est qui aperiat. Si continueris aquas, omnia siccabuntur. Et si miseris eas, subvertent terram. Si omnia quae fecisti ad nihilum redigas, quis contradicet tibi? Porro sempiterna bonitas misericordiae tuae, qua fecisti omnia quaecunque voluisti. Tu nos fecisti, fabricator mundi, rege nos. Tu nos creasti: ne spernas nos, qui opera tua sumus. Et quidem Domine Deus noster, nos lutum & vermiculi, non valemus in tuas aeternitates intrare, nisi tu induxeris, qui de nihilo cuncta creasti.

C A P U T XXIV.

Quod salus nostra ex Deo est.

1. **E**Go autem opus manuum tuarum confitebor tibi in timore tuo, quia
non

non in arcu meo sperabo, & gladius meus non salvabit me: sed dextera tua, & brachium tuum, & illuminatio vultus tui. Alioquin desperarem, quoniam spes mea tu es, qui creasti me, quoniam non derelinquis sperantes in te. Tu quippe es Domine Deus noster, suavis & patiens in misericordia disponens omnia. Nam si peccaverimus, tui sumus: si non peccaverimus, tui sumus, quoniam apud te sumus computati. Nos enim folium universi, & vanitas est omnis homo vivens, & ventus est vita nostra super terram. Ne irascaris, si cadimus pupilli tui, quoniam tu nosti figmentum nostrum, Domine Deus noster.

2. Num Deus inæstimabilis fortitudinis, contra folium quod à vento rapitur, ostendere vis potentiam tuam, & stipulam siccam persequeris? Num damnabis, Rex Israël æterne, canem unum? Num damnabis pulicem unū? Audivimus de misericordia tua Domine, quoniam tu mortem non facis, nec lætaris in perditione morientium. Propter hoc Domine oramus te, ne permittas dominari quod non fecisti huic creaturæ tuæ quam fecisti. Si enim doles de perditione, quid te prohibet Domine, qui omnia potes, ne semper lætaris de nostra salvatione? Si vis, potes me salvare ego autem etsi vellem non possem. Magna est multitudo miseriarum mearum mecum.

3. Velle quippe mihi adjacet, perficere au-

re autem non invenio. Velle quod bonum est non possum, nisi tu velis; nec quod volo possum, nisi tua potentia me confortet, & quod possum, aliquando nolo, nisi tua voluntas fiat sicut in cœlo & in terra. Et quod volo, & possum, ignoro, nisi tua sapientia me illustret. Et si etiam sciam, quandoque volens, quandoque valens, imperfecta & vacua transit sapientia mea, nisi adjuvet vera sapientia tua.

4. In tua autem voluntate cuncta sunt posita, & non est qui possit resistere voluntati tuæ, Domine universorum, principatum tenens omnis carnis; & quæcunque vis, facis, in cœlo & in terra, in mari, & in omnibus abyssis. In nobis igitur fiat voluntas tua, super quibus invocatum est nomen tuum: ne pereat hoc nobile plasma tuum, quod creasti propter honorem tuum. Et quis est homo natus de muliere, qui vivat & non videat mortem, & eripiat animam suam de manu inferni? nisi tu solus eripias, vita vitalis omnis vitæ, per quem omnia vivunt.

C A P U T XXV.

Quod voluntas humana inefficax sit ad bona opera, sine divina gratia.

I. **E**T enim jam jam tibi confessus sum; laus vitæ meæ, Domine Deus meus, virtus salutis meæ. Sperabam aliquando in virtute mea, quæ tamen non erat virtus. Et cum sic volui currere, ubi magis stare

stare credebam, ibi magnis cecidi : factus-
que sum magis retro, & non ante : &
quod credebam consequi, magis elonga-
tum est à me. Sic per multa similia vires
meas probas. Cognosco nunc, quia illu-
minasti me, quoniam quod magis credi-
di posse per me, minus semper potui. Di-
cebam enim, hoc faciam, illud perficiam :
nec hoc, nec illud faciebam. Aderat vo-
luntas, non erat facultas ; aderat facul-
tas, non aderat voluntas : quoniam de
meis viribus confidebam.

2. Nunc autem confitebor tibi Domi-
ne Deus meus, Pater cali & terræ, quia
non fortitudine sua roborabitur vir, ut
glorietur ante te stulta præsumptio o-
mnis carnis. Non enim est hominis velle
quod possit : aut posse quod velit, vel sci-
re quod velit & possit : sed potuis à te
gressus hominis diriguntur, illorum (in-
quam) qui non à se, sed à te dirigi se con-
fitentur. Obsecramus itaque per viscera
misericordiæ tuæ, ut velis Domine sal-
vare quod creasti : quoniam si vis, potes
nos salvare : & in tua voluntate virtus est
nostræ salutis.

CAPUT XXVI.

De antiquis beneficiis Dei.

1. **R**ecordare misericordiæ tuæ anti-
quæ, qua nos à principio in benedi-
ctioni us tuæ dulcedinis prævenisti. An-
tequam enim nascerer ego filius ancil-
læ tuæ, Domine spes mea ab uberibus
matris

matri meæ, tu prævenisti: præparans mihi semitas, quibus incederem & venirem ad gloriam domus tuæ. Prius quam me formares in utero, novisti me: & antequam exirem de vulva, quidquid tibi placuit, præordinasti de me. Quæ & qualia sunt in libro tuo scripta de me in secreto consistorii tui, ego quidem ignoro, unde & valde timeo.

2. Tu vero nosti, quoniam quod ego per successus dierum & temporum hinc ad mille annos hujus temporalitatis expecto, in conspectu æternitatis tuæ jam factum est; & quod futurum est, jam factum est. Ego autem quia sto in hac nocte tenebrosa hæc ignorans, timor & tremor venerunt super me: dum video mihi undiq; imminere multa pericula, à multis quoq; hostibus venari, multitudinique innumerarum miseriarum in hac vita me circumdari. Et nisi in his tantis malis adforet mihi tuum adminiculum, desperarem.

3. Sed spes mihi magna subest de te, mitissime Princeps, Deus meus: & consideratio multitudinis miserationum tuarum, quæ apud te sunt, sublevat mentem meam. Et præcedentia signa misericordiae tuæ, quæ me antequam nascerer, prævenerunt, & nunc specialiter in me effulserunt, & de futuris benignitatis tuæ melioribus & perfectioribus muneribus, quæ amicis tuis reservas, spem meam admonent, ut in te latetur, Domine
Deus

Deus meus, lætitia sancta & viva, qua
semper lætificas juventutem meam.

CAPUT XXVII.

*De Angelis deputatis ad custodiam
hominum.*

1. **D**ilexisti enim me, unice amor
meus, antequam diligerem te, &
ad imaginem tuam creasti me, omnibus
creaturis tuis præposuisti me. Quam di-
gnitatem nunc quidem servo, cum nove-
rim te, propter quem fecisti me.

2. Insuper facis Angelos tuos spiritus
propter me; quibus mandasti, ut custo-
diant me in omnibus viis meis: ne forte
offendam ad lapidem pedem meum. Hi
enim sunt custodes, super muros civita-
tis tuæ novæ Hierusalem, & montes in
circuitu ejus: vigilantes & custodientes
vigilias noctis super gregem tuum: ne
quando rapiat ut leo animas nostras,
dum non esset qui eriperet, ille antiquus
serpens adversarius noster diabolus, qui
quasi leo rugiens semper circumit quæ-
rens quem devoret. Hi sunt cives beatæ
civitatis supernæ Hierusalem, quæ sur-
sum est mater nostra, in ministerium
missi propter eos qui hæreditatem ca-
piunt salutis; ut nos liberent ab inimicis
suis: & custodiant in omnibus viis suis,
confortent quoque & moneant, & ora-
tiones filiorum tuorum offerant, in con-
spectu gloriæ majestatis tuæ.

3. Diligunt nempe concives suos, per
quos

quos suæ ruinæ scissuras restaurari exspectant. Ideoque magna cura, & vigilantissimo studio, adsunt nobis: omnibus horis & locis succurrentes, & providentes necessitatibus nostris, & solliciti discurrentes inter nos & te Domine: gemitus nostros atque suspiria referentes ad te, ut impetrent nobis facilem tuæ benignitatis propitiationem, & referant ad nos desideratam tuæ gratiæ benedictionem. Ambulant enim nobiscum in omnibus viis nostris: intrant & exeunt nobiscum: attente considerantes, quam pie, quam honeste in medio pravæ nationis converserur: quantoque studio & desiderio quæramus regnum tuum, & justitiam ejus: quantoque timore & tremore serviamus, & exultemus tibi in letitia cordis nostri. Adjuvante laborantes, protegunt quiescentes, hortantur pugnantes, coronant vincentes; congaudent gaudentibus, de te (inquam) gaudentibus: conpatiuntur patientibus, pro te (inquam) patientibus.

4. Curandis est eis cura de nobis: magis est affectus dilectionis eorum erga nos: & hoc totum propter honorem tuæ inestimabilis charitatis, qua dilexisti nos. Diligunt enim quod tu diligis, custodiunt quos tu custodis: & deserunt quos tu deseris: nec diligunt operantes iniquitatem; quoniam & tu odisti omnes operantes iniquitatem, & perdes omnes qui loquuntur mendacium.

Quoties bene agimus, gaudent Angeli & tristantur daemones. Quoties à bono deviamus, diabolum latificamus, & Angelos tuos suo gaudio defraudamus. Gaudium est enim eis super uno peccatore pœnitentiam agente: sed diabolo, super uno iusto pœnitentiam deserente. Da igitur, da Pater eis semper gaudere de bonis, ut & tu semper per eos lauderis in nobis: nos cum eis in unum ovile tuum adducamur, ut confiteamur simul nomini sancto tuo: creator hominum & Angelorum.

5. Hæc ipse commemorans, coram te confiteor, laudans te; quoniam beneficia tua magna sunt hæc, quibus nos honorificasti; dans nobis Angelos tuos spiritus in ministerium nostrum. Dederas enim quidquid coeli ambitu continetur; & quasi parva reputas hæc quæ sub cœlo sunt, nisi dares etiam ea, quæ sunt super cœlos. Laudent te Domine de hoc omnes Angeli tui: confiteantur tibi de hoc omnia opera tua, & ipsi sancti tui tibi benedicant. O honorificentia nostra, nos nimis honorificans, ditans, multis muneribus decorasti! admirabile est enim nomen tuum Domine in universa terra. Quid est enim homo, quia magnificas eum, aut quid apponis erga eum cor tuum? Dixisti enim veritas antiqua: Deliciæ meæ sunt cum filiis hominum. Nonne homo putredo, & filiu hominis vermis? Nonne universa
vanitas

vanitas omnis homo vivens? Et dignum
ducis super hujuscemodi aperire oculos
tuos, & adducere eum tecum in iudicium.

C A P U T XXVIII.

*De profunda prædestinatione, & præ-
scientia Dei.*

1. **D**Oce me abyssus profundissima,
creatrix sapientia, quæ liberaſti in-
pondere montes & colles, in ſtatera mo-
lem terræ tribus digitis appendiſti. Suſ-
pende molem corporalitatis hujus quam
gero, tribus inviſis digitis tuis ad te,
ut videam & cognoſcam quam admi-
rabilis es in univerſa terra. Lux antiquiſ-
ſima, quæ lucebas ante omnem lucem, in
montibus ſanctis æternitatis antiquæ; cui
nuda & apera erant omnia antequam
fierent: Lux quæ odio habes omnem
maculam, upote mundiffima & imma-
culatiſſima, quæ tibi delicia cum homi-
ne? quæ conventio lucis ad tenebras? Ubi
enim ſunt in homine delicia tuæ; Ubi
preparaſti tibi in me dignum ſanctuarium
majestatis tuæ, ad quod introiens habes
delicias delectationis tuæ? mundum
enim cœnaculum decet te mundans vir-
tus, quæ non niſi à mundis cordibus
videri poteſt, multo magis nec haberi.

2. In homine autem ubi eſt templum
tam mundum, ut te ſuſcipiat, qui regis
mundum? Quis poteſt facere mundum
de immundo conceptum ſemine? Non

ne tu qui solus es mundus? Ab immundo enim quis mundabitur? Nam & secundum legem, quam dedisti patribus nostris in igne comburenti montem, & in nube te- gente aquam tenebrosam; quicquid tetige- rit immundus, immundum erit. Omnes autem nos quasi pannus menstruata, de massa corrupta & immunda venientes, maculam immunditiae nostrae, quam cela- re, praesertim tibi, qui omnia vides, non possumus, in frontibus portamus. Quare mundi esse non possumus: nisi tu munda- veris, qui solus es mundus. Mundas autem de nobis, filiis hominum, eos in quibus tibi complacuit habitare; quos ab inaccessibilibus profundis secretis judiciorum incomprehensibilium sapientiae tuae sem- per justorum; licet occultorum, sine eo- rum meritis praedestinasti ante mundum: vocasti de mundo, justificasti in mundo, & magnificas eos post mundum. Non omnibus autem hoc facis, quod admiran- tur tabescentes omnes sapientes terra.

3. Et ego Domine hoc considerans ex- pavesco, & ostupesco de altitudine di- vitiarum sapientiae & scientiae tuae: ad quam ego non pertingo: & incompre- hensibilia iudicia iustitiae tuae, quoniam ex eodem luto, alia quidem facis vasa in honorem, alia vero in contumeliam sempiternam. Quos igitur tibi elegisti, de multis in templum sanctum tuum, ipsos mundas, effundens super eos aquam

quam mundam, quorum nomina numerumque tu nosti: qui solus numeras multitudinem stellarum, & omnibus eis nomina donas: qui etiam scripti sunt in libro vite: qui nequaquam perire possunt: quibus omnia cooperantur in bonum, etiam ipsa peccata. Cum enim cadunt, non colliduntur, quia tu supponis manum tuam; custodiens omnia ossa eorum, ut unum ex eis non conteratur.

4. Attamen mors peccatorum pessima: illorum, inquam, quos antequam faceres caelum & terram, secundum abyssum multam iudiciorum tuorum occultorum, semper autem justorum, praescivisti ad mortem aeternam quorum dinumeratio nominum & meritorum pravorum apud te est; qui numerum arenae maris dinumerasti, & dimensus es profundum abyssi: quos reliquisti in immunditiis suis: quibus omnia cooperantur in malum, & ipsa etiam oratio vertitur in peccatum: ut si etiam usque ad caelos adscenderint, & caput eorum a nubes tetigerit, & inter sidera caeli collocaverint nidum suum, quasi sterquilinum in fine perdentur.

CAPUT XXIX.

De illis qui prius sunt justis, & postea impii efficiuntur, & e converso.

I. **M**agna sunt haec iudicia tua, Domine Deus, iudex iuste & fortis; qui iudicas aequitatem, & inscrutabilia facis

facis & profunda: quæ cum considero, contremiscunt omnia ossa mea. Quoniam non securatur homo vivens super terram, ut serviamus tibi pie & caste cunctis diebus vitæ nostræ in timore, & exultemus tibi cum tremore; ut non sit servitium sine timore: neque gaudium sine tremore: & non gloriatur accinctus æque, ut discinctus: neque gloriatur ante te omnis caro, sed paveat & contremiscat à facie tua: cum ignoret homo, utrum amore an odio dignus sit, sed in futurum omnia reservantur incerta.

2. Vidimus enim multos Domine, & audivimus à patribus nostris (quod utique sine magno tremore non recolo, sine multo timore non confiteor) ascendisse primitus quodammodo usque ad cœlos, & inter sidera nidum suum collocasse, postmodum autem cecidisse usque ad abyssos, & animos eorum in malis obstupuisse. Vidimus bellas de cœlo cecidisse ab impetu ferientis caudæ draconis. Et eos qui jacebant in pulvere terræ, à facie sublevantis manus tuæ Domine mirabiliter ascendisse. Vidimus vivos morientes, & mortuos à morte surgentes: & eos, qui inter filios Dei ambulabant in medio lapidum ignitorum, quasi lutum ad nihilum defluxisse. Vidimus lucem obtenebrasse, & de tenebris lucem processisse: quia publicani & meretrices præcedunt incolas in regno cœlorum,

lorum, filii autem regni ejiciuntur in tenebras exteriores.

3. Quare autem ista omnia, nisi quia in montem illum adscenderunt, in quem primus adscendit Angelus, & descendit diabolus? Quos autem prædestinasti, ipsos & vocasti, & sanctificasti, & mundasti, ut dignum habitaculum sint tuæ majestatis: cum quibus & in quibus sint tibi deliciae sanctæ & mundæ, in quibus tu delectaris, & latificas juventutem eorum: habitans cum eis in memoria eorum, ut ipsi templum sanctum tuum sint, quod magis dignitatis & commendatio est humanitatis nostræ.

CAPUT XXX.

Quod Anima fidelis sit sanctuarium Dei.

1. **A**nima enim, quam creasti, non de te, sed per verbum tuum, non ex qualibet elementorum materia, sed ex nihilo; quæ quidem rationalis, intellectualis, spiritualis, semper vivens, semper in motu; (quam signasti lumine vultus tui, & consecrasti virtute lavacri tui; ita facta est capax majestatis tuæ, quod à te solo & à nullo alio possit impleri. Quando autem te habet, plenum est desiderium ejus: & jam nihil aliud quod desideretur exterius restat. Dum autem aliquid exterius desiderat, manifestum est quod te non habet interius; quo habito, nihil est quod ultra desideret.

2. Cum enim sis summum & omne

M 4

bonum,

bonum, non habet quod desideret amplius, sed possidet te omne bonum. Quod si non desiderat omne bonum, restat ut desideret aliquid, quod non est omne bonum, ergo nec summum bonum: ergo nec Deum sed potius creaturam. Cum autem creaturam desiderat, continuam famem habet: quia licet, quod desiderat de creaturis adipiscatur, vacua tamen remanet: quia nihil est, quod eam impleat, nisi tu, ad cuius imaginem est creata. Implet autem tu eos, qui nihil aliud desiderant prater te, & facis eos dignos te, sanctos, beatos, immaculatos, & amicos Dei; qui omnia reputant ut stercora, ut lucrifaciant te solum.

3. Hæc est enim beatitudo, quam homini contulisti. Hic est honor quo eum inter omnes creaturas & super omnes honorificasti, ut sit admirabile nomen tuum in universa terra. Ecce Domine Deus meus, summe, optime, omnipotentissime, inveni locum ubi tu habitas: quia in anima, quam creasti ad imaginem & similitudinem tuam, quæ te solum quærit & desiderat: quia non in illa, quæ te non quærit nec desiderat.

CAPUT XXXI.

Quod neque per sensus exteriores, neque interiores inveniri potest Deus.

2. **E**GO erravi sicut ovis quæ perierat, quærens te exterius, qui es interiorius. Et multum laboravi quærens te ex-
 tia

tra mea: & tu habitas in me, si tamen ego desiderem te. Circuivi vicos & plateas civitatis hujus mundi, quærens te, & non inveni: quia male quærebam foris, quod erat intus. Misi nuncios meos, omnes sensus exteriores ut quærerem te, & non inveni: quia male quærebam. Video enim lux mea Deus, qui illuminasti me: quia male te per illos quærebam; quia tu es intus: & tamen ipsi, ubi intraveris, nesciverunt.

2. Nam oculi dicunt, si coloratus non fuit, per nos non intravit. Aures dicunt, si sonitum non fecit, per nos non transivit. Nasus dicit, si non oluit, per me non venit. Gustus dicit, si non sapuit, per me non introvit. Tactus etiam addit, si corpulentus non est, nihil me de hac re interroges. Non ista igitur sunt in te, Deus meus. Non enim speciem corporis, non decus temporis, non candorem lucis, non colorem, non dulcium melodiarum cantus, & quæcunque dulce sonantia; non florum & unguentorum, vel aromatum odores, non mella vel manna gustui delectabilia: non cætera ad tangendum vel amplexandum amabilia: nec omnia alia sensibus his subjecta quæro, cum Deum meum quæro. Absit ut ista crediderim Deum meum, quæ etiam à brutallium sensibus comprehenduntur.

3. Et tamen cum Deum meum quæro, quæro nihilominus quandam lucem super omnem lucem, quam non capit

oculus; quandam vocem super omnem
 vocem, quam non capit auris: quandam
 odorem super omnem odorem, quem
 non capit naris: quemdam dulcorem su-
 per omnem dulcorem, quem non capit
 gustus: quemdam amplexum super omnem
 amplexum, quem non capit tactus. Ista
 lux quidem fulget ubi locus non capit: ista
 vox sonat, ubi spiritus non rapit: odor iste
 redolet, ubi flatus non spargit: sapor iste
 sapit, ubi non est edacitas: amplexus iste
 tangitur, ubi non divellitur. Hic est Deus
 meus, & non aestimabitur alius ad illum.
 Hoc quaero, cum Deum meum quaero. Istud
 amo, cum Deum meum amo

4. Sero te amavi pulchritudo tam an-
 tiqua & tam nova: sero te amavi: & tu
 intus eras, & ego foris: & ibi te quare-
 bam, & in ista formosa, quæ fecisti, ego
 deformis irruebam. Mecum eras, & te-
 cum non eram. Ea me tenebant longe à
 te, quæ esse non poterant, nisi in te. Cir-
 cumibam enim omnia quaerens te, &
 propter omnia derelinquens me. Inter-
 rogavi terram si esset Deus meus: & dixit
 mihi, quod non, & omnia quæ in ea sunt,
 hoc idem confessa sunt. Interrogavi ma-
 re, & abyssos, & reptilia quæ in eis sunt,
 & responderunt: Non sumus Deus tuus:
 quære super nos eum. Interrogavi stabi-
 lem aërem, & inquit universus aër cum
 omnibus incolis suis: Fallitur Anaxime-
 nes: non sum ego Deus tuus. Interro-
 gavi

gavi coelum, Solem, Lunam, & stellas: neque nos sumus Deus tuus, inquiunt.

5. Et dixi omnibus his, qui circumstant fores carnis meae: Dixistis mihi de Deo meo, quod vos non estis: dicit mihi aliquid de illo. Et clamaverunt omnes voce grandi: Ipse fecit nos. Interrogavi deinde mundi molem: Dic mihi, si es Deus meus, an non? Et respondit voce forti: Non sum (inquit ego,) sed per ipsum sum ego: quem quaeris in me, ipse fecit me: supra me quaere eum, qui regit me, qui fecit me. Interrogatio creaturarum, profunda est consideratio ipsarum: responsio earum, attestatio ipsarum de Deo, quoniam omnia clamant: Deus nos fecit. Quoniam ut ait Apostolus: Invisibilia Dei, per ea quae facta sunt à creatura mundi intellecta conspiciuntur.

6. Et redii ad me, & intravi in me, & ajo ad me: Tu quis es? Et respondi mihi: Homo rationalis & mortalis. Et incepti discutere quid hoc esset: & dixi: Unde hoc tale animal, Domine Deus meus? unde nisi abs te? Tu fecisti me, & non ego ipse me. Quis tu? Tu per quem vivo ego. Tu, per quem vivunt omnia. Quis tu? Tu Domine Deus meus verus, & solus omnipotens, & aeternus, & incomprehensibilis, & immensus. Qui semper vivis, & nihil moritur in te; immortalis enim es, habitans aeternitatem: mirabilis oculis Angelorum, inenarrabilis, imperscrutabilis, & inominabilis, Deus vivus est terribilis & for-

tis, nesciens principium neque finem, principium omnium atque finis : qui es ante primordia seculorum, & ante omnes seculorum origines. Tu es *Deus meus*, & *Dominus omnium* quæ creasti ; & apud te omnium stabilium stant causa : & omnium mutabilium apud te immutabiles manent origines : & omnium rationalium & irrationalium atque temporalium sempiternæ vivunt rationes.

7. Dic mihi supplici servo tuo , *Deus meus* , dic misericors misero tuo , dic quæso per miserationes tuas. Unde hoc tale animal, nisi abs te ? An quisquam se se faciendi erit artifex ? An aliunde quam à te traditur esse & vivere ? Nonne tu es summum esse , à quo est omne esse ? Quicquid enim est , à te est , quia sine te nihil est. Nonne tu es fons vitæ , à quo fluit omnis vita ? Quicquid enim vivit , per te vivit , quia sine te nihil vivit. Tu ergo Domine fecisti omnia. Num quæram , quis fecit me ? Tu Domine fecisti me , sine quo factum est nihil. Tu factor mei. Ego opus tuum. Gratias tibi ago , Domine *Deus meus*, per quem vivo ego , & per quem omnia vivunt , quoniam fecisti me , gratias tibi plasmator mei, quia manus tuæ fecerunt me , & plasmaverunt me. Gratias tibi lux mea, quoniam illuminasti me , & inveni te & me. Ubi inveni me, ibi cognovi me : ubi inveni te, ibi cognovi te : ubi autem cognovi te, ibi

ibi illuminasti me. Gratias tibi lux mea,
quoniam illuminasti me.

8. Quid est, quod dixi, cognovi te? Nonne tu es Deus incomprehensibilis & immensus? Rex Regum, & Dominus Dominantium? qui solus habes immortalitatem, & lucem habitas inaccessibleem; quam nullus hominum vidit, sed nec videre potest. Nonne tu es Deus absconditus & imperferutabilis majestatis, solus tui ipsius cognitor, & mirabilis contemplatio? Quis ergo cognovit, quod nunquam vidit? Dixisti enim in veritate tua: Non videbit me homo, & viveret. Dixit & præco tuus per veritatem tuam: Deum nemo vidit unquam. Quis ergo cognovit, quod nunquam vidit? Dixit e. iam veritas tua: Nemo novit Filium nisi Pater; neque Patrem quis novit, nisi Filius. Sola Trinitas tua soli sibi integre nota est, quæ exsuperat omnem sensum.

9. Quid est ergo quod dixi, homo vanitati similis, quia cognovi te? Quis enim cognovit te, nisi tu te? Tu quippe solus Deus omnipotens, superlaudabilis, & supergloriosus, & superexaltatus, & altissimus, & superessentialis, in sanctissimis & divinissimis eloquiis nominaris. Quoniam super omnem essentiam intelligibilem sive intellectualem, atque sensibilem, & super omne nomen quod nominatur, non solum in hoc sæculo, sed etiam in futuro, superessentialiter & superintelligibiliter esse dignosce-

ris: Quoniam superessentiabili & occulta divinitate, super omnem rationem, intellectam, & essentiam, inaccessibiliter & imperscrutabiliter habitas in te ipso: ubi lux inaccessibleis: & lumen imperscrutabile & incomprehensibile & inenarrabile, ad quod non attingit aliquod lumen. Quoniam incontemplabile, & invisibile, super rationale, & superintelligibile, & superinaccessibile; & superincommutabile, & superincommunicabile creditur. Quod nullus unquam Angelorum vel hominum vidit, sed nec videre potest. Hoc est cœlum tuum Domine, cœlum celans, superarcanum, superintelligibile, super rationale, & superessentiale lumen, de quo dicitur: Cœlum cœli Domino.

10. Cœlum cœli, cui terra est omne cœlum, quia supermirabiliter exaltatum est super omne cœlum. Ad quod etiam terra est ipsum cœlum Empyreum. Hoc enim est cœlum cœli Domino: quia nulli notum, nisi Domino. Ad quod nemo adscendit, nisi qui de cœlo descendit. Quia nemo novit Patrem, nisi Filius, & eorum Spiritus. Et nemo novit Filium, nisi Pater, & eorum Spiritus. Soli quidem tibi Trinitas integre nota est. Trinitas sancta, Trinitas supermirabilis, & superinenarrabilis, & superinscrutabilis, & superinaccessibilis, superincomprehensibilis, superintelligibilis, superessentialis, superessentialiter exsuperans omnem sensum,

sum, omnem rationem, omnem intellectum, omnem intelligentiam, omnem essentiam supercaelestium animorum; quam neque dicere, neque cogitare, neque intelligere, neque cognoscere possibile est, etiam oculis Angelorum.

11. Unde ergo cognovi te Domine Deus altissime super omnem terram, super omne coelum? quem neque Cherubim perfecte cognoscunt, neque Seraphim: sed alis contemplationum suarum velatur facies sedentis super solium excelsum & elevatum clamantes & dicentes: Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus exercituum, plena est omnis terra gloria tua. Expavit Propheta, & dixit: Vae mihi quia tacui: quia vir pollutus labiis ego sum. Et expavit cor meum & dixi: Vae mihi, quia (non tacui: quia vir pollutus labiis ego sum: Sed dixi,) cognovi te. Veruntamen Domine, vae tacentibus de te: quoniam loquaces muti fiunt sine te. Et ego Domine Deus meus non tacebo, quoniam fecisti me, & illuminasti me; & invenisti me, & cognovi te, quoniam illuminasti me.

12. Sed qualiter cognovi te? Cognovi te in te. Cognovi te, non sicut tibi es, sed cognovi te, sicut mihi es: & non sine te, sed in te: quia tu es lux quae illuminasti me. Sicut enim tibi es, soli tibi cognitus es: sicut mihi es secundum gratiam tuam, & mihi cognitus es. Sed quid mihi es? Dic mihi misericors famulo tuo

tuo misero: dic mihi per miserationes tuas quid mihi es? Dic animæ meæ, Salus tuæ ego sum: noli abscondere à me faciem tuam, ne moriar. Sine me loqui apud misericordiam tuam, me terram & cinerem: sine me loqui apud misericordiam tuam, quoniam misericordia tua magna est super me: loquar enim ad Deum meum cum sim pulvis & cinis. Dic mihi supplici tuo, dic mihi misericors misero tuo, dic per miserationes tuas, quid mihi es? Et insonasti de super voce grandi in interiorem aurem cordis mei, & rupisti surditatem meam, & audivi vocem tuam? & illuminasti cæcitatem meam, & vidi lucem tuam: & cognovi quoniam Deus meus es tu. Propterea dixi, quod cognovi te.

13. Cognovi enim te, quoniam Deus meus es tu. Cognovi te solum verum Deum, & quem misisti Jesum Christum. Erat tempus quando non cognoscebam te. Væ tempori illi, quando non cognoscebam te. Væ cæcitati illi, quando non videbam te. Væ surditati illi, quando non audiebam te. Cæcus & surdus per formosa quæ fecisti, deformis irruebam. Et tecum eras, & tecum non eram, & ea me tenebant longe à te, quæ reserent, nisi essent in te. Illuminasti me, lux mundi: & vidi te, & amasti me, quippe te amat, nisi non amavit te. Nemo in te videt, nisi qui te videt; & non amavi pulchrum nisi qui te amat. Sero te cognovi, caritudo tam antiqua, & tam nova?

nova, sero te amavi. Væ tempori illi,
quando non te amavi.

C A P U T XXXII.

Confessio vera fidei

1. **G**ratias tibi ago lux mea, qui illu-
minasti me, & cognovi te. Qualiter
cognovi te? Cognovi te solum Deum vi-
vum & verum creatorem meum: cogno-
vi te, creatorem cœli & terræ, visibi-
lium omnium & invisibilium, Deum ve-
rum omnipotentem, immortalem & in-
visibilem, in circumscriptibilem, inermi-
nabilem, æternum, inaccessibilem, in-
comprehensibilem, imperscrutabilem,
incommutabilem, immensum, infini-
tum, principium omnium visibilium &
invisibilium creaturarum, per quem o-
mnia facta sunt, per quem cuncta sub-
sistunt elementa. Cujus majestas sicut
principium nunquam habuit, sic nec de-
sinet in æternum. Cognovite unum so-
lum verum Deum æternum, Patrem, &
Filium & Spiritum sanctum: tres quidem
personas, sed unam essentiam, omnino
simplicem indivisamque naturam; & Pa-
trem à nullo, Filium à Patre solo, &
Spiritum pariter ab utroque; absque ini-
tio, semper & sine fine Deum trinum, &
unum solum & verum Deum omnipo-
tentem: unum universorum principium,
creatorem omnium visibilium, & invi-
sibilium, spiritualium & temporalium;
qui tua omnipotenti virtute, simul ab
N initio

initio temporis utramque de nihilo condidisti creaturam, spirituales & corporales, Angelicam videlicet & mundanam, ac deinde humanam, quasi communem, ex corpore & spiritu constitutam.

2. *C*ognoite, & confiteor te Deum Patrem ingenitum, te Filium à Patre genitum, & Spiritum sanctum paraclerum, neque genitum, neq; ingenitum, sanctam & individuam Trinitatem, in tribus coequalibus personis consubstantiabus & coæternis: Trinitatem in unitatem, & unitatem in Trinitate, corde credens ad iustitiam, & ore confitens ad salutem. *C*ognovi te verum Deum & Dominum nostrum Jesum Christum, filium Dei unigenitum, creatorem, salvatorem, & redemptorem mei, & totius humani generis; quem confiteor ex Patre genitum ante sæcula: Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de eo vero, non factum sed genitum, consubstantialem & coæternum Patri & Spiritui sancto, per quem omnia facta sunt à principio: firmiter credens & veraciter confitens, te Deum unigenitum Jesum Christum, propter salutem hominum à tota Trinitate communiter incarnatum, & ex Maria perpetua virgine, Spiritus sancti cooperatione conceptum, verum hominem factum, ex anima rationali & humana carne subsistentem.

3. *Q*ui cum secundum divinitatem unigenitus Dei impassibilis sis, pariter & immo

immortalis; propter nimiam dilectionem tuam, quia dilexisti nos, idem ipse Dei filius secundum humanitatem factus es passibilis & mortalis. Qui propter salutem humani generis; unice filii Dei, in ligno crucis pati dignatus es passionem & mortem, ut nos à morte perpetua liberares. Atque ad inferos, ubi sedebant in tenebris patres nostri, auctor luminis descendisti, & die tertia gloriosus victor ab inferis ad superos resurrexisti: resumens factum corpus, quod pro peccatis nostris mortuum jacuerat in sepulchro: & vivificans secundum scripturas die tertia, ut ipsum in Patris dextra collocares. Assumpta namque tecum ex inferis captivitate, quam captivaverat antiquus hostis humani generis inimicus, verus Dei filius cum nostræ carnis substantia, id est, cum anima & carne humana ex Virgine gloriosa assumpta super omnes calos ascendisti, transcendens omnes ordines Angelorum: ubi sedes ad dexteram Dei Patris, ubi est fons vitæ, & lumen inaccessibile, & pax Dei, quæ exsuperat omnem sensum.

4. Ibi te Deum verum & hominem Jesum Christum adoramus, & credimus, confitentes te Patrem habere Deum, indeque te venturum Iudicem in fine sæculi expectamus, ut iudices vivos & mortuos, & reddas omnibus bonis & malis secundum opera sua, quæ operati sunt in hac vita, vel præmium, vel supplicium:

prout unuſquique dignus fuerit requie
vel ærumna. Reſurgent enim in illa die à
voce virtutis tuæ omnes homines, quot-
quot humanam animam acceperunt in
carne tua, quam hic habuerunt: ut totus
homo pro meritis vel gloriam ſuſcipiat,
vel gehennam. Tu es ipſa vita, & reſur-
rectio noſtra, quem ſalvatorem exſpecta-
mus, Dominum Jeſum Chriſtum, qui re-
formabit corpus humanitatis noſtræ, con-
figuratum corpori claritatis ſuæ.

5. Cognovite Deum verum & unum
ſpiritum ſanctum Patris & Filii ab u-
troque pariter procedentem, conſubſtan-
tiale & coæternum Patri & Filio, pa-
raclerum & advocatum noſtrum, qui ſu-
per eundem Deum & Dominum no-
ſtrum Jeſum Chriſtum in columbæ ſpe-
cie deſcendiſti, & ſuper Apoſtolos in lin-
guis igneis apparuiſti. Qui & omnes ſan-
ctos & electos Dei à principio, tuæ gra-
tiæ munere docuiſti, & ora Prophe-
tarum ut enarrent mirabilia regni Dei, a-
peruiſti: qui ab omnibus ſanctis ei-
cum Patre & Filio ſimul adoraris, &
glorificaris. Inter quos & ego filius an-
cillæ tuæ, corde meo glorifico nomen
tuum, quoniam illuminaviſti me. Tu enim
es vera lux, lumen veridicum ignis Dei, &
magiſter ſpirituum: qui unctiōe tua do-
ces nos omnem veritatem, ſpiritus verita-
tis: ſine quo impoſſibile eſt placent Deo,
quoniam tu ipſe Deus es ex Deo, & lux de
luce

luce procedens, à Patre luminum ineffabiliter, & ab ejus filio Domino nostro Jesu Christo: quibus consubstantialis, & coequalis, & coæternus, existens in unius Trinitatis essentia, superessentialiter conglorietur & conregnas.

6 Cognovite unum Deum vivum & verum, Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum; trinum quidem in personis, sed unum in essentia: quem confiteor, adoro & glorifico toto corde meo, verum Deum solum, sanctum, immortalem, invisibilem, incommutabilem, inaccessibleem, imperferutabilem: unum lumen, unum solem, unum panem, unam vitam, unum bonum, unum principium, unum finem, unum creatorem cœli & terræ: per quem omnia vivunt, per quem omnia subsistunt, per quem omnia gubernantur, reguntur & vivificantur, quæ in cœlis sunt, & quæ in terris, & quæ sub terra: præter quem non est Deus in cœlo & in terra.

7. Sic cognovite Domine Deus cognitor mei, sic cognovite. Cognovite per fidem tuam, quam inspirasti mihi, lux mea, lumen oculorum meorum, Domine Deus meus, spes omnium finium terræ, gaudium latificans juventutem meam, & bonum sustentans senectutem meam. In te enim Domine jubilant omnia ossa mea, dicentia: Domine quis similis tibi? Quis similis tibi in diis Domine? Non quem fecit manus hominum, sed qui fecisti manus hominum. Simus:

lacha gentium argentum & aurum, opera manuum hominum: non sic operator hominum. Omnes dii gentium demonia: Dominus autem cœ os fecit. Dominus ipse est Deus. Dii qui non fecerunt cœlum & terram pereant de cœlo & de terra: Deum qui creavit cœlum & terram, cœli & terra benedicant.

CAPUT XXXIII.

De confessione propriæ vilitatis.

1. **Q**uis similitibi etiam in diis Domine? Quis similitibi? Magnus in sanctitate, verribilis atque laudabilis, & faciens mirabilia? Sero te cognovi lumen verum, sero te cognovi. Erat autem nubes magna & tenebrosa ante oculos vanitatis meæ: ita ut videre non possem solem iustitiæ, & lumen veritatis. Involvebar in tenebris; filius tenebrarum, tenebras meas amabam: quia lumen non cognoscebam. Cæcus eram, & cæcitatem amabam, & ad tenebras per tenebras ambulabam. Quis inde me eduxit, ubi eram homo cæcus, sedens in tenebris & umbra mortis?

2. Quis accepit manum meam, ut inde me educeret? Quis est ille illuminator meus? Non eum quærebam, & ipse quæsit me: non vocabam eum, & ipse vocavit me. Quis est ille? Tu es Domine Deus meus, misericors & miserator, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, Tu sancte Domine Deus meus,

meus, quem confiteor toto corde meo, gratias agens nomini tuo. Non te quærebam, tu me quæsiuisti; non te invocabam, te me vocasti.

3. Vocasti enim me nomine tuo: Intonasti de super voce grandi, in interiorem aurem cordis mei, fiat lux? & facta est lux, & discessit nubes magna, & liquefacta est nubes tenebrosa, quæ operuerat oculos meos: & vidi lucem tuam, & cognovi vocem tuam, & dixi: Vere Domine tu es Deus meus, qui eduxisti me de tenebris & umbra mortis; & vocasti me in admirabile lumen tuum, & ecce video. Gratias tibi illuminator meus. Et conversus sum, & vidi tenebras, in quibus fueram: & abyssum tenebrosam, in qua jacueram: & contremui, & expavi & dixi: Væ, Væ, tenebris meis, in quibus jacui: Væ, Væ, cæcitati illi, in qua videre non poteram lumen cali! Væ, Væ, præteritæ ingorantiæ meæ, quando non cognoscebam te, Domine. Gratias tibi ago, illuminator & liberator meus, quoniam illuminasti me, & cognovi te. Sero cognovi te, veritas antiqua, sero te cognovi, veritas æterna. Tu eras in lumine, & ego in tenebris, & non cognoscebam te: quia illuminari non poteram sine te, & non est lux extra te.

CAPUT XXXIV.

Consideratio divinæ majestatis.

1. **S**ancte sanctorum Deus inestimabilis majestatis, Deus Deorum, &

200 S O L I L O Q U I A

Dominus Dominorum, mirabilis, inenarrabilis, inexcogitabilis, quem contremiscunt in cœlo Angelicæ potestates, quem adorant omnes dominationes & throni, & omnes virtutes pavent à conspectu tuo, cujus potentia & sapientia non est numerus; qui fundasti mundum super nihilum, & mare colligasti in aëre quasi in ure, omnipotentissime, sanctissime, fortissime. Deus spirituum universa carnis, à cujus conspectu fugit cœlum & terra, ad cujus nutum omnia se subiciunt elementa, te adoren & glorificent omnes creatura tua.

2. Et ego filius ancillæ tuæ, per fidem tuam flecto cervicem cordis mei sub pedibus majestatis tuæ, gratias agens, quoniam dignatus es per tuam misericordiam illuminare me. Lumen verum, lumen sanctum, lumen delectabile, lumen superlaudabile, lumen admirabile, quod illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, & etiam oculos Angelorum. Ecce video, gratias ago. Ecce video lumen cœli, interlucet oculis mentis meæ radius desuper à facie luminis tui & laxificat omnia ossa mea. O si perficeretur in me! Auge quæso luminis auctor, auge quæso, quod interlucet in me. Dilatetur, obsecro, dilatetur ex te.

3. Quid est hoc, quod sentio? Quis est ignis, qui calefacit cor meum? Quæ est lux, quæ irradiat cor meum? O ignis, qui semper ardes, & nunquam extingueris,

AGGEM

accende me! O lux quæ semper lucet & numquam obfuscaris, illumina me! O utinam arde ex te! Ignis sancte, quam dulciter ardes quam secreta lucet, quam desideranter aduris! Væ illis, qui non accenduntur ex te: Væ illis, qui non illuminantur ex te: O lumen veridicum, illuminans omnem mundum, cuius lux implet mundum!

4. Væ cæcis oculis, qui te non vident, sol illuminans cælum & terram. Væ caligantibus oculis, qui te videre non possunt. Væ avertentibus oculis, ut non videant veritatem. Væ non avertentibus, ut non videant vanitatem: nequeunt enim oculi assueti tenebris, summæ veritatis radios intueri: nec sciunt de lumine aliquid æstimare, quorum est in tenebris habitatio. Tenebras vident, tenebras diligunt, tenebras approbant, de tenebris euntes in tenebras; nesciunt ubi corruant. Miseri, qui nesciunt quid amittant; & miseres utique qui sciunt quid amittant; qui cadunt apertis oculis, & descendunt in infernum viventes.

5. O lux beatissima; quæ non nisi à purgatissimis oculis videri potes. Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Munda me, mundans virtus: sana oculos meos, ut sanis oculis te contempler, quem non nisi sani oculi intuentur. Aufert, quæso squamas caliginis antiquæ, radio tuæ illuminationis splendor inaccessibleis, ut te videre valeam irreverberatis

tis obtutibus, & in lumine tuo videam lumen. Gratiastibi ago, lux mea. Ecce video. Dilatetur obsecro vilus meus Domine ex te. Revela oculos meos, ut considerem mirabilia de lege tua: qui es mirabilis in Sanctis tuis. Gratiastibi ago, lumen meum. Ecce video, sed per speculum in ænigmate. Sed quando facie ad faciem? Quando veniet dies lætitiæ & exultationis, in qua ingrediar in locum tabernaculi admirabilis, usque ad domum Dei: ut videam videntem me facie ad faciem, & satiatur desiderium meum?

CAPUT XXXV.

De desiderio & siti animæ ad Deum.

I. **Q**uemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus. Sitivit anima mea ad te Deum fontem vivum: quando veniam, & apparebo ante faciem tuam? O fons vitæ! vena aquarum viventium, quando veniam ad aquas dulces inis tuæ, de terra deserta, in via & in aquosa, ut videam virtutem tuam & gloriam tuam, & satiem ex aquis misericordiæ tuæ sitim meam? Sitio Domine: fons vitæ: satia me. Sitio Domine, sitio te Deum vivum. O quando veniam, & apparebo Domine ante faciem tuam? Putasne videbo diem illam, diem inquam jucunditatis & lætitiæ, diem quam fecit Dominus, ut exulemus & lætemur in ea?

2. O dies præclara & pulchra, nesciens vespe-

vesperum, non habens occasum: in qua audiam vocem laudis, vocem exultationis & confessionis: in qua audiam: Intra in gaudium Domini tui. Intra in gaudium semp. ternum, in domum Domini Dei tui: ubi sunt magna & inscrutabilia, & mirabilia, quorum non est numerus. Intra in gaudium sine tristitia, quod continet æternam lætitiã. Ubi erit omne bonum, & non erit aliquod malum. Ubi erit quicquid voles, & non erit quidquid noles. Ubi erit vita vitalis dulcis, & amabilis, semperque memorialis; ubi non erit hostis impugnans, nec ulla illecebra, sed summa & certa securita, secura tranquillitas, & tranquilla jucunditas, jucunda foelicitas, foelix æternitas, æterna beatitudo, & beata Trinitas & Trinitatis unitas, & unitatis deitas & deitatis beata visio: quæ est gaudium Domini Dei tui.

3. O gaudium super gaudium; gaudium vincens omne gaudium, extra quod non est gaudium; Quando intrabo in te, ut videam Deum meum, qui habitat in te? Ibo illuc, & videbo visionem hanc grandem. Quid est, quod me detinet? Heu me! quia incolatus meus prolongatus est! Heu me quamdiu dicetur mihi: Ubi est Deus tuus? quamdiu dicetur mihi, Expecta, reexpecta. Et nunc quæ est expectatio mea? Nonne Domine Deus salvatorem expectamus Dominum nostrum Jesum Christum, qui reformabit

bit corpus humilitatis nostræ: configuratum corpori claritatis suæ? Exspectamus Dominum, quando revertatur à nuptiis, ut inducat nos ad suas nuptias. Veni Domine & noli tardare. Veni Domine Jesu Christe, veni, & visita nos in pace: Veni, & educ vincetos de carcere, ut latemur coram te corde perfecto. Veni Salvator noster Veni desideratus cunctis gentibus, ostende faciem tuam, & salvi erimus. Veni lux mea, redemptor meus: educ de carcere animam meam, ad confitendum nomini sancto tuo.

4. Quamdiu miser jaetabor in fluctibus mortalitatis meæ, clamans ad te Domine, & non exaudis? Audi clamantem Domine de hoc mari magno, & adduc me ad portum foelicitatis æternæ. Foelices, qui de periculo maris hujus educti ad te Deum, portum tuissimum, pervenire mernerunt. O vere foelices, qui de pelago ad litus, de exilio ad patriam, de carcere ad palatium pervenerunt, optata jam quiete beati: qui bravium illud perpetuæ gloriæ, quod hic per multas tribulationes quaesierunt, jam foelici jucunditate adepti, lætantur in perpetuum. O vere beati, ó terque quaterque beati, qui jam omnium malorum exuti, securi de sua immarcescibili gloria, ad te regnum decoris pervenire mernerunt. O æternum regnum, regnum omnium seculorum; ubi lumen indeficiens, & pax Dei, quæ exsuperat omnem sensum: In quo

quo sancto un animæ requiescunt, & latitia sempiterna super capita eorum, gaudium & exultationem obtinebunt, & fugiet dolor & gemitus.

5. O quam gloriosum est regnum, in quo tecum Domine regnant omnes Sancti, amicti lumine sicut vestimento, habentes in capite suo coronam de lapide precioso! O regnum beatitudinis sempiternæ, ubi tu Domine spes Sanctorum, & diadema gloriæ, facie ad faciem videris à Sanctis, lætificans eos undique in pace tua, quæ exsuperat omnem sensum. Ibi gaudium infinitum, læticia sine tristitia, salus sine dolore, via sine labore, lux sine tenebris, vita sine morte, omne bonum sine omni malo. Ubi iuventus nunquam senescit, ubi vita terminum nescit, ubi decor nunquam pallefcit, ubi amor nunquam tepescit, ubi sanitas nunquam marcescit, ubi gaudium nunquam decrefcit, ubi dolor nunquam sentitur, ubi gemitus nunquam auditur, ubi triste nihil videtur, ubi læticia semper habetur, ubi malum nullum timetur, quoniam ibi summum bonum possidetur, quod est videre semper faciem Domini virtutum.

6. Fœlices igitur, qui de naufraga vita præfenti ad tanta gaudia jam pervenire meruerunt. Infœlices heu nos miseri, qui per hujus maris magni fluctus procellosasque voragi es navem trahimus: ignorantes an ad portum salutis pervenire

venire valeamus. Infelices inquam, quorum vita est in exilio, vita in periculo: finis in dubio, nescientes finem nostrum: quia omnia in futurum reservantur incerta. Adhuc in pelagi fluctibus versamur, suspirantes ad te portum maris. O patria nostra, patria secuta, à longe te videmus, ab hoc mari te salutamus, ab hac valle ad te suspiramus, & nitimur cum lachrymis si quomodo ad te preveniamus.

7. Spes humani generis Christi, Deus de Deo, refugium nostrum, & virtus, cuius lumen à longe inter caliginosas nebulas super maris procellas, quasi stellæ maris radius oculos nostros irradiat, ut dirigamur ad te portum: Guberna Domine navem nostram tua dextra clavo crucis tuæ, ne pereamus in fluctibus: ne nos demergat tempestas aquæ, ne ablorbeat nos profundum: sed unco crucis retrahere nos ab hoc pelago, ad te solamen unicum nostrum, quem à longe, quasi stellam matutinam & solem justitiæ, vix lachrymantibus oculis in litore cælestis patriæ nos expectantem videmus.

8. En ad te clamamus redempti tui: sed & nunc exules tui, quos precioso sanguine redemisti. Exaudi nos Deus salutaris noster, spes omnium finium terræ, & in mari longe. In mari turbulento versamur. Tu in litore stans, adspicis pericula nostra: salvos nos fac propter nomen tuum. Da nobis Domine inter scyllam &
chary

charybdi ita tenere & tenere medium,
ut utroque periculo evitato, salva nave &
mercibus, securi perveniamus ad portum.

C A P U T. XXXVI.

De gloria cælestis patriæ.

I. **C**UM ergo pervenerimus ad te sa-
pientiæ fontem, ad te lumen in-
deficiens, ad te lucem inextinguibilem: ut
te non jam per speculum in ænigmate, sed
facie ad faciem videamus; tunc satiabi-
tur in bonis desiderium nostrum: quia ni-
hil erit exterius quod desideretur, nisi tu
Domine summum bonum. Qui eris præ-
mium beatorum, & diadema decoris eo-
rum, & lætitia sempiterna super capita eo-
rum: pacificans eos intus & extra in pace
tua, quæ exsuperat omnem sensum. Ibi
videbimus, amabimus, & laudabimus.
Videbimus in lumine tuo lumen tuum,
quoniam apud te est fons vitæ, & in lumi-
ne tuo videbimus lumen. Quale autem lu-
men? Lumen immensum, lumen incorpo-
reum, incorruptibile, incomprehensibile;
lumen indeficiens, lumen inextinguibile,
lumen inaccessible, lumen increatum,
lumen veridicum, lumen divinum; quod
illuminat oculos Angelorum; quod læ-
tificat juventutem Sanctorum: quod est
lumen luminum, & fons vitæ: quod es
tu Domine Deus meus.

2. Tu es quippe lumen, in cuius lumi-
ne videbimus lumen, te scilicet in te, in
splendore vultus tui, quando te vide-
bimus.

bimus facie ad faciem. Quid est videre facie ad faciem, nisi quod ait Apostolus: Cognoscere sicut & cognitus sum: cognoscere veritatem tuam, & gloriam tuam? Hoc est cognoscere faciem tuam, cognoscere Patris potentiam, Filii sapientiam, Spiritus sancti clementiam, ipsius summæ Trinitatis unam & individuam essentiam. Videre enim faciem Dei vivi, hoc est summum bonum, gaudium Angelorum atque omnium Sanctorum, præmium vitæ æternæ, gloria spirituum, lætitia sempiterna, corona decoris, brævium foelicitatis, requies opulenta, pulchritudo pacis, intimum & externum gaudium, paradisus Dei: Hierusalem coelestis, vita beata, plenitudo beatitudinis, gaudium æternitatis: pax Dei, quæ exsuperat omnem sensum.

3 Hæc est plena beatitudo, & tota glorificatio hominis, videre faciem Dei sui, videre eum, qui fecit coelum & terram, videre eum, qui fecit eum, qui salvavit eum, & qui glorificavit eum. Videbit eum cognoscendo, amabit diligendo, laudabit possidendo. Ipse enim erit hereditas populi sui, populi Sanctorum, populi, quem redemit. Ipse possessio foelicitatis eorum, ipse præmium & merces expectationis. Ero, inquit, merces tua magna nimis, magnum enim magna decent. Vere Domine Deus meus, magnus es tu nimis super omnes Deus, & merces tua magna nimis. Neque enim magnus es

abscondisti timentibus te, & daturus es quærentibus faciem tuam semper.

5. Et tu Domine Deus meus, formator meus ex utero matris meæ, quæ me commendavit manui tuæ, non me permittas amplius ex uno distrahi in multa: sed collige me de exterioribus ad me, de me ad te; ut dicat tibi semper cor meum: Exquisivit te facies mea: faciem tuam Domine requiram, faciem Domini virtutum in qua sola consistit tota gloria sempiterna beatorum. Quam quidem videre, vita æterna est, gloria sempiterna Sanctorum. Latetur ergo cor meum, ut timeat nomen tuum, Latetur cor quærentium Dominum, sed multo magis cor invenientium. Si enim lætitia est in quærendo, qualis lætitia erit in inveniendo? Quæram ergo semper ardentem & indefinenter faciem tuam, si quando tandem aperiatur mihi ostium & porta iustitiæ, ut intrem in gaudium Domini mei. Hæc porta Domini; iusti ingredienter per eam.

CAPUT XXXVII.

Oratio ad sanctam Trinitatem.

1. **O** Tres coæquales & coæternæ personæ, Deus unus & verus, Pater & Filius, & Spiritus sanctus: qui solus habitas æternitatem, & lucem inaccessibleem. Qui fundasti terram in potentia tua, & regis orbem terræ prudentia tua. Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sebaoth. Terribilis & fortis, iustus & mi-

& misericors, admirabilis, laudabilis, amabilis. Unus Deus, tres personæ, ut a essentia, potentia, sapientia, bonitas, una & indivisa Trinitas. Aperi mihi clamanti portas justitiæ; & ingressus in eas, confitebor tibi Domine.

2. En ad ostium tuum, summe paterfamilias, mendicus pulso. Jube aperiri pulsanti, qui dixisti: Pulsate, & aperietur. Pulsant enim ad ostium tuum, Pater misericordissime, desideria rugientium præcordiorum meorum, & clamores lachrymarum oculorum meorum. Ante te est omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus. Et tu Domine non avertas faciem tuam amplius à me, nec declines in ira à servo tuo, Pater misericordiarum, audi ejulatum pupilli tui, & porrige manum tuam optimam adjutricem; ut retrahat me de profundis aquarum & de lacu miseriæ, & de luto facis, ne peream vidente misericordia oculorum tuorum, adspiciente clementia viscerum tuorum: sed evadam ad te Dominum Deum meum; ut videam divitias regni tui, & intuear faciem tuam semper. & laudem dicam nomini tuo sancto. Domine, qui facis mirabilia: qui cor meum lætum facis memoria tui; qui illuminas juven utem meam: ne despicias senectutem meam; sed jubilate facias ossa mea, & reviviscere facias ut Aquilæ canos meos.

Soliloquiorum finis.

D. AUGUSTINI,
SEU LIBELLUS

De Contemplatione Christi, ſive de
verbo Dei, quo ſopita cæleſtis de-
ſiderii memoria renovetur.

P R Æ F A T I O.

UONIAM, in medio la-
queotum poſiti ſumus, faci-
le à cæleſti deſiderio frigesci-
mus. Quapropter aſſiduo in-
digemus munimento, ut expergeſciti
ad Deum noſtrum verum & ſummum
bonum, cum deſuimus, recurramus.
Idcirco non præſumptionis temeritate,
ſed magna Dei mei dilectione, huic
opusculo ad laudem ejus operam dedi-
i ut ex elegantioribus dictis ſanctorum
Patrum, breve & manuale verbum de
Deo meo mecum ſemper haberem: ex
cujus lectionis igne quoties tepesco, in
ejus accendar amorem. Nunc adeſto mi-
hi Deus meus, quem quero, quem di-
ligo, quem corde, & ore, & qua valeo
virtute, laudo atque adoro.

2. Mens mea devota tibi tui amore
accenſa, tibi ſpirans, tibi inhians, te ſo-
lum videre deſiderans: nihil habet dul-
ce, niſi de te loqui, de te audire, de te ſcri-
bere, de te conferre, tuam gloriam fre-
quenter ſub corde revolvere; ut tui ſua-
vis

vix

vis memoria sit inter hos turbines aliqua repausatio mea. Te ergo invoco desideratissime. ad te clamo clamore magno in toto corde meo. Et cum te invoco, utique in meipso invoco. Quoniam omnino non essem, nisi tu esses in me: & nisi ego essem in te, non esses in me. In me es, quoniam in memoria mea manes: ex ea cognovi te, & in ea invenio te. cum reminiscor tui, & delector in te, ex quo omnia, per quem omnia, & in quo omnia.

CAPUT I.

De mirabili essentia Dei.

1. **T**U Domine caelum & terram im-
ples, omnia portans, sine onere,
omnia implens, sine inclusione. Semper
agens, semper quietus. Colligens, & non
egens. Quærens, cum nihil desit tibi.
Amans, nec æstivans: zelans, & securus
es. Poenitet te, & non doles: Irasceris, &
tranquillus es. Opera mutas, sed non
mutas consilium. Recipis quod invenis,
& nunquam amisisti. Nunquam inops
& gaudes lucris. Nunquam avarus, & usuras
exigis. Supererogas, cui non debes:
vel semper supererogatur tibi, ut debeas.

2. Ecquis habet quicquam non tuum?
Reddis debita, nulli debens. Donas de-
bita, nihil perdens. Qui ubique es, & ubi-
que totus. Qui sentiri potes, & videri
non potes. Qui nusquam dees, & tamen
ab iniquorum cogitationibus longe es.

O 3

Qui

Qui nec ibi dees, ubi longe es: quia ubi non es per gratiam, ades per vindictam. Qui ubique præsens es, & vix inveniri potes. Quem stantem sequimur, & apprehendere non valemus. Qui tenes omnia, imples omnia, circumplecteris omnia, superexcedis omnia, sustines omnia.

3. Qui corda fidelium doces sine strepitu verborum. Qui locis non distenderis, nec temporibus variaris, nec habes accessus & recessus: qui habitas lucem inaccessibilem, quam nullus hominum vidit, nec videre potest. In te manens quietus ubique circuis totum. Non enim scindi & dividi potes, quia vere unus es: nec in partes efficeris, sed totus totum tenes, totum imples, totum illustras & possides.

CAPUT II.

De indicibili scientia Dei.

1. **S**I totum mundum libri repleant, tua scientia inenarrabilis non potest enarrari. Quoniam vero indicibilis es, nullo modo scribi poteris, nec concludi. Tu es fons lucis divinæ, & sol claritatis æternæ. Magnus es sine quantitate, & ideo immensus. Bonus sine qualitate, & ideo vere & summe bonus, & nemo bonus, nisi tu solus. Cujus voluntas, opus est: cujus velle, posse est. Qui omnia quæ ex nihilo creasti, sola voluntate fecisti. Qui omnem creaturam tuam
absque

absque indigentia aliqua possides, & sine labore gubernas, & absque tadio regis, & nihil est quod conturbet ordinem imperii tui, vel in summis, vel in imis.

2. Qui in omnibus locis sine loco haberi: & omnia continens sine ambitu, & ubique præsens es sine situ & motu. Qui nec mali auctores, quod facere non potes. Qui nihil non potes, nec unquam quicquam tefecisse pœnituit. Cujus bonitate facti sumus, & justitia pœnas limumus, & clementia liberamur. Cujus omnipotentia omnia gubernat, regit, & implet, quæ creavit. Nec ideo te implere omnia dicimus, ut te contineant; sed ipsa potius à te continentur. Nec particulatim imples omnia, nec ullatenus ita putandum est, ut unaquæque res pro magnitudine suæ portionis capiat te, id est maxima majus, minima minus; dum sis potius ipse totus in omnibus, & omnia in te. Cujus omnipotentia omnia concludit, nec evadendi potentiam tuam quis aditum invenire poterit. Qui enim te non habet placatum, nequaquam evadit iratum.

CAPUT III.

De desiderio animæ sentientis Deum.

1. **T**E igitur clementissime Deus invoco in animam meam, quam præparas ad capiendum te ex desiderio, quod inspitas ei. Intra, rogo, in eam, & coapta eam tibi, ut possideas illam,

quam fecisti & refecisti; ut habeam te velut signaculum super cor meum. Quæso piissime invocantem te non deseras: quia priusquam te invocarem, me vocasti, & quæsisisti: ut ego servus tuus te quærerem, quærendo invenirem, & inventum amarem. Quæsi & inveni te Domine, & amare desidero. Auge desiderium meum, & da quod peto; quoniam si cuncta quæ fecisti mihi dederis, non sufficit servo tuo, nisi te ipsum dederis. Da ergo te ipsum mihi: Deus meus redde te mihi. En amo te, & si parum est, amem validius. Tui ergo amore teneor, tui desiderio flagro, tui dulci memoria delector.

2. Ecce dum tibi mens mea suspirat, & tuam ineffabilem pietatem meditat, ipsa carnis sarcina minus gravat, cogitationum tumultus cessat, pondus mortalitatis & miseriarum more solito non hebetat; silent cuncta, tranquilla sunt omnia. Cor ardet, animus gaudet, memoria viget, intellectus lucet: & totus spiritus ex desiderio visionis tuæ accensus, invisibilem amore rapi se videt. Assumat spiritus meus pennas ut Aquilæ; volet; & non deficiat: volet, & perveniat usque ad decorem domus tuæ, & thronum gloriæ tuæ; & ibi super mensam refectionis civium supernorum pascatur de occultis tuis, in loco pascuæ juxta fluentia plenissima. Tu esto exultatio nostra, qui es spes nostra, salus atque redemptio

redemptio

redemptio. Tu esto nostram gaudium, qui es futuras premium. Te semper querat anima mea: & tu presta, ut quaerendo non deficiat.

C A P U T IV.

De miseria animæ, quæ Dominum nostrum Jesum Christum non amat, nec querit.

1. **V**Æ miserae animæ, quæ Christum non querit, nec amat, arida manet & misera. Perdit quod vivit, qui te Deum non diligit. Qui curat vivere non propter te, Domine, nihil est & pro nihilo est. Qui tibi vivere recusat, mortuus est. Qui tibi non sapit, desipit. Misericordissime, tibi me commendo, reddo, & concedo, per quem sum, vivo, & sapio: in te confido, spero, & totam spem meam pono: per quem resurgam, vivam, & requiescam. Te cupio, diligo, adoro: cum quo manebo, regnabo, & beatus ero. Anima, quæ te non querit, nec diligit, mundum diligit, peccatis servit, & vitiis subjecta est: nunquam quieta, nunquam secunda est. Famuletur tibi semper mens mea, piissime. Suspiret tibi semper peregrinatio mea: ardeat in amore tui cor meum.

2. Requiescat in te Deus meus anima mea: contempletur te in mentis excessu: cantem laudes tuas in jubilatione: & hæc sit in hoc exilio meo consolatio mea. Confugiat mens mea sub umbra

alarum tuarum, ab ædibus cogitationum sæculi hujus. Repaufet in te cor meum, cor mare magnum tumens fluctibus. O dives omnium bonarum dæpum, supernæ satietatis opulentissime largitor Deus: da lasso cibum, collige dispersum, libera captivum, & redintegra scissum. En stat ad ostium, & pulsat. Obsecro per viscera misericordiæ tuæ, quibus visitasti nos oriens ex alto, jube pulsanti misero aperiri, ut liberis gressibus ingrediatur ad te, & requiescat in te, & reficiatur de te pane cœlesti. Tu enim es panis, & fons vitæ: tu lumen claritatis æternæ: tu omnia ex quibus vivunt refecti, qui diligunt te.

C A P U T V.

De desiderio animæ.

I. **D**Eus, lumen cordium te videntium & vita animarum te amantium, & virtus cogitationum te quærentium: da ut sancto tui amoris inhaeream. Veni, rogo, in cor meum, & ab ubertate voluptatis tuæ inebria illud, ut obliviscar ista temporalia. Pudet ac piger me talia pati, qualia mundus iste agit. Triste est mihi quod video, grave est omne quod de transitoriis audio. Adjuva me Domine Deus meus, & da lætitiæ in corde meo: veni ad me, ut videam te. Sed angusta est mihi domus animæ meæ, quousque venias ad eam, & dilatetur à te. Ruinosa est: refice eam. Habet plurima, quæ
offen-

offendunt oculos tuos : fateor , & scio : sed quis mundabit eam , aut cui alteri præter te clamabo : Ab occultis meis munda me Domine , & ab alienis parce seruo tuo ?

2. Fac me dulcis Christe , bone Jesu , fac me , rogo : amore & desiderio tui deponere onus carnalium desideriorum , & terrenarum concupiscentiarum. Dominetur carni anima, animæ ratio , rationi gratia tua , & tute me interius & exterius subde voluntati. Tribue mihi , ut laudet te cor meum , & lingua mea , & omnia ossa mea. Dilata mentem meam , & attolle intuitum cordis mei : ut vel rapida cogitatione spiritus meus attingat te , æternam sapientiam super omnia manentem. Dissolve me , oro , à vinculis , quibus constrictus teneor , ut relinquens omnia ista , tibi seruiam , tibi soli inhaeream , tibi soli intendam.

C A P U T VI.

De felicitate animæ à terreni carcere resolutæ

1. **F**OELIX anima , quæ terreno resoluta carcere , libera , calum petit ; quæ te dulcissimum Dominum facie ad faciem cernit : quæ nullo metu mortis afficitur , sed de incorruptione perpetuæ gloriæ latatur. Tranquilla est & segura : jam non timet hostem nec mortem. Habet te pium Dominum , quem diu quærit , semperque amavit : hymnidicis sociata ,
choris ,

choris, melliflua perpetuæ festivitatis carmina, ad laudem gloriæ tuæ, rex Christe, bone Jesu, in æternum concinit. Inebriata enim ab ubertate domus tuæ: & torrente voluptatis tuæ potas eam. Fœlix societas supernorum civium, & gloriosa solemnitas omnium ad te redeuntium ab hujus nostræ peregrinationis tristi labore, ad amœnitatem pulchritudinis, ad formositatem totius splendoris, atque dignitatem totius elegantia; ibi te jugiter, Domine, tui cives cernunt. Nihil omnino, quod conturbet mentem, ibidem auribus datur.

2. Quæ cantica? Quæ organa? Quæ cantilenæ? Quæ melodia; ibi sine fine decantantur? Sonant ibi semper melliflua hymnorum organa, suavissima Angelorum melodia, cantica canticorum mira; quæ ad salutem & gloriâ tuam, a supernis civibus decantantur. Amaritudo, & omnis fellis asperitas, in regione tua locum non habent. Non enim est ibi malus, neque malitia. Non est adversarius & impugnans, nec est ulla peccati illecebra. Nulla est ibi indigentia, dedecus nullum, risa nulla, nullum inproperium, causatio nulla, nullus timor, nulla inquietudo, nulla pœna, nulla dubietas, nulla violentia, nulla discordia; sed est ibi pax summa, charitas plena, jubilatio & laus Dei æterna, sine fine secunda requies, & gaudium semper in Spiritu sancto.

3. O

3. O quam fortunatus ero, si audivero jucundissimas civium tuorum cantilenas, carmina melliflua, laudes summæ Trinitati debito honore promentia! Sed & nimium fœlix, si ego ipse meruero cantare canticum Domino Iesu Christo, de dulcibus canticis Sion.

CAPUT VII.

De gaudio Paradisi.

1. **O** Vita vi alis, vita sempiterna & sempiternæ beata! Ubi gaudium sine mœrore, requies sine labore, dignitas sine tremore, opes sine amissione, sanitas sine languore, abundantia sine defectu, vita sine morte, perpetuitas sine corruptione, beatitudo sine calamitate: ubi omnia bona in charitate perfecta: ubi species & visio facie ad faciem, ubi plena scientia in omnibus & per omnia: ubi summa Dei bonitas cernitur, & lumen illuminans à Sanctis glorificatur; ubi præsens majestas Dei conspicitur: & hoc vitæ cibo sine defectu, mens inventium satiatur; vident semper, & videre desiderant; sine anxietate desiderant: & sine fastidio satiantur.

2. Ubi verus Sol justitiæ mira suæ pulchritudinis visione omnes reficit: & ita universos cœlestis patriæ cives illuminat, ut luceant ipsi: lumen videlicet illuminatum per divinum lumen, illuminans ultra omnem Solis nostri splendo-

rem.

rem, atque cunctarum stellarum claritatem: immortali adherentes Deitati, ac per hoc immortales & incorruptibiles facti, juxta promissionem Domini Salvatoris; Pater, quos dedisti mihi volo ut ubi ego sum, & illi sint mecum, ut videant claritatem meam: ut omnes unum sint, sicut tu Pater in me, & ego in te, & ipsi in nobis unum sint.

C A P U T VIII.

De regno caelorum.

1. **R**egnum caelorum, regnum foelicissimum, regnum carens morte, & vacans fine: cui nulla tempora succedunt per ævum. Ubi continuus sine nocte dies, nescit habere tempus, ubi victor miles post laborem, donis ineffabilibus cumulatur, nobile perpetua caput amplectente corona.

2. Utinam remissa peccatorum mole me ultimam servorum Christi, juberet divina pietas hanc carnis sarcinam deponere; ut in suæ civitatis gaudia æterna repausandus transirem, sanctissimis supernorum choris interessem, cum beatissimis spiritibus gloriæ conditoris assisterem, præentem Dei vultum cerne-rem, nullo mortis metu tangerer de perpetuæ immortalitatis incorruptione securus gauderem, & scienti omnia conjunctas omnem ignorantia cæcitatem amitterem; terrena cuncta parvi penderem, convallem lachrymarum istam in-
 ueris

tueri vel reminisci ulterius non dignarer:
ubi vita laboriosa, vita corruptibilis, vi-
ta omni amaritudine plena, vita domina
malorum, ancilla infernorum.

3. Quam humores tumidant, dolores
extenuant, ardores exsiccant, aëra mor-
bidant, esca inflant, jejunia macerant,
joci solvunt, tristitiæ consumunt, solici-
tudo coarctat, securitas hebetat, divitiæ
jactant, paupertas dejicit, juvenus ex-
tollit, senectus incurvat, infirmitas fran-
git, inæror deprimit: diabolus insidia-
tur, mundus adulatur, caro delectatur:
anima excæcatur, totus homo contur-
batur. Et his tot & tantis malis mors fu-
ribunda succedit; vanisque gaudiis ita fi-
nem imponit, ut cum esse desierint, nec
fuisse putentur.

C A P U T IX.

*Quomodo post nimios ploratus mœstam
animam consolatur Deus.*

1. **S**ed quas laudes, qualve gratiarum
actiones, tibi referre valeamus Deus
noster: qui nos etiam inter has tantas
mortalitatis nostræ ærumas non desi-
nas consolari mira visitatione gratiæ
tuæ? Ecce me miserum multis mœrori-
bus plenum, dum vitæ meæ finem ti-
meo, dum peccata meo considero, dum
judicium tuum formido, dum mortis
horam cogito, dum supplicia tartari hor-
reo; dum opera mea, qua districtione
& discussione à te pensentur, ignoro,
dum

dum quò sine illa clausurus sim, penitus nescio.

2. Cumque hæc & alia multa mecum sub corde retracto, consolaturus ades solita pietate Domine Deus, & inter has querelas nimiosque ploratus ac profunda cordis suspiria assumis mœstam & anxiam mentem super alta juga montium, ad arcolas usque aromatatum, & collocas me in loco pascuæ, secus rivulos dulcium aquarum; ubi præparas in conspectu meo mensam multiplicis apparatus, quæ fatigatum spiritum repauset, & cor triste lætificet: quibus tandem refocillatus deliciis multarum miseriarum mearum oblitus, levatus super altitudinem terræ, in te vera pace quiesco.

C A P U T. X.

De dulcedine divini amoris.

1. **A** Mo te Deus meus, amo te, & magis atque magis amare volo. Da mihi Domine Deus meus speciose præ filiis hominum, ut desiderem te, ut amem te quantum volo, & quantum debeo. Imensus es, & sine mensura debes amari; præsertim à nobis, quos sic amasti, sic salvasti, pro quibus tanta & talia fecisti.

2. O amor, qui semper ardes, & nunquam extingueris! dulcis Christe, bone Jesu, charitas Deus meus; accende me totum igne tuo, amore tui, dulcedine tua, dilectione tui, desiderio tui, charitate

te

te tua, jucunditate & exultatione tua, pietate & suavitate tua, voluptate & concupiscentia tui: quæ sancta est & bona, quæ casta est & munda: ut totus dulcedine amoris tui plenus, tota flamma tuæ charitatis vaporatus, diligam te. Dominum meum dulcissimum, & pulcherrimum, ex toto corde meo, ex tota anima mea, ex totis viribus meis, & ex omni intentione mea; cum multa cordis contritione, & lachrymarum fonte: cum multa reverentia & timore: habens te in corde & in ore, & præ oculis meis semper & ubique; ita ut nullus in me adulterrinis amoribus pateat locus.

C A P U T XI.

De præparatione nostræ redemptionis.

Pulcherrime Jesu Christe, rogo te per illam sacratissimam effusionem pretiosi sanguinis tui, quo redempti sumus, da mihi cordis contritionem & lachrymarum fontem, præcipue dum preces & orationes tibi offero. Dum tuæ laudis tibi plasmodium decanto. Dum mysterium nostræ redemptionis, manifestum misericordie tuæ iudicium, recolo vel profero. Dum sacris altaribus licet indignus assisto: cupiens tibi offerre illud mirabile & cæleste sacrificium, omni reverentia & devotione dignum: quod tu Domine Deus meus sacerdos immaculate instituisti, & offerre præcepisti in commemorationem tuæ charitatis:

P.

MOR.

mortis scilicet, & passionis pro salute nostra, pro quotidiana nostræ fragilitatis reparatione.

2. Confimetur mens mea inter tanta mysteria, dulcedine præsentia tuæ; sentiat te sibi adesse, & latetur coram te, ignis qui semper lucet: amor qui semper ardet: dulcis Christe, bone Jesu, lumen æternum & indeficiens: panis vitæ qui nos reficis, & in te non deficis: quotidie comederis, & semper integer manes: resplende mihi, accende me, illumina, & sanctifica vas tuum; de malitia evacua, imple de gratia, & plenum conserva; ut ad salutem animæ meæ manducem cibum carnis tuæ: quatenus manducando te, vivam de te, vivam per te, perveniam ad te, & repauserem in te.

C A P U T XII.

De Gaudio.

1. **O** Dulcedo amoris, & amor dulcedinis; comedat te venter meus, & nectare tui amoris repleantur viscera mea, & eructet mens mea verbum bonum. Caritas Deus meus, mel dulce, lac niveum, cibus & gaudium, fac me crescere in te: ut sano palato possis manducari à me. Tu es vita mea, qua vivo: spes cui inhæreo: gloria, quam adipisci desidero. Tu mihi cor tene, mentem rege, intellectum dirige, amorem erige, animum suspende, & in superna fluentia os sitientis te spiritus trahere.

2. Ta-

2. Taceat, quæso, tumultus carnis: conticescant phantasiæ terrarum & aquarum, æris & poli. Taceant somnia, & imaginariæ revelationes: omnis lingua, omne signum, & quicquid transcundo fit, sileat sibi & ipsa anima, & transeat se, non cogitando se, sed te Deus meus: quoniam tu es revera tota spes & fiducia mea. Est enim in te Deo & Domino nostro Jesu Christo dulcissimo & benignissimo atque clementissimo uniuscujusque nostrum & portio, & sanguis & caro. Ubi ergo portio mea regnat, ibi regnare me credo. Ubi sanguis meus dominatur, ibi dominari me confido. Ubi caro mea glorificatur, ibi gloriosam me esse cognosco. Quamvis peccator sim, de hac tamen communiione gratiæ non diffido: Et si peccata mea prohibent, substantia mea requirit. Et si delicta propria me excludunt, naturæ communiõ non repellit.

CAPUT XIII.

*Quod Verbum incarnatum sit causa
speciei nostræ.*

1. **N**ON enim tam inimicus est Dominus, ut non diligat carnem suam, membra sua, & viscera sua. Desperare utique potuissem propter nimia peccata mea & vitia, culpas & infinitas negligentias meas, quas egi, & quotidie indelinenter ago, corde, ore & opere, & omnibus modis, quibus humana fragilitas

peccare potest: nisi Verbum tuum Deus
meus caro fieret, & habitaret in nobis.

2. Sed desperare jam non audeo, quoniam subditus ille tibi usque ad mortem, mortem autem crucis, tulit chirographum peccatorum nostrorum, & affigens illud cruci, peccatum crucifixit, & mortem. In ipso autem securus respicere, qui sedet ad dexteram tuam, & interpellat pro nobis! In ipso confisus, ad te pervenire desidero, in quo jam resurreximus & reviximus, jam in caelum conscendimus, & in caelestibus confidemus. Tibi laus, tibi gloria, tibi honor, tibi gratiarum actio.

C A P U T XIV.

*Quod quanto major sit de Deo meditatio,
tanto sit & dulcior.*

1. **P**iiissime Domine, qui sic nos amasti, & salvasti; sic vivificasti & sublimasti: Piiissime Domine, quam dulcis est memoria tua? Quanto magis in te meditator, tanto es mihi dulcior & amabilior. Idcirco delectant me valde bona tua puro mentis intuitu, & dulcissimo pi amoris affectu, in loco peregrinationis meae, juxta modulum meum. Interim quamdiu his fragilibus subsisto membris, miram tui dilectionem & pulchritudinem indefinenter cupio desiderare & considerare: tuae enim charitatis jaculo vulneratus sum: tui vehementer desiderio flagro: ad te pervenire cupio, te videre

dere desidero. Idcirco super custodiam
meam stabo, & vigilantibus oculis psal-
lam spiritu, psallam & mente; & totis
viribus meis te factorem & refectorem
mei collaudabo. Iolum penetrabo men-
te, & desiderio tecum ero; ut in præsen-
ti quidem miseria solo corpore tenear:
tecum autem cogitatione & aviditate,
atque omni desiderio sim semper: qua-
tenus ibi sit cor meum, ubi tu es thesau-
rus meus desiderabilis, incomparabilis,
multumque amabilis.

2. Sed ecce Deus meus piissime ac mi-
sericordissime, dum tuæ immensæ boni-
tatis & pietatis gloriam considerare vo-
lo, cor meum non sufficit: excedit enim
omnem sensum humanæ mentis tuum
decus, tua pulchritudo, tua virtus, tua
gloria, tua magnificentia, tua majestas,
& tua charitas. Sicut inæstimabilis est
tuæ gloriæ splendor, ita ineffabilis est
æternæ tuæ charitatis benignitas; qua
illos, quos de nihilo creasti, adoptas in
filios, & tibi conjungis.

CAPUT XV.

*Quod desideranda sint pro Christo tribula-
tiones in hac vita.*

1. **O** Anima mea, si quotidie oportere-
ret nos tormenta perferre: si i-
psam gehennam longo tempore tolera-
re, ut Christum in gloria sua videre pos-
semus, & Sanctis ejus sociari: nonne di-
gnum esset pati omne quod triste est, ut

tanti boni tan æque gloriæ participes haberemur? Indefinenter ergo dæmones, parent suas tentationes, frangant corpus ieiunia, premant carnem vestimenta, labores gravent, vigiliæ exsiccant: clamet in me iste, inquietet me ille vel ille: frigus incurvet, conscientia murmuret, calor urat, caput doleat, pectus ardeat, infletur stomachus, palleſcat vultus: infirmer totus: deficiat in dolore vita mea, & anni mei in gemitibus: ingrediatur putredo in ossa mea, & subterme ſcateat: ut requiescam in die tribulationis. & adſcendam ad populum accinctum nostrum.

2. Quæ enim erit iuſtorum gloria? quam grandis Sanctorum lætitia, cum unaquæque facies fulgebit ut Sol? Cum ordinibus diſtinctis, populum suum Dominus in regno Patris sui cœperit recensere: & meritis atque operibus singulorum promissa præmia restituet; pro terrenis cœlestia, pro temporalibus sempiterna, pro modicis magna? Reuera cumulus felicitatis erit, cum Dominus adducet suos Sanctos in visionem paternæ gloriæ, & faciet in cœlestibus considerare, ut sit Deus omnia in omnibus.

C A P U T X V I.

Quomodo regnum cœlorum possit acquiri.

1. **O** Fœlix iucunditas, & iucunda fœlicitas, Sanctos videre, cum Sanctis esse, & esse sanctum: Deum videre, & Deum

bosus, neque deformis: dum omnes occurrant in virum perfectum, in mensuram ætatis pulchritudinis Christi.

2. Quid hac vita beatius, ubi non est paupertatis metus, non ægritudinis imbecillitas? Nemo læditur, nemo irascitur, nemo invidet, cupiditas nulla exardescit. Nullum cibi desiderium. Nulla honoris aut potestatis pulsat ambitio. Nullus ibi diaboli metus, insidiæ demonum nullæ, terror gehennæ procul. Mors neque corporis, neque animæ: sed immortalitatis munere jucunda vita. Nulla erant tuæ mala, nusquam discordia, sed cuncta convenientia, quia omnium sanctorum una erit concordia. Pax cuncta & lætitia continet, tranquilla sunt omnia & quæta. Jugis splendor; non ille, qui nunc est: sed tantò clarior, quanto felicior; quia civitas illa (ut legitur) non egebit Sole, neque Luna; sed Dominus omnipotens illuminabit eam, & lucerna ejus est Agnus. Ubi Sancti fulgebunt ut stellæ, in perpetuas æternitates, & sicut splendor firmamenti, qui erudiunt multos.

3. Quapropter nox ibi nulla, nullæ tenebræ, concursus nubium nullus, nec frigoris ardorisve asperitas ulla, sed talis erit rerum temperies, quam nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit, nisi illorum qui ea perfrui digni inveniuntur, quorum nomina scripta sunt in libro vitæ. Verum super hæc

hæc omnia est, confociari choris Angelorum & Archangelorum atque omnium cœlestium virtutum; intueri Patriarchas & Prophetas, videre Apostolos atque omnes Sanctos, videre etiam parentes nostros. Gloriosa sunt hæc; sed multo gloriosus est, præsentem Dei vultum cernere, & incircumscriptum lumen videre. Superexcellens gloria erit, cum Deum videbimus in seipso, videbimus & habebimus in nobis, quem cernere finis non erit.

CAPUT XVIII.

Quod homo non valet Deo vicem reddere nisi per amorem.

I. **A** Nima insignis Dei imagine, illustris similitudine, habet in sese ex Deo, quo admoneatur semper aut stare cum eo, aut ad eum redire, si mota suis affectibus, imo defectibus, fuerit. Et non solum habet unde respirare queat in spe veniæ & misericordiæ, sed etiam unde audeat adspirare ad nuptias verbi: & cum Deo inre fœdus societatis, atque cum rege Angelorum ducere suave jugum amoris.

2. Hæc omnia facit amor, si animo exhibeat se similem Deo per voluntatem; cui similis est per naturam, diligens sicut dilecta est. Solus enim est amor ex omnibus animæ moribus, sensivus atque affectivus, in quo potest cravata, etsi non ex æquo, respondere aucto-

ri, vel ipsi mutuam rependere vicem. Amor ubi venerit, ceteros in se omnes traducit, & captivat affectus. Amor per se sufficit, per se placet, & propter se. Ipse meri um, ipse præmium, ipse causa, ipse fructus, ipse usus. Per amorem enim conjungimur Deo.

3. Amor facit unum spiritum de duobus. Amor facit idem velle. & idem nolle. Amor facit prius mores componere, postmodum omnia quæ adsunt, tanquam non adsint considerare: tertio vero loco, munda cordis acie, superna & interna conspiciere. Per amorem primum in sæculo bene geruntur honesta, postmodum etiam honesta sæculi despiciuntur, ad extremum etiam Dei intima conspiciuntur.

C A P U T XIX.

Quod in nobis Deus requirat sibi simile.

1. **D**EUS Pater charitas est, Deus Filius dilectio est, Spiritus sanctus amor Patris & Filii est. Hæc charitas & hæc dilectio aliquid simile requirit in nobis: scilicet charitatem, qua velut quadam affinitate consanguinitatis, ei sociemur, & jungamur. Amor dignitatis nescius, reverentiam nescit. Qui amat, per seipsum fiducialiter accedit ad Deum, familiariterque loquitur ei, nihil timens, nihil hæsitans. Perdit quod vivit qui non diligit. Qui autem diligit, oculos

los suos semper habet ad Deum, quem diligit, quem desiderat : in quo meditat, in quo delectatur, in quo pascitur, in quo impinguatur.

2. Iste talis sic devotus, ita cantat, ita legit, & in omnibus operibus suis sic est providus & circumspectus, quasi Deus adsit præsens ante oculos ejus, sicut revera adest. Ita orat, quasi sit assumptus & præsens ante faciem majestatis in excelso throno; ubi millia millium ministrant ei, & decies centena millia adstant ei. Animam, quam visita amore, expergefacit dormientem. Monet & emollit eam, & vulnerat cor ejus. Tenebrosa illuminat, clausa referat, frigida inflamat: mentem asperam & irascibilem & impatientem mitigat: vitia fugat: carnales affectus comprimit: mores emendat, reformat & innovat spiritum: Lubricæ ætatis motus actusque leves coërcet. Hæc omnia facit amor cum præsens est: cum vero abcesserit, ita incipit anima jacere languida, ac si cacabo bulienti subtraxeris ignem.

CAPUT. XX.

De confidentia animæ amantiis Deum.

1. **M**agna res est amor, quo anima per semetipsam fiducialiter accedit ad Deum, Deo constanter inhæret, Deum familiariter percunctatur, consultatque de omni re. Anima quæ amat Deum,

Deum, nil aliud potest cogitare, nil loqui; cetera contemnit, omnia fastidit. Quicquid meditat, quicquid loquitur, amorem sapit, amorem redolet, ita amor Dei eam sibi vendicavit. Qui vult habere notitiam Dei, amet. Frustra accedit ad legendum, ad meditandum, ad prædicandum, ad orandum, qui non amat. Amor Dei amorem animæ parit, & eam intendere sibi facit. Amat Deus ut ametur. Cum amat, nil aliud vult quam amari, sciens, amore esse beatos, qui se amaverint.

2. Anima amans, cunctis suis renunciat affectionibus, & tota soli incumbit amori: ut possit respondere amori, in redhibendo amore. Et cum tota se effuderit in amorem, quantum est ad aliud fontis perenne profluvium? Non pari ubertate concurrunt amor & amans, anima & Deus, creator & creatura: tamen si ex toto se diligit, nihil est, ubi totum deest. Non timeat anima, quæ amat; paveat, quæ non amat.

3. Anima amans fertur votis, trahitur desideriiis, dissimulat merita: majestati oculos claudit, aperit voluptati, ponens se in salutari, & fiducialiter agens in eo. Amore anima secedit, & excedit à corporeis sensibus: ut sese non sentiat, quæ Deum sentit. Hoc fit, cum mens ineffabili Dei ille est dulcedine quodammodo sese sibi furatur, immo rapitur atque elabatur à seipsa, ut Deo fruatur ad ju-

cunditatem. Nihil tam jucundum, nisi esset tam modicum. Amor dat familiaritatem Dei, familiaritas autem, ausus gustum, gustus famem. Anima quam tangit amor Dei, nihil aliud potest cogitare, nil desiderare: sed frequenter suspirat, dicens: Sicut cervus desiderat ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus meus.

CAPUT. XXI.

Quid fecit Deus propter hominem.

I. **D**eus amore venit ad homines, venit in homines, factus est homo. Amore Deus invisibilis, servis suis factus est similis. Amore vulneratus est propter delicta nostra. Tuta & firma requies est infirmis & peccatoribus in vulneribus Salvatoris. Securus illic habito, patent mihi viscera per vulnera. Quicquid ex me mihi deest, usurpo mihi ex visceribus Domini mei: quoniam misericordia affluunt, nec desunt foramina, per quae affluant: per foramina corporis patent mihi arcana cordis. Patet magnum pietatis sacramentum. Patent viscera misericordiae Dei nostri, in quibus visitavit nos oriens ex alto.

2. Vulnera Jesu Christi plena sunt misericordia, plena pietate, plena dulcedine & charitate. Foderunt manus ejus, & pedes ejus, & latus ejus lancea perforaverunt. Per has rimas licet mihi

gustare, quam suavis est Dominus Deus meus, quoniam revera suavis & mitis & multæ misericordiæ est omnibus eum invocantibus in veritate, omnibus inquirentibus, & maxime diligentibus. Copiosa redemptio data est nobis in vulneribus Jesu Christi Salvatoris nostri. Magna multitudo dulcedinis, plenitudo gratiæ, & perfectio virtutum.

C A P V T. XXII.

*De recordatione vulnerum Jesu Christi
Domini nostri.*

1. **C**um me pulsat aliqua turpis cogitatio, recurro ad vulnera Christi. Cum me premit caro mea, recordatione vulnerum Domini mei resurgo. Cum diabolus mihi parat insidias, fugio ad viscera misericordiæ Domini mei, & recedit à me. Si ardor libidinis moveat membra mea, recordatione vulnerum Domini nostri Filii Dei extinguitur. In omnibus adversitatibus non inveni tam efficax remedium, quam vulnera Christi. In illis dormio securus, & requiesco intrepidus.

2. Christus mortuus est pro nobis. Nihil tam ad mortem amarum, quod morte Christi non sanetur. Tota spes mea est in morte Domini mei. Mors ejus, meritum meum & refugium meum, salus, vita, & resurrectio mea: meritum meum, miseratio Domini. Non sum meriti inops.

inops, quamdiu ille miserationum Dominus non defuerit. Et si misericordiae Domini multae, multus ego sum in meritis. Quanto ille potentior est ad salvandum, tanto ego sum securior.

C A P U T XXIII.

Quod recordatio vulnerum Christi est efficax remedium contra omnes adversitates.

I. **P**ECCAVI peccatum grande, & multorum sum mihi conscius delictorum. Nec sic despero, quoniam ubi abundaverunt delicta, superabundavit & gratia. Qui de venia peccatorum suorum desperat, negat Deum esse misericordem. Magnam injuriam Deo facit, qui de eius Misericordia diffidit. Quantum in se est, negat Deum habere charitatem, veritatem & potestatem, in quibus tota spes mea consistit: scilicet in charitate adoptionis, in veritate promissionis, & in potestate redemptionis. Murmure jam quantum voluerit insipiens cogitatio mea, dicens: Quis enim es tu? & quanta est gloria illa, quibusve meritis illam obtinere speras? Et ego fiducialiter respondebo: Scio cui credidi; quia charitate nimia adoptavit me in filium; quia verax est in promissione, potens in exhibitione, licet ei facere, quod vult.

2. Non possum terreti multitudine
per

peccatorum, si mors Domini in mentem meam venerit; quoniam peccata mea illum vincere non possunt. Clavi & lancea clamant mihi, quod vere reconciliatus sum Christo, si eum amavero. Longinus aperuit mihi latus Christi lancea, & ego intravi, & ibi requiesco securus. Qui timet, amet: quoniam charitas foras mittit timorem. Nullum tam potens est, & tam efficax contra ardorem libidinis medicamentum, quam mors Redemptoris mei. Extendit brachia sua in cruce, & expandit manus suas, paratus in amplexus peccatorum. Inter brachia Salvatoris mei & vivere volo, & mori cupio. Ibi securus decantabo: Exaltabo te Domine, quoniam suscepisti me, nec delectasti inimicos meos super me. Salvator noster caput inclinavit in morte, ut oscula daret suis dilectis. Toties Deum osculamur, quoties in ejus amore compungimur.

C A P U T XXIV.

Meditatio anime ad amorem Christi.

I. **O** Anima mea, insignita Dei imagine, redempta Christi sanguine, desponsata fide, dotata spiritu, ornata virtutibus, deputata cum Angelis! Dilige illum, à quo tantum dilecta es. Intende illi, qui intendit tibi. Quære quærentem te. Ama amatorem tui, à quo amaris; cujus amore præventa es, qui est cau-

sa amoris tui. Ipse est meritum, ipse præmium, ipse fructus, ipse usus, ipse finis. Esto sollicita cum sollicito, cum vacante vacans, cum mundo munda, cum sancto sancta. Qualis apparueris Deo, talis oportet ut appareat tibi Deus: suavis & mitis, & multæ misericordiæ, suaves, mites, dulces, humiles & misericordes requirit. Ama illum qui eduxit te de lacu miseriæ, & de luto facis.

2. Elige illum amicum tuum præ omnibus amicis tuis; qui cum omnia subtracta fuerint, solus tibi fidem servabit. In die sepulturæ tuæ, cum omnes amici tui recedent à te, ille te non derelinquet: sed tuebitur à rugientibus præparatis ad escam, & conducet te per ignotam regionem, atque perducet ad plateas supernæ Sion, & ibi collocabit te cum Angelis ante faciem majestatis suæ, ubi audies illud Angelicum melos: Sanctus, Sanctus, Sanctus, &c. Ibi est canticum lætitiæ, vox exultationis & salutis, & gratiarum actionis, & vox laudis, atque Alleluja in perpetuum. Ibi est cumulus foelicitatis, supereminens gloria, superabundans lætitia, & omnia bona.

3. O anima mea, suspira ardentem, desideria vehementer; ut possis pervenire in illam supernam civitatem, de qua tam gloriosa dicta sunt: in qua, sicut latantium omnium habitatio est. Amore potes ascendere. Amanti nihil est difficile,

Q

ficile,

ficile, nihil impossibile. Anima quæ amat, adscendit frequenter, & currit familiariter per plateas cœlestis Hierusalem: visitando Patriarchas & Prophetas, salutando Apostolos, admirando exercitus Martyrum & Confessorum, chorosque Virginum specularando. Cœlum, & terra, & omnia quæ in eis sunt, non cessant mihi dicere, ut amem Dominum Deum meum.

C A P U T XXV.

Nihil potest animæ sufficere præter summum bonum.

1. **C**or humanum in desiderio æternitatis non fixum, nunquam stabile potest esse, sed omni volubilitate volubilius, de alio in aliud transit, quærens requiem ubi non est. In his autem caducis & transitoriis, in quibus ejus affectus captivi tenentur, veram requiem invenire non valet, quoniam tantæ est dignitatis, ut nullum bonum præter summum bonum ei sufficere possit. Tantæ est enim libertatis, ut in aliquod vitium Cogi non possit. Propterea, unicuique propria voluntas est causa suæ damnationis vel salvationis; & ideo nihil dignius bona voluntate Deo offertur. Bona voluntas Deum ad nos deducit, & nos in eam dirigit. Per bonam voluntatem Deum diligimus, Deum eligimus, ad Deum currimus, ad Deum pervenimus, & eum possidemus.

2. O

2. O bona voluntas, per quam ad Dei similitudinem reformamur, & ei similes efficiamur. Ita amabilis est Deo bona voluntas, ut ipse in corde habitare non velit, in quo bona voluntas non fuerit. Bona voluntas, illius summæ maiestatis Trinitatem ad se inclinat. Sapientia namque ad cognitionem veritatis illam illuminat: Caritas ad desiderium bonitatis inflammat: Paternitas in ea custodit quod creavit, ne pereat.

CAPUT XXVI.

Quid sit cognitio veritatis.

1. **Q**uid est cognitio veritatis? Primo, cognoscere te ipsum; & quod esse debes, esse studeas; quod autem corrigendum est, corrigas. Deinde, cognoscere & amare creatorem tuum. Hoc enim est totum hominis bonum. Vide ergo, quam ineffabilis est divinæ charitatis erga nos dilectio. De nihilo nos creavit, & quicquid habemus donavit. Sed quia plus dileximus datum quam datorem, creaturam quam creatorem, cecidimus in laqueum diaboli, & facti sumus eius servi. Deus vero misericordia motus, misit Filium suum quo redimeret servos; misit etiam Spiritum sanctum, quo servos adoptaret in filios: Filium dedit in precium redemptionis, Spiritum sanctum in privilegium amoris, se denique totum servat in hereditatem adoptionis.

Q 2

2. Ita

2. Ita Deus ut piissimus & misericordissimus, præ desiderio vel amore hominis, non solum sua, verum etiam & seipsum impendit; ut hominem recuperaret, non tam sibi, quam homini ipsi. Ut homines ex Deo nascerentur, primo ex ipso natus est Deus. Quis est tam durus, quem non emolliat amor Dei sic hominem præveniens; tam inquam vehemens amor, quod homo propter hominem dignatus est fieri? Quis potest odisse hominem, cujus naturam & similitudinem videt in humanitate Dei? Revera qui odit illum, odit Deum: & ita perdit, quicquid facit.

3. Deus namque propter hominem factus est homo, ut esset redemptor qui est & creator, ut de suo redimeretur homo. Et ut familiarius diligeretur ab homine Deus in similitudine hominis apparuit? & ut uterque sensus hominis in ipso beatificaretur, & reficeretur oculus cordis in ejus divinitate, & oculus corporis in ejus humanitate; ut, sive ingrediens, sive egrediens, in ipso pasqua inveniret natura humana condita ab ipso.

C A P U T XXVII.

Quid in nobis operetur missio Spiritus Sancti.

I. S Aluator namque noster natus est nobis, crucifixus & mortuus est pro nobis, ut morte sua mortem nostram destruc-

destrueret. Et quia botrus carnis portatus fuerat ad torcular crucis, & expressione facta fluere cœperat mustum divinitatis: missus est Spiritus sanctus, quo vasa cordium præpararentur, & vinum novum in utres novos poneretur: primum ut corda mundarentur, ne infusum pollueretur: & postea ligarentur, ne infusum amitteretur. Mundarentur à gaudio iniquitatis, ligarentur contra gaudium vanitatis. Non enim quod bonum est venire potuit, nisi prius recederet, quod malum est. Gaudium iniquitatis polluit, & gaudium vanitatis effundit. Gaudium iniquitatis reddit vas sordidum, & gaudium vanitatis facit rimosum.

2. Gaudium iniquitatis est, cum peccatum diligitur: & gaudium vanitatis est, cum transitoria amantur. Ejice ergo quod malum est, ut quod bonum est, percipere possis. Effunde amaritudinem, ut dulcedine implei possis. Spiritus sanctus gaudium est & amor. Ejice spiritum diaboli & spiritum mundi hujus, ut accipias spiritum Dei. Spiritus diaboli operatur gaudium iniquitatis, & spiritus mundi gaudium vanitatis. En hæc gaudia mala sunt, quoniam alterum habet culpam, alterum occasionem culpæ. Veniet autem spiritus Dei, cum ejeti fuerint spiritus mali: & intrabit tabernaculum cordis, & operabitur gaudium bonum & amorem bonum: quo expellitur amor mundi,

mundi, & amor peccati. Amor mundi allicit & decipit: amor peccati polluit, & ad mortem adducit. Amor Dei mentem illuminat, conscientiam mundat, animam lætificat, & Deum demonstrat.

C A P U T X X V I I I.

De operatione ejus qui diligit Deum.

I. I N quo amor Dei est, semper cogitat quando ad Deum perveniat, quando mundum derelinquat, quando carnis corruptionem evadat, ut veram pacem inveniat: semper habet cor suum & desiderium in superna elevatum. Quando sedet, quando ambulat, quando requiescit, vel quando aliquid agit, cor à Deo non recedit. Omnes ad amorem Dei exhortatur, omnibus amorem Dei commendat: & quam dulcis sit Dei amor, & quam malus, & quam amarus sit amor sæculi, corde, ore, & opere omnibus demonstrat.

2. Deridet hujus sæculi gloriam, arguit sollicitudinem: & quam stultum sit, in iis quæ transeunt, fiduciam habere ostendit. Miratur cæcitatem hominum, qui hæc diligunt. Miratur etiam quomodo universa hæc transitoria & caduca omnes non derelinquunt. Omnibus existimat dulce, quod sibi sapit: omnibus placere, quod diligit: omnibus quidem esse manifestum, quod congoscit. Frequenter Deum suum contempletur, & in ejus contemplationem suaviter reficitur,
tanto

tanto felicius : quanto frequentius. Dulce est enim semper ad considerandum, quod ad amandum & laudandum semper est suave.

CAPUT XXIX.

De vera cordis requie.

I. **R**evera hæc est vera cordis requies, cum totum in amorem Dei per desiderium figitur. Nec quicquid aliud appetit, sed in eo quod tenet, foelici quadam dulcedine delectatur, delectando jucundatur. Si vero vana aliqua cogitatione vel rerum occupatione inde aliquantulum abstractum fuerit, summa cum festinatione illuc redire festinat; exilium reputans alibi quam ibi moram facere. Nam sicut nullum est momentum, quo homo non fruatur vel utatur pietate divina; sic nullum debet esse momentum, quo eum præsentem non habeat in memoria.

2. Idcirco non levi crimine tenetur adstrictus, quisquis in oratione cum Deo loquitur, & subito abstrahitur ab ejus conspectu, quasi ab oculis non videntis, nec audientis. Hoc autem fit, quando cogitationes suas malas & importunas sequitur: & aliquam vilissimam creaturam ad quam mentis intuitus facile distrahitur, ei præfert: illam videlicet in cogitatione sæpius revolvendo vel cogitando quam Deum, quem assidue debet

recolere Creatorem, adorare Redemptorem, expectare Salvatorem, timere Judicem.

C A P U T XXX.

Quidquid mentis ad speculum a Deo retrahit, omnino fugiendum est atque execrandum.

1. **Q**uisquis amas mundum, tibi prospice qua sit eundum:

Hac via, qua vadis, via pessima, plenaque cladis.

Fuge ergo, o homo, paululum occupationes tuas & absconde te modicum a tumultuosis cogitationibus tuis. Abjice nunc onerosas curas; postpone laboriosas dissensiones; vaca aliquantulum Deo & paululum requiesce in eo. Intra in cubiculum mentis tuæ; exclude omnia præter Deum, & quæ valent ad querendum eum: & clauso ostio quære eum. Dicat nunc totum cor tuum Deo: *Quæro vultum tuum, vultum tuum Domine requiro.*

2. Eia nunc ergo Domine Deus meus, tu doce cor meum, ubi & quomodo te quærat, ubi & quomodo te inveniat. Domine, si hic non es, ubi te quæram absentem? Si autem ubique es, cur te non video præsentem? Sed certe habitas lucem inaccessibilem. Sed quomodo accedam ad lucem inaccessibilem? Aut quis me deducet & inducet in illam, ut videam te in illa? Deinde, quibus signis, qua

qua facie te quæram? Nunquam te vidi Domine Deus meus, nunquam novi faciem tuam. Quid faciet altissime Domine, quid faciet iste longinquus exul tuus? Quid faciet servus tuus anxius amore tui, & longe projectus à facie tua? En anhelat videre te, & nimis illi abest facies tua. Accedere ad te desiderat & inaccessibilis est habitatio tua. Invenire te cupit, & nescit locum tuum quærere: te affectat, & ignorat vultum tuum.

CAPUT XXXI.

*Quod visio Dei perdita sit propter peccatum
& miseria inventa sit.*

1. **D**omine, Deus meus es tu & Dominus meus, & nunquam vidi te: tu me fecisti, & refecisti, & omnia bona tua mihi contulisti; & nondum vidi te, neque novi. Denique ad te videndum factus sum, & nondum feci id, propter quod factus sum. O misera fors hominis cum hoc perdidit, ad quod factus est! O durus ac durus casus ille! Heu, quid perdidit, & quid invenit? Quid abcessit, & quid remansit? Perdidit beatitudinem, ad quam factus est: & invenit miseriam ad quam factus non est. Abcessit sine quo nihil foelix est: & remansit, quod per se non nisi miserum est. Manducabat tunc homo panem Angelorum, quem nunc esurit: manducat nunc panem dolorum, quem tunc nesciebat.

2. O tu Domine, usquequo oblivisce-

ris in finem? ulquequo avertis faciem tuam à nobis? Quando respicies & exaudies nos? Quando illuminabis oculos nostros & ostendes nobis faciem tuam? quando restitues te nobis? Respice Domine & exaudi & illumina nos, & ostende nobis teipsum. Restitue te nobis, ut bene sit nobis, sine quo tam male est nobis. Invita nos, adjuva nos, obsecro Domine. Amaticatum est cor meum sui desolatione. Indulcora illud tua consolatione, obsecro Domine. Esuriens coepi quærere te, ne deserar jejunus à te. Famelicus accessi, ne recedam jejunus. Pauper veni ad divitem, miser ad misericordem, ne recedam vacuus & contemptus.

3. Domine, incurvatus sum, & non possum nisi deorsum adspicere. Erige me, ut possim sursum videre vel intendere. Iniquitates meae supergressæ sunt caput meum, obvolverunt me, & sicut onus grave gravant me. Evolve me, & exonerame, ne urgeat super me puteus os suum. Doce me quærere te, & ostende te quærenti; quia nec quærere te possum, nisi doceas tu, nec invenire, nisi te ostendas. Quæram te desiderando, desiderem te quærendo, inveniam amando. amem inveniando.

C A P U T XXXII.

De bonitate Dei.

1. **F**ateor, Domine, & gratias ago, qui creasti me ad hanc imaginem tuam

tuam ut tui memor, te cogitem, te amem.
 Sed sic est oblita corruptione vitiorum,
 sic est obfuscata fumo peccatorum, ut
 non possit facere ad quod facta est, nisi
 tu renoves & reformes eam. Rogo Do-
 mine, qui das fidei intellectum, da mihi
 ut quantum scis expedire, intelligam;
 quia es sicut credimus, & hoc es, quod cre-
 dimus. Et quidem credimus te esse ali-
 quid, quo nihil majus aut melius cogitari
 possit. Quid ergo est, Domine Deus, quo
 unum majus meliusve nihil valet cogita-
 ri, nisi id quod summum bonum omnium,
 solum existens per seipsum omnia alia fe-
 cit ex nihilo? Quid ergo bonum deest
 summo bono, per quod omne bonum? Tu
 es itaque justus, verax, beatus: & quidquid
 aliud est, melius est esse quam non esse.

2. Verum malis quomodo parcis, si es
 totus summe justus? An quia bonitas
 tua est incomprehensibilis? Latet hoc in
 luce inaccessibili, quam inhabitas. Vere in
 altissimo & secretissimo bonitatis tuæ
 profundo latet fons, unde manat fluvius
 misericordiæ tuæ. Nam, cum totus &
 summe justus sis, tamen idcirco etiam
 malis benignus es, quia totus & summe
 bonus es. Minus namque bonus esses, si
 nulli malo esses benignus. Melior est e-
 nim qui & bonis simul & malis bonus
 est quam qui bonis tantum bonus est. Et
 melior est qui malis & parcendo & pu-
 niendo bonus est, quam qui puniendo
 tantum.

tantum. Ideo ergo misericors es, quia
totus & summe bonus es.

C A P U T XXXIII.

De delectabili fruitione Dei.

1. **O** Immensa bonitas, quæ sic omnem
intellectum excedis: veniat super
me misericordia illa, quæ de tanta opu-
lencia procedit. Influxat in me, quæ pro-
fluit de te. Parce per clementiam, ne ul-
ciscaris per justitiam. Excita te nunc a-
nima mea, & erige totum intellectum
tuum, & cogita quantum potes, quan-
tum & quale sit illud bonum, quod
Deus est.

2. Si enim singulis bona delectabilia
sunt, cogita intente, quam delectabile sit
illud bonum, quod continet jucundita-
tem omnium bonorum: & non qualem
in rebus creatis sumus experti: sed tan-
to differentem, quanto differt à creatur-
a Creator. Si enim est bona vita creata,
quam bona est vita creatrix! Si jucunda
est salus facta, quam jucunda est salus,
quæ fecit omnem salutem? Si amabilis
est sapientia in cogitatione rerum cogni-
tarum, quam amabilis est sapientia, quæ
omnia fecit & condidit ex nihilo? Deni-
que, si multæ & magnæ sunt delectatio-
nes, in rebus delectabilibus, qualis &
quanta est delectatio in eo, qui ipsa dele-
ctabilia fecit? O qui hoc bono fruetur,
quid illi erit, quid illi non erit? Certe
quic-

quicquid noluerit, non erit. Ibi quippe illi erunt bona animæ & corporis, qualia nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis adscendit.

CAPUT XXXIV.

Summum bonum appetendum est.

1. **C**Ur ergo per multa vagaris homuncio, quarendo bona animæ tuæ & corporis tui? Ama unum bonum, in quo sunt omnia bona, & sufficit. Desidera simplex bonum, quod est omne bonum, & satis est. Quid enim amas caro mea? Quid desideras anima mea? Ibi est quicquid amas: Ibi est quicquid desideras. Si delectat pulchritudo, fulgebunt iusti sicut Sol: Si velocitas, aut fortitudo, aut libertas corporis, cui nihil obistere poterit, erunt similes Angelis Dei; quia seminatur corpus animale, surget corpus spirituale; potestate utique, non natura.

2. Si elongatur salubris vita, ibi erit sana æternitas & æterna sanitas; quia iusti in perpetuum vivent, & salus iustorum à Domino. Si satietas, satiabuntur cum apparuerit gloria Domini. Si ebrietas, inebriabuntur ab ubertate domus Dei. Si melodia, ibi Angeli concinent sine fine Deo. Si quælibet non immunda, sed munda voluptas, torrente voluptatis suæ potabit eos Dominus. Si sapientia, ipsa Dei sapientia ostendet eis seipsam sapien-

sapientiam. Si amicitia; diligunt Deum plus quam seipfos, & invicem tanquam seipfos; & Deus illos, plus quam illi seipfos; quia illi illum, & se invicem per illum; & ille se, & illos per seipsum. Si concordia, omnibus illis erit una voluntas; quia nulla illis erit, nisi Dei summa voluntas.

3. Si potestas, omnipotentes erunt suæ voluntatis, ut Deus suæ. Nam sicut Deus poterit quod volet per seipsum: ita poterunt illi quod volent per illum. Quia sicut illi non aliud volent, quam ille volet, ita ille volet quicquid illi volent: & quod illi volent, non poterit non esse. Si honor & divitiæ; Deus servos suos bonos & fideles supra multa bona constituet: immo filii Dei & Dii vocabuntur; & erunt hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi. Si vero securitas certa; ita certi erunt nunquam ullatenus illud bonum sibi defuturum, sicut certi erunt se non sua sponte illud amissuros, nec dilectorem Deum illud dilectoribus suis invitis ablatum, nec aliquid Deo potentius, Deum & illos separaturum. Gaudium vero quale quantumve est, ubi tale ac tantum bonum est.

C A P U T XXXV.

*De mutua charitate Sanctorum in
caelis.*

I. **C**OR humanum, cor indigens, cor expertum arumnas & misérias
imo

imo oblitum miseris, quantum gaude-
res, si in his omnibus abundares? Inter-
roga ultima intima tua, si capere possent
gaudium suum de tanta beatitudine sua.
Sed certe, si quis alius, quem omnino si-
cut te ipsum amares, eandem beatitudi-
nem haberet, duplicaretur gaudium tuum:
quia non minus gauderes pro eo, quam
pro te ipso. Si vero duo, vel tres vel multo
plures id ipsum haberent, tantumdem pro
singulis quantum pro te ipso gauderes, si
singulos sicut te ipsum amares. Ergo quid
erit in illa perfecta charitate innumerabi-
lium Angelorum & hominum, ubi nullus
diliget alium minus quam seipsum? Non
enim aliter gaudebit unusquisque pro
singulis aliis, quam pro seipso.

2. Si ergo cor hominis de tanto bo-
no suo vix gaudium suum capiet, quo-
modo capax erit tot & tantorum gau-
diorum? Et utique quoniam quantum
quisque diligit aliquem, tantum de bo-
no eius gaudet; sicut in illa beata foeli-
citate unusquisque sine comparatione
plus amabit Deum, quam se, & omnes
alios secum: ita plus gaudebit absque
æstimatione de foelicitate Dei, quam de
sua, & omnium aliorum secum. Et si
Deum sic diligent toto corde, tota men-
te, tota anima; ut tamen totum cor, to-
ta mens, tota anima, non sufficiat di-
gnitati dilectionis: profecto sic gaude-
bunt toto corde, tota mente, tota ani-
ma; ut

ma; ut tamen totum cor, tota mens, tota anima, non sufficiat plenitudini gaudii.

C A P U T X X X V I.

De plenogaudio vitæ æternæ.

I. **D**Eus meus, & Dominus meus, spes mea, & gaudium cordis mei; dic animæ meæ, si hoc est gaudium, de quo nobis per Filium tuum dicitis: Petite, & accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum. Inveni namque gaudium quoddam plenum, & plusquam plenum. Pleno quippe corde, plena mente, plena anima, pleno toto homine, gaudio illo adhuc supra modum supererit gaudium. Non ergo totum illud gaudium intrabit in gaudentes: scilicet toti gaudentes intrabunt in gaudium Domini sui.

2. Dic Domine, dic servo tuo intus in corde meo, si hoc est gaudium, in quod intrabunt servi tui, qui intrabunt in gaudium Domini sui? Sed certe gaudium illud, quo gaudebunt electi tui, nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit. Nondum ergo cogitavi aut dixi: Domine, quantum gaudebunt electi tui. Utique tantum gaudebunt, quantum amabunt: tantum amabunt, quantum te cognoscent, Domine. Et quantum amabunt? Certe nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit in hac vita, quantum te cognoscent & amabunt in illa vita.

3. Oro

3. Oro te Deus meus, ut cognoscam te; amen te, ut gaudeam de te. Et si non possum in hac vita ad plenum, vel proficiam de die in diem usque dum veniat illud ad plenum. Proficiat in me hic notitia tua, ut ibi fiat plena. Crescat in me hic amor tuus, ut ibi sit plenus; ut hic gaudium meum sit in ipso magnum, & ibi in te plenum. Deus verax, peto ut accipiam quod promittis, ut gaudium meum sit plenum. Meditetur inde interiam mens mea: loquatur inde lingua mea: amet illud cor meum: sermocinetur os meum. Esuriant illud anima mea: sitiatur illud caro mea: desideret illud tota substantia mea, donec intrem in gaudium Domini mei, ibi permansurus per secula.

Manualis Finis.

R

ME

MEDITATIONES

B. ANSELMI

Archiepiscopi Cantuariensis.

DE REDEMPTIONE

GENERIS HUMANI.

CAPUT I.

Quid sit virtus salvationis, & ubi.

ANIMA Christiana, anima de gravi morte resuscitata: anima de misera servitute Christi sanguine redempta & liberata: excita mentem tuam, memento resuscitationis tuæ, recogita redemptionem & liberationem tuam. Retracta ubi & quæ sit virtus salvationis tuæ; versare in meditatione ejus: delectare in contemplatione ejus. Excute fastidium tuum: fac vim cordi tuo: intende in hoc mentem tuam. Gusta bonitatem Redemptoris tui, accendere in amorem salvatoris tui. Mande favum verborum: fuge plusquam mellitum saporem; glutî salubrem dulcorem. Mande cogitando, fuge intelligendo, glutî amando & gaudendo. Latere mandendo, gratulare lugendo, jucundare glutiendo.

2. Ubi ergo, & quæ est virtus, & fortitudo Salvatoris tui? Certe Christus te suscitavit: ille bonus Samaritanus te sanavit:

MEDIT. B. ANSELMI. 259

navit: ille bonus amicus anima sua te liberavit: Christus inquam. Ergo virtus salvationis tuæ, virtus est Christi. Ubi est virtus Christi? Utrique cornua in manibus, ibi abscondita est fortitudo ejus. Cornua quidem in manibus ejus: quia brachiis crucis confixæ sunt manus ejus. Quæ autem fortitudo in tanta infirmitate? Quæ altitudo in tanta humilitate? Quid venerabile in tanto contemptu? sed certe ideo absconditum, quia in infirmitate: & ideo celatum, quia in humilitate: ideo occultum, quia in contemptu.

3. O fortitudo abscondita: hominem in cruce pendentem suspendere mortem æternam genus humanum prementem: hominem in ligno confixum defigere mundum perpetuæ morti affixum! O celata potestas: hominem damnatum cum latronibus, salvare homines damnatos cum dæmonibus: hominem in patibulo extensum, omnia trahere ad ipsum! O virtus occulta: unam animam emissam in tormento, innumera- biles extrahere de inferno; hominem mortem corporis suscipere, & mortem animarum perimere!

CAPUT II.

Cur sit occulta & tamdiu dilatata.

I. **C**UR bone Domine, pie redemptor, potens salvator; cur tantam virtutem operuisti tanta humilitate? An ut

R 2

falle-

falleres diabolum, qui fallendo hominem deiecit de paradiso? Sed utiq; veritas nullum fallit. Qui ignorat, qui non credidit veritatem, ipse se fallit. Qui videt veritatem, & odit, & contemnit, ipse se fallit. Veritas itaq; nullum fallit. An ideo ut ipse diabolum se falleret? Sed utiq;, sicut veritas nullum fallit, ita non intendit, ut aliquis se fallat: quamvis dicatur facere, cum permittit. Non enim assumpsisti hominem ut te notum aperires, sed ut ignotum aperires. Verum Deum, verum hominem te dixisti, & operibus ostendisti.

2. Res per se occultata fuit, non studio occulta: non sic est facta, ut absconderetur sed ut suo ordine perficeretur: nec ut aliquem deciperet, sed ut quemadmodum oportebat, fieret. Et si dicitur occultata: non est aliud, quam, non est omnibus revelata. Nam etsi veritas non omnibus se manifestat, nulli tamen se negat. Ergo Domine, nec ut falleres nec ut aliquis se falleret, sic fecisti; sed ut faceres, quod & quomodo faciendum erat, per omnia in veritate perstitisti. Qui ergo se sefellit in tua veritate, non de te, sed de propria queratur falsitate. An diabolum habebat aliquid iuste adversus Deum, vel adversus hominem, propter quod Deus prius deberet adversus eum pro homine hoc modo agere, quam aperta fortitudine: ut dum allectum illum hominem iniuste occideret, iuste

pore

potestatem, quam super injustos habebat, perderet.

3. Sed certe diabolo nec Deus debebat aliquid nisi poenam, nec homo nisi vincere. Ita ut quemadmodum ab illo se facile permisit vinci peccando, ita illum vinceret usque ad difficultatem mortis iustitiam integram servando. Sed & hoc non nisi Deo debebat homo. Nam non peccavit adversus diabolum, sed adversus Deum: nec homo diaboli erat, sed & homo, & diabolus Dei erant. Sed & quod diabolus vexabat hominem, non hoc faciebat zelo iustitiæ, sed nequitiae: nec iubente Deo, sed permittente: non diaboli, sed Dei iustitia exigente. Nihil ergo erat in diabolo, cur Deus adversus eum ad salvandum hominem, fortitudinem suam celare aut differre deberet.

C A P U T III.

Qua & cuius necessitate se sic humiliavit.

I. **A** N aliqua necessitas coëgit, ut altissimus sic se humiliaret, & omnipotens ad faciendum aliquid tantum laboraret? Sed omnis necessitas & impossibilitas eius subjacet voluntati. Quippe quod vult, necesse est esse: & quod non vult, impossibile est esse: Sola ergo voluntate. Et quoniam omnis eius voluntas semper bona est, sola fecit hoc voluntate. Non enim Deus egebat, ut hoc modo hominem salvum faceret: sed hu-

262 MEDITATIONES

mana natura indigebat, ut hoc modo Domino Deo satisfaceret. Non egebat Deus ut tam laboriosa pateretur: sed indigebat homo, ut sic Deo reconciliaretur. Nec egebat Deus ut sic humiliaretur: sed indigebat homo, ut sic de profundo inferni erueretur. Divina natura humiliari aut laborare non eguit, nec potuit: hæc omnia humanam naturam, ut ad hoc restitueretur propter quod facta erat, necesse erat facere: sed nec illa, nec quicquid Deus non est, poterat ad hoc sufficere. Nam homo ad quod institutus est, non restituitur, si non ad similitudinem Angelorum, in quibus nullum est peccatum, provehitur.

2. Quod est impossibile fieri, nisi omni percepta peccatorum remissione: quæ non fit, nisi precedente integra satisfactione: quam satisfactionem talem oportet esse, ut peccator aut aliquis pro illo det aliquid Deo de suo, quod debitum non sit, quod superet omne quod Deus non est. Si enim peccare est Deum exhonorare, & hoc homo facere non deberet, etiamsi necesse esset, quicquid est, quod Deus non est, perire: Utique veritas immutabilis, & aperta ratio exigit ut qui peccat, reddat aliq id Deo pro honore ablato majus, quam sit hoc pro quo illum exhonorare non debuit. Quod quoniam humana natura sola non habebat, nec sine debita satisfactione reconciliari poterat: sic nec illa, ne
 quic-

quicquid Deus non est, ad hoc sufficeret.

3. Ne ergo justitia Dei in regno suo peccatum inordinatum relinqueret, subvenit bonitas Dei, & eam in suam personam assumpsit filius Dei; ut in ea persona esset homo Deus, qui haberet, quod superaret non solum omnem essentiam, quæ Deus non est, sed & omne debitum quod solvere peccatores debent: & hoc cum nihil pro se deberet, solveret pro aliis; qui quod debebant, reddere non habebant. Preciosior est namque vita hominis illius, quam omne quod Deus non est, & superat omne debitum, quod debent peccatores pro satisfactione. Si enim filii interfectio superat omnem multitudinem & magnitudinem peccatorum, quæ cogitari possunt extra personam Dei, palam est, quia vita ejus magis est bona, quam omnia peccata sint mala, quæ extra personam Dei sunt.

4. Hanc vitam, homo iste, cum ex debito mori non debebat, quoniam peccator non erat, sponte dedit de suo, ad honorem patris; cum eam sibi auferri propter justitiam permisit, ut exemplum hominibus aliis daret, justitiam Dei ab illis non esse deserendam propter mortem, quam ex necessitate aliqua solvere debent; cum iste, qui eam non debebat, & servata justitia vitare posset, eam sibi illatam propter justitiam, sponte sustineret, Dedit itaque humana natu-

ra Deo in illo homine sponte, non ex debito, quod suum erat; ut redimeret se in aliis, in quibus, quod ex debito exigebatur, reddere non habeat. In omnibus his divina natura non est humiliata, sed humana est exaltata, nec est illa immiuta, sed ita misericorditer est adjuta.

CAPUT IV.

Quomodo dicatur factus obediens, & huiusmodi, cum sola libera voluntate hoc fecerit.

INEC humana natura in isto homine passa est aliquid ulla necessitate, sed sola libera voluntate. Nec alicui violentiæ succubuit: sed spontanea voluntate, ad honorem Dei & utilitatem aliorum hominum, quæ illi mala voluntate sunt illata, laudabiliter & misericorditer sustinuit. Nec ul'a cogente obedientia, sed potenti disponente sapientia. Non enim illi homini pater, ut moreretur, cogendo præcepit: sed ille, quod patri placitum & hominibus profuturum intellexit, hoc sponte fecit. Non enim ad hoc eum cogere potuit pater, quod ab eo exigere non debuit. Nec patri tantus honor potuit non placere, quem tam bona voluntate filius sponte obtulit. Sic itaque patri liberam obedientiam exhibuit, cum hoc quod patri placitum scivit, sponte facere voluit. Denique quoniam pater illi hanc voluntatem bonam dedit, quamvis liberam, non immerito dicitur,

dicitur, quia eam velut præceptum patris accepit. Hoc itaque modo obediens fuit patri usque ad mortem. Et sicut mandatum dedit illi Pater, sic fecit: & calicem, quem dedit illi Pater, bibit.

2. Hæc est enim perfecta & liberrima humanæ naturæ obedientia, cum voluntatem suam liberam sponte voluntati Dei subdit; & cum acceptam bonam voluntatem sine omni exactione spontanea libertate opere perficit. Sic homo ille redemit omnes alios, cum hoc, quod sponte dedit Deo, computat pro debito, quod illi debebant. Quo precio non semel tantum à culpis homo redimitur, sed etiam quoties cum digna pœnitentia redierit, recipitur. Quæ tamen pœnitentia peccati non promittitur. Quod quoniam in cruce factum est, per crucem nos redemit. Qui ergo ad hanc gratiam volunt cum digno affectu accedere, salvantur. Qui vero illam contempnunt, quia debitum quod debent non reddunt, iuste damnantur.

CAPUT V.

De meditatione circa hoc, & de quo gaudendum circa passionem Christi.

I. **E**CCE anima Christiana, hæc est virtus salvationis tuæ: hæc est causa libertatis tuæ: hoc est pretium redemptionis tuæ. Captiva eras, sed hoc modo es redempta. Ancilla eras, & sic es liberata

berata. Sic es exul reducta, perdita restituta, & mortua resuscitata. Hoc mandat homo, hoc ruminet, hoc fugat, hoc glutiat cor tuum, cum ejusdem Redemptoris tui carnem & sanguinem accepit os tuum. Hoc fac in hac vita quotidianum panem & victum & vitium tuum: quia per hoc, & non nisi per hoc, & tu manebis in Christo, & Christus in te; & futura vita erit plenum gaudium tuum.

2. Sed ô tu Domine, tu qui ut ego viverem mortem suscepisti: Quomodo lætabor de libertate mea, quæ non est nisi de vinculis tuis? Qualiter gratulabor de salute mea, cum non sit nisi de doloribus tuis? quomodo gaudebo de vita mea, quæ non est nisi de morte tua? An gaudebo de his, quæ passus es; & de crudelitate illorum, qui ea tibi fecerunt? Quoniam nisi illi fecissent, tu passus non esses. Et, si tu passus non esses, hæc mea bona non essent. Aut si de illis dolebo; quomodo de istis, propter quæ illa fuerunt, & quæ non essent, nisi illa fuissent, gaudebo? Sed certe illorum nequitia nihil facere potuit, nisi quia tu sponte permisisti; nec tu passus esses, nisi quia pie voluisti. Illorum itaque debeo crudelitatem execrari, mortem & labores tuos compatiendo imitari: piam voluntatem tuam gratias agendo amare, ac sic secure de bonis mihi collatis exultare.

CAPUT VI.

De beneficiis homini à Christo exhibitis.

1. **E**Rgo homuncio, illorum crudelitate relinque Dei iudicio, & tracta de his, quæ debes salvatori tuo. Considera, quid tibi erat, & quid tibi factum sit; & pensa, qui hoc tibi fecit, quo amore dignus. Intuere necessitatem tuam, & benignitatem ejus, & vide, quas gratias reddas, & quantum debeas amari eius. In tenebris, in lubrico, in descensu subter irremediabile chaos inferni eras immersus; & quasi plumbeum pondus, pendens à collo tuo te deorsum trahebat. Onus importabile desuper te premebat, hostes invisibiles te toto conatu impellebant. Sic eras sine omni auxilio, & nesciebas, quia sic conceptus & natus eras. O quid tibi tunc erat, & quo te ista rapiebant? Expavesce memorando; contremisce cogitando: O bone Domine Jesu Christe, sic posito, nec petenti, nec opinanti, ut Sol mihi illuxisti, & quomodo etiam, ostendisti. Abiecisti plumbum, quod deorsum me trahebat: & removisti onus, quod desuper me premebat. Impellentes me repulisti, ac illis te pro me opposuisti.

2. Vocasti me nomine novo, quod mihi de tuo nomine dedisti, & incurvatum ad aspectum tuum erexisti, dicens: Confide, ego te redemi; animam meam pro te dedi.

te dedi. Si adhæres mihi, & mala in quibus eras, evades, & in profundum, quo properabas, non cades, sed perducam te ad regnum meum, & faciam te hæredem Dei, & cohæredem meum. Exinde accepisti me in tuitionem tuam, ut nihil noceret animæ meæ contra voluntatem suam. Et ecce, licet adhuc non adhæserim tibi, sicut consulisti, nondum tamen in infernum me cadere permisisti: sed adhuc expectas, ut adhæream, & facias quod promisisti. Certe Domine sic eram, & hoc fecisti mihi. In tenebris eram, quia nihil nec me ipsum sciebam in lubrico: quia imbecillis & fragilis ad lapsum peccati, eram in descensu super chaos inferni. Quia in primis parentibus descenderam de iustitia ad injustitiam, per quam descenditur ad infernum: & de beatitudine ad temporalem miseriam, de qua caditur ad æternam miseriam.

3. Pondus originalis peccati deorsum me trahebat: & onus importabile iudicii Dei me premebat: & inimici mei demones, ut me aliis peccatis damnabiliorem facerent, quantum in ipsis erat vehementer insistebant. Sic destituta omni auxilio, illuxisti mihi, & quomodo eram ostendisti. Quia & cum ego nondum hoc noscere poteram: alios qui pro me noscent, & postea me ipsum, antequam postularem, hæc omnia docuisti: plumbum trahens, & onus gravans, & hostes impellentes

pellentes reiecisti. Quia peccatum in quo natus & conceptus eram, & damnationem eius, amovisti, & malignos spiritus ne vim animæ meæ facerent, prohibuisti. Christianum me fecisti vocari de nomine tuo, per quod & ego confiteor, & tu cognoscis me in er redemptos tuos, & erexisti & elevasti me ad notitiam & amorem tuum. Fecisti me confidere de salute animæ meæ, pro qua dedisti animam tuam: & mihi, si te sequerer, promissisti gloriam tuam. Et ecce, cum nondum sequar te, sicut consuluisti, sed insuper multa peccata fecerim, quæ tu prohibuisti: adhuc expectas, ut te sequar, & dones quod tu promissisti.

C A P U T VII.

De gratiis agendis super his.

R. **C**onsidera anima mea: Intendite omnia intima mea, quantum illi debeat substantia mea tota. Certe Domine, qui me fecisti, debeo amori tuo me ipsum totum: quia me redemisti, debeo me ipsum totum: quia tantum promittis, debeo me ipsum totum: imo tantum debeo amori tuo plus quam me ipsum, quantum tu es major me, pro quo dedisti te ipsum, & cui promittis te ipsum. Fac (precor) Domine me gustare per amorem, quod gusto per cognitionem. Sentiam per affectum, quod sentio per intellectum. Plus debeo quam
mei-

270 MEDIT. B. ANSELMI.

meipsum totum ; sed nec plus habeo ,
nec hoc ipsum possum per me reddere
totum. Trahe me Domine in amorem
tuum , & hoc ipsum totum. Totum quod
sum , tuum est conditione : fac totum
tuum dilectione.

2. Ecce Domine coram te est cor
meum : conatur , sed per se non potest.
Factu , quod ipsum non potest. Admitte
me intra cubiculum amoris tui peto ,
quæro , pulso. Qui me facis petere , fac &
accipere : Das quærere , da invenire : Do-
ces pulsare , aperi pulsanti. Cui das , si ne-
gas petenti ? Quis invenit , si quærrens fru-
stratur ? Cui aperis , si pulsanti claudis ?
Quid das non oranti , si amorem tuum
negas oranti ? A te habeo desiderare , à te
habeam impetrare. Adhære illi , adhære
importune , anima mea. Bone Domine ,
pie Domine , ne rejicias eam : fame amo-
ris tui languet ; refocilla eam : satiet eam
dilectio tua , impinguet eam affectus
tuus , impleat eam amor tuus , occupet
me totum , & possideat me totum ; quia
es tu cum Patre & Spiritu sancto Deus
solus benedictus in sæcula sæculorum ,
A M E N.

B. AN-

B. ANSELMI.

Archiepiscopi Cantuariensis

MEDITATIONUM

LIBER.

CAPUT I.

Quenam à Deo oranda.

Domine Deus meus, da cordi meo te desiderare, desiderando quærere, quærendo invenire, inveniendo amare, amando mala mea redimere, redempta non iterare. Da Domine Deus cordi meo pœnitentiæ compunctionem, spiritui contritionem, oculis lachrymarum fontem, manibus eleemosynæ largitatem. Rex meus, extingue in me desideria carnis, & accende vim tui amoris. Redemptor meus, expelle à me spiritum superbiæ, & concede mihi propitiis thesaurum humilitatis tuæ. Salvator meus, amove à me furorem iræ; & indulge mihi sensum patientiæ. Creator meus, evelle à me animi rancorem, & largire mihi mentis dulcedinem. Da Pater clementissime, solidam mihi fidem, spem congruam, charitatem perfectam.

2. Rector meus, averte à me animi vanitatem, mentis inconstantiam, cordis vagationem, oris scurrilitatem, oculo-
rum

rum elationem, ventris ingluviem, opprobria proximorum, scelera detractionum, curiositatis pruriginem, divitiarum cupiditatem, potentatum rapiam, inanis gloriae appetitum, hypocrisis malum, adulationis venenum: contemptum inopum, oppressionem debiliu, avaritia ardorem, invidiae rubiginem, blasphemiae morem. Reseca in me temeritatem, meorum factorum iniquam pertinaciam, inquietudinem, ociositatem, somnolentiam, pigritiam, mentis hebetudinem, cordis caecitatem, sensus obstinationem, morum truculentiam, boni inobedientiam, consilii repugnationem, linguae effrenationem; pauperum praedam, impotentium violentiam, innocentium calumniam, subditorum negligentiam, circa subditos severitatem, adversus domesticos impietatem, erga proximos duritiam.

3. Deus meus, misericordia mea, oro te per dilectum filium tuum, da mihi opera misericordiae, pietatis studia: compati afflictis, subvenire egenis, succurrere miseris: consulere erroneis, consolari moestos, relevare oppressos, pauperes recreare, flebiles refovere, dimittere debitoribus, parcere in me peccantibus, odientes me diligere, pro malis bona reddere, neminem despiciere sed honorare: bonos imitari, malos cavere, virtutes amplecti, vitia rejicere: in adversis patientiam; in prosperis continentiam, custodiam

stodiam oris, & ostium circumstantiæ labiis meis; terrena calcare, caelestia sitire.

CAPUT II.

Dei misericordiae & bonitatis ad nostram indignitatem applicatio.

I. **E** Ecce plasmator meus, multa rogavi, cum nec pauca promerui. Fateor, heu fateor, non solum quæ postulo non debentur bona, sed multa mihi debentur & exquisita supplicia. Animant me publicani, meretrices, & latrones, qui à faucibus hostis momentaneè eruti, sinu recipiuntur pastoris. Tu enim omnium factor Deus, licet in cunctis tuis sis mirabilis operibus, mirabilior tamen in visceribus crederis pietatis. Unde tu mer per quendam tuam dixisti: Misericordias eius super omnia opera eius. Et quasi de unguulo loquens de universo populo tuo dixisti confidenter: Misericordiam meam non dispergam ab eo. Nullum enim spernis, nullum abjicis, nullum perhorrescis, nisi qui te forte amens exhorruerit. Ergo non modo non iratus percutis: sed te irritantibus, dona si quaerint, tribuis. Deus meus, cornu salutis meæ, & susceptor meus.

2. Ego infelix te irritavi, ego malum coram te feci, furorem tuum provocavi, iram promerui: peccavi, & passus es: deliqui, & adhuc sustines. Si poeniter, parces: si rector, suscipis: insuper dam differo, praestolaris. Revocas errantem, inveni-

tas repugnantem, excitas torpentem, amplecteris redeuntem, doces ignorantem, moerentem mulces, à ruina suscitatas, post lapsum reparas, petenti largiris, quarenti inveniris, pulsanti aperis. Ecce Domine Deus salutis meae: quid opponam nescio: quid respondeam, ignoro: nullum confugium, nullum à te paret latibulum. Ostendisti bene vivendi viam, dedisti gradiendi scientiam, minatus es mihi gehennam, & pollicitus es paradisi gloriam. Nunc pater misericordiarum & totius consolationis, confige timore tuo carnes meas, quatenus quæ minaris, metuendo evadam: & redde mihi propitius lætitiā salutaris tui, ut quæ spondes, diligendo participem. Fortitudo mea Domine, firmamentum meum; & refugium meum, & liberator meus: suggere quid de te cogitem: doce quibus sermonibus invocem, & quibus operibus te placem.

3. Scio namque, scio unum quo placaris, & aliud quod non spernis. Est utique spiritus contribulatus tibi sacrificium, & acceptas cor contritum & humiliatum. His me, Deus meus, adjutor meus, dona muneribus. His contra inimicum muni protectionibus; hoc de flammis vitiorum præsta refugium: hoc à desideriorum passionibus pande pius refugium. Fac Domine virtus salutis meae, ne sim in eorum ordine, qui credunt prospero tempore, & recedunt tentationis tempore.

poſe. Obumbra caput meum in die bellis:
eſto ſpes mea in die afflictionis meæ, &
ſalus in tempore tribulationis meæ.

C A P U T III.

Indignitatis noſtræ exaggeratio.

I. **E**Cce Deus illuminatio mea, & ſalus
mea: rogavi quibus egeo: intimavi
quæ timeo: ſed remordet me conſcientia,
reprehendunt me cordis ſecreta: & quod
amor miniſtrat, timor diſſipat: zelus incitat,
metus increpat actus vitæ formidinem:
ſed tua ingerit pietas fiduciam. Tua hortatur
benignitas, mea dehortatur malignitas: & ut
verius fatear, occurrunt memoriæ phantaſmata
peccatorum, quæ reverberant aciem vel
audaciam præſumentium animorum.
Cum enim odio quis dignus ſit, quæ
fronte gratiam requirit? Cum poena debetur,
qua temeritate gloria poſcitur? Laeſit
iudicem, qui poſt poſita ſatiſfactione delicti,
præmiis quarit honorari. Regi inſultat
obnoxius ſupplicio, quæ flagitat donari
indebito præmio. Et delicti patris affectum
ſtultus exacerbat filius: qui poſt illatas
contumelias, ante poenitudinem hæreditatis
uſurpat celiſtitudinem. Quod, mi pater,
me egiffe recolo: merui mortem, & vitam
peto: commovi regem meum, cujus impudens
nunc invoco auxilium: contempſi iudicium
iudicis, quem temere poſtulo ad-

tutorem : insolens renui audire patrem ,
quem demum præsumo habere tutorem.

2. Heu mihi, quam sero veni. Heu, heu,
quam tarde festino. Heu, quia curro post
vulnera, dedignatus incolumis præcavere
jacula. Neglexi prospicere tela, modo sol-
licitor de morte vicina. Vulnera vulneri-
bus inflexi, quia scelera sceleribus addere
non timui. Recenti tabe cicatrices resper-
si, quia prisca flagitia modernis inquina-
tionibus reciprocavi: & quæ divina soli-
claverat gratia vel medicina, mea dissolvit
prurigo phrenetica. Cutis, quæ superducta
vulneribus morbum celaverat, sanie
erumpente putruit: quia iterata iniquitas
concessam misericordiam exinanivit. No-
vi quippe scriptam: In quacunque die ju-
stus peccaverit, omnes justitiæ eius in
oblivione erunt. Si justitia aboleretur justi-
tuentis, quanto magis peccatoris, in idi-
psum ruentis? Quoties ut canis redii ad
vomitum, & ut sus perii volutabrum? Fa-
teri mihi itaq; & recordari impossibile est,
quot mortalium homines peccare igno-
rantes docui, nolentibus delinquere per-
suasi, resistentes coëgi, volentibus con-
fensi, quot sane gradientes in laqueum
dixi, viam quærentibus foveam retexi,
mala patrare non horruï, donorum Dei
oblivisci non metui.

3. Sed tu juste judex, signasti quasi in
sacculo pecuniam peccata mea & obser-
vasti omnes semitas meas, & cunctos
gressus

gressus meos dinumerasti. Tacuisti semper, siluisti, patiens fuisti. Væ mihi, dum loqueris, quasi parturiens. Deus deorum, Domine præstabilis super nequitiam, novi quia manifestus venies, novi quia non semper filebis: cum in conspectu tuo ignis exardescet, & in circuitu tuo tempestas ingruerit valida: cum advocaveris coelum de sursum, & terram discernere populum tuum. Ecce tot millibus populorum nudabuntur omnes iniquitates meæ. Tot agminibus patebunt scelera mea, non solum actuum, sed etiam cogitationum, simulque locutionum. Tot iudicibus inops adstabo, quotquot me præcesserunt in bono opere. Tot arguentibus confundar, quotquot mihi præbuerunt sancta vivendi exempla. Tot vincat testibus, quot me monuerunt proficuis sermonibus, seseque imitandos iustis mihi dederunt sermonibus.

CAPUT IV.

Quam in nostra indignitate nihil aliud quam desperatio inveniatur: De hoc summa bonitas atque dulcedo prædicatur.

I. Domine mi Deus, non suppetit quod dicam; non occurrit quod respondeam: Et ecce jam illi intersum discrimini: urget me conscientia: cruciant cordis arcana: coarctat avaritia, accusat superbia, consumit invidia, inflam-

amat concupiscentia, incestat luxuria, de-
 honestat gula, confutat ebrietas, detractio
 lacerat, ambitio supplantat, rapacitas ob-
 jurgat, discordia dissipat, ira perturbat;
 levitas dejicit, torpor opprimit, hypocri-
 sis fallit, adulatio frangit, favor extollit,
 calumnia pungit. Ecce liberator meus de
 gentibus iracundis. Ecce cum quibus vixi
 à die nativitatìs meæ, quibus studui, qui-
 bus fidem servavi, ipsa me studia quæ dile-
 xeram damnant, quæ laudaveram vitupe-
 rant. Hi sunt quibus acquievi amici, quibus
 parvi magistri, quibus servivi domini,
 consules quibus credidi, cives quibus co-
 habitavi; domestici quibus consenui.

2. Heu mihi, Rex meus, & Deus meus,
 quia incolatus meus prolongatus est. Væ
 mihi, illuminatio mea, quia habitavi
 cum habitantibus Cedat. Et cum sanctus
 dixerit, Multum, quanto magis ego in-
 fœlix dicere possum, Nimis incolata fuit
 anima mea! Firmamentum meum, non
 justificabitur in conspectu tuo omnis vi-
 vens. Spes mea, non est in filiis homi-
 num, quem si remota pietate judicave-
 ris, justum vix invenias: & nisi pravene-
 ris miserando impium, non erit quem glo-
 rifices pium. Credo namque, salus mea,
 quod audivi, quomodo benignitas tua ad
 pœnitentiam me adducit, Turris fortitu-
 dinis, sonuerunt nectarea mihi labia tua.
 Nemo potest venire ad me, nisi Pater qui
 misit me, traxerit eum. Enim vero quia in-
 stru-

struxisti me, tantaque propitius institutione formasti, totis medullis cordi, toto annu mentis, te omnipotens pater cum dulcissimo puero, teque dulcissima proles cum serenissimo invoco paraclito. Trahe me, quatenus post te currere in odorem unguentorum tuorum delecter.

3. Quam magna, Domine Deus meus multitudo dulcedinis tuæ, quam abscondisti timentibus te! Abscondisti quia conservasti, non quia abscondisti. Abstulisti, cum eam magis multiplicasti. Solet aliquando, quod absconditur, diligentius investigari, & inventum arctius amari. Dilata in te non minuuntur sed magis crescunt desideria. Non est ergo tuus amor transitorius, sed æternus. Qui te diligunt, non tepescunt, sed fervescunt. Non est tuus amor ociosus: memoria tua super mel dulcis: meditatio de te, plusquam cibus suavis. De te loqui, plena est refectio: te nosse, perfecta consolatio: tibi adherere, vita æterna: à te separari, mors perpetua. Fons vivus his, qui te sitiunt; esca indeficiens, qui te esuriunt. Gloria te quærentibus, gaudium inventientibus. Odor tuus suscitatur mortuos, respectus curat ægrotos; lux tua omnem fugat caliginem, visitatio tua cunctam repellit tristitiam. Nullus apud te mœror, procul à te omnis dolor; nulla tecum mœstitia, nulla indigentia, nulla, ubi es, necessitas: nullius boni est diffi-

280 MEDITATIONES

cultas : nunquam ibi tenebræ , nec terror nominatur gehennæ : nullius noctis terra cæcitas , nec tumultus improbitas. Nunquam famis sitisque inopia , frigoris nec æstus circa te moratur penuria ; non invalidudo corporis prorsus , nec corruptio mentis ; non zelus , neque contentio , nec omnino ambitio. Illinc abest sollicitudo finis & cura mortis , labor senectutis , languor ægritudinis : ibi nescitur passio æris , & varietas temporis. Hæc est enim magna multitudo dulcedinis tuæ Domine , quam abscondisti timentibus te , sed perfecisti sperantibus in te.

CAPUT V.

Quomodo nos Deus ad perseveranter quærendum occultorum suorum iudiciorum dulcedinem incitet.

x. **O** Quam bona absconditio , qua efficitur perfectio. Non enim hæc absconditio æstimatur perditio , sed magis conservatio , qua fit perfectio. O gloriose Rex , quam vera sunt tua iudicia , iustificata in semetipsa ; vere desiderabilia super aurum & lapidem preciosum multum , utique & dulciora super mel & favum. O vita mea Deus meus , rogo te per nomen Redemptoris mei , dilecti filii tui , largire propitius , ut custodiam ea. Cognovi namque , quia in custodiendis illis retributio multa. Gloria mea Deus , abscondis thesaurum tuum , ut incites cupidum ; recondis margaritam , ut augeas
quas

quærentibus amorem: differs dare, ut doceas petere: dissimulas audire petentem, ut facias perseverantem. Postremo incipientibus quætere promittis, ut non nisi vere perseverantibus salutem tribuas; quod plane indicat illa debilis, quæ tuum in sepulchro natum Christum, inter mortuos quærebat vivum, durantibus adhuc tenebris, quam accenderas ut quæreret, te quærenti disparebas ut perseveraret: perseveravit sperans, & speravit perseverans: & quia in spe perseveravit, videre te meruit, beata visio, & plena exultatio.

2 O summum gaudium, & consummarum desiderium, desiderabilis vultus, jucundus ad pectus. O spes & felix perseverantia: nisi edim speraret, non perseveraret: & nisi perseveraret, spei fructum non perciperet. Sic enim Deus meus. misericordia mea, absconderis, timentibus te, ut inveniaris sperantibus in te: sic elongaris quærentibus, ut appropinques perseverantibus. Qui elongant se à te, peribunt: qui autem exspectant te, non confundentur. Qui timent te, sperent in te: quoniam prosector & adiutor eorum es. Per timorem venit ad amorem. Timendus es, ut Dominus: amandus, ut pater. Timor tuus sanctus permanet: quia sanctos permanere facit, quos possidet. Nihil deest timentibus te: quia oculi tui super eos, & aures tuæ in preces eorum. Misericordia mea & refugium meum,

meum, susceptor meus, & liberator meus: sic timorem adhibe mihi, ut amorem subinferas, sic irroga metum, ut tui augeas desiderium: sicque me participem timentium te, ut & costodientium mandata tua, facias, ut per timoris servitutem ad amoris pertingere merear gratiam.

3. Invoco te Deus meus, invoco te; quia prope es omnibus invocantibus te, sed invocantibus in veritate, tu enim veritas es. Da mihi, quaeso, clementiam tuam sancta veritas invocare; quia quomodo hoc fieri oporteat, nescio: sed doceri à te, beata veritas, humiliter implo-ro. Abste sapere, desipere est; te vero nosse, perfectum est scire. Erudi me; ô divina sapientia, & doce me legem tuam. Credo sane quia quem tu erudieris beatus est, & de lege tua docueris eum. Desidero invocare te, quod quaero ut fiat in veritate. Quid est invocare in veritate veritatem, nisi in Filio Patrem? Ergo sancte Pater, sermo tuus veritas est; principium verborum tuorum veritas. Hoc quippe est verborum tuorum principium, quod in principio erat Verbum. In ipso principio te summum adoro principium. In ipso veritatis Verbo, te perfecta invoco veritas: quod in ipsa tandem dirigas me, & doceas in veritate. Quid enim dulcius, quam genitorem in nomine unigeniti exorare; Patrem recordatione filii ad pietatem flectere?
Regem

Regem charissimæ prolis denotatione mitigare? Sic rei solent carceribus eripi: sic mancipati vinculis liberari; sic tristem capitis excipientes sententiam, non solum vitam sed insuper nancisci insolitam gratiam, dummodo iratis patribus dilectæ prolis intimaverint charitatem. Sic delinquentes servuli evadunt supplicia dominorum, dum pro eis intervenit dulcedo filiorum. Sic te pater omnipotens per omnipotentis filii tui postulo charitatem: educ de carcere animam meam ad confitendum nomini tuo: libera me à vinculis peccatorum, per cœternum tibi unicum natum: meque, cui propria merita lethalem minantur sententiam, preciosæ ad dexteram tuam confidentis prolis interpellatione restaura placatus ad vitam.

CAPUT VI.

*De vero intercessore, atque instituti
hujus dispositore.*

I. **Q**uem alium enim dirigam intercessorem pro me tibi, nescio nisi hunc, qui est pro peccatis nostris propitiatio: qui sedet ad dexteram tuam, qui etiam in communi sibi gloria pietatem tuam interpellat pro nobis. Ecce advocatus meus apud te Deum & patrem. Ecce Pontifex summus, qui non eget alieno expiari sanguine, quia proprio fulget perfusus cruore. Ecce hostia sancta, beneplacens & perfecta, in odorem
suavis

suavitatis & oblata & accepta. Ecce agnus sine macula, qui coram se tendentibus obmutuit; qui plagis cæcis, spuis illitus, probris affectus, os suum non aperuit: En qui peccatum non fecit, peccata nostra pertulit, & languores nostros suo livore sanavit. Adspice, pie Pater, prissimum filium tuum, pro me tam impio passum. Respice, Pater clementissime, eum qui patitur: & reminiscere benignus, pro quo patitur.

2 Nonne hic est ille innocens, mi Domine, quem ut servum redimeres, filium tradidisti? Nunquid non auctor vitæ hic est, qui ut ovis ad occisionem ductus, tibi que obediens usque ad mortem factus, atrocis non timuit necis subire genus? Recole, totius salutis dispositior, quia hic ipse est, quem et si ex tua virtute genuisti, meæ tamen infirmitatis participem fieri voluisti. Vere hæc est tua Deitas, quæ meam induta naturam, crucis ascendit patibulum, assumptaque carne, triste tulit supplicium. Reduc, Deus meus, oculos majestatis super opus ineffabilis pietatis; intruere dilectum natum, toto corpore extensum: cerne manus innocuas, pro manantes sanguine: & remitte placatus scelera, quæ patrauerunt manus meæ. Considera in arme latus, crudeli fossum cuspide, & renova me sacrosancto fonte illo, quem inde fluxisse credo. Vide immaculata vestigia, quæ
non

non steterunt in via peccatorum, sed semper ambulaverunt in lege tua, diris confixa clavis, & perfice gressus meos in semitis tuis. Fac me odio habere omnem viam iniquitatis; viam iniquitatis amove à me, facq; me propitius viam veritatis eligere.

3. Oro te Rex sæculorum per hunc redemptorem meum, fac me currere viam mandatorum tuorum; ut ei valeam spiritu uniri, qui non horruit mea carne vestiri. Nunquid non attendis, pie Pater, adolescentis filii charissimum caput, nivea cervice deflexa pretiosa resolutum in morte? Adspice mitissime conditor dilectæ sobolis humanitatem, & miserere super infirmi plasmatis debilitatem. Candet nudatum pectus, rubet cruentum latus, tensa arant viscera, decora languent lumina, regia pallent ora, procera rigent brachia: pendent crura marmorea, rigat terebratos pedes sancti sanguinis unda. Specta, gloriose genitor, gratissime prolis lacerata membra: & memocare benignus, quæ mea substantia. Conspice Dei hominis poenam, & releva conditi hominis miseriam. Vide redemptoris supplicium, & remitte redempti delictum. Hic est, Domine mi, quem propter peccata populi tui percussisti, licet ipse sit dilectus in quo tibi bene complacuit. Hic est ille innocens in quo dolus inventus non est, & tamen um iniquis deputatus est.

Redemptoris innocentis . & perditæ notentis, inter se comparatio ; ac hujus renovatio.

1. **Q**uid commisisti dulcissime puer, ut sic judicareris? Quid commisisti amantissime juvenis, ut sic tractareris? Quod scelus tuum, quæ noxa tua, quæ causa mortis, quæ occasio tuæ damnationis? Ego enim sum tui plaga doloris, tuæ culpa occisionis. Ego tuæ livor passionis, tui cruciatus labor. Ego tuæ mortis meritum, tuæ vindictæ flagitium. O mirabilis censuræ conditio, & ineffabilis mysterii dispositio! peccat iniquus, & punitur justus: delinquit reus, & vapulat innocens: offendit impius, damnatur pius: quod meretur malus, paritur bonus: quod perpetrat servus, exsolvit dominus: quod committit homo, sustinet Deus. Quo nate Dei, quo tua descendit humilitas? quo tua deflagravit charitas? quo processit pietas? quo excrevit benignitas? quo tuus attigit amor? quo pervenit compassio? Ego enim inique egi, tu poena mulctaris: ego facinus admisi, tu ultione plecteris: ego crimen edidi, tu torturæ subjiceris: ego superbivi, tu humiliaris: ego tumui, tu attenuaris, ego inobediens extiti, tu obediens Patri scelus inobedientiæ luis: ego gulæ parui, tu inedia afficeris: me ad illicitum rapuit concupiscentia ardorem, te perfecta charitas

ritas ducit ad ad crucem. Ego præsumsi ve-
 titum, tu subiisti eculeum; ego delector ci-
 bo, tu laboras in patibulo: ego fruor de-
 litiis, tu laniaris clavis. Ego pomi dulce-
 dinem, tu fellis gustas amaritudinem. Mi-
 hi reo rideus congaudet Eva, tibi pie plo-
 rans compatitur Maria. Ecce Rex glorio-
 se, ecce impietas mea, & claret pietas tua:
 en mea injustitia, & tua liquet justitia.

2. Quid Deus meus, & Rex meus? Quid
 retribuam tibi pro omnibus quæ tribuisti
 mihi? Non enim inveniri potest in corde
 hominis, quod condigne talibus referatur
 præmiis? Nunquid potest sagacitas machi-
 nari humana, cui comparetur miseratio di-
 vina? Nec est creaturæ, moliri officium, quo
 iuste creatoris recompenset præsidium.
 Est autem nate Dei in hac tua admirabili
 dispositione, cui mea fragilitas in aliquo
 suppeditet, si tua visitatione compuncta
 mens carnem suam crucifigat cum vitiis &
 concupiscentiis. Et hoc à te conceditur,
 quasi jam tibi incipit compati vel vivere,
 quia & tu pro peccatoribus dignatus es
 mori: sicque per interiorem victoriam hac
 duce armabitur ad exteriorem palmam:
 qua devicta persecutione spiritali non ve-
 reatur pro amore tuo subjici gladio ma-
 teriali. Ita exiguitas conditionis, si tuæ
 complacat pietati, magnitudini valebit
 pro viribus respondere conditoris. Et
 hoc cælestis medicinæ, bone Jesu, hoc
 tui antidotum amoris.

3. Oro

3. Oro te per antiquas misericordias tuas, infunde visceribus meis, ut rejecta viperæ cogitationis labe, reintegret me incolumitati pristinæ: quo gustato nectare tuæ suavitatis, faciat me illecebrosa mundi prospera, toto affectu despiciere, & nulla ejus adversa pro te formidare: memorque perpetuæ nobilitatis semper fastidiam ventos hujus transitorii timoris. Nihil quæso sine te mihi dulcescat, nihil complaceat, nihil pretiosum, nihil præter te ardeat speciosum. Vilescant obsecro abs te mihi omnia, sordescant universa. Quod tibi adversum est, mihi molestum sit: & beneplacitum tuum sit mihi indeficiens desiderium: tædeat me gaudere sine te, & delectet me tritari pro te. Sit mihi nomen tuum refocillatio, & memoria tua mea consolatio. Fiant mihi lachrymæ meæ panes die ac nocte, tuas investigando justificationes. Sit bonum mihi lex oris tui, super millia auri & argenti. Sit obedire mihi amabile, resistere execrabile. Rogo te, spes mea, per omnes pietates tuas, ut propitieris omnibus iniquitatibus meis. Adaperi aures meas mandatis tuis, & ne declines, flagito per nomen sanctum tuum, in verba malitiæ cor meum, ad excusandas excusationes in peccatis. Peto etiam per admirabilem humilitatem tuam, non veniat mihi pes superbiæ, & manus peccatoris non moveat me.

C.A.

*Qualiter sese creatura renovata patri
caelesti in sacrificium totam offe-
rat, eique ad serviendum cu-
piat consecratam.*

I. **E**Cce omnipotens Deus pater Domi-
ne mi, dispone benignus, quo mihi
misereris: quomodo quicquid pretiosius
inveni, devote tibi obtuli: quicquid cari-
us reperi, suppliciter presentavi. Mihi ni-
hil reliqui, quin tuæ exposuerim majestati;
nihil jam superest quod adjiciam, quia to-
tam tibi delegavi spem meam. Direxi tibi
advocatum meum, tuum dilectum filium;
misi gloriosam progeniem inter me & te
mediatorem. Misi inquam intercessorem,
per quem confido veniam. Misi verbis,
quia pro meis dixi missum factis. Enume-
ravi sanctissimæ tibi sobolis mortem,
quam pro me fuisse credo perpessam. Cre-
do à te missam Deitatem, nostram susce-
pisse humanitatem: in qua dignum duxit,
vincula, alapas, spura, irrationesque perfer-
re, nec non crucem clavosque suscipere.
Hanc olim infantia vagitibus demolitam,
pueritia pannis adstrictam, sudoribus ve-
xatam, jejuniis maceratam, vigiliis affli-
ctam, itineribus fessam, post affectam fla-
gris, laceratam suppliciiis, deputatam cum
mortuis, ditatam vera gloria resurrectio-
nis, coelorum gaudiis induxit, & in dex-
tera tua celsitudinis collocavit. Tu pla-
catio mea, & propitiatio mea. Hic inten-

depius, quem genueris filium, & quem redemeris servum. Hic adspice factorem, & ne despicias facturam. Amplectere serius pastorem, & recipe misericors allatam propriis humeris ovem.

2. Hic ipse est fidelissimus pastor ille, qui dudum errabundam ovem per abrupta montium, præcipitia vallium, multis variisque quæsierat laboribus. Qui jam morienti, jam per longa exilia deficienti, tandem inventa gaudens, se supponit, & miro sibi adnifu charitatis innixam, de confusionis abyssu levavit; piisque contractam complexibus, ad nonaginta novem, unam quæ perierat deportavit ovem. Ecce Domine mi, Rex omnipotens Deus, ecce pastor bonus refert tibi ovem, quam commisisti ei. Suscepit te disponente ad salvandum hominem, quem tibi restituit omni labe immunem. Ecce tibi tuum charissimus plasma filius reconciliat, quod à te procul deviaverat. En gregi tuo mitis pastor reformat, quod prædo violentus abegerat. Reddis tuis conspectibus servum, quem sua propria fecerat conscientia fugitivum; ut qui per se pœnam meruit, per factorem mundi mereatur veniam: qui que pro cuipis suis sperabat gehennam, tanto duce jam confidat revocari ad patriam. Potui per me te sancte Pater offendere, sed non potui per me te mihi placare. Factus est adjutor meus tuus dilectus filius, meam participans humani-
tatem.

tatem, ut curaret infirmitatem; quatenus unde culpam emiserat offensionis, inde tibi immolaret sacrificium laudis, neque per hoc tuæ redderet pietati placabilem: quo sedens ad dexteram tuam, semper me substantiæ ostenderet esse consortem. Ecce spes mea, ecce tota fiducia.

3. Si me pro mea, ut dignum est, despicias iniquitate, respice saltem misertus in me pro dilectæ sobolis charitate: in filio attende, quid propitius in seruo. Vide carnis sacramentum, & carnis remitte reatum. Recole, quod bonus percussus est filius: & obliviscere, quod malus operatus est seruus. Quoties beatæ prolis tibi faucibus patent vulnera, delitescant obsecro vulnera mea. Quoties rubet pretiosus sanguis pio delatere, deleantur supplicio tabes meæ pollutionis. Et quia te caro laceffit ad iram, caro te inflectat, precor, ad misericordiam: ut sicut caro seduxit ad culpam, caro deducat ad veniam. Multum quidem est, quod mea meretur impietas: longe autem majus est, quod Redemptoris mei possit pietas: Magna enim est mea injustitia, multo vero major est Redemptoris mei justitia. Quanto enim superior est Deus homine, tanto mea malitia est inferior bonitate ejus, ut qualitate, ita etiam quantitate. Quid enim delinquere posset homo, quod non Dei filius redimeret, factus homo? quæ tantum superbia tume-

ret, quam non tanta humilitas sterneret? Quidnam esset mortis imperium, quod nati Dei non destrueret crucis supplicium? Nimitum Deus meus, si æquali lance iniquitas peccantis hominis & redimentis gratia librentur authoris: non tantum oriens distat ab occidente, seu inferior separatur infernus à summo cæli cardine: quantum pietas re-emptoris superat malitiam peccatoris.

4. Jam lucis optime creator, jam culpis ignosce meis, pro dilecti filii tui laboribus immensis. Jam quaeso, ejus pietati mea impietas, ejus modestiæ mea perversitas, & mansuetudini doctior ferocitas. Jam sua humilitas meam superbiam; patientia ejus meam impatientiam; benignitas duritiam: obedientia inobedientiam; tranquillitas inquietudinem; dulcedo amaritudinem; suavitas iram, charitas lucrifaciat crudelem obstinationem. Jam divini amor numinis Patris omnipotentis, prolisque beatissimæ sanctæ communicatio, paraclete sancte Spiritus, mœrentium clementissima consolatio, Spiritus alme, jam cordis mei penetrabilibus potenti illabere virtute: & tenebrosa quæque neglecta lucis latibula, luminis corusci fulgore, pius inhabitator latifica: cuique roris abundantiæ, longe ariditatis marcescentia, squalore, visitando fœcunda. Saucia interioris hominis arcana tui amoris jaculo: & repentis

pentis jecoris medullas flammis salutaribus penetrando succende: sanctique fervoris igne illustrando, mentis & corporis universa depasce: pota ex tua voluptatis torrente, ut jam nihil mundanorum degustare libeat venenatae dulcedinis. Judica me, & discerne de gente non sancta causam meam. Doce me, quia Deus meus es tu, facere voluntatem tuam.

5. Credo ego quemcunque inhabitaveris, in eo patris ac pariter filii domicilium condis. Beatus, qui te merebitur hospitem habere: quoniam per te Pater & Filius apud eum facient mansionem. Veni jam, veni benignissime dolentis animæ consolator in opportunitatibus & tribulationibus adjutor. Veni mundator sceleris, curator vulneris; veni fortitudo fragilium, relevator labentium. Veni doctor humilium, destructor superbiorum. Veni orphanorum pius pater, consolator miserorum, viduarum dulcis iudex. Veni spes pauperum, refocillator deficientium. Veni sydus navigantium, portus naufragantium. Veni, o omnium viventium decus singulare, morientium unica salus. Veni sanctissime Spiritus, veni, & miserere mei. Aptamæ tibi, & condescende propitius mihi: ut mea tuæ magnitudini exiguitas, tuoque robori mea imbecillitas, secundum tuarum multitudinem complacere miserationum. Per Iesum, &c.

O R A T I O N E S.

I. **M**iserere Domine famulis & famu-
labus tuis N. & dirige actus eorum
quotidie in bonum, & omnia peccata
eorum dimitte. Et dimitte in cor eorum
talem intellectum, ut ex toto corde tibi
fideliter serviant, & tibi placeant, & o-
mni tempore in tuo sancto servitio per-
maneant. Per Dominum nostrum.

2. Famulos & famulas tuas, quaesu-
mus Domine, fratres & sorores meas, o-
mnesque debitores meos, corpore pari-
ter & mente purifica; ut in tua inspira-
tione compuncti, noxias delectationes
vitare praevalcant. Per Dominum no-
strum Jesum Christum.

3. Dignus est mercenarius vel opera-
rius mercede sua; orationibus tuis cre-
dit, & optat juvari, & sarcina peccato-
rum à te sublevari. Per Dominum no-
strum.

Finis Meditationum B. Anselmi.

DIVI

D I V I
B E R N A R D I
 MEDITATIONES
 DEVOTISSIMÆ,

Ad humanæ conditionis cogni-
 tionem.

Atlas, Liber de Anima.

C A P U T I.

De dignitate hominis.

Multi multa sciunt, & seipfos
 nesciunt: alios inspiciunt, &
 seipfos deserunt. Deum qua-
 runt per ista exteriora, dese-
 rentes sua interiora, quibus
 interior est Deus. Idcirco ab exteriori-
 bus redeam ad interiora, & ab interio-
 ribus ad superiora adscendam; ut possim
 cognoscere unde venio, aut quo vado,
 quid sim, vel unde sim: & ita per cogni-
 tionem mei, valeam pervenire ad cogni-
 tionem Dei. Quanto namque in cogni-
 tione mei proficio, tanto ad cognitio-
 nem Dei accedo.

2. Secundum interiorem hominem
 tria in mente mea invenio, per quæ
 Deum recolo, conspicio & concupisco.
 Sunt autem hæc tria: memoria, intelli-
 gentia, voluntas sive amor. Per memo-

T 4

riam

riam reminiscor, per intelligentiam intueor, per voluntatem amplector. Cum Dei reminiscor, in memoria mea eum invenio; & in ea, de eo, & in eo delector, secundum quod ipse mihi donare dignatur. Intelligentia intueor quid sit Deus in seipso, quid in Angelis, quid in Sanctis, quid in hominibus, quid in creaturis. In seipso est incomprehensibilis, quia principium & finis, principium sine fine, finis sine fine. Ex me intelligo, quam incomprehensibilis sit Deus, quoniam meipsum intelligere non possum, quem ipse fecit. In Angelis est desiderabilis, quia in eum desiderant prospicere. In Sanctis est delectabilis, quia in eo assidue scælices latantur. In creaturis est admirabilis, quia omnia potenter creat, sapienter gubernat, benigne dispensat.

3. In hominibus est amabilis, quia eorum Deus est, & ipsi sunt populus eius. Ipse in eis habitat tanquam in templo suo, & ipsi sunt templum eius. Non dedignatur singulos atque universos. Quisquis eius meminit, eumque intelligit, ac diligit, cum illo est. Diligere eum debemus, quoniam ipse prior dilexit nos. Ad imaginem & similitudinem suam nos fecit, quod nulli alii creature donare voluit. Ad imaginem Dei facti sumus, hoc est, ad intellectum & notitiam Filii, per quem intelligimus & cognoscimus Patrem, & accessum habemus ad eum. Tanta cognatio est inter nos &

Dei

Dei filium, quod ipse Dei filius imago Dei est, & nos ad imaginem eius facti sumus. Quam cognitionem, etiam ipsa similitudo testatur: quoniam non solum ad imaginem, scilicet & ad similitudinem eius facti sumus. Oportet itaque id, quod ad imaginem est, cum imagine convenire, & non in vacuum nomen imaginis participare.

4. Representemus ergo in nobis imaginem eius in appetitu pacis, in intuitu veritatis, & in amore charitatis. Teneamus eum in memoria, portemus in conscientia, & ubique presentem veneremur. Mens siquidem nostra eo ipso eius imago est, quo eius capax est, ejusque particeps esse potest. Non propterea eius imago, quia sui meminit, mens, seque intelligit, ac diligit: scilicet, quia potest meminisse, intelligere ac diligere, à quo facta est: quod cum facit, sapiens ipsa fit. Nihil etiam tam simile est illi summæ sapientiæ, quam mens rationalis: quæ per memoriam, intelligentiam, & voluntatem, in illa Trinitate ineffabili consistit. Consistere autem in illa non potest, nisi eius meminerit eamque intelligat ac diligit. Meminerit itaque Dei sui, ad cuius imaginem facta est, eamque intelligat, diligit atque colat, cum quo potest semper esse beata.

5. Beata anima, apud quam Deus requiem invenit, & in cuius tabernaculo

requiescit. Beata, quæ dicere potest: Et qui creavit me, requievit in tabernaculo meo, negare siquidem requiem cæli ei non poterit. Cur ergo nos deserimus, & in his exterioribus Deum quærimus, qui apud nos est, si nos velimus esse apud Deum? Revera nobiscum est, & in nobis: scilicet adhuc per fidem, donec videre mereamur per speciem. Novimus, inquit Apostolus, habitare Christum per fidem in cordibus nostris; quia Christus in fide, fides in mente, mens in corde, cor in pectore. Per fidem ergo recolo Deum creatorem, adoro redemptorem, exspecto salvatorem: credo videre in omnibus creaturis, habere in me ipso; & quod his omnibus ineffabiliter jucundius atque beatius est, cognoscere in seipso. Patrem namque & filium cum sancto Spiritu cognoscere, vita est æterna, beatitudo perfecta, summa voluptas.

6. Oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis adscendit, quanta claritas, quanta suavitas, & quanta jucunditas maneat nos in illa visione: quando Deum facie ad faciem videbimus, qui est lux illuminatorum, requies exercitorum, patria redeuntium, vita viventium, corona vincentium. Ita in mente mea quandam imaginem illius summæ Trinitatis invenio, ad quam summam Trinitatem recolendam, inspiciendam & diligendam, ut ejus recorder, ea deleter, & eam complectar & contempler, totum

totum id quod vivo, debeo referre. Mens imago Dei est, in qua sunt tria, id est, memoria, intellectus, & voluntas. Memoriae attribuimus omne quod scimus, etiam si non inde cogitemus. Intelligentiæ tribuimus omne, quod vera cogitando invenimus, quod etiam memoriae commendamus. Per memoriam Patri similes sumus: per intelligentiam, Filio: per voluntatem, Spiritui sancto. Nihil in nobis tam simile Spiritui sancto est, quam voluntas, vel amor, sive dilectio, quæ excellentior voluntas est. Dilectio namque donum Domini est, ita quod nullum hoc dono Dei est excellentius. Dilectio namque quæ ex Deo est; & Deus est, proprie Spiritus sanctus dicitur, per quem charitas Dei diffusa est in cordibus nostris, per quem tota Trinitas in nobis habitat.

CAPUT II.

*De miseria hominis, & examinatione
extremi iudicii.*

I. **S**ecundum exteriorem hominem, de parentibus illis venio, qui me ante fecerunt damnatum quam nasceretur. Peccatores peccatorem in peccato suo genuerunt, & de peccato nutriverunt. Miseri miserum in hanc lucis miseriam induxerunt. Nihil ex eis habeo nisi miseriam, & peccatum, corruptibile hoc corpus, quod gesto. Ad illos vero festino, qui morte corporis hinc exierunt.

runt. Cum eorum sepulchra respicio, non inuenio in eis nisi cinerem & vermem, factorem & horrorem. Quod ego sum, ipsi fuerunt: & quod ipsi sunt, ego ero. Quid sum ego? Homo de humore liquido. Fui enim in momento conceptionis de humano semine conceptus: deinde spuma illi coagulata modicum crescendo caro facta est. postea plorans & ejulans, traditus sum hujus mundi exilio; & ecce jam morior plenus iniquitatibus, & abominationibus. Jam jam presentabor ante districtum iudicem, de operibus meis rationem redditurus.

2. Væ mihi misero, cum venerit dies illa iudicii, & aperti fuerint libri, in quibus omnes mei actus & cogitationes, Domino presentanda, recitabuntur. Tunc demisso capite, pro confusione male conscientia, in iudicio coram Domino stabo trepidus & anxius; utpote commemorans scelera commissa meorum. Et cum dicetur de me, Ecce homo & opera eius; reducam ante oculos omnia delicta & peccata mea. Quadam namque vi divina fiet, ut cuique sua opera, bona vel mala, in memoriam revocentur, & mentis intuitu mira celeritate cernantur, ut accuset vel excuset scientia conscientiam, atque ita simul & singuli, & omnes iudicentur. Iudicium faciet iustorum quisque suorum, cunctaque cunctorum cunctis arcana patebunt. Quod enim nunc confiteri erubescimus,

scimus, tunc omnibus manifestabitur: & quicquid hic dissimulando palpamus, totum illic vinde v. flamma comburet. Ignis ubique ferox ruptis regnabit habenis. Quantoque diutius Deus nos expectat, ut emendemus, tanto districtius iudicabit, si neglexerimus.

3. Cur ergo tantopere vitam istam desideramus, in qua quanto amplius vivimus, tanto plus peccamus? Quanto est vita longior, tanto culpa numerosior. Quotidie namque crescunt mala, subtrahuntur bona. Assidue variatur homo per prospera & adversa, & ignorat quando moriatur. Sicut enim in cælo stella coruscans velociter currit, & repente deficit: & sicut scintilla ignis subito extinguitur, & in cinerem redigitur: Sic cito finitam datur istam cernere vitam. Dum enim libenter ac jucundissime moratur homo in mundo, diuque se victurum arbitratur, ac multa in longa tempora disponit agenda, subito rapitur in mortem, & ex improviso anima auferitur à corpore. Verumtamen, cum magno metu, magnisque doloribus, anima separatur à corpore. Veniant enim Angeli assumere illam, ut perducant eam ante tribunal iudicis m. e. uendi. Et tunc illa memorans opera sua mala & pessima, quæ die noctuque gessit, contremiscit, & querit illa fugere, induciasque petere, dicens: Da mihi vel unius horæ spatium.

4. Tunc quasi loquentia simul opera di-

dicent: Tu nos egisti, opera tua sumus; non te deseremus, sed tecum semper erimus, tecum pergemus ad iudicium. Vicia quoque multis & multiplicibus criminibus eam accusabant, multaque falsa testimonia adversus illam invenient, quanquam vera ad damnationem ejus satis possent sufficere. Dæmones vero terribili vultu & horribili adspectu eam terrebunt. Ingenti furore eam persequentur & comprehendent, tam terribiliter quam horribiliter, volentes retinere & possidere, nisi sit qui eripiat. Tunc anima inveniens oculos clausos, & os, aliosque corporis sensus, per quos solebat egredi & delectari in his exterioribus: revertetur ad se, & videns se solam & nudam, ingenti horrore concussa, desperatione deficiet in se, & cadet sub se. Et quia amore mundi & carnis voluptate, Dei amorem dereliquerat, derelinquetur à Deo misera, in hora tantæ necessitatis, atque dæmonibus tradetur in inferno crucianda. Sic anima peccatoris in die qua ignorat, & hora qua nescit, rapitur a morte, & segregatur à corpore, pergitque miseris plena, tremens & dolens. Et cum nullam excusationem habeat, quam pro peccatis suis possit ostendere. contabescit & pertimescit ante Deum apparere.

5. Ingenti horrore concutitur, & multiplicibus cogitationum æstibus agitur, cum urgente solutione carnis, &

sub-

subductis è medio omnibus, se & illum
 terminum considerat, cui appropinquat, &
 post paululum hoc invenit, quod in perpe-
 tuum mutari non poterit. Considerat pla-
 ne, quam districtus veniat æternus iudex:
 & ante severitatem tantæ justitiæ quas ra-
 tiones vitæ suæ ponat. Sic enim cuncta o-
 pera, quæ intelligere potuit, devitavit;
 ventura tamen coram districto iudice, illa
 magis quæ in semetipsa non intelligit, per-
 timescit. Crescit pavor cum cogitat, quod
 viam vitæ hujus nequaquam sine culpa
 transire potuit. Nec hoc quidem, quod lau-
 dabiliter vixit, sine aliquo reatu est, si re-
 mota pietate iudicetur. Quis enim consi-
 derare valeat, quanta mala per momenta
 temporum perpetramus, & quanta bona
 facere negligimus. Sicut enim peccatum
 est perpetratio mali, sic delictum est deser-
 tio boni. Gravis siquidem jactura est, cum
 nec bona facimus, nec bona cogitamus,
 sed cor nostrum per vana & inutilia fini-
 mus vagari. Nimis tamen difficile est cor
 tenere, & ab illicita cogitatione servare.
 Nimis etiam difficile est terrenas occupa-
 tiones absque peccatis ministrare. Qua-
 propter nullus semetipsum dijudicare
 & comprehendere perfecte potest: sed
 multis cogitationibus occupatus, sibi-
 metipsi aliquo modo manet incognitus,
 ut omnino quod tolerat, nesciat. Pro-
 pterea urgente exitu subtiliori terretur
 metu. Quia etsi illa, quæ scit, nunquam
 se præ-

se prætermisisse meminit, formidat tamen ea, quæ nescit.

CAPUT III.

De dignitate animæ.

I. **○** Anima, Dei insignita imagine, decorata similitudine, desponsata fide, dotata spiritu, redempta sanguine, deputata cum Angelis, capax beatitudinis, hæres bonitatis, ditionis particeps; quid tibi cum carne, unde ista pateris? Propter carnem aliena peccata ibi imputantur: & tuæ justitiæ quasi manus menstruæ reputantur: atque tu ipsa ad nihilum es redacta, & quasi nihilum & inane reputata: Nihil aliud est caro (cum qua tanta est tibi societas) nisi spuma caro facta, fragili vestita decore: sed erit, quando erit cadaver miserum & putridum, cibus vermium. Nam quantumcumque excolatur, semper caro est. Si diligenter consideres, quid per os, & nares, cæterosque corporis meatus egrediatur, vilius sterquilinum nunquam vidisti. Si singulas ejus misérias enumerare velis, quam sit onerata peccatis, irretita vitis, pruriens concupiscentiis, occupata passionibus, polluta illusionibus, prona semper in malum, & in omne vitium proclivis, plenam omni confusione & ignominia invenies. Propter carnem homo vanitati similis factus est; quia ex illa vitium concupiscentiæ trahit, quo captivus tene-

nea-

neatur: & incurvatur, ut diligat vanitatem, & iniquitatem operetur.

2. Attende, homo, quid fuisti ante ortum, & quid es ab ortu usque ad occasum: atque quid eris post hanc vitam. Profecto fuit, quod non eras postea de vili materia factus, & vilissimo panno involutus, menstrualiali sanguine in utero materno fuisti nutritus, & tunica tua fuit pellis secunda. Sed indutus & ornatus venisti ad nos: nec memor es, quam sit vilis origo tua. Forma, favor populi, fervor juvenilis operumque subripere tibi noscere quid sit homo. Nihil aliud est homo, quam sperma foetidum, saccus stercorem, cibus vermium. Post hominem vermis, post vermem foetor & horror: Sic in non hominem vertitur omnis homo. Cur ergo superbis homo non attendens quod fuisti vile semen, & sanguis coagulatus in utero? deinde miseris hujus vitae expositus & peccato, postea vermis, & cibus vermium futurus in tumule? Quid superbis, pulvis & cinis, cujus conceptus culpa, nasci miseria, vivere poena, mori angustia? Unde superbis homo, cuius conceptio culpa, nasci poena, labor vita, necesse mori? Cur carnem tuam preciosis rebus impinguas, & adornas, quam post paucos dies vermes devoraturi sunt in sepulchro? animam vero tuam non adornas bonis operibus, quae Deo & Angelis ejus praesentanda est in caelis?

3. Quare animam tuam vilipendis, &

Y

ci

ci carnem præponis? Dominam ancillari,
 & ancillam dominari, magna abusio est.
 Totus quidem iste mundus ad unius ani-
 precium æstimari non potest. Non enim
 pro roto mundo Deus animam suam dare
 voluit, quam pro anima humana dedit.
 Sublimius ergo animæ precium, quæ non
 nisi sanguine Christi redimi potuit. Quam
 ergo commutationem dabis pro anima
 tua, qui pro nihilo das illam? Nonne Dei
 filius, cum esset in sinu Patris, à regalibus
 sedibus pro ea descendit, ut eam liberaret
 à potestate diaboli? Quam cum vidisset
 peccatorum funibus irretitam, jam jamq;
 dæmonibus tradendam, ut morte perpetua
 damnaretur: flevit super illam, quæ flere se
 nesciebat. Nec solum flevit, sed etiam oc-
 cidi se permisit, ut pretioso sanguinis sui
 pretio eam redimeret. Adspice mortalis,
 pro te datur hostia talis. Agnosce homo,
 quam nobilis est anima tua, & quam
 gravia fuerunt ejus vulnera, pro quibus
 necesse fuit Christum Dominum vulne-
 rari. Si non essent hæc ad mortem, &
 mortem sempiternam, nunquam pro
 eorum remedio Dei filius moreretur.
 Noli ergo vilipendere animæ tuæ passio-
 nem, cui à tanta majestate tantam vides
 exhiberi compassionem. Fudit ipse la-
 chrymas pro te; lava & tu per singulas
 noctes lectum tuum cordis compunctio-
 ne, & lachymarum assiduitate. Fudit
 ipse sanguinem suum, funde & tu tuam
 quæ-

quotidiana corporis afflictione. Quem si semel ponere pro Christo non potes, saltem mitiori quodam, sed longiori martyrio, pone. Noli attendere quid caro velit, sed quid spiritus poscit, tunc enim gloriosus erit, cum ad Deum suum redierit: ita tamen si de corpore nullum peccatum secum tulerit, & detulerit omne sordidum.

4. Si vero dicis, Durus est hic sermo, non possum mundum spernere, & carnem meam odio habere: dic mihi ubi sunt amatores mundi, qui ante pauca tempora nobiscum erant? Nihil ex eis remansit, nisi cineres & vermes. Attende diligenter quid sunt, vel quid fuerunt. Homines fuerunt sicut tu; comederunt, biberunt, riserunt, duxerunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descenderunt. Hic caro eorum vermibus, & illic anima ignibus deputatur, donec rursus in foelici collegio colligati, sempiternis involvantur incendiis, qui socii fuerunt in vitiis. Una namque poena implicat, quos unus amor in crimine ligat. Quid profuit illis inanis gloria, brevis lætitia, mundi potentia, carnis voluptas, falsæ divitiæ, magna familia, & mala concupiscentia? Ubi risus, ubi locus, ubi jactantia, ubi arrogantia? De tanta lætitia, quanta tristitia? Post tantillam voluptatem, quam gravis miseria? De illa exultatione ceciderunt in magnam miseriam, in grandem ruinam, & in magna

tormenta. Quicquid illis accidit, tibi accidere potest, quia homo es. Homo de humo, limus de limo. De terra es, & de terra vivis, & in terram reverteris; quando venerit dies illa ultima, quæ subito venit, forsitan hodie erit. Certum est, quia morieris; sed incertum, quando, aut quomodo, vel ubi. Quoniam mors ubique te exspectat: tu quoque si sapiens fueris, ubique eam exspectabis. Si carnem sequeris, punieris in carne. Si in carne delectaris, cruciaberis in carne. Si curiosas vestes requiris, pro ornatu vestium subter te sternetur tinea, & operimentum tuum erunt vermes. Justitia enim Dei aliud judicare non potest, nisi quod merentur opera nostra. Qui enim plus diligit mundum quam Deum, sæculum quam claustrum, golam quam abstinentiam, luxuriam quam castitatem, sequitur diabolum, & ibit cum eo in supplicium æternum.

5. Quis putas tunc mœror erit, quis luctus, quæ tristitia, cum separabuntur impii à consortio Sanctorum, & visione Dei; & traditi in potestatem dæmonum, ibunt cum ipsis in ignem æternum, ibique semper erunt sine fine in luctu & gemitu? Procul quippe à beata Paradisi patria exulati, cruciabuntur in gehenna perpetua, nunquam lucem visuri, nunquam refrigerium adepturi; sed per millia millium annorum in inferno cruciandi, nec inde unquam liberandi. ubi
nec

nec qui torquet aliquando fatigatur: nec qui torquetur aliquando moritur. Sic enim ignis ibi consumit, ut semper reservet: sic tormenta aguntur, ut semper renouentur. Juxta vero qualitatem culpæ, pœnam sustinebit unusquisque gehennæ: & similis culpæ rei sui similibus jungentur cruciandi. Nihil aliud ibi audietur, nisi fletus & planctus, gemitus & ululatus, mœrores atque fridores dentium: nihilque ibi videbitur, nisi vermes, & larvales facies tortorum, atque teterrima monstra dæmonum. Vermes crudeles mordebunt intima cordis. Hinc dolor, inde pavor, gemitus, stupor, & timor horrens. Ardebuntque miseri in igne æterno, in æternum & ultra. In carne cruciabantur per ignem, in spiritu per conscientie vermem. Ibi erit dolor intolerabilis, timor horribilis, foetor incomparabilis, mors animæ & corporis, sine spe veniæ & misericordiæ. Sic tamen morientur, ut semper vivant: & sic vivent, ut semper moriantur. Ista anima peccatoris, aut in inferno pro peccatis cruciatur: aut in Paradiso pro bonis meritis collæatur. Nunc ergo alterum è duobus eligamus, aut semper cruciari cum impiis, aut perpetualiter latari cum Sanctis. Bonum siquidem & malum, vita & mors, ante nos sunt posita: ut ad quod voluerimus, manum extendamus. Si tormenta non terrent nos, saltem invitent præmia.

De premio patriæ celestis.

I. **P**remium est videre Deum, vivere cum Deo, vivere de Deo, esse cum Deo, esse in Deo, qui erit omnia in omnibus: habere Deum, qui est summum bonum. Et ubi est summum bonum, ibi est summa foelicitas, summa jucunditas, vera libertas, perfecta charitas, æterna securitas, & secura æternitas. Ibi est vera lætitia, plena scientia, omnis pulchritudo, & omnis beatitudo. Et ibi pax, pietas, bonitas, lux, virtus, honestas, gaudia, lætitiæ, dulcedo, vita perennis, gloria, laus, requies, amor & concordia dulcis. Sic cum Deo homo beatus erit, in cuius conscientia peccatum inventum non fuerit. Videbit Deum ad voluntatem, habebit ad voluptatem, fruetur ad jucunditatem. In æternitate vigebit, in veritate fulgebit, in bonitate gaudebit. Sicut habebit permanendi æternitatem, sic cognoscendi facilitatem, & quiescendi foelicitatem. Civis siquidem erit illius sanctæ civitatis, cuius Angeli cives sunt, Deus Pater templum, Filius ejus splendor, Spiritus sanctus charitas. O civitas celestis, mansio secura, patria fertilis & ampla, totum continens quod delectat, populus sine murmure, incolæ quieti, homines nullam indigentiam habentes. Quam gloriosa dicta sunt de te, civitas Dei: sicut lætantium omnium habitatio

bitatio est in te. Omnes latantur in lætitia & exultatione, omnes delectantur de Deo, cujus adspectus pulcher, facies decora, eloquium dulce. Delectabilis est ad videndum, suavis ad habendum, dulcis ad perfruendum. Ipse per se placet & per se sufficit ad meritum: sufficit ad præmium, nec extra illum quicquam quaeritur: quia totum in illo invenitur quicquid desideratur. Semper libet eum aspiciere, semper habere, semper in illo delectari, & in illo perfrui. In illo clarificatur intellectus, & purificatur affectus ad cognoscendam & diligendam veritatem. Et hoc est totum bonum hominis, nosse scilicet & amare creatorem suum.

2. Quæ ergo nos angit vesania, vitiorum sitire absynthium, hujus mundi sequi naufragium, vitæ labentis pari infortunium, impiæ tyrannidis ferre dominium, & non magis convolare ad sanctorum foelicitatem, ad Angelorum societatem, ad solemnitatem contemplativæ vitæ; ut possimus intrare in potentias Domini, & videre superabundantes divitias illas bonitatis ejus? ibi vacabimus & videbimus, quam dulcis est Dominus, & quam magna multitudo dulcedinis ejus. videbimus gloriæ decorem, Sanctorum splendorem, & regiae potestatis honorem. Cognoscemus Patris potentiam, Filii sapientiam, Spiritus Sancti

sancti benignissimam clementiam : & ita habebimus notitiam illius summæ Trinitatis. Nunc corpora per corpus videmus : imagines etiam corporum spiritu cernimus : tunc vero ipsam Trinitatem puro mentis intuitu videbimus. O beata visio, videre Deum in seipso, videre in nobis, & nos in eo foelici jucunditate, & jucunda foelicitate! Quicquid desiderabimus, totum habebimus, nihil amplius desiderantes. Et quicquid videbimus, amabimus, ipso amore beati. Beati dulcedine amoris, & suavitate contemplationis : hæc erit summa illius contemplationis : hæc erit summa illius foelicitatis. Quoniam intelligetur in suo puro esse sincera divinitas, comprehendetur in ea incomprehensibilis Trinitas. Patebunt arcana divinitatis, videbitur & amabitur Deus : & hæc visio & delectatio, totum cor hominis implens & satians, tota erit illius beatitudinis consummatio. Una erit omnium lingua, jubilatio indefessa, unus affectus, amor æternus. Patebit veritas, implebitur charitas, & erit integra corporis & animæ societas, fulgebit sicut Sol humanitas glorificata. Quieta erit & concors carnis & spiritus societas. Angelorum & hominum unum erit gaudium, unum colloquium, unum convivium. Non languebit amor, nec liquefiet dilectio. Præsentibus omnibus bonis, nulla erit dilationis afflictio; quoniam

niam

nam beatifica diviniæ majestatis præsentia omnibus erit omnia: & erit communis omnium omnipotentia, sapientia, pax, justitia, & intelligentia. Non erit in illa pace diversitas linguarum, sed pacifica & concors concordia morum & affectuum. In torrente illius voluptatis, nihil ultra appetet cumulata satietas; tanta erit foelicitas. Ibi siquidem erit cumulus foelicitatis, supereminens gloria, & superabundans lætitia.

3. Sed ad hæc quis idoneus? Profecto verus pœnitens, bonus obediens, amabilis socius, fidelis servus. Verus pœnitens semper in labore & dolore dolet de præteritis, laborat pro futuris cavendis. Vera siquidem pœnitentia est, sine temporis intermissione de peccatis dolere; sic plangere commissa, ut non committantur plangenda. Irrisor namque est & non verus pœnitens, qui adhuc agit quod pœniteat. Si ergo vis verus pœnitens esse, cessa à peccato, & noli amplius peccare: quoniam inanis est pœnitentia, quam sequens coinquinat culpa. Omnis bonus obediens dat suum vellet & suum nolle, ut possit dicere: Paratum cor meum, Deus, paratum est meum, paratum quodcumque præceperis facere: paratum ad nutum, nutu cuius obedire; paratum tibi vacare, proximis ministrare, meipsum custodire, & in cælestium contemplatione requiescere. Amabilis socius omnibus est officiosus, &

nulli onerosus. Omnibus est officiosus; quia devotus ad Deum, benignus ad proximum, sobrius ad mundum: Domini servus, proximi socius, mundi Dominus: Superiora habet ad gaudium, aequalia ad consortium, inferiora ad servitium. Nulli est onerosus, sed inferiora redigit ad utilitatem mediorum, & ad honorem superiorum: superiora sequens, inferiora trahens: ab illis possessus, ista possidens. Fidelis servus est in contemplatione Dei, & custodia sui.

4. Custodiæ ergo tuæ adhibe prius omnem diligentiam: deinde intelligens te nunquam posse sufficere ad te custodiendum tua industria, divinam implora clementiam: itemq; ad contemplandam in te Creatoris tui voluntatem bonam & beneplacentem atque perfectam, Angelicam exora tutelam: patrociniumque omnium cum Christo regnantium super te roga: curre per singulos, supplica singulis, & simul omnibus clama, & dic: Misere mei mei, misere mei mei; saltem vos amici mei. Recipite fugitivum vestrum, sed fratrualem, sed consanguineum in sanguine Redemptoris. En, pauper stat ad ostium, clamat & pulsat: Aperite pulsanti, & conducite eum usque ad Regem; ut prostratus coram eo, indicem ei omnes miseras & omnes necessitates, quas patior. Ad extremum vero, Prelato tuo cor tuum cum omni ingenio configna: nullum in

ed remaneat peccatum; quod non pura confessione deleatur. Jesum Christum etiam super cor tuum sicut signaculum pone. Cum enim Christus cordis ostium custodit, & est cordis ostiarius, ut per illum ingrediantur & egrediantur omnes familiae cordis, consequenter adsunt milia millium Angelorum, ad fores exteriorum sensuum excubantium: nec audet alienigena irrumpere terribiles illas acies, propter ostiarii reverentiam & Angelorum custodiam.

C A P U T V.

Quomodo homo debet se examinare.

Integritatis tuae curiosus explorator vitam tuam in quotidiana discussione examina. Attende diligenter quantum proficias, vel quantum deficias; qua is sis in moribus, & qualis in affectibus; quam similis sis Deo, vel quam dissimilis; quam prope, vel quam longe, non locorum intervallis, sed morum affectibus. Stude cognoscere te; quia multo melior & laudabilior es, si te cognoscis, quam si te neglecto cognosceres cursum siderum, vires herbarum, complexiones hominum, naturas animalium, haberes omnium caelestium & terrestrium scientiam. Redde ergo te tibi: & si non semper vel saepe, saltem interdum. Rege tuos affectus, dirige actus, corrige gressus. In te nihil remaneat indisciplinatum: pone omnes transgressiones

gressiones tuas ante oculos tuos. Statue te ante te tanquam ante alium, & sic te-
metipsum plange. Plora iniquitates &
peccata, quibus Deum offendisti: indica
ei miseras tuas, ostende illi malitiam
adversariorum tuorum. Cumque co-
ram eo in lachrymis te maceraveris,
precor te, ut memo sis mei.

2. Ego enim ex quo cognovi te, in Chri-
sto diligo te, & illuc mentionem tui defe-
ro, ubi & illicita cogitatio supplicium, &
honestas promeretur primum. Ad altare
namque Dei cum peccator sto, sed sacer-
dos, tui me comitatur memoria. Tu vero
mihi vicem reddes, si me amaveris, & o-
rationum tuarum participem feceris. Ibi
recordatione tecum esse præsens desidero,
ubi pro te, & tuis familiaribus, devotas
preces coram Deo fundis. Nec mireris, si
dixi, præsens: quoniam, si me amas, & ideo
amas, quia imago Dei sum, ita tibi præsens
sum, ut tu ipse tibi. Quicquid enim tu es
substantialiter, hoc ego sum. Imago e-
nim Dei est omnis anima rationalis.
Proinde, qui in se imaginem Dei quaerit,
tam proximum quam se quaerit. Et qui
illam in se quaerendo invenerit, in omni
homine eam cognoscit. Visio enim ani-
mæ intellectus est. Si ergo te vides, me
vides, qui nihil aliud sum, quam tu. Et si
Deum diligis, me imaginem Dei diligis:
& ego Deum diligendo, diligo te. Et ita
ad unum quaerimus, & ad unum ten-
dimus,

dimus, semper invicem presentes sumus, sed in Deo, in quo nos diligimus.

CAPUT VI.

Quod homo debet esse intentus psalmodiæ.

I. **C**UM ad adorandum sive ad psallendum Ecclesiam intraveris, fluctuantium cogitationum tumultus exterius relinque, curamque exteriorum penitus obliviscere, ut soli Deo possis vacare. Fieri enim non potest, ut aliquando cum Deo loquatur, qui cum toto mundo etiam tacens fabulatur. Intende ergo illi, qui intendit tibi: audi illum loquentem tibi, ut ipse exaudiat te loquentem sibi. Ita fiet, si divinis laudibus solvendis, debita reverentia & sollicitudine assistas, super singula verba divinæ scripturæ diligenter intendas. Non quod ego ista faciam dico, sed quod facere vellem: & non fecisse poenitet, & non facere piget. Tu vero, cui major gratia concessa est, votis & devotis precibus pias aures Domine ad te flecte: lacrymis & suspiriis pro tuis excessibus illum clementer exora: atque canticis spiritualibus in omnibus operibus suis illum lauda & glorifica. Nil enim magis supernis civibus spectare libet, nil Regi summo jucundius exhibetur, sicut ipse testatur: Sacrificium laudis honorificabit me. O quam scelix esses, si spiritualibus oculis semel intueri posses, quomodo præveniunt principes, conjun-

Et i psallentibus in medio juvenularum tympanistriarum? Videres procul dubio, qua cura, quove tripudio intersunt cantantibus, assistunt orantibus, adsunt meditantibus, supersunt quiescentibus, providentibus atq; procurantibus præsunt. Diligunt siquidem suos concives supernæ potestates; & pro iis, qui hereditatem capiunt salutis, solícite congaudent, omnes confortant, instruunt, protegunt, providentque omnibus. Omnes enim ipsi desiderant adventum nostrum, quoniam ipsi de nobis exspectant civitatis suæ ruinas restaurari. Diligenter quærunt, & audiunt libenter bona de bonis, solíciti discurrunt, medi inter nos & Deum, nostros gemitus fidelissime ad eum portantes, ipsiusque gratiam devotissime ad nos reportantes. Non dedignabuntur esse socii nostri, qui facti sunt ministri nostri. Exultare eos fecimus, quando conversi sumus ad poenitentiam. Festinemus ergo de nobis eorum lætitiã adimplere.

2. Væ tibi quicumque es, qui desideras redire ad vomitum, reverti ad lutum. Putasne placatos eos habebis in iudicio, quos tanto & tam sperato privare vis gaudio? Exultaverunt, quando venimus ad religionem, tanquam super his, quos ab ipsa inferni porta cernerent revocari. Quid vero tunc erit, si ab ipsa janua Paradisi viderint redire, & retrorsum abire eos, qui jam alterum pedem habebant in celo?

caelo? Nam sic corpora inferius, sed corda sursum. Curramus ergo non passibus corporis, sed affectibus, sed desideriis, sed suspiriis, quoniam non solum Angeli, sed & Angelorum creator nos expectat. Expectat nos Deus Pater tanquam filios & heredes, ut constituat nos super omnia bona sua. Expectat nos Dei Filius, tanquam fratres & coheredes, ut fructum suæ nativitatis & precium sui sanguinis Deo Patri offerat. Expectat nos Spiritus sanctus; ipse siquidem est caritas & benignitas, in qua ab æterno prædestinati sumus; nec dubium, quin prædestinationem suam adimpleri velit. Ergo quia omnis cælestis curia expectat nos, & desiderat; desideremus eam, quanto possumus desiderio. Cum magna namque confusione & rubore ad illam veniet quisquis videre eam vehementer non desiderat. Quicumque vero jugi oratione & assidua cogitatione in illa conversatur; & securus hinc egredietur, & cum magna lætitia recipietur in illa. Ubicumq; ergo fueris, intra te ipsum ora. Si longe fueris ob oratorio, noli quærere locum, quoniam tu ipse locus es. Si fueris in lecto, aut in alio loco, ora, & ibi est templum.

3. Frequenter orandum, & flexo corpore mens est erigenda ad Deum. Sicut enim nullum est momentum, quo homo non utatur vel fruatur Dei bonitate & misericordia: sic nullum debet esse

se

se momentum, quo cum presentem non habeat in memoria. Sed dicis: Ego quotidie oro, & orationis meae nullum fructum video: sed sicut accedo ad i lam, sic & redeo: nemo mihi respondet, nemo loquitur, nemo quippiam donat, sed in cassum laborasse videor. Sic loquitur humana stultitia, non attendens, quid inde Veritas promittat, dicens: Amen dico vobis: quia quicquid orantes petitis, credite quia accipietis, & fiet vobis. Noli ergo vilipendere orationem tuam, quoniam ille ad quem oras, non vilipendit eam: sed antequam egrediatur de ore tuo, ipse scribi eam jubet in libro suo. Et unum est duobus indubitanter sperare debemus, quoniam aut dabit nobis quod petimus, aut quod nobis noverit esse utilius. Cogita itaque de Deo, quicquid melius potes: & de te, quicquid deterius vales. De illo amplius credere debes, quam cogitare potes. Omne tempus in quo de Deo non cogitas, hoc te computes perdidisse. Omnis siquidem res aliena est à nobis, tempus autem tantum nostrum est. Vacca ergo: & ubicumque fueris, tuus esto. Noli te tradere, sed commodare. Quocumque loco consistis, cogitationes tuas iacta in Deum, & aliquid salutare in animo tuo versa. Omnis siquidem locus ad meditandum congruus est. Tota ergo foelicitate animum colligens, libere tecum habita: & in latitudine cordis tui

deam-

deambulans, ibidem caputulum grande
stratum Christo exhibe. Mens namq; sa-
pientis semper est apud Deum. illum sem-
per ante oculos habere debemus, per
quem sumus, vivimus & sapimus. Ipsum
namq; ut essemus, habemus authorem:
ipsum etiam ut sapientes simus, debemus
habere doctorem, & ut beati simus, inter-
næ suavitatis largitorem. Et in hoc ima-
ginem ejus, hoc est, illius summæ Trinita-
tis, in nobis cognoscimus. Nam sicut ille
est, & sapiens est, & bonus est: sic & nos
pro modulo nostro & sumus, & nos esse
scimus, & id esse & nosse diligimus.

4. Utere igitur teipso velut Dei tem-
plo, propter illud quod in te est simile
Deo. Honor siquidem Deo summus est:
illum venerari & imitari. Imitaris, si pius
es. Templum enim sanctum est Deo,
mens pia; & altare optimum, cor ejus.
Veneraris, si misericors es, sicut ipse o-
mnibus misericors est. Hostia siquidem
acceptabilis est Deo, facere bonum omni-
bus pro Deo. Fac omnia sicut filius Dei,
ut dignus sis eo, qui te dignatus est fi-
lium vocare. In omnibus vero quæ agis,
Deum esse præsentem cognosce. Cave
ergo, ne in eo quod male delectat, vel
visio tua vel cogitatio tua te moretur:
nec dicas neque facias quod non licet,
etiamsi libet: nec aliquo facto vel signo
Deum offendas, qui ubique præsens
cernit quicquid facis. Magna custodia

322 MEDITATIONES

tibi necessaria est, quoniam ante oculos
iudicis vivis, cuncta cernentis. Cum illo
tamen semper es securus, si talem te præ-
paraveris, ut tecum esse dignetur. Si te-
cum non est per gratiam, adest per vin-
dictam. Sed vae tibi, si ita tecum est. Imo
vae tibi, si ita tecum non adest. Illi nam-
que irascitur Deus, quem peccatum non
flagellat. Nam quem flagellando non
emendat, infuturo damnat.

CAPUT VII.

Mortis consideratio.

I. **C**ertum est, quoniam mors ubique
minatur tibi: diabolus insidiatur,
ut rapiat animam tuam, quando egre-
dietur de corpore. Tu vero noli timere:
quoniam Deus qui in te habitat, (si ta-
men in te habitat) eripiet te & à morte,
& à dæmone. Fidelis enim socius est,
nec deserit sperantes in se, nisi ipse prior
deseratur. Deseritur autem, cum cor per
pravas & inutiles cogitationes vaga men-
te discurret. Idcirco omni sollicitudine
& custodia illud custodire & tenere de-
bes, ut in illo Deus requiescere possit. In
omni namque creatura quæ sub Sole
mundi vanitatibus occupatur, nihil hu-
mano corde sublimius, nihil nobilius,
nihil Deo similis reperitur. Quapropter
nihil aliud queri à te, nisi cor tuum.
Munda ergo illud per puram confessio-
nem, & assiduam orationem: ut mundo
corde Deum videre possis, per conti-
nuam

nuam Dei circumspeditionem. In omni loco esto ei subiectus & intentus: & compone mores tuos, ut sis in te placatus. Dilige omnes homines, & omnibus te amabilem exhibe, ut sis pacificus, & Dei filius. Sic eris bonus monachus, sanctus, humilis, & rectus: & cum talis fueris, memento mei.

2. Vae mihi, qui ista dico, & ista non facio; & si aliquando facio, non diu persevero. Ista habeo in memoria, & non seruo in vita. Habeo in sermonibus, & non in moribus. Legem in corde & in ore tota die rumino, & contraria legi ago. Lego de religione in ea, & plus diligo lectionem quam orationem. Veruntamen, nihil aliud me docet divina scriptura, nisi religionem amare, unitatem servare, charitatem habere. Ego autem miser & miserabilis, citius curro ad lectionem quam ad orationem; libentius volo legere, quam Missas auscultare. Expectat me aliquis volens de necessitate sua mihi loqui: ego vero libram aliquam accipio, quem ille vel ille veller habere: lego in eo, & legendo amitto fructus charitatis, pietatis affectus, compunctionis fletus, Missarum utilitatem, caelestium contemplationem. Nil tamen in hac vita dulcius sentitur, nihil avidius sumitur, nil ita mentem ab amore mundi separat, nil sic animam contra tentationes roborat, nil hominem in a excitat & adjuvat ad omne opus bonum

& ad omnem laborem, quam gratia contemplationis.

CAPUT VIII.

Qualiter homo debeat intente orare.

1. **M**iserere mei Deus, quoniam ibi plus pecco, ubi peccata mea emendare debeo. In monasterio namque saepe dum oro, non attendo, quid dico. Oro quidem ore, sed mente foris vagante, orationis fructu privor. Corpore sum interior, sed corde exterius; & ideo perdo quod dico. Parum enim prodest sol voce cantare, sine cordis intentione. Propterea magna perversitas, imo magna infania est, quando cum Domino majestatis loqui in oratione praesumimus, & insensati aurem avertimus, & ad nescio quas ineptias convertimus cor. Magna quoque infania, & graviter vindicanda, cum vilissimus pulvis loquentem ad se audire dedignatur creatorem universitatis. Ineffabilis vero est digressio divinae bonitatis, quae quotidie conspicit nos infelices aures invertentes, obdurantes corda, & nihilominus clamat ad nos, dicens: Redite praevaricatores ad cor. Vacate, & videte, quoniam ego sum Deus.
2. Loquitur mihi Deus in Psalmo, & ego illi, nec tamen cum Psalmum dico, attendo cujus Psalmus sit: Ideirco magnam injuriam Deo facio, cum illum precor, ut meam precem exaudiat; quam ego, qui fundo, non audio. Deum precor,
ut

ut mihi intendat, ego vero, nec mihi nec illi intendo, sed quod deterius est, immunda & inutilia in corde versando, foetorem horribilem ejus aspectibus ingero.

CAPUT IX

De instabilitate cordis humani.

I. **N**ihil est in me corde meo fugacius, quod quoties me de erit, & per pravas cogitationes diffluit, toties Deum offendit. Cor meum, cor vanum, vagum, & instabile: dum suo ducitur arbitrio, & divino caret consilio, in seipso non potest consistere, sed omni mobili mobilius per infinita distrahitur, & hac atque illac per innumera discutrit. Et dum per diversa requiem quaerit, non invenit, sed in labore miserum, à requie vacuum manet. Sibi non concordat, à se dissonat, à se resilit, voluntates alternat, consilia mutat, ædificat nova, destruit vetera, destructa reædificat, eadem iterum atque iterum, alio & alio modo mutat & ordinat; quia vult & non vult, & nunquam in eodem statu permanet. Sicut enim molendinum velocius volvitur, & nihil respuit, sed quicquid imponitur molit, si autem nihil apponitur, seipsum consumit: sic cor meum semper est in motu, & nunquam requiescit: sed sive dormiam, sive vigilem, somniat & cogitat, quicquid ei occurrit. Et sicut molendinum arena, si imponatur, ex-

terminat, pix inquinat, palea occupat: sic cor meum cogitatio amara turbat, immunda maculat, vana inquietat & fatigat. Ita cor meum, dum futurum non curat gaudium, nec divinum quaerit auxilium, ab amore caelestium elongatur, & in amore terrestrium occupatur.

2. Cumque elabitur ab illis, & involvitur in istis, vanitas illud recipit, curiositas deducit, cupiditas allicit, voluptas seducit, luxuria polluit, torquet invidia, turbat iracundia, cruciat tristitia: sicque miseris casibus submergitur omnibus vitiis, quoniam unum Deum (qui ei sufficere poterat) dimisit. Per multa dispergitur, & huc illucque quaerit ubi requiescere possit; & nihil invenit, quod ei sufficiat, donec ad ipsum redeat. A cogitatione in cogitationem ducitur, & per varias occupationes & affectiones variatur; ut saltem varietate ipsarum rerum impleatur, quarum qualitate satiari non potest. Sic labitur cordis miseria, substracta divina gratia. Cumque ad se revertitur, & discutit quod cogitavit, nil reperit, quia non opus fuit, sed importuna cogitatio, qua componit multa de nihilo; sic denique decipit imaginatio, quam daemonum format illusio. Imperat mihi Deus, ut praebcam illi cor meum; & quia imperanti Deo non sum obediens & subditus, mihi sum rebellis & contrarius. Unde mihi subjugari non poterō, donec illi fuero subjectus; mihi-

mili que serviam nolens qui ei nolo ser-
vire volens. Idirco plura machinatur
cor meum uno momento, quam omnes
homines perficere possent uno anno.
Cum Deo non sum unitus, & ideo in
meipso sum divisus. Cum illo vero uniri
non possum; nisi per charitatem; nec
subjici, nisi per humilitatem: nec vere
humilis esse, nisi per veritatem.

3. Expediit ergo, ut in veritate me discu-
tiam: & cognoscam, quam vilis, quam fra-
gilis, & quam labilis sum. Deinde, cum
omnes misérias meas cognovero, necesse
est, ut illi inhaream, per quem sum, sine
quo nihil sum, & nihil facere possum. Et
quia à Deo peccando recessi: nisi per veram
confessionem ad illum redire non possum.
Fateri ergo oportet quod fatendum est:
quia nunquam eo modo, aut ea intentione
qua peccavi, peccata confessus sum; nec
omnium recordatus sum, aut propter
vetustatem, aut propter multitudinem: si
autem confessus sum, non pure confessus
sum propter turpitudinem: confessio-
nem etiam meam divisi, ut diversis Sa-
cerdotibus diversa manifestarem: & ita
venia carui, ad quam per partes perveni-
reputavi. Execranda namque fictio est,
peccatum dividere, & superficie tenus
radere, non intrinsecus eradicare.
Non enim utilis est confessio, nisi sit
in oris veritate, & cordis puritate. Et
ut tres sint, qui testimonium nobis
dicant

dicant in celo, Pater, Filius, & Spiritus sanctus: addamus testes sacerdotes cordi nostro, & ori, ut in ore duorum vel trium testium stet omne verbum.

3. Sed dicis: Sufficit mihi soli Deo confiteri, quia sacerdos sine eo a peccatis me absolvere non potest. Ad quod non ego, sed beatus Jacobus respondet, dicens: Confitemini alterutrum peccata vestra. Conveniens namque valde est ut nos, qui peccando Deo contumaces fuimus, pœnitendo supplices sacerdotibus & ministris eius simus: ut homo, qui ad gratiam conservandam mediatore non eguit, jam eam recuperare non nisi per mediatorem hominem possit. Gemat ergo & suspirat, & anxius pro peccato timeat & expavescat; sollicitus discurrat, auxiliares & intercessores quærat: prosternat se humiliter homini, qui humiliter adstare noluit creatori. Nam & hoc saluberrimum est, ut homo corde pœniteat, & ore dilectum suum confiteatur: quatenus Deus, qui pius adest per gratiam, cor ad pœnitentiam compungat, deinde adsit, ut confitenti peccatorum veniam tribuat. Quod si forte peccator vere pœniteat, sed intercurrente articulo necessitatis ad confessionem pervenire non possit, confidenter credere debemus, quod summus sacerdos complet in eo, quod mortalis non potuit. Et jam apud Deum factum constat, quod homo
qui-

quidem vere voluit, sed non valuit adimplere; quia confessionem non contemptus exclusit, sed impedivit necessitas.

CAPUT X.

De peccato non excusando.

I. **I**n capitulo, ubi peccata mea emendare debui, peccata peccatis addidi. Cum de illis accusatus fui, aut aliquo modo excusavi, aut ex toto negavi, aut quod deterius est, defendi, & impatienter respondi, cum nullum sit peccatum à quo non sim contaminatus, aut contaminari non possim. Iustum est ergo, ut omni occasione remota emendationem promittam. undecunque aut à quocumque accuser, quatenus sic liberari valeam à peccato perpetrato vel perpetrando.

CAPUT XI.

Quam sit malum alios non corrigere.

I. **M**ultitudinem iniquitatum mearum expavescens, aliorum transgressionem reprehendere timui; & ideo mortis auctor extiti, quia virus, quod clamando expellere potui, non expoli. Indignatus sum adversus alios, qui me de vitiis meis reprehendebant, & quos amare debui, odivi. Illa, quæ mihi nocebant vel displicebant, desideravi ut non essent; sciebam tamen, quod in natura sui erant boni, & à bono factore facta; sed ideo mihi nocebant, quia malus eram & male illis utebar. Nihil enim

omnibus X 5 mihi

mihi contrarium est, nisi ego ipse. Mecum est quicquid mihi nocere potest, & ego ipse mihi sarcina sum. Optavi etiam, ut Deus peccata mea nesciret, aut punire nollet, aut non posset: & ita volui Deum esse insipientem, injustum, & impotentem: quod si esset, Deus non esset. Non est superbia super superbiam meam. Propterea longe à salute mea, verba delictorum meorum. Suspecta est si quidem Deo superbia, & odiosa: nec fieri potest, ut cum eo in gratiam revertatur. Diversum utriusque hospitium; nec in eodem cohabitant animo, quibus non licuit cohabitare. In caelo nata est: sed velut immemor, qua via inde cecidit, illuc postea redire non potuit. Cum aër pluvia vel nimio frigore aut calore turbatus fuit, contra Deum inique murmuravi. Omnia namque quæ ad usum vitæ accepimus, ad usum culpæ convertimus. Quapropter iustum est, ut qui in cunctis peccavimus, in cunctis feriamur. Sæpe ad sacrum mysterium vocem meam fregi, ut dulcius cantarem: & magis delectabar in vocis modulatione, quam in cordis compunctione: Deus vero, cui non absconditur quicquid illicitum perpetratur, non querit vocis levitatem, sed cordis puritatem. Nam dum cantor mulcet populum vocibus, Deum irritat pravis moribus.

2. Licentiam loquendi vel aliquid faciendi, sæpe nimia importunitate vel calliditate

liditate à prælatis meis extorſi: non atten-
 dens miſer, quoniam ille ſe decipit, qui oc-
 culte vel aperte ſatagit, ut hoc ei pater ſpi-
 ritualis injungat, quod ipſe deſiderat. Au-
 cum vel cultellum, vel aliquid vile, multo-
 ties nimium deſideravi, nec conſeſſus ſum,
 quia peccatum non æſtimabam propter rei
 vililitatem. Veruntamen non multum di-
 ſtat, quæcunque ſubſtantia vilis vel precio-
 ſa requiratur, dum æqualiter ſit corruptus
 affectus. Non enim cultellus in vitium eſt,
 ſed cultelli appetitus: neque aurum in vi-
 tium eſt, ſed auri cupiditas. In labore
 non laboravi quantum debui, vel quan-
 tum potui. In ſilentio etiam fui otioſus,
 quod eſt maximum peccatum. In ſilen-
 tio namque nemo ſic debet eſſe otioſus,
 ut in eodem otio utilitatem non cogitet
 proximi: nec ſic actuoſus, ut contempla-
 tionem non requirat Dei. Parum enim
 proficit, qui alteri non prodeſt, cum po-
 reſt. De vitiis meis multoties me jaçtavi,
 putans, eſſe inſigne virtutis, ubi erat
 lapſus criminis. De virtutibus etiam vi-
 tia feci. Juſticia namque dum ſuum mo-
 dum excedit, crudelitatis vitium gignit:
 & nimia pietas diſſolutionem diſciplinæ
 parturit: ſic ſæpe vitium eſt, quod vir-
 tus putatur. Sic remiſſa ſegnities, man-
 ſuetudo creditur; & pigritiæ vitium,
 quietis virtutem imitatur. Finxi me
 eſſe quod non eram; dixi me velle quod
 nolebam, vel nolle quod volebam.

Aliud

Aliud ore dicebam, & aliud corde volebam: & ita sub ovina pelle vulpinam conscientiam conservabam. Vulpina plane conscientia est tepida conservatio, animalis cogitatio, ficta confessio, brevis & rara compunctio, obedientia sine devotione, oratio sine intentione, lectio sine edificatione, sermo sine circumspectione.

3. O quam dura mihi sunt ista, quæ loquor! quoniam meipsum loquendo ferio. Veruntamen, quia me peccatorem non nego, sed peccatum meum cognosco: erit fortasse apud Deum pius iudicem ipsa cognitio culpæ, impetratio veniæ. Dicam ergo, dicam miseriam meam, si forte sua pietas moveat illum. Dicam peccatum meum; quoniam notitia peccati initium est salutis. Magnam porto coronam, & vestem rotundam: regulam servo jejuniorum, statutis psallo horis; sed cor meum longe est à Deo meo. Exteriorem superficiem intuens, salva mihi omnia arbitror, non sentiens vermem interiorem, qui interiora corrodit. Unde Oseas: Comederunt alieni robur meum, & ignoravi: & ideo pergens totus in ea, quæ foris sunt, & ignarus interiorum meorum, sicut aqua effusus sum, & ad nihilum redactus sum, præteritorum obliviscens, præsentium negligens, futura non providens. Ingratus sum ad beneficia, pronus ad mala; & tardus ad bona.

*Quomodo se debet unusquisque
considerare.*

1. **S**I me non inspicio, nescio meipsum:
Si autem me inspicio, tolerare non
possum: Tanta invenio in me quæ digna
sunt reprehensione & confusione; &
quanto me subtilius sapius discutio, tan-
to plures abominaciones in angulis cor-
dis mei invenio. Ex quo namque pecca-
re coepi, nunquam unum diem sine pec-
cato transire potui; nec adhuc peccare
cesso: sed de die in diem peccata peccatis
addo, & ea, quæ præ oculis habeo, inspi-
cio, nec gemo: erubescere video, nec
erubescio: dolenda intueor, nec doleo,
Quod est mortis signum, & damnationis
indicium. Membrum enim quod dolo-
rem non sentit, mortuum est & morbus
insensibilis est incurabilis. Levis sum &
dissolutus, nec me corrigo, sed ad pecca-
ta quæ confessus sum, quotidie redeo:
nec caveo foveam in quam miser ego ce-
cidi, vel alios cadere feci, aut vidi. Cum-
que plorare & orare deberem pro malis
quæ feci, & bonis quæ neglexi, proh do-
lor! versum est mihi in contrarium.
Nam tequi & frigui à fervore orationis,
& jam sine sensu frigidus remansi: &
ideo flere meipsum non possum, quo-
niam gratia lachrymarum recessit à me.

De presentia conscientie ubique.

I. **P**ECCATA mea celare non possum, quoniam quocumque vado, conscientia mea mecum est, secum portans quicquid in ea posui, sive bonum, sive malum. Servat vivo, restituet defuncto depositum, quod servandum accepit. Si male facio, adest illa, si autem bene facere videor, & inde extollor, adest illa. Adest vivo, sequitur mortuum: ubique mihi gloria vel confusio est inseparabilis, pro qualitate depositi. Sic sic in domo propria & à propria familia habeo accusatores, testes, iudices, & tortores. Accusat me conscientia, testis est memoria, ratio iudex, voluptas carcer, timor tortor, oblectamentum tormentum. Quotquot enim fuerunt oblectamenta mala, tot erunt tormenta dira in pœna. Nam inde punimur unde delectamur.

CAPUT XIV.

De tribus inimicis hominis.

I. **A**Djuva me Domine Deus meus, quoniam inimici mei animam meam circumdederunt: corpus scilicet, mundus & diabolus, a corpore fugere non possum, nec ipsum à me fugare. Circumferre illud necesse est, quoniam alligatum est mihi: perimere non licet, sustentare cogor; & cum illud impinguo, hostem meum adversum me nutrio.

trio. Si enim satis comedero, & id robu-
 stum fuerit, sanitas & fortitudo ejus mihi
 adversatur. Mundus vero circumcingit &
 obsidet me undiq: & per quinque portas,
 videlicet per quinque corporis sensus, scili-
 cet visum, auditum, gustum, odoratum, &
 tactum, sagittis suis me vulnerat, & mors
 intrat per fenestras meas in animam
 meam. Respicit oculus, & mentis sensum
 avellit. Audit auris, & intentionem cor-
 dis inflectit. Odoratus cogitationem im-
 pedit. Os loquitur, & fallit. Per tactum,
 ardor libidinis, pro aliqua parva occasione
 excitatur, & nisi illico respuatur, subito
 totum corpus occupat, vincit, & incendit.
 Primo carnem cogitatione modicum ti-
 tillat: deinde delectatione turpi mentem
 maculat: & ad extremum per consensum
 pravitatis, sibi mentem subjugat. Porro
 diabolus, quem videre non possum, & ideo
 minus ab eo mihi cavere, retendit arcum
 suum: & in eo paravit sagittas suas, ut
 vulneret me repente. Narravit ut abscon-
 deret laqueos suos, & dixit: Quis videbit
 eos? Laqueum posuit in auro & argento, &
 in omnibus quibus abutimur, cum illis
 male delectamur, & illaqueamur. Nec so-
 lum laqueum posuit, sed & viscum. Vi-
 scus est amor possessionis, affectus co-
 gnationis, cupiditas honoris, & carnis
 voluptas, quibus anima inviscaur, & ir-
 retitur, ne pennis contemplationis per
 plateas supernae Sion volare possit. Sa-
 gittæ

gita diaboli sunt, ira, invidia, luxuria, & cetera, quibus anima vulneratur. Et quis est ille, qui jacu a ejus ignea extingueri possit? Proh dolor! his telis superatur saepe anima a fidelis.

2. Heu mihi, quia undique bella mihi video, undique tela volant, undique tentamenta, undique pericula. Quocumque me vertam, nulla securitas est. Et quae mulcent, & quae tristant vel molestant, omnia timeo: esuries & refectio, somnus & vigilia, labor & quies, pugnant contra me. Non minus suspectus est mihi jocus, quam ira: multos siquidem jocando scandalizavi. Nec minus prospera vereor, quam adversa. Prospera namque suavitate sua incautum me faciunt, & decipiunt: adversa vero quia aliquid amaritudinis habent, velut portiones amarae me suspectum & timidum faciunt. Magis timeo malum quod facio in abscondito, quam quod in aperto. Malum namque quod nemo videt, nullus reprehendit: & ubi non timetur reprehensor, & securius accedit tentator, & facilius perpetratur iniquitas. Nimirum utrobique bellum, utrobique periculum, utrobique timendum: & sicut in hostili regione versantibus, hac illaque circumspiciendum est, & ad omnem strepitum circumagenda est cervix. Caro suggerit mihi mollia, mundus vana, diabolus amara. Quia quoties carnalis cogitatio mentem importune pulsatur, de cibo & po-

tu, de somno, cæterisque similibus ad
carnis curam pertinentibus, caro mihi
loquitur. Cum de ambitione sæculi, de
jactantia, de arrogantia, cogitatio vana
in corde versatur, de mundo est. Quan-
do autem ad iram, & iracundiam, & a-
maritudinem animi provocor, diaboli-
ca suggestio est: cui non aliter quam ipsi
diabolo resistendum est: nec aliter ab eo
cavendum, quam ab ipsa damnatione.
Dæmonum officium est, suggestiones
malas ingerere: nostrum est, illis non
consentire. Nam quoties resistimus, dia-
bolum superamus, Angelos lætificamus,
Deum honorificamus. Ipse enim nos hor-
tarur, ut pugnemus: adjuvat, ut vinca-
mus. Certantes in bello spectat, deficien-
tes sublevat, vincentes coronat.

CAPUT. XV.

Caro hominis unde sit, & quid pariat.

I CARO mea de luto est, & ideo luto-
sas & voluptuosas cogitationes ab
illa habeo: vanas & curiosas à mundo,
à diabolo malas & malitiosas. Isti tres
inimici me impugnant & persequuntur,
nunc quidem aperte, nunc vero occul-
te; semper autem malitiose. Diabolus
namque plus confidit in adiutorio car-
nis: quoniam magis nocet domesticus
hostis. Illa vero ad subversionem meam
cum illo foedus iniit: utpote de peccato
nata, & in peccato nutrita: vitiis cor-
rupta ab ipsa origine, sed multo am-
plius

plus vitiata prava consuetudine. Hinc est, quod tam acriter concupiscit adversus spiritum: quod assidue murmurat, & impatiens est disciplinæ: quod illicita suggerit, nec rationi obtemperat, nec inhibetur ullo timore. Huic accedit, hanc adjuvat, hac utitur tortuosus ille serpens, hostis humani generis; cui nullum aliud est desiderium, nullum negotium, nullum studium, nisi perdere animas nostras.

2. Hic est, qui jugiter malum machinatur, argute loquitur; artificiose suggerit, callide decipit. Illicitos motus inflat, & venenatas cogitationes inflammat; movet bella, nutrit odia, incitat gulam, movet libidinem, desideria carnis instigat, & peccati occasiones parat, & mille nocendi artibus corda hominum pulsare non cessat. Hinc est, quod baculo nostro nos cædit, & manus nostras proprio cingulo ligat: ut caro, quæ data est nobis in adiutorium, fiat nobis in ruinam & scandalum. Gravis lucta & grave periculum est, adversus domesticum hostem pugnare, maxime cum nos advensumus, & ille civis. Ille suam inhabitat regionem, nos exules sumus, & peregrini. Magnum quoque discrimen est adversus diabolicæ fraudis astutiam, tam crebros, imo continuos sustinere confictus; quem astutum fecit tam natura subtridus, quam longa exercitatio malitiæ hujus.

1. **E**Ripe me de inimicis meis, Deus meus, & ab his qui oderunt me: quoniam confortari sunt super me. Ego vero, qui usque ad hunc diem contra me vixi, jamjam per tuam gratiam mihi vivere incipiam. Sic enim in hoc mundo vivere debemus, ut cum corpus cœperit à vermibus devorari in sepulchro, anima latetur cum Sanctis in coelo. Illuc spiritus dirigendus est, quo est iturus. Illuc festinare debemus, ubi semper vivamus, & ubi mori amplius non timeamus. Si sic amamus istam labilem & caducam vitam, ubi cum tanto labore vivimus, ubi comedendo, bibendo, dormiendo, vix carnis necessitatibus satisfacimus: multo magis amare debemus vitam aeternam, ubi nullum laborem sustinebimus, ubi summa semper jucunditas, summa foelicitas, foelix libertas, & foelix beatitudo; ubi similes erunt homines Angelis Dei, & fulgebunt justi sicut Sol in regno Patris eorum. Qualis putas tunc erit splendor animarum, quando Solis splendorem habebit lux corporum? Nulla erit ibi tristitia, nulla angustia, nullus dolor, nullus timor, nullus ibi labor, nulla mors, sed perpetua sanitas semper ibi perseverat.

2. Non suggerit ibi malitia, nec carnis miseria, nulla est ibi ægritudo, nulla omnino necessitas: non est ibi fa

non sitis, non frigus, non æstus, non lassitudo jejunii; nec ulla tentatio inimici, nec peccandi voluntas, nec delinquendi facultas: sed totum lætitia, totum exultatio possidet: homines quoque Angelis sociati, sine ulla carnis infirmitate in perpetuum manebunt. Ibi erit jucunditas infinita, beatitudo sempiterna; in qua, qui semel suscipitur, semper tenetur. Ibi est requies à laboribus, pax ab hostibus; amœnitas de novitate, securitas de æternitate, suavitas atque dulcedo de Dei visione. Et quis non illic habitare vehementer desideret, & propter pacem, & propter amœnitatem, & propter æternitatem, & propter Dei visionem? Nullus est ibi peregrinus, sed quicumque illuc venire merebuntur, securi in propria patria manebunt semper læti, & semper satiati de visione Dei. Et quanto plus aliquis hic Deo obediens fuerit, tanto amplio-rem ab eo mercedem ibi recipiet: quantoque amplius Deum amabit, tanto propius videbit, quem cernere cupit.

CAPU U XVII.

De brevi vita hominis.

I. **D**ies hominis sicut umbra super terram, & nulla est mora, & tunc proprie nihil est, cum stare videtur. Cur ergo thesaurizat in terra homo, cum sine dilatione transeat, & illud quod colligitur, & ipse qui colligit? Et tu homo quem fru-

fructum expectas in mundo; cuius fructus ruina est, cuius finis mors est? Utinam sciperes & intelligeres, ac novissima prudenter provideres! Scio quendam, qui per annos plurimos tecum familiariter vixit, ad mensam tuam sedit, cibum de manu tua sumpsit; in sinu tuo dormivit; cum voluit, tecum colloquium habuit. Sed quia ab ineunte aetate delicate nutritum, & virgæ pepercisti, contumax effectus est. Levavit calcaneum suum super caput tuum, & te in servitutem redegit, & tui crudeliter dominatur. Sed fortasse dices: Quis est hic? Verus homo tuus: qui conculcat spiritum tuum; qui pro nihilo habet terram desiderabilem: qui sola, quæ carnis sunt, sapit. Homo iste a nativitate cæcus est, & sardus & mutus; inveteratus dierum malorum: rebellis virtuti & veritati; inimicus crucis Christi. Deridet innocentem & simpliciter transeuntem. Ambulat in magnis & mirabilibus supra se: arrogantia ejus est plus quam fortitudo ejus: nullum reveretur: dicit in insipientia sua, Non est Deus. Tabescit bonis, & malis pascitur alienis: immundis cogitationibus pascitur, non fatigabitur in illis transgrediens usque ad finem: dispergit & dissipat propria sicut prodigus, cupit & rapit aliena sicut avarus: turpitudinem, ignominiam congregat sibi: simulans & callidus provocat iram Dei.

2. Homo iste totus in peccatis natus

Y 3

est,

est, & sic nutritus, amicus iniquitatis, filius mortis, vas iræ in contumeliam, aptus ad interitum. Qui cum talis sit, enarrat justitias Dei, & assumit testamentum ejus per os suum. Odit disciplinam, projicit dominum suum post dorsum suum. Cum videt furem, currit cum eo & cum adulteris portionem suam ponit. Adversus filium matris suæ ponit scandalum, super terram etiam thesaurizat iram in die iræ. Vult à te hæreditatem tuam tollere, & de super terram auferre; & tu tantam injuriam non vindicas, sed dissimulas: nec ei verbum durum loqueris, nec vultum iratum ostendis, sed blandienti tibi arrides. Ludis cum illufore; nescis quia Ismael est, qui tecum ludit. Ludus iste non est pueritiæ, nec simplicitatis, vel innocentia, sed illusio est animæ, sed persecutio, sed mors. Jam te in foveam quam fecit, præcipitavit. Jam effœminatus es, jam jugo miserrimæ servitutis pressus sub pedibus ejus misere & viliter conculcaris. O miser, miserabilis homo, quis te liberabit de vinculo improperii hujus? Exurgat Deus, & cadat armatus iste: cadat & conteratur inimicus homo, contemptor Dei, cultor sui: amator mundi servus diaboli. Quid tibi videtur? Si recte sentis, mecum dices: Reus est mortis: crucifigatur. Noli ergo dissimulare, noli differre, noli parcere: sed festinanter, audacter, instanter crucifige hominem istum: sed cruce Christi, in qua

in qua est salus & vita: ad quem si ex corde clamaveris, crucifixus tuus audiet te, benigne respondens: Hodie tecum eris in paradiso.

2. O Christi pietas, ô inopinata salus miseri! Tam gratuita est & prompta dilectio Dei, tam stupenda dulcedo, tam inopinata dignatio, tam invicta mansuetudo; ut qui ad eum clamaverit, exaudiat illum: quoniam misericors est. O quanta est misericordia Dei, quam ineffabilis mutatio dexteræ excelsi! Heri eras in tenebris, hodie in splendore lucis. Heri in ore leonis, hodie in manu mediatoris. Heri in porta inferni, hodie in deliciis paradisi. Sed quid profunt hæc litteræ admonitionis, nisi deleas de libro conscientia tuæ litteras mortis? Quid profunt hæc scripta, lecta & intellecta, nisi te ipsum legas, & intelligas? Da ergo operam internæ lectioni, ut legas, inspicias, & cognoscas te ipsum. Legas, ut diligas Deum, ut pugnes & vincas mundum & omnem inimicum: quatenus labor convertatur in requiem, luctus in gaudium; & post tenebras hujus vitæ, videas ortum surgentis auroræ, videas etiam meridianum Solem justitiæ: in quo sponsum cum sponsa prospicies unum eundemque Dominam gloriæ, qui vivit & regnat per infinita sæcula.

Finis Meditationum S. Bernardi.

I D I O T Æ

Viri docti & Sancti ,
CONTEMPLATIONES

De Amore divino.

C A P U T I.

Quid sit amor.

AMOR (dulcissima Domine Iesu
Christe, fons veri amoris) est
affectio vehemens cordis &
animæ, ac mentis applicatio
ad aliquid diligendum: incli-
nat enim amor amantem. Neque enim
in hoc laborat, licet labor non amanti-
bus gravis sit. Neque difficultatem non
novit, sed impatiens est, nisi inveniat
quod desideret, nec aliud cogitat, quam
quod diligit: nec accipit de dilatione so-
latium. Lucerna fulgoris est verus amor,
ardens in mente per desiderium, & splen-
dens in facie per exemplum. Et hic amor
jam nudus non est & pure naturalis, sed
indutus fontani amoris radio; jam infu-
sus, jam purgatus, jam illuminatus &
elevatus supra naturæ potentiam: jam
patiens, jam formatus: qui quum for-
ma est, pure naturalis & per se agens
informis est, impotens & depressus. A-
mor naturalis, fulgor oculi in tenebris:
amor infusus, fulgor oculi in lumine,
vel

vel verius lumen efficax in fulgore. Amor
 ceteros affectus in se ducit & captivat,
 Viget namque ipse amor, quum præsto est
 quod amatur & languet, cum abest: Quod
 nihil aliud est Domine Deus, quam tæ-
 dium quoddam impatientis desiderii, quo
 necesse est affici mentem vehementer a-
 mantis, absente eo quem amat. Natura
 quipp amoris est, semper amare, propri-
 um postponere, & commune præferre, di-
 versa corda unire, extraneum domesticum
 facere, corda iracundia ignita extinguere,
 pacem semper procurare.

2. Amor contracta solidat, depressa
 subleuat, nutantem animum constantem
 reddit. Amor docet & addiscit, & inimi-
 cum nescit. Amor laudat, amor repre-
 hendit, amor prava suspitione caret. Ubi
 amor defuerit, nihil valet quicquid agi-
 tur: contra omnia valent quæ cum amo-
 re aguntur. Amor hominem lætificat, &
 à terrenis subleuat. Amor nunquam est
 otiosus, sed semper aliquid operatur,
 semper crescit & augetur. Amor vita est
 animæ: & qui non amat, mortuus est.
 Verus amor non requirit præmium, et si
 mereatur. Sine amore nec eleemosynæ
 largitio, nec martyrii susceptio, nec
 aliquorum bonorum operatio profice-
 re ad habendam salutem potest. Amor
 hominem perficit, omnia sustinet, o-
 mnia patienter portat. Amor facilis res
 est, omnibus se exhibet, nulli se negat.

316 CONTEMPLATIONES

Caput eum bonus & malus, juvenis & senex, vir & mulier, sanus & infirmus, dives & pauper, summus & infimus, liber & servus, secularis & religiosus, debilis & fortis; nec est qui se valeat excusare, quin in alios dirigat radios puri amoris. O amantissime Domine Jesu Christe, unde omnis defluit amor, ego sceleratissimus peccator semper frigidus fui, & ab amore multipliciter elongatus; singularis fui & sequestratus, ac sine amore & delectatione degens; adeo quod frequenter etiam vixi cum odio & simultate. Adjuvare ergo me digneris per tuum dulcissimum amorem, & accendere cor meum ad amorem tibi placitum; ut amem & diligam, quæ amare & diligere debeo; ut viam amoris in te amando consequar sempiternam. AMEN.

CAPUT II.

Unde oriatur amor Dei.

I. **O** Ritur amor (dulcissime Domine Jesu Christe fons veri amoris) velut lachrymæ quæ ab oculis in pectus cadunt: quia ab intellectu amor oritur, & cadit in cor per fidem. Sic Sancti per fidem vicerunt regna! Fides enim sanctissimum bonum est humani pectoris; quæ nulla necessitate ad fallendum cogitur, nec ullo corrumpitur præmio, sed est firmamentum stabilitatis & constantiæ in animo. Oritur amor a gratia Dei Patris, sicut tu Domine Jesu Christe amantium
vita

vita dixisti : *Nemo potest venire ad me . nisi Pater meus traxerit illum* : scilicet per gratiam , ad mei amorem . Intrat vero amor mentem hominum per auditum aurium . Quia dum de aliquo bona aliqua audiuntur , ex ipso auditu concipitur amor in corde audientis , ad diligendum illum . Oritur amor per locutionem bonam : quia principium amicitiae est bene loqui : male vero dicere , exordium inimicitiarum . Oritur amor per bona obsequia , praestita invicem & recepta . Nam qui obsequium praestare nescit , injuste petit , imo etiam in odium cadit .

2. O misericordissime Domine Jesu Christe , qui omnia diligis : si ista in corde meo continua meditatione cogitarem , super omnia diligere te deberem : videlicet per fidem , quae sic tibi placet , quod per ipsam omnes sanas & salvas , quia dicis : *Fides tua te salvum fecit* , & sine illa nemo tibi placere potest . Oritur etiam amor ad te amandum per auditum , quia de te scriptum est : *Qui audit me , non confunditur* . Sed beati sunt qui audiunt , & qui te vero amore diligunt . Oritur etiam amor ad te diligendum , per beneficia à te multipliciter nobis collata . Quia quicquid boni habemus , à te habemus : ultra multa dona te ipsum nobis dedisti : quum de coelo propter nos descendisti , te ipsum exinaniens , & formam servi accipiens , honoratus paulo

348 CONTEMPLATIONES

Paulo minus à Deo : quum etiam propter nos convitia , flagella , opprobria , contumelias , sputa , & tandem mortem turpissimam crudelissimamque sustinuisti. Sed ego ingratiſſimus peccator licet tanta & tam magnifica dona tua cognoverim , & originem tanti amoris viderim , tibi tamen pauca aut nulla dona rependere curavi. Sed totus ingratitudine plenus , tanquam quodammodo inimicus adversum te me posui : tibi contraria & displicentia , corde , voce , & opere exercendo. Adjuvet igitur me (clementissime Domine Jesu Christe) amor tuus , remittendo quæ inique egi : & inflammet ad amorem tuum dulcissimum : ut te timendo & efficaciter diligendo , tibi placita agam foeliciter , & adimp'eã ; in qua autem toto corde & opere respiciam : ut ad regnum perpetuo te amantium perveniam sempiternum, AMEN.

CAPUT III.

Qualiter nos Deus dilexit.

R dilexisti & amasti nos dulciter, (benignissime Domine Jesu Christe, fons veri amoris) dum carnem nostram mortalem humiliter induisti sola dilectione & amore inductus. Dilexisti nos sapienter, ô amantium vita Domine Jesu Christe: quia carnem nostram mortalem induendo , omni peccato caruisti. Dilexisti nos fortiter, quia mortem turpissimam & crudelissimam pro nobis miſe-

miseris voluntarie sustinuisti. Et licet nos in carne visitaveris, non tamen carnaliter amasti, sed in prudentia spiritus. Itaque quos in carne quærivisti, dilexisti in spicuitu, & redemisti in virtute. In carnis autem assumptione accommodasti te nobis, in culpæ vitatione consuluisti tibi, & in mortis susceptione satisfacisti Deo Patri: Et sic Domine Jesu Christe, vita nostra, amicus dulcis, consiliarius prudens, & adiutor fortis fuisti. Et nisi amasses nos dulciter, non requisisses in carcere. Sed adjunxisti affectioni & dilectioni sapientiam, qua tyrannum decepisti: Adjunxisti etiam patientiam, qua offensum Deum Patrem placasti. Et sicut ad operandum salutem in medio terræ, ex nimia dilectione semel venisti in carne visibilis: ita quotidie propter maximam dilectionem, quam habes ad animas nostras, venis invisibilis ad salvandas eas, mentes nostras tua potentia invisibili illustrando.

2. O clementissime Domine Jesu Christe, indeficiens amor; si tuam infinitam dilectionem considerarem, non oporteret me transfretare maria, penetrare nubes, montes transire, quia non grandis mihi restat via ad te amandum: solum enim opus est ut curram ad meipsum; scilicet, ab compunctionem & confessionem: ut sic exeam de sterquilinio miserimæ conscientia, ut illuc intrare valeam per gratiam & amorem. O miser-

ricor -

350 CONTEMPLATIONES
ricordissime Domine Jesu Christe, ego
iniquissimus peccator dignus sum & di-
gnum me sentio odio, non amore tuo:
pœna, non gloria. Quia licet cognove-
rim ex tua immensa pietate tuam exu-
berantem dilectionem & amorem dulcis-
simum; tamen his oblivioni quodam mo-
do traditis, gratias tibi non rependi, nec
meipsum disposui, ut tuam dilectionem
in me ampliori gratia augeres. Sed tem-
pus ad iracundiam & vindictam provocavi
ob miserabilem vitam meam, quam diver-
sis vitiis & peccatis contaminavi. Succur-
re mihi Domine Jesu, per tuum sanctum
amorem: & sic me misericorditer dispo-
ne, ut amor tuus, dulcissimus reformetur
in me, per quem hic vivendo in gratia tua
in fine amore tuo perfruar sempiterno.

CAPUT IV.

Qualis est amor Dei

I. **O** Amor præceps, amor flagrans, a-
mor vehemens, amor te intra te
cohibere non valens: qui præter te aliud
cogitare non sinis; fastidis cætera, con-
temnis omnia præter te. Dulciter capis,
strenue stringis, sapienter erudis, glorio-
se illaqueas, oneras delectabiliter, foeli-
citer uris, in dicto expectaris. Nec con-
silio temperaris, nec pudore refrenaris,
neque rationi subiceris. Affectus es desi-
derabilis, experientia dulcis, jucundita-
te plenus, fruitione æternus, satians &
refi-

reficiens, nunquam fastidium generans. Nihil (Domine Jesu Christe, fons veri amoris) amore tuo suavius, nihil dulcius, nihil utilius, nihil jucundius. Amor tuus Domine non molestat, sed cum exultatione & gaudio stringitur, & cum securitate desideratur. Ubi tuus amor est, Domine, labor non est, sed sapor. Seipso contentus est: confundit ordine, dissimulat risum, ignorat modum: totumque quod opportunitatis, quod rationis, quod pudoris, & quod concilii judiciive esse videtur, triumphat in seipso, & redigit in captivitatem.

2. Amor tuus Domine libertatem donat, timorem pellit, laborem non sentit; meritum non respicit, primum non requirit: fessos allevat, debiles roborat, inestros latificat, esurientes reficit, & deficientes jucundos reddit. Amor tuus Domine Jesu Christe, qui es fons amoris, imo amor ipse, dissimulat & expectat & sustinet delinquentem, eumque benigne trahit, adducit, & converti facit ab errore viae ejus. Amor tuus Domine Jesu Christe fons vitae: nec vivere anima potest, quae non hauserit ex illo: neque haurire potest, nisi praesens fuerit ipsi fonti, scilicet tibi, qui es fons totius amoris.

3. O fons veri amoris, & immensa dulcedinis, qui nunquam deficis, sed semper reficis. Ego miserabilis peccator, oneratus magno pondere peccato-

rum,

352 CONTEMPLATIONES
rum, magnam sitim amoris patior: quia
à te fonte vivo nimium sum elongatus.
Respicere ergo me digneris misericordi-
ter, & deducere me ad te fontem amo-
ris & dilectionis, ut hauriam aquam tan-
ti amoris tui; illam bibam, illa recreer,
illius suavitatem & saporem degustem.
Ex illa lavetur & mundetur anima mea
ab omni macula peccati; ut mundata
ab omni inquinamento, tibi placeat, &
tibi seruiat, ac tecum vivat per amorem
in infinita secula. Amen.

CAPUT V.

De violentia amoris Dei.

I. **O** Violentia divini amoris, qua sum-
mus omnium, infimus factus est.
Hoc namque fecit verus amor, digni-
tatis nescius, dignatione dives: affectu
potens, suasu efficax. Nihil enim Do-
mine Iesu Christe, fons, imo abyssus amo-
ris, violentius triumphat de te, quam a-
mor. Propter quem temetipsum exina-
nisti, ut sciremus plenitudinem effusam
esse, altitudinem adaequatam, & singula-
ritatem associatam. Atque violentia tui
amoris nos foedos & deformes ama-
vit: non sic tamen ut nos tales dimitte-
res: sed ut ex foedis pulchros, & ex de-
formibus formosos faceres. Amasti e-
nim nos, Domine Iesu Christe, abyssalis
amor ex abyssus amoris; & fecisti te pro-
pter nos hominem: subiecisti te, & sus-
cepi-

cepisti nos, inclinasti te, ut nos erigere :
 exinanisti te maiestate, ut impleres nos di-
 vinitate: descendisti usq; ad nos, ut adscen-
 deremus ad te. Non enim est pater, non
 mater, non amicus, non alius quisquam,
 qui nos tantum dilexerit quantum tu,
 Domine, qui fecisti nos. Absorbeat igitur,
 queso amantissime Domine, mentem
 meam ab omnibus, quæ sub cælo sunt, i-
 gnita & melliflua vis tui amoris: ut totus
 tibi inhaream, solaque suavitatis tuæ dul-
 cedine pascar, delecter, & inebrier.

2. O Domine Jesu Christe, quam fœ-
 lix bonum est, & quam desiderabile,
 violentiam tui amoris sentire: quæ pe-
 ctora nostra radiis tui amoris quoti-
 die illustrat, pestes mentis sanat, secreta
 cordis illuminat, mentem fovendo sagi-
 nat, & animam exhilarando corroborat.
 O quam dulcis est misericordia & sua-
 vitas amoris tui, Domine Jesu Christe,
 largitor amoris: qua perfuuntur illi,
 qui præter te nihil diligunt, nihil qua-
 runt, nihil etiam cogitare concupiscunt?
 Ad amorem tuum præveniendo nos in-
 vitas, proripis, & pertrahis: tanta est vio-
 lentia tui amoris. Nulla enim est major
 invitatio, proreptio, & pertractio ad amo-
 rem, quam prævenire amando: quia ani-
 mus, qui prius torpebat, cum se præama-
 ri sentit, excitatur. Quod si jam fervebat,
 quum se amari & præamari didicit, magis
 accenditur.

3. O amantissime Domine Jesu Christe, licet me indicibiliter amaveris, ego tamen impiissimus peccator, cor lapideum & ferreum gerens, amorem tuum ignitum in pectore meo frigido non recognovi. Et licet tuam dilectionem quam ultro impendebas, desiderarem mihi impendi; nolui tamen vice versa dilectionem tibi rependere. Auxiliari igitur mihi dignare, piissime Domine Jesu Christe, qui non potes non amare: & per violentiam tui dulcissimi amoris, compelle animum meum ad te amandum: ut tibi placide serviam, & vitam obtineam in amore sempiternam.

CAPUT VI.

Quomodo cognoscit anima se diligere à Deo.

I. SCIO (benignissime Domine Jesu Christe, amor & amantium vita) quod qui vehementer diligit te, etiam à te infinites vehementius diligi non ambigit. Quique sua singulari intentione, sollicitudine, cura, opere, diligentia, ac studio, incessanter & ardentem invigilat quo pacto placeat tibi, multo magis omnia hæc in te indubitanter agnoscit. Amor enim tuus amorem animæ parit: & tua præcurrens intentio intentam animam facit, sollicitudoque sollicitam. Qualem igitur se præparaverit anima tibi, talis & tu eminenter per tuam infinitam misericordiam appares ei. Quia scripsum-

ptum est: Cum sancto sanctus eris, & cum perverso perverteris. Quare, & cum amante amans, cum vacante vacans, cum intento intentus, & cum sollicito sollicitus.

2. Tanta est, Domine Jesu Christe, amantium summe, benignitas & misericordia tua erga animas nostras: quod si anima ad te vigilat, multo prius vigilas & tu. Si anima consurgit in nocte in principio vigiliarum, & accelerat quantum potest etiam ipsas longe anticipare vigilias, inveniet te, nec poterit te prævenire. Semper enim in tali negotio plus aliquid tribuis gratiæ tuæ, & plus semper amas: plus quoque extenditur & dilatatur amor tuus ad ipsam animam & ante & post. Quæ omnia devota & tibi grata anima considerans, & sic admirans tuam ineffabilem Majestatem, cætera non curat: sed tibi soli intendere gloriatur, & se tibi soli (te donante) postpositis curis omnibus, tota devotione custodit.

3. O mater amorum, ô amantissime Domine Jesu Christe, tanta & tam inestimabili bonitate redundas, quod semper amando nos, prævenis nos, quærentibus te exhibes & occurris, diligis, imò tua immensa dilectio usque ad inimicos se extendit. Nulli te negas, nullum spernis; sed omnes manu amica vocas & recipis; nisi quantum per peccatum à te invito & nolente contumaciter & te obedienter recedunt. Sed adhuc tam

356 CONTEMPLATIONES
immensa & exuberans est tua dilectio ,
quod in peccatis miserabiliter jacentes
expectas ad poenitentiam, & interdum
rebelles redire compellis. Adjuvare igitur
me digneris, misericordissime Domine
Iesu Christe, ignis & lux amoris. Et
accende & illumina cor meum durum &
rebelle ad amorem tuum: quo adjuvan-
te, de peccatis & malis meis propter te
doleam, digne per te satisfaciam. Opera
studiosa & tibi placita, corde puro, humili
& amanti exerceam: ut tua gratia praeveni-
ente, assistente, & subsequente, sic in prae-
senti vita amore tuo vivam, ut illa fini-
ta, ad te gloriose amandum, misericordi-
ter vitam obtimeam sempiternam, Amen.

C A P U T VII.

De operatione amoris Dei.

1. **O** Admiranda divinae propitiationis
dilectio. Servi digni non sumus.
Tu autem benignissime Domine Iesu
Christe, plenitudo amoris, amorem tuum
& dilectionem ostendendo & operando
in indignis servis tuis, & (ut de ceteris
taceam) in me miserabili creatura tua, à
multis variisque periculis me liberaſti.
Quia me deviantem reduxisti, igna-
rum docuisti; dum peccarem, ad poeni-
tentiam expectasti, prostratum erexi-
ſti; & ad te venientem largissima pietate
tua suscepisti. Omne meritum meum ni-
hil omnino esse potest, in comparatione
operationis amoris tui. Amor tuus dul-
cissime

cisime & amantissime Jesu Christe, operatur in me, sine spe recipiendi à me.

Quia bonorum meorum non eges. Neque quicquam condigne amoris tuo conferre possam, nec eum explicare sermone. Quia tantus est & tam immensus amor tuus, quod dum peccabam, tu silebas: dum non continebam à vitiis & peccatis, tu à veberibus abstinebas: dum perseverabam in iniquitatibus multis & diversis, tu vindictam differebas.

2. Ad omnem tribulationem & necessitatem apertus mihi fuit dulcissimus amor tuus, & sinus tuæ infinitæ dilectionis expansus: nec consideravit indignum, sed necessitatibus meis omnibus subvenit. O amoris inæstimabilis operatio! sic enim Domine me visitasti, & cor meum durum mutasti, ut amara sentiam nunc illa, quæ antea male dulcia mihi erant: & qui lætabar tunc, cum male in rebus pessimis agebam, nunc incipiam tibi recogitare annos meos in amaritudine animæ meæ. Quare ô Domine Jesu Christe, amator bone, qui commoves terram cordis mei, & conturbas eam, sana (obsecro) contritiones ejus, quia commota est. Non recedat operatio tui dulcissimi amoris à me creatura tua. Intret in animam meam, & mundet eam à fabricis peccatorum. Illustrer eam incendio veræ dilectionis. Excitet eam à reposita ignavia. Tollat ab ea ignorantiam, &

doceat quæ agere & exercere debeam.

3. O misericordissime Domine Jesu Christe, qui omnem amorem superas, cogitare non valeo, quanta dilectione me amasti, & quam liberaliter & gratis. Quia licet te diversis modis offenderem, nec à peccatis cessarem; tu tamen dissimulabas, nec ad puniendum me accelerabas. Imo, tanquam ovem errantem & pereuntem, ut sacris humeris imponeres, requirebas præ incomprehensibili amore, quo cuncta, quæ fecisti, amas. Gratias itaque tibi ago, & tuo immenso amori, tuæque immentæ pietati & clementiæ; & te humili corde ac simplici precor, ut tua dilectio me non deserat, sed mecum sit, me adjuvet, & me defendat ab omni periculo animæ & corporis. Ut hic ad tuum placitum vivendo tibi semper serviam, te incessanter diligam, & tandem ad dilectionem tuam perveniam sempiternam, Amen.

CAPUT VIII.

De magnitudine amoris Dei.

I. **L**icet (Domine Dens meus) mundus in maligno positus esset, & plenus miseria: tamen pro nobis in mundum tuum benedictum filium misisti. Imo etiam ex abundantia tui amoris, illum in infernum transmisisti, ut inde suos extraheret. Ad hoc enim misisti ipsum in mundum, ut venditus nos redimeret, occisus vivificaret, injurias passus honora-

noraret, & in filios adoptaret. Misisti igitur Verbum tuum, misisti Spiritum tuum, promittis vultum. Et ne quid in cælestibus vacet, ad opera nostra sollicitanda etiam illos beatos spiritus propter nos mittis in ministerium, & insuper humanam naturam in eadem persona divinæ naturæ associari voluisti. Dilexisti nos Domine gratis, morti destinatos, & vita indignos. Omnes enim ducebamur tanquam latrones ad supplicium, quia ad infernum traheremur. Sed filius tuus superbenedictus nobis subvenit, & pro nobis fideiussit, quem fideiussorem semper in memoria habere debemus, sicut scriptum est: *Gratiam fideiussoris tui ne obliviscaris: dedit enim pro te animam suam.*

2. Tu Domine Deus meus, præ magnitudine amoris tui, non pepercisti filio tuo unigenito, sed pro nobis omnibus illum tradidisti. Et ad te nos attraxisti, dum sororem nostram, scilicet humanam naturam, benedicto filio tuo inseparabiliter copulasti. Sic enim scribitur: *In charitate perpetua dilexi te: ideo attraxi te, miseratus tui.* O Domine Deus meus, ignis amoris consumens, gloriosius non potuit nubere caro nostra. Unde, si matrimonium in homines sic attrahit eos, ut de inimicis valde amicos faciat: quantum deberet homines id attrahere ad amandum te, quod sororem nostram, scilicet humanam naturam, tuo

360 CONTEMPLATIONES

benedictio filio inseparabiliter copulasti?
 Scilicet Domine Deus meus, ego sum ingratisimus ille, & superbissimus peccator, qui tantam ingratitude[m] amoris non considerans, & tam mirabilem copulam non contemplan[s], me ad reamandum tuum Filium & Spiritum sanctum, unum Deum & unum Dominum, non disposui: sed ad amanda mala, noxia, & iniqua fui multipliciter inclinatus, & illa ad effectum frequenter perduxi. Adjuvare ergo me dignare, misericordissime Domine indultor amoris. Et dirige me, ut te super omnia diligam, & tua infinita beneficia recognoscam, mente teneam, & pro ipsis gratias tibi agam: & in fine vitam in amore mihi misericorditer concede sempiternam, Amen.

C A P U T IX.

De causa diligendi Deum.

I. **O** Misericordissime Domine Iesu Christe, causa diligendi te tu ipse es. Et te diligendi modus est sine modo: quia cum infinite bonus sis, & omnis modus noster diligendi finitus, diligendus es supra omnem modum. Et ideo nihil te iustius nihilque fructuosius diligere potest. Infinitum namque Domine Iesu Christe, vere amantium amor, meritis es de nobis: quia nobis inmeritis te[m]etipsum dedisti. Tu es causa efficiens & finalis amoris & dilectionis, ut occasionem habeas glorificandi nos: quia

quia tu occasionem das, tu affectionem creas, tu desiderium consummas. Tu enim fecisti hominem, imo factus es homo, ut te amemus. Tuus amor amorem nostrum præparat & remunerat: præcedit benignius, & expectatur suavius, & dives est in omnibus qui invenit illum.

2. Se dat in meritum, se servat in præmium Sanctorum, & se distrahit in redemptionem captivorum. Si tuum meritum quæritur, illud est præcipuum: quia tu prior dilexisti nos. Et ideo dignum & justum est, ut te redamemus, præsertim si mente humili & devota desiderare velimus tuam misericordiam, gratuitam dilectionem, inopinatam dignationem, invictam mansuetudinem, & stupendam dulcedinem. Quid enim aliud ista faciunt, benignissime & superamabilis Domine Iesu Christe, diligenter considerata: nisi ut considerantis animum ad te viscerabiliter raptant, vehementer afficiant, faciantque contemnerè omnia præter te Domine: Verus amor tuus, clementissime Domine Iesu Christe, vacuus esse non potest, sed ejus præmium incipienti proponitur, amanti promittitur, & perseveranti reddatur. Anima te Domine veraciter amans, aliud præter te sui amoris præmium non requirit, aut si aliud requirit, profecto te non diligit.

3. O mitissime Domine Iesu Christe,

Z §

ste,

ste, ego sum ille perversissimus peccator, qui te posthabendo in transitoriis & caducis amorem cordis mei posui: & illa quæ diu conservare non poteram, totamente dilexi. Adjuva me, piissime Domine Jesu Christe, amator fortis: & dirige cor meum, ut te amem & diligam, mundana contemnens: ea tanquam inutilia & noxia penitus derelinquam: peccata odio habeam, de præteritis doleam & condigne virtute amoris latisfaciam, & à futuris malis & peccatis præcaveam: ut tibi amore sincero & assiduo serviendo & placendo. tandem tuam dilectionem per infinita sæculorum sæcula adipiscar immortalem, Amen.

CAPUT X.

Qualiter Deus diligatur.

I. **N**ON mirum est, Domine Deus meus, si infidelis minus diligit te: minus enim te cognoscit. Sed quid est Domine de me miserabili creatura tua? Te enim per veram fidem agnosco, & te teneo, vitæ meæ non solum gratuitum largitorem, largissimum administratorem, pium consolatorem, sollicitum gubernatorem: sed insuper etiam copiosissimum Redemptorem, æternum conservatorem, ditatorem, & glorificatorem. Urget namque ratio & justitia naturalis, ut totum me per amorem tradam tibi, à quo me totum habeo. Et si totum me debeo tibi quia me fecisti: ad
magis

magis amandum sum tibi obligatus, quia me refecisti; nec tam facile me refecisti, quam fecisti. Nam semel dicendo me fecisti, sed reficiendo & dixisti multa, & gessisti mira, & pertulisti dura: nec tantum dura, sed & indigna.

2. Obenignissime Domine Jesu Christe, amor meus, quid retribuam tibi pro omnibus quæ tribuisti mihi? in primo enim opere, me mihi: in secundo vero, te ipsum mihi dedisti: & tunc te mihi dando, me mihi tradidisti. Datus ergo & redditus, me pro me debeo, & bis quidem debeo. Quid ergo tribuam pro te? Nam etiamsi me infinities rependere possem, nihil sum ego ad te. O Domine Jesu Christe, languentes animos amore reficiens, si intelligentia, quam mihi dedisti, uti vellem sicut deberem, cernerem manifeste, quo modo, imo quam sine modo, à me creatura tua amari merueris, qui prior dilexisti me, tantus & tantum & gratis, tantillum & talem & ingratum. Scio Domine, quod dilectio tua tendit in immensum & in infinitum, quia tu immensus es & infinitus.

3. Quæso igitur Domine, qualis finis debet esse mei, vel modus amoris? Amorem enim meus Domine non est gratuitus, sed rependitur debitus. O clementissime Domine Jesu Christe, amicos tuos vivificans amore, extende ad me peccatorem miserabilem, tuam exuberantem dile-

dilectionem: ut te diligam pro dono tuo & modo meo minus quam iusto. Nam etsi quantum debeo, non possum: non possum tamen ultra, quam possum. Potero autem plus, cum plus donare dignaberis, nunquam tamen prout dignus haberis. Da igitur mihi tuum amantissimum amorem, quo te donante, te diligam & amem: tibi placeam, tibi serviam, tua præcepta adimpleam: à te non separet in præsentem & in futuro, sed tecum maneam agglutinatus amore in sempiternum.

CAPUT XI.

De triplici modo diligendi Deum.

I. **O** Immensitas amoris, dulcissime Domine Jesu Christe, doce me quemadmodum diligam te. Fac mecum tuam misericordiam, ut te amem dulciter, prudenter, fortiter. Dulciter ne amaritudine averar: prudenter, ne decipiar: fortiter, ne opprimar, aut ab amore tuo ullo modo, sive mundi gloria, sive carnis illecebris, aut voluptatibus, abducar. Informes me Domine, tu qui sapientia es, ne seducar spiritu mendacii & erroris. Lucefas in me tu, qui es veritas, ne adversitatibus & scandalis offendar. Conforta me tu, qui es virtus, ne deficiam in tuo servitio. Zelum meum inflammet charitas tua, tua scientia cognitionem meam dirigat, & constantia tua propositum bonum firmet: ut
 præ-

prædictis munitus, sum in tuo amore fervidus, circumspectus, & invictus: ne teporem habeam, ne caream discretionem, & ne timidus efficiar; sed diligam te Deum meum toto & pleno cordis affectu. Diligam te tota rationis vigilantia & circumspeditione: Diligam te tota virtute, adeo ut nec mori pro tuo amore pertimescam.

2. Sis suavis & dulcis Domine affectui meo, contra fallaces & male dulces vitæ carnalis illecebras: & vincat falsam dulcedinem dulcedo tua vera, quemadmodum clavum clavus extrudit: & sis intellectui prævia lux, & lux rationi; non solum ad savendas hæreticæ fraudis decipulas, & ab eorum versutis fidei veritatem vindicandam, verum etiam ut nimiam & indiscretam vehementiam in mea conversatione devitem: Tu namq; Domine sapientia es, & vis amari non solum dulciter, sed & sapienter: alioqui facillime zelo meo spiritus illudet erroris, si scientiam negligam. Scio namq; Domine, quod non habet callidus hostis machinamentum ullum efficacius ad tollendum de corde dilectionem, quam si efficere possit, ut in ea incaute & in sine ratione ambulem.

3. Domine Iesu Christe, amantium fortitudo, robur & firmamentum, sum fortis & constans ad te amandum: non cedens terroribus, nec succumbens laboribus. Diligam te Domine fortitudo
mea,

366 CONTEMPLATIONES

mea, quia tu es firmamentum meum & refugium meum, liberator meus, Deus meus, adjutor meus. amor æternus, amor supereminens, amor, cujus magnitudinis non est finis; amor, cujus sapientiae non est numerus: amor, cujus pax exsuperat omnem sensum. Diligam te non verbo solum ac lingua, sed opere & veritate. Ut tua gratia in presenti suffultus, in fine ad amantium gloriam, te misericorditer donante, perveniam sempiternam, Amen.

CAPUT XII.

Quia sit diligere Deum ex toto corde.

I. **T**Oto corde te diligere (clementissime Domine Jesu Christe) Immensitudo amoris est, non abduci blanditiis, non seduci fallaciis, non frangi injuriis; sed integre te sic diligere ex toto corde, ut ad nullius rei dilectionem cor magis inclinetur, quam ad te; nec delectetur in aliqua re magis, quam in te. Minus enim te amat, qui aliquid tecum amat, quod non propter te amat. Totum namque exigit, qui totum hominem fecisti. Diligi enim debes Domine ex toto corde, ratione & creationis, & recreationis. Quia enim hominem fecisti, debet seipsum amoris tuo: & quia eum redemisti, debet se amari tuo. Et tanto magis debet se amoris tuo, quam sibi ipsi: quanto tu major es ipso, pro quo te ipsum dedisti.

2. O

2. O benignissime Domine Jesu Chri-
ste, amor immense: frange, mollifica
cor meum durissimum! ut si ad alium
non valet elevari, saltem ad purum amo-
rem sensibilem flectatur: scilicet ad bene-
dictam carnem tuam, & ad illa quæ in car-
ne gessisti vel jussisti: ut omnia libenter
audiam, studiose legam, frequenter reco-
lam, suaviter mediter, te annuntiatura
contempler devote, aut nascentem, aut
lactantem, aut docentem, aut jejunan-
tem, aut prædicantem, aut miracula fa-
cientem, aut morientem, aut resurgen-
tem, aut adscendentem, aut ad judicium
venientem. Sic animus meus stringatur
in amore tuo, ut carnis devitet vitia,
fugiat illecebras, desideria maligna ex-
stirpet: & in te assidue recreetur, atque
tuo dulcissimo amore pascatur.

3. Scio Domine, quod per amorem
tuum vita carnalis excludetur, mundus
contemnetur & efficietur ac perficietur
vita spiritualis. Ut ipsa in omnibus quæ
oportet sentire, te sentiat, & vera fide
firmetur: puritas conservetur, diaboli-
ca circumventio evitetur; augeatur ex-
ercitium virtutum, & amor tuus mihi
dominetur, nec posthac separetur à
me, sed sic in præsentem me gubernet,
conservet, & vivere faciat, ut te adju-
vante & donante, amor in regno tuo
sit mihi vita sempiterna, Amen.

CA-

Quid sit diligere Deum ex tota anima.

I. **D**iligendus es (Domine Iesu Christe, totius amoris plenitudo) ex tota anima, scilicet fideliter, sicut nos dilexisti; qui maluisti animam tuam separari à corpore, quam animas nostras separari à te. Qui enim diligit tota anima, non timet mortem; quia dilectio est condimentum dulcorans: nam nihil dulcius aut delectabilius amore. Sine amore omnia sunt insipida & amara; quæ autem sunt amara, quantuncumque sunt amara, fiunt dulcia amore, sicut sancti Patres in desertis probaverunt, utentes pro alimentò herbis & arborum corticibus, sicco pane & aqua frigida; terra pro lecto, lapide pro cetyicali, & cilicio pro vestimento: in quibus omnibus propter amorem tuum, saporem, & delectationem, & dulcedinem magnam sentiebant. Omnia namque gravia & difficilia verus amor facit facilia, & quasi nulla. Ideo sancti Martyres omnia tormentorum genera, tanquam dulcia, non solum patienter, sed etiam hilariter pro ardenti amore sustinebant. Labor namque non fatigat amorem, tormentum amorem non superat: amor quiete fit inquietior. Quiescit afflictio, quiescit tentatio: sed dilectio quiescere nescit: requies enim est inquietudo.

2. Qui

2. Qui hujus amoris gustu inebriatus fuerit, ad omne opus bonum hilarescit: dolet, & non sentit: laborat, & non lassatur: deridetur, nec advertit. Amorem animæ thesaurus nullus superat. Nescit enim homo precium ejus: quia omne aurum in comparatione amoris, arena est exigua. Sine amore dives pauper est: & cum illo pauper dives est. Quia qui Deum tota anima amat & diligit, jam habet quem amat. Nec eum vere diligere posset, si eum quem diligit, non haberet. Amorem tuum, Domine, alienus amor non occupat, nec ei commisceatur: quia non possunt commisceri vera vanis, caelestia caducis, spiritualia corporalibus, summa imis.

3. O clementissime Domine Iesu Christe, incomprehensibilis, dilectionis author & infusor, ego miserimus peccator omni iniquitate plenus, te non dilexi ex tota anima mea; imo, quod damnabilius mihi est, tuo amore spreto & derelicto, amorem meum posui in mundanis, vanis, & noxis damnabilibusque rebus. Et sic iste miserabilis amor ducet me ad odium tuum perpetuum: nisi infinita tua misericordia, infinitus amor tuus, adjuvare me dignetur. Augeatur igitur in me tuus gloriosus amor, qui me trahat ad te, relicto isto transitorio amore ut in tua dilectione perpetua valeam manere, Amen.

370 CONTEMPLATIONES
CAPUT XIV.

Quid sit diligere Deum ex tota mente.

I. **P**lissime Domine Jesu Christe, totius exaltatio amoris, diligere te debemus ex tota mente: scilicet memoranter, perpetuo, ac perseveranter: ut omnes sensus hominis, scilicet voluntas, intellectus, memoria, & omnes eorum operationes tibi vacent. Quod si in aliorum dilectione occupentur, jam ex tota mente, qui sic occupatur, te non diligit. Scriptum est enim: *Omni tempore diligit, quia amicus est.* Talis igitur dilectio totius est mentis ligamen, viscum & glutinum, hominem tibi indissolubiliter uniens atque ligans. Quia amor est quaedam vis mutua & virtus agglutinativa, summa movens ad infima: & novissima, id est, subjecta, ad meliorum, id est, suprapositorum confirmationem: ut anima hoc glutino glutinata, tibi dicat: *Dilectus meus mihi, & ego illi.* Tantus est namque amor à tota mente procedens, quod anima tibi unita tali dilectionis glutino, nec poena, nec tormento, nec igne, nec ferro, nec ullo alio supplicio potest dissolvi, nisi adveniat peccati mortalis immunditia. Imo citius, Domine Jesu Christe amantium portus, manus à brachio, caput à collo solveretur & moveretur, quam anima tali glutino amoris tibi unita & conjuncta, à te aliquo modo separaretur. Res enim forti glu-

glutino glutinata , citius rumpitur & frangitur in aliis locis quam ipsa conjunctura.

2. Sic etiam est de anima , ut patet in sanctis Martyribus , qui à tuo amore nullis pœnis poterant avelli , vel quantumcunque separari. Facilius enim pes separaretur à tibia , & caput à cervice , quam ipsi à te. O dilectio , quam magnum est vinculum tuum , quo ligari potuit Deus ! O piissime Domine Jesu Christe , opifex amoris , hoc vinculum te in cruce tenuit , quem omnes funes totius mundi nullatenus tenuissent. Amor , benignissime Domine , ex mente procedens , *est triplex funiculus , qui difficile rumpitur.* Quia te diligere debemus ex toto corde , id est , intellectu , sine errore ; tota anima , id est , voluntate , sine contradictione : & tota mente & virtute , id est , memoria sine oblivione. Concede mihi misericordissime Domine Jesu Christe , largitor amoris potentissime , gratiam te amandi toto corde , tota anima , & tota mente ; ut à te nunquam valeam separari , sed tecum perpetuo in perfecto amore permaneam. AMEN

C A P U T XV.

Quod amor est fortis armatura anima.

X. **H**omo scuto & armatura munitus amoris tui , benignissime Domine Jesu Christe , in tentationis proelio stat inconcussus , invincibilis atque fir-

missimus: non timens, etiamsi cum ea tota acies daemonica decertaret. Tu enim piissimè Domine Iesu, homini amorem habenti, bonus adiutor & fortis defensor assistis, quia tu amor es: & qui in tuo amore stat, tecum stat. Assistis etiam homini dilectionem habenti, ut verus & fidelis amicus, qui libenter subvenit amico suo, & eum defendit, sicut scriptum est: *Custodit Dominus omnes diligentes se, & omnes peccatores (id est, demones infernales vel homines pestilentes) disperdet.* Sed Domine non sic est de alia virtute: quia tu, si quis sine dilectione aliquid faciat, non sic præsto es ei, nec assistis ad iuvandum. Dilectio vera in te Domine Iesu Christe, amator verissime, hominem invincibilem reddit. Eum enim ex omni parte protegit & defendit; quod nulla facit alia virtus, scilicet ex una parte tantum. Nam abstinentia à gula tantum defendit, pudicitia à luxuria, & ita de cæteris. Imo alia virtus sine dilectione ex una parte defendit, & ex altera succumbit, dum scilicet de eius actu & opere oritur iactantia, & nascitur vana gloria. Ut patet in elemosyna & ieiunio quæ nihil valent, nisi tua dilectione directæ sint & protectæ.

2. Et ideo diabolus hanc armaturam dilectionis invadere summopere studet. Nam si castitas in nobis fuerit sine dilectione, non timet. Quia ipse in carne non premitur, ut in luxuriam dissolvatur,

tur. Abſtinentiam non timet, quia cibo non utitur, qui neceſſitate corporis non urgetur. Distributionem rerum terrenarum timet, ſi dilectio deſit, quia divitiarum ſubſidiis non eget. Sed valde timet in nobis dilectionem veram, qua te diligimus & proximum: & ſemper concordia invidet, quia dilectionem quam tenemus in terris, ipſe tenere nolens, corrumpit à calis. Dilectio tua, Domine Ieſu Chriſte, ab omnibus diligere digniſſime omnem tentationem repellit, non alia virtus: nam alia virtus cum peccato & informis eſſe poteſt, ut etiam morales virtutes in philoſophis fuere: ideoque non ab omni peccato, nec ab omni tentatione defendunt. Sed dilectio tua omni peccato contrariatur, & omni tentationi reſiſtit; imo nec morti, nec tormento ſuccumbit. Vincti nequit; imo de morte obtinet victoriam & triumphum. Hanc veram dilectionem tribue mihi miſericorditer, Domine Ieſu Chriſte, tota virtus & vigor amantium, ut tecum in amore maneam in ſempiternum, Amen.

C A P U T XVI.

Quod per amorem peccatum dimittitur.

Tanta eſt vis amoris, ſuperamande Domine Ieſu Chriſte, quod per amorem peccata remittuntur. Non eſt enim peccatum, quod dilectione tua non remittatur, Non culpa, non noxa

374 CONTEMPLATIONES

tam gravis vel enormis : quæ adveniente dilectione tua non expellatur. Non macula tam foeda, tenax, ac etiam inveterata, quæ non dilectione & amore dissolvatur. Quia tua dilectio omni culpæ mortali contrariatur, nec cum aliqua esse potest. Habet enim tua vera dilectio omnem culpam expellere, sicut calidum frigus expellit. Sed non sic est de alia quacunque virtute. Ut patet de beata peccatrice, quæ tot peccata habuit; & tamen dilectionis virtute omnia sunt ei dimissa: quia ab ore Veritatis dictum est: *Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum.* Licet enim abundanter fleverit, pedes lachrymis laverit, capillis terterit, pedes osculata fuerit & unxerit: tamen istis non attribuitur remissio, sed soli dilectioni. Quia sine dilectione, parum valuissent, sed fuerunt signa quædam & scintillæ ignis, à dilectione præparata. Quæ eatenus tibi grata fuere, quatenus ab amore imperata. Dilexit namque te multum, quia ex toto corde, ex tota anima, & ex tota mente. Quod evidenter patet in iis dilectionis signis, quæ ostendit. Dilexit enim te super omnia, sed non nimis: quia tu Domine nimis diligi non potes; imo modus diligendi te sine modo est.

2. Et in hoc etiam patet nobilitas & valor dilectionis ejus. Quia in excessu non amittitur, nec augmentum ejus in vitium vertitur, sed in commodum & pro

profectum. Contra tamen homo potest nimis jejunare, eleemosynas dare, orare, & sperare. Virtutes quoque morales si transcendant modum vel medium, in vitium & malitiam convertuntur. O clementissime Domine Jesu Christe, amator bone, ego malus & vitiosus peccator, ista mente revolvens, nec mente, nec opere ad effectum perduxi; sed à vero amore & dilectione elongatus, & totus frigidus factus, in peccatis & vitiis innumerabilibus, tempus meum miserabiliter consumpsi. Adjuvare me digneris, misericordissime Domine Jesu Christe, immense fons amoris: & ut peccata mea benigne remittas, dilectionem tuam mihi digneris infundere sempiternam, AMEN.

CAPUT XVII.

Quod amor est via rectissima ad Deum.

I. **V**ERA dilectio (benignissime Domine Jesu Christe, qui es merces amoris) est via rectissima veniendi ad te. Nec opus est aliqua alia virtute, in cuius exercitio potest esse via obliqua. Sed solum amore & dilectione, quæ ad caelestem patriam vere ducunt. Quia alia quæcumque virtus informis esse potest, & cum peccato: Et ex eius actu saepe oritur vana gloria, quæ ut ventus impedit viatorem, imo impellit in chaos inferni. Nam peregre pergens, carnis

376 CONTEMPLATIONES

afflictionem assumens, eleemosynas erogans, sæpe vento vanæ gloriæ impetitur; & dum ad poenitentiam ire credit, labitur in infernum. Non ergo Domine Iesu Christe, susceptor amoris & largitor, ieiunium, oratio, eleemosyna, est via recta omnino: sed amor & dilectio tua est via rectissima absque devio: via brevis absque tædio: via plana absque tumulto: via clara absque nubilo: via securæ absque periculo: via jucunda cum bono socio, scilicet cum te Domine amantissimo duce: via veniendi ad æterna gaudia, quæ non permittit viatorem ad dexteram, quæ est prosperitas, nec ad sinistram, quæ adversitas est, declinare.

2. Ista via amoris, Domine Iesu Christe, dux amantium æterne, est vera, non ficta, neque palliata: via cordialis, non verbalis; via fructuosa, non ociosa; via non solum sermonis, sed etiam operis; via cauta, non improvida: prudens, non fatua: ita quod persona ametur, & culpa refutetur. via magna, non modica: ita quod animam suam ponat quis pro amicis suis. via constans, non momentanea, sicut tu Domine in fine ostendisti: quia cum dilexisses tuos, in fine dilexisti eos. Si quis igitur, Domine Iesu Christe amator constantissime, ad patriam cælestem velit celeriter pervenire, per viam dilectionis & amoris ambulare debet. Quia qui amat ardentius, currit velocius,

locius, & pervenit citius. O misericordissime Domine Jesu Christe, qui ob nimium amorem, etiam non amantium misereris: iniqua & perversa atque falsa fuit dilectio mea. Quia non fuit cordialis sed verbalis: non vera, sed ficta: meos amicos in suis sceleribus & peccatis defendi; & sic iniquos odio non habui. Amavi fortunam, & ea mutata, amorem mutavi. Parce mihi, piissime Domine Jesu Christe, misericordissime amator, & veniam dare mihi dignare; & concede mihi misericorditer tantam ad te amandum gratiam, ut relicto vano amore tibi non placito, te super omnia amem, & diligam assidue; & sine alicuius temporis interpositione nec à tua dilectione separer, sed cum ea permaneam per infinita seculorum secula, Amen.

CAPUT XVIII.

Quid amor obtinet, quæ justè petuntur à Deo.

I. **A** Mor & dilectio, (clementissime Domine Jesu Christe, qui es ipse amor) postulata à te, prompte & facile obtinet. Qui illum qui te veraciter diligit, libenter exaudis, & postulata ei concedis. Quia scriptum est: *Dilexi, quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meæ.* Tam exuberans est amoretuus, dulcissime Domine Jesu Christe, spiritualis amator, quod tu diligenti te, una

278 CONTEMPLATIONES

cum spiritualibus bonis, bona etiam temporalia tribuis & concedis, sicut dictum est à te: *Si obediatis mandatis meis, ut diligatis Dominum Deum vestrum; & seruiatis ei in toto corde vestro, anima & mente vestra: dabo pluviam temporaneam & serotinam, ut colligatis fructum vini & olei, & scenum ex agris.* Ostendis etiam & extendis diligentem te misericordiam, sicut scriptum est: *Faciens misericordiam in millia millium iis, qui diligunt me.* Infundis etiam sapientiam tuam diligentem te, sicut scriptum est: *Vnus est altissimus, & sapientiam suam (id est, datum suum) prabet diligentibus se.* Tribuis etiam & liberaliter concedis diligentem te gaudium & lætitiā, sicut scriptum est: *Dilexisti iustitiam, & odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo lætitiæ.*

2. Diligentes igitur te, Domine Iesu Christe, amantium remunerator largissime, exaudis, & eisdem multa bona impertiris. Sed non sic illis evenit, qui te non diligunt, nec diligere volunt. Non enim eos exaudis, sed potius te provocant ad iram, cum aliqua à te petunt. Quia cum indignus ad intercedendum mittitur, irati animus ad deteriora provocatur. O misericordissime Domine, quoties provocavi? Quia indignissimus & nefandissimus peccator, multa à te petii, & nullo dignus eram: quia te non dilexi corde & opere, sed solum
verbo

Verbo & lingua. Quare non amore ,
 sed odio dignus eram, pœna , & non glo-
 ria. Sed in tuo indicibili amore confido,
 piissime Domine Jesu Christe; te, fons in-
 exhaustibilis amoris : quem à me obsecro
 non retrahas; sed illum mihi clementer
 concedas , quo inflammare digneris cor
 meum frigidum , ad amandum & dili-
 gendum te : ut spreta dilectione transi-
 toria & caduca hujus miseræ vitæ , ad te
 elever per puram dilectionem in te ma-
 nentem , per assiduam contemplationem,
 in secula sæculorum, Amen.

C A P U T XIX.

*Quod amor Dei defendit & liberat
 à malis*

I. F idelis & verus amicus es , (Domi-
 ne Jesu Christe, amator vigilan-
 tissime) qui diligentes te custodis , libe-
 ras & defendis à malo & periculo : sicut
 ostendisti in seruo tuo Daniele, te toto
 corde diligente : qui coniectus in lacum
 leonum , illæsus te protegente fuit ex-
 tractus , & penitus liberatus. Unde dixit:
*Recordatus es mei, Domine, & non dereli-
 quisti me.* Liberas igitur Domine diligen-
 tem à malo , & à leonis infernalis insul-
 tu , & illæsum eripis ab eodem. Et quia
 sicut fidelissimus amicus liberas à malo ,
 protegis & defendis , clamat Phropheta
 in persona cujuscumque te amantis : *Dili-
 gam te Domine fortitudo mea. Dominus
 firmamentum meum , & liberator meus :*
 Deus

380 CONTEMPLATIONES

Deus meus adiutor, & sperabo in eum. Protector meus, & cornu salutis mea, & susceptor meus.

2. O misericordissime Domine Iesu Christe, ineffabilis dulcedo amoris: inestimabilis est dilectio tua, quæ semper adjuvat peccatorem, & defendit. Peccat enim miserabilis peccator prava suggestionem & cogitationem: sed tu es diligentem te *fortitudo*, ne cogitatio possit introire. Quod si peccator ultra procedat, scilicet ad delectationem, tu es tunc ei *firmamentum*, ne possit delectatio invalescere. Cum autem peccator ad consensum voluntati laxat habenas, tu Domine illi es *refugium*, ut consensui contradicat. Quando vero defendit peccatum, tu ei *liberator* es, ut ab audacia abhorreat. Si latenter peccare vult, tu illi es *adiutor*, qui ubique præsens es, ne id faciat: Sed si patenter, ut es ipsius adversus nequitiam *protector*. Si autem inducatur in consuetudinem, tu es ei *cornu salutis*. Si vero falso seducatur, vel desperatione aut induratione conficiatur, tu ejus, ne desperet, neque induretur, *susceptor* es.

3. Fidelissimus igitur amicus es Domine & tua vera amicitia omnem aliam excedit amicitiam. Tu semper diligis, in vita & morte. Tu diligis in prosperitate & adversitate, & etiam magis foelicem mortuum, quam infœlicem vivum. Tu Domine plus in immensum amas, quam amaris;

amaris ; & etiam amas , licet non ameris .
 Tu propter patres amas filios : imo pro-
 pter unum bonum in civitate vel socie-
 tate , amas multos malos . O amantissi-
 me Domine Iesu Christe , ego miserrimi-
 mus & pravissimus peccator omni dile-
 ctione vacuus , sed malitia & iniquitate
 plenus te , ut debuissim , non dilexi : sed
 cordum & vagum habendo , ad dili-
 genda frequenter mihi damnosa & no-
 xia ipsum applicui , quod erigere digne-
 ris Domine ad te amandum semper : ut
 vita mea & gloria mea sit dilectio tua
 semper eterna, AMEN.

C A P U T. XX.

Quod amor Dei reficit hominem.

I. **N**ON honor , non pecunia , neque
 aliqua terrena substantia , nec e-
 riam virtus , nec ars aliqua vel scientia ,
 (benignissime Domine Iesu Christe, ple-
 nitudo amoris (potest implere animam,
 & satiare conscientiam , sed sola & vera
 dilectio tua . Nam dilectio , aut est cum
 gratia , aut sine : at sine ea non potest esse
 dilectio vera . Illud autem quod in via
 potest solum reficere & quietare ani-
 mas , est gratia , cum qua similiter est dile-
 ctio vera . Et quia qui diligit te Do-
 mine habet te , sicut scriptum est : *Si
 diligimus invicem , Deus in nobis manet* :
 non potest esse pauper , quia Deum ha-
 bet quem amat . Et quomodo potest esse
 pauper , qui te , qui es omne bonum
 habet

habet in conscientia? Qui habet aurum in arca, dives non est: sed qui te habet in conscientia, dives est. Unde scribitur de te; *In me sunt divitiae & gloria, ut ditem omnes diligentes me, & thesauros eorum repleam.*

2. O misericordissime Domine Jesu Christe, in amore ditissime, qui ditari cupit, & satiari, dilectionem veram debet habere, quæ mentum reficit, perficit, & eidem sufficit. Nam qui vera dilectione caret, etiamsi omnes divitias mundi haberet, & insuper sapientiam, fortitudinem, simplicitatem, pulchritudinem, omnes denique virtutes à Philosophis conscriptas, pauper tamen & miserabilis esset; quia illis non contentus, alia semper appeteret. Ideo de quodam diligente terrena scribitur: *Tu dicis, quia dives sum & locuples, & nullius egeo: & nescis quia tu es miser & miserabilis, pauper, nudus & cæcus? Suadeo tibi emere aurum ignitum, ut locuples fias.* O clementissime Domine Jesu Christe, amor consumens, quantam doctrinam nobis peccatoribus ostendisti pro saluatione nostra moriendo; ut emamus aurum ignitum, per quod intelligitur amor & dilectio? Quia sicut aurum excedit omnia alia metalla, sic dilectio omnes alias virtutes.

3. Debet autem hoc aurum esse ignitum amore tuo, & delectatione tua summe inflammatum. Neque emitur nummo

mo vel denario, sed bona voluntate, bono desiderio, bono affectu. Unde hac dilectione nihil melius emitur, & nihil charius est, cum possideatur. O piissime Domine Jesu Christe, locuples in amore, ego sum miser & miserabilis, pauper, nudus, & cæcus. Da mihi hoc aurum ignitum, hoc est, dilectionem tuam, quo inflammetur mens mea, ut reficiatur & quietetur in te, & ipse ditatus gratia & dilectione tua, ad regnum amoris perveniam sempiternum, Amen.

C A P U T XXI.

Quod amori Dei est insistendum.

I. **I**nsistendum est (clementissime Domine Jesu Christe, amator bone) dilectioni tuæ: quia dilectio non est nisi boni, & tu es fons totius bonitatis. Tu es pater creatione & deitate. Tu es frater redemptione & humanitate: tu es Dominus naturalis, non extraneus. Quicquid habemus, à te habemus: & in fine à te expectamus præmium sempiternum. Et ideo conveniens est, ut te diligamus, & tuæ dilectioni continue insistamus, sicut scribitur: *Audi Israël, quid nunc requirit Dominus, aut quid petat à te? Nisi ut timeas Dominum Deum tuum, & ambules in viis ejus: & diligas eum, & servias ei in toto corde tuo, anima & mente tua: custodiasque mandata Domini, ut bene sit tibi.* Israël quilibet fidelis Christianus, per fidem te videns: qui ad
dili-

diligendum te maxime est adstrictus, qui à te magis dilectus. Nam dilexisti nos, & lavisti in sanguine tuo. Tu consulis nobis, & mones dulciter, non acriter, quæ à nobis requiris: scilicet, ut te timeamus, dum dicitur: *ut timeas Dominum Deum tuum.* Unde in timore tui originem suam habet dilectio: quia scriptum est: Timor Domini initium dilectionis. Quæ vires accipit & augetur exercitio aliarum virtutum, dilectione imperato. Et ideo dicitur, *Et ambules in viis eius:* id est, bonis operibus; utpote, elemosyna, jejuniis, oratione, & ceteris. Et his enim vegetior redditur dilectio, sicut ignis lignorum appositione.

2. Completur autem dilectio tui Domine ex affectu interioris amoris; ideo dicitur: *Ut diligas Dominum Deum tuum.* Completur etiam ex actu exterioris honoris: ideo dicitur: *Ut servias ei in toto corde tuo, anima, & mente tua.* Conservatur denique mandatorum tuorum observatione, ideo dicitur: *Custodiasque mandata Domini, ut bene sit tibi.* O benignissime Domine Iesu Christe, quem iustissimum est amari, utilem & salubrem regulam te diligendi nobis clementer dedisti. Nam summæ æquitatis est, ut te timeamus; summæ levitatis, ut in viis tuis ambulemus; summæ bonitatis, ut te diligamus, summæ dignitatis, ut tibi serviamus; summæ æqui-
tatis

tatis & sanctitatis, ut mandata tua custodiamus. O piissime Domine Jesu Christe, amator misericors & iuste, non ponderes peccata mea ad vindictam, sed misericorditer mihi ea condonare digneris: desque mihi gratiam tuam, ut per timorem tui, oriatur in me vera dilectio per affectum interioris amoris, & per actum exterioris honoris compleatur, & per observationem mandatorum tuorum conservetur, ut mihi bene sit te amando, nunc & in perpetuum, Amen.

CAPUT XXII.

De utilitate & facilitate amoris.

I. **V**erba tua verissima sunt, misericordissime Domine Jesu Christe, (exemplum & forma amoris) qui dixisti: *Fugum meum suave est, & onus meum leve.* Hoc est Domine te veraciter diligere & amare, quod summe suave est & leve, adeo quod nullus habet, nec habere potest causam, aut excusationem aliquam te non diligendi. Unde si alicui dicatur quod jejuret, dicere potest: corpus habet fragile. Si dicatur ei quod det, potest dicere: pauper sum. Si dicatur ei, ut oret, & limina Sanctorum visitet, potest dicere: infirmus sum. Sed cum ei dicitur: Dilige Deum & proximum, nullam habet excusationem. Quare benignissime Domine Jesu Christe, dilector amoris; scio, quod tam facile est te diligere, quod ex hoc

386 CONTEMPLATIONES

corpus non affligitur, pes non pungitur, caput non dolet, venter non læditur, lingua non vexatur, crumena non evacuatur; quia dilectio proprie consistit in anima, & inde sequitur, quod qui amat, non laborat.

2. Non est dilectio super facultatem hominis, ita quod non possit eam perficere. Nec est dilectio longe ab eo, scilicet ultra cognitionem eius, ita quod non possit eam apprehendere: sed est iuxta hominem. scilicet in ore eius & in corde, ut impleat eam, & diligat te Domine, qui es summe gloriosus, summe delectabilis, & summe preciosus. Amicitia namque est respectu boni honesti, delectabilis aut utilis: quæ omnia sunt in te Domine Iesu Christe, superamabilis & superbone. Ex dilectione homo vivit vita gratiæ, & multiplicat bona opera, ut terram viventium possideat. Facilis res est (Domine Iesu Christe superamande) dilectio, à qua nullus, cujuscunque status, gradus aut conditionis existat, excusari potest. O miser & miserabili peccator, quid faciam? Oculata enim fide hoc video & cognosco, quod facere deberem, & non facio. Scio clementissime Domine me nullo modo aliter tibi placere posse, nisi per dilectionem. Ad illam meum animum non converto, illa non vilipenditur. Ad illam habendam me non dispono, sed inclinationes meas ad vitia & peccata perficio. In il-

1/5

lis permaneo. in illis delector, in illis
 fere continue prostratus miserabiliter
 jaceo. Respicere ergo me dignare, piissi-
 me Domine Iesu Christe, animarum per
 amorem purgator, oculo tua pietatis &
 misericordiae. Dele iniquitatem meam
 maximam, & inclina cor meum pra-
 vum & perversum ad te diligendum &
 amandum. Non recedam à te, neque
 à tua benignissima voluntate: sed quic-
 quid praecipis, faciam; quicquid prohi-
 bes, evitem totis viribus, cogitatione,
 locutione, & opere: ut te donante, dile-
 ctionem tuam obtineam sempiternam,
 Amen.

C A P U T X X I I I.

Quod diligere Deum, est summe leve.

I. **F**ructus & utilitas (Domine Iesu
 Christe, totius dilectionis author)
 quæ ex dilectione tua acquiritur, non so-
 lum est æterna gloria de qua dictum est:
Quod nec oculus vidit, nec auris audivit,
*nec in cor hominis adscenderunt, quæ præpa-
 vasti diligentibus te.* Sed etiam est utilitas
 magna in hac vita, quia diligens te Do-
 mine, si contingat eum deficere vel er-
 rare, dulciter corrigitur & castigatur à
 te, sicut dilectus filius à patre, qui de ser-
 vo extraneo non curat. Unde magnum
 signum amoris tui est Domine, corre-
 ptio & immissio flagelli. Sed homines
 desperatos & perversos quolibet ire per-
 mittis,

388 CONTEMPLATIONES

mittis, & in præcipitium peccatorum incidere. Quia quem diligis castigas; & flagellas omnem filium quem recipis. Diligens te Domine pacifice conversatur: est enim in pace conscientia, & tranquillitatis iucunditate, non in simultate & odio.

2. Diligens te Domine diligenter peccata à malo præservatur. Sicut enim homo pupillam oculi sui sedulo custodit, & eam summe diligit: sic tu Domine Jesu Christe amator bone, amicum & dilectum tuum protegis, & defendis, & custodis; ne in peccatum labatur, neve a diabolo affligatur. Scriptum est enim: *Qui diligitis Dominum, odite malum: custodit animas Sanctorum suorum, de manu peccatoris liberabit eas.* Custodis animas, non cutem carnis splendidam, non possessiones & terras, quia talia tibi chara non sunt. Sed custodis animas sanctorum, ne in peccatum labantur: & de manu peccatoris liberas eas, ne à dæmone affligantur. Diligens te (Domine Jesu Christe, amantium gloria) multum honoratur: quia actus diligendi, est actus tuus & Angelorum, non dæmonum. Tu enim diligis, quia scriptum est: *Ego diligentes me diligo.* In Angelis autem est vis & actus maximi amoris, quo ad te Domine, quo ad eos, qui sui sunt consortii, & quo ad nos. Diligunt enim adeo quod ordo supremus, ab ardore charitatis nominatur Seraphim. Diligentem te
Domi-

Domine suscipis ad pœnitentiam, eidem remittis offensam; & tua maxima pietate inenarrabilique benignitate, ac inæstimabili largitate, gratiam misericorditer donas & tribuis.

3. O misericordissime Domine Iesu Christe, semper amari plus quam dignissime quanta miseria ego nequissimus peccator plenus sum; qui perspecta tanta utilitate tui amoris, te propter teipsum diligere debeam! Quod si pauper teipsum diligere nolebam, saltem propter meipsum & utilitatem meam te diligere debeam. Ut ex inordinato amore tandem venirem ad verum amorem tuum; qui est diligere te non ab aliud, sed propter teipsum solum. Mihi ergo digneris succurrere benignissime, & creare in me cor mundum; ut ab iis quæ tibi displicent, abhorrendo, & in ea penitus execrando, te diligam & amem, tibi serviam, tibi obediam, præcepta tua adimpleam; ut te vere, ordinate, non ob aliud quam ob teipsum, diligam per infinita sæculorum sæcula, Amen.

C A P U T XXIV.

Quod amor est vestis preciosa animæ.

I. INVITATUS ad tuas cœlestes nuptias (dulcissime Domine Iesu Christe, amantissime cœlestis sponse) vestem nuptialem deferre debet: ne si forte intret sine veste nuptiali, ejiciatur jussu tuo extra, & projiciatur in tenebras exteriori-

390 CONTEMPLATIONES

res, ubi semper est & erit fletus, & stridor denti in. Ista vestis (ô benignissime Domine) est amor & dilectio, quæ excellit omnes alias virtutes. Ista vestis ex preciosis filis, id est, tuis beneficiis homini collatis, est contexta, & subtili magisterio facta, & decorata; quæ designatur per tuam tunicam inconsutilem, quæ nec scissa fuit, nec divisa. Quia amor, neque dividi debet, neque scindi. Et qui cum dividunt vel scindunt, peiores videntur quam milites te crucifigentes, qui tuam tunicam dividere noluerunt.

2. Ista vestis nuptialis, Domine Iesu Christe, sponse amoris, summe potens & efficax existit. Quia defendit hominem à frigore cupiditatis, & ad tuum amorem hominem inflamat, ipsumque ornat plurimum & venustat. Ista vestis nuptialis sola distinguit filios regni, & perditionis. Quia qui eam deferens regnum tuum intrabit, ut conviva tuus & filius charissimus; qui vero ea caruerit, etiam si deferat omnes alias vestes, id est omnes alias virtutes, expelletur à regno tuo. Ista vestis operit multitudinem peccatorum. Ista vestis commendabilis est colore & valore; est enim deaurata, vel potius aurea, juxta illud: *Adstitit Regina à dextris tuis in vestitu deaurato.* Et sic ista vestis ornat animam, quod sine ipso ornatu indigna est anima calum ingredi. Ista vestis nuptialis munit hominem,

nem,

nem, quia fortis est ut mors dilectio. Eus etiam preciositas patet ex materia. Quia si preciosum sit, quod trahitur ex metallis, gemmis & animalibus, longe preciosius est quod ex te trahitur. Ista autem vestis nuptialis ex te venit, & à te procedit. Ex ea quoque regimur, vivimus, & ditamur. Qui enim hanc vestem habet, nihil ei deest: & sine ista nihil ei prodest.

3. O misericordissime Domine Iesu Christe, cælestis sponse, ego miserabilis peccator nudus sum, & cum hanc vestem nuptialem non habeam, non sum dignus ut intrem ad tuas cælestes nuptias, sed ut projiciar in tenebras exteriores. Succurre ergo mihi, piissime Domine Iesu Christe, æterni nuptialis convivii dispensator largissime, & da mihi tua benignitate hanc vestem gloriosissimam, ut invitatus & vocatus ad tuas sempiternas nuptias, illuc cum veste nuptiali intrem, ibique cum amicis tuis amore tuo perpetuo fruatur, te laudem, te admirer, te glorificem æternitatis Regem, & gloriosissimum sponsum, viventem, & regnantem in sacula saculorum, Amen.

C A P U T X X V.

Quod amor à malis animam custodit.

I. **V**erus amor (Domine Iesu Christe, amantium conservator) custodit hominem à peccatis. Custodit namque

392 CONTEMPLATIONES

ab emulatione, sive invidia, quæ vehementer corrumpit animam. Inde enim provenit, ut anima in malis proximi delectetur, & in bonis contristetur. Sicut verus amor facit, ut in bonis proximi delectetur, & in malis contristetur: quia sicut viror naturaliter delectat visum corporis, sic bona naturaliter delectant animam. Custodit Domine verus amor ab ambitione, quæ est, cum quis quærit sui exaltationem, & proximi dejectionem. Ut sic altior factus, à pluribus videri possit, & in admiratione haberi. Nam verus amor, sui exaltationem & proximi dejectionem non quærit. Custodit Domine verus amor ab amore nimio proprii boni; ex quo solet fieri, ut homini nullo modo cura sit de bonis proximi, imo cum scandalo sua repetat: quærit namque propria commoda, & negligit aliena. Verus autem amor, quæ sua sunt non quærit, sed quæ tua sunt, Domine.

2. Custodit etiam verus amor à maligna cogitatione super injuriis vindicandis: Talis autem cogitatio, quasi ferrum in vulnere semper hæret. Et ideo scribitur: Auferte malam cogitationem ab oculis meis. Verus namque amor, Domine, omnia remittit propter te; repellitque non solum actum, sed etiam omnem cogitationem. Custodit Domine verus amor, n: gaudeat homo super iniquitate, quod est diabolicum, & signum mag-
 gne

gnæ corruptionis animæ, & elongationis à te, cum talis iniquitas summe tibi displiceat. Sed verus amor, Domine, semper gaudet de bono, & non de malo. O misericordissime Domine Jesu Christe, amantium custos fidelissime, dum præmissa omnia & singula mente revolveo, sentio me à vero amore elongatum. Quia invidia plenus fui & sum, me ipsum exaltavi, & proximum dejeci. Me nimis dilexi, animum habui vindictæ cupidum, in malitia gaudium concepi. Et denique ad omne malum, propter amoris tui defectum, multipliciter pronus fui. Adjuva me, piissime Domine Jesu Christe, largitor & conservator amoris. Et da mihi verum amorem indeficientemque; ut ab iis quæ tibi displicent, abhorream: & quæ tibi placent recipiam, teneam, & adimpleam: ut in fine tuam gloriam perenniter & sine fine diligam, Amen.

C A P U T XXVI.

Quod amor in se continet doctrinam veritatis.

1. **P**erfectus amor (clementissime Domine Jesu Christe, qui omnes perficis amantes) docet veritatem: quia in dilectione tota lex pendet & propheta. Quicquid latet, & quicquid patet in divinis sermonibus, & in tota sacra scriptura, dilectio ipsa comprehendit: Quia scriptum est: Plenitudo legis

B b 5

gis

gis est dilectio. Nam tota lex, imo tota scriptura, aut præcipit & consulit ea quæ faciunt ad tuam & proximi dilectionem, sicut patet in præceptis affirmativis; aut inhihet & dissuadet illa, quæ impediunt & dirimunt dilectionem, ut liquet in præceptis negativis. Quid ergo est quod scribitur: Qui proximum diligit, legem implet: nisi, quod qui diligit proximum, diligit & te Deum? Quia eadem est virtus & dilectio, qua quis utrumque diligit. Ut idem est radius, quo quis Solem & terram intuetur: sed illum in imo tuæ dilectionis radio diligit, te autem in illius summo. Aliarum autem rerum dilectio, qualis est in mundo, ô Domine Iesu Christe, Sol amoris, miserabilis profecto est & stulta, & exprobrabilis insania quod scilicet relicto tuo amore, dilectioni aliarum rerum homo adhæreat. Sed benignissime Domine Iesu Christe, ad verum amorem reluctor ego gravissimus peccator, dando mihi ipsum voluntarie quodammodo in reprobum sensum: tuam veram & animæ meæ contemnendo dilexi vanam voluptatem interdum fortunam & temporalem facultatem non considerans, quod qui amat divitias, fructum non capiet ex eis.

2. Dilexi frequenter mundanam vanitatem, contra consilium scripturæ, dicentis: Filii hominum ut quid diligitis vanitatem? interdum dilexi irrationabiliter

I D I O T Æ. 395
biliter cognationem & propinquitatem
meam plus quam te, & sic non eram te
dignus. Qui amat patrem aut matrem
plus quam te, non est te dignus. Aliquo-
ties dilexi munera & dona, sæpe etiam
superstitiones & deliramenta: frequen-
ter contumelias, detractiones, ac convi-
tia. Et ideo dignus eram ut maledictio
mihi veniret, sicut scriptum est: Dilexit
maledictionem & veniet ei. Dilexi in-
terdum vindictam, & malitiam, & ini-
quitate, quas reprehendit scriptura,
dicens: Dilexisti malitiam super beni-
gnitatem, iniquitatem magis, quam lo-
qui æquitatem. Ista fuit, ô superaman-
de Domine Jesu Christe, miserabilis &
iniqua vita mea, non attendens scriptu-
ram, dicentem: Nolite diligere mundum,
nec ea quæ in mundo sunt. Sed tu mise-
ricors & miserator Domine, ignoscere
misericorditer mihi dignare; & illustra
mentem meam, ut te perfecte diligam,
ut sic informetur anima mea doctrina ve-
ritatis ut tecum, qui es amor & veritas,
in am te & veritate vivam per infinita
sæculorum sæcula, Amen.

C A P U T XXVII.

De amore, quo Deus diligit hominem.

I. **A**manissime Domine Jesu Chri-
ste, tu diligis hominem, qui ser-
vat munditiæ puritatem simile enim
suum diligit. Et quia tu purus es, & o-
mnium

396 CONTEMPLATIONES

nium maxime purus; ideo diligis puros; sicut scriptum est: Qui diligit cordis munditiam, habebit amicum regem. Sic enim dilexisti beatum Johannem Euangelistam, de quo scribitur: Hic est discipulus ille, quem diligebat Iesus. Diligis etiam Domine hominem, qui tenet sapientiae claritatem atque veritatem. Quia scriptum est: Neminem diligit Deus, nisi qui cum sapientia est; quia non potest venire commodum neque honor de amicitia stulti. Ideo Domine dilexisti Salomonem, sicut scribitur: Vocavit Dominus Salomonem, & dilexit eum. Diligis Domine Iesu Christe, amator innocentissime, illum qui amat innocentiae levitatem, sicut dicitur: Scio Domine Deus (ait David) quod probas renes & corda, & simplicitatem & non doloſitatem diligis. Diligis etiam Domine amicitiam amicitiae rependentem & servantem amicitiae firmitatem, sicut tu Domine dixisti: Ego diligentes me diligo. Hoc namque justum est, quod qui diligitur, diligat. Sic enim Moysen dilexisti, sicut scribitur: Dilectus Deo & hominibus Moyses.

2. Diligis Domine Iesu Christe, amatorium liberalissime, illum, qui ostendit effectu beneficentiae suae largitatem. Quia hilarem datorem diligit Deus. Larga enim & pii diliguntur à te. Sicut patet etiam de Martha, cujus animus erat largitate & pietate foecundus. Ideo scribitur

tur

tur: Diligebat Martham Iesus. Diligis Domine illum, qui sectatur iustitiam & æquitatem, quia scriptum est: Qui sectatur iustitiam, diligitur à Domino. Sic enim dilexisti Domine Samuelem æquitate solidum, sicut scriptum est: Dilectus à Deo Samuel Propheta. O dulcissime Domine Jesu Christe, omnium perfecte amator, dum omnia prædicta in mentis meæ secreto considero, erubesco, imò corde deficio præ timore: Quia non sentio in me miserabili peccatore aliquam ex causis prædictis, ob quam tu debeas me diligere, sed potius ob opposita odio habere. Sed tamen ad tuam immensam clementiam confidenter accedo, ut parcere mihi digneris, & remittere misericorditer omnia peccata mea. Et sic me disponere in cogitatione, locutione & opere, ut per innovationem tibi placeam; & causam habeas me diligendi, ut te diligentem me, per infinita sæculorum sæcula vicissim diligam, Amen.

C A P U T XXVIII.

Quod amor est excellentissima virtus.

I. **I**Nter cæteras virtutes (benignissime me Domine Jesu Christe, semper amabilis, excellentissime) vera dilectio est excellentissima; & ideo oleo comparatur: quia sicut oleum aliis liquoribus supernatat, sic vera dilectio alias virtutes vel gratias antecellit. Ista vera dile-

398 CONTEMPLATIONES

dilectio sic reddit tibi Domine hominem charum & preciosum, ut filius tuus nominetur. Qui autem illum non habet, despectus est, & erit coram te sicut stilla situlæ, de quo & similibus scribitur: Ecce gentes quasi stilla situlæ, & quasi momentum statera reputatæ sunt, & quasi pulvis exiguus. Scio Domine Iesu Christe, operum & virtutum æstimator justissime, quod licet talis exerceat opera de genere bonorum, parvi tamen valoris sunt, si dilectionem non habeat nec ex ipsis operibus, quantumcunque fuerint preciosa, obtinere valebit regnum cœlorum, nisi ea faciat in dilectione & amore. Hæc enim vera dilectio unit hominem tibi tanquam capiti, & fidelibus tanquam membris. deo hæc unio valde chara debet esse homini. Sicut enim unitas, quæ est inter caput & corpus, diligitur; sic etiam incomparabiliter diligi debet unitas, quæ est ex vera dilectione inter te & hominem, & abscissionem & separationem tantæ veritatis summo pere cavere debet homo, & fugere plus quam proprii capitis abscissionem. Sine hac vera dilectione, nullum verum bonum adest homini: imo in vanum & frustra habentur cætera bona, saltem quantum ad salutem æternam obtinendam. Si autem homini adsit vera dilectio, habet omnia bona vel in se, vel in aliis.

2. Vera dilectio, Domine, est scientia
& sa-

& sapientia, de qua scribitur: Dilectio Dei honorabilis sapientia. Unde non solum scientia esse videtur, quia scientia in multis hominem regere non potest, vera autem dilectio potest. O misericordissime Domine Iesu Christe, amantium rector & gubernator, quoties hanc unionem veræ dilectionis ego miser & sceleratus divisi & fregi perpetracione multorum & diversorum peccatorum! Et proinde opera mea inutilia feci, & tempus mihi datum ad operandum bonum perdididi. Adjuva me piissime Domine, & dele iniquitates meas. Et reforma in me veram dilectionem, qua mediante opera talia hic impleam, quo ad regnum amoris æternum tandem pertinere valeam, Amen.

C A P U T XXIX.

De amore Dei & proximi.

I. **O**rdinata dilectio (clementissime Domine Iesu Christe, qui omnia per amorem ordinas) est amor verus ad te, & proximum. Nam hominis amor ordinatus ad te est, si te amet propter te, & super omnia. Si autem amor quo quisquam te amat, est propter temporalia, non est amor ordinatus, sed tibi contumeliosus. Quia qui te amat propter temporalia, plus amat temporalia quam te. Unde cum tali amore præponatur creatura tibi creatori, non est hoc sine contumelia & offensa tui. Non enim est
amor

400 C O N T E M P L A T I O N E S

amor ordinatus, nisi tu super omnia a-
 meris cum tu in infinitum melior sis o-
 mni creatura. Amor vero proximi ordi-
 natus est, si ametur proximus propter
 te, & quia æque ad te ordinate aman-
 dum creatus est. Si autem parentes aut
 propinqui plus quam tu amentur, non
 est talis amor ordinatus: neque sic amans
 est te dignus. Duo enim sunt præcepta à
 te nobis data; Dilectio Dei & proximi.
 Et licet duo sint præcepta, tamen unus
 est amor, quia alius amor non est quo
 quis diligit proximum, & quo diligit te,
 alioqui non esset propter te. Nec potest
 te quisquam diligere, qui in proximi di-
 lectione noscitur oberrare.

2. Cogitatio namque hominis, Domine
 Jesu Christe, veræ dilectionis ordinator,
 semper debet esse ad te diligendum, & pro-
 ximum: te quidem ex toto corde, & ex to-
 ta anima, & ex tota mente; proximum au-
 tem sicut se ipsum: ut scilicet caveat inferre
 proximo, quæ sibi inferri nollet: & impen-
 dat ei beneficia, quæ sibi vellet impendi.
 Ista namque, benignissime Domine, sem-
 per sunt attendenda, & semper cogitanda,
 semper retinenda, semper totis viribus
 exercenda & adimplenda. Per amorem au-
 tem proximi cognoscitur amor tuus,
 Domine, conservari & nutriri: nam qui
 verete amare negligit, diligere proxi-
 mum nescit. O misericordissime Domi-
 ne Jesu Christe, qui solam amas ordi-
 natam

natam dilectionem, quid dicam aut quid
faciam ego durissimus peccator, qui præ
maxima duritia cordis mei non te ordi-
nate dilexi, neque proximum propter
te; sed frequenter propter utilitatem pro-
prium consequendam, aut damnum evi-
tandum: & ita non fuit in me verus a-
mor, sed adulterinus. Auxiliari mihi di-
gneris, piissime Domine Jesu Christe, cha-
ritatis & pulchræ dilectionis ordinator, &
parcendo mihi peccatori, & misericordi-
ter impartiendo immensam clementiam
tuam, & cor meum lapideum sic molli-
ficando, ut ad te tota mente convertar,
te diligam, & proximum propter te; ut
tecum in ordinata charitate vivam in æ-
ternum, Amen.

C A P U T XXX.

De amore inimicorum.

Magnum est, (dulcissime Domine
Jesu Christe, qui nihil odis) si
erga hominem, qui nihil mali mihi fecit,
sum benevolus, & pacificus. Sed Do-
mine illud multo majus est, & magnifi-
centissimæ benignitatis tuæ simile, si
meum diligam inimicum: & ei, qui ma-
lum mihi intulit, & adhuc inferre vult,
si possit, bonum semper velim, & faciam
si possim, à tua gratia & benignitate Do-
mine hoc procedit. Nihil tibi in natura
similius est, quam homo, qui malevo-
lis & inimicis lædentibus placabilis est.
Qui enim diligit inimicum, imitatur te,

Cē

qui di-

qui dilexisti nos cum adhuc inimici essemus. Et non solum dilexisti, sed & tunc pro nobis mori morte turpissima voluisti, & pro crucifixoribus rogasti. Nobis quoque præcepisti, ut inimicos diligeremus, sicut scriptum est: Diligite inimicos vestros. & benefacite eis, qui oderant vos. Et sequitur præmium, quod promittis: Ut sitis filii patris vestri, qui in cælis est. Una namque est & summa (Domine Iesu Christe, cui proprium est misereri & parcere) probatio dilectionis, si nos eum diligamus, qui nobis adversatur, & bona nostra impedit. Probari etiam solet dilectio per solam odii adversitatem. Unde sicut homo vincitur humana fœlicitate, sic diabolus vincitur inimici dilectione.

2. O Domine Iesu Christe, in amore misericordissime, & in misericordia amantissime: scio, quod separatio à te, mors est animæ: & contra, unio per dilectionem tecum, vita. Sicut igitur quilibet naturaliter amat vitam corporalem, & mortem timet: sic & amare debet veram dilectionem, & vitare odium. Quia, qui non diligit, manet in morte: in morte enim culpæ jam talis est, & debitor est mortis æternæ. O clementissime Domine Iesu Christe, à quo exulare non potest amor, licet tibi non sint occulta, quæ ego nefandissimus peccator gessi; tamen corde & ore confiteor, me inique vixisse, & præ mea malitia &

tia & iniquitate, vera dilectione caruisse. Inter alia, Domine, quæ male concepi & egi, est quod inimicum odio habui. Et licet scirem ex mandato tuo, quod eum diligere deberem, vilipendi tamen & spreui mandatum tuum. Simultatem contra multos concepi, & conceptam corde & animo complevi. Et si quandoque factò non compleverim, ad detractiones tamen & infamationes processi. Succurre mihi, piissime Domine Iesu Christe, per tuum benedictum & misericordem amorem, veniam mihi concedendo, ut vitam meam miserabilem emendem: & sic te diligam, & alios propter te, ut hic amor nunquam deficiat, sed in vitam perduret sempiternam, Amen.

C A P U T XXXI.

Contra amorem sui ipsius.

I. **Q**uis est (benignissime Domine Iesu Christe, per quem & cum quo æternus processit amor) qui te vere diligit? Credo & scio Domine, quod ille solus novit se vere diligere, qui veraciter te amat, & sedulo agit, ut te, qui es summum & verum bonum, amando fruatur. A te Domine manat vera amicitia, quam non temporalibus commodis, sed gratuito amore metiri convenit. Nemo enim potest veraciter seipsum amare, qui te veraciter non amaverit. Nam te amando, seipsum amat; te autem non

404 CONTEMPLATIONES

diligendo, seipsum non diligit. Quia amor proprius & privatus oculum mentis vehementer claudit; & est omnium causa, radix, & fomes malorum. O Domine Iesu Christe, Sol unde fluunt radii amoris, quanta insania plenus est ille, qui solummodo seipsum amat? Nam talis perversio amoris, est fundamentum abjectæ charitatis, & crescit usque ad contemptum tui. Duo namque amores civitates duas faciunt, scilicet Hierusalem & Babylonem. Cælestem Hierusalem facit amor tui usque ad contemptum sui; sed infernalem Babylonem facit amor sui usque ad contemptum tui.

2. O iniquum & perversum amorem, qui sic me miserum peccatorem colligavit & incitavit, ut verum amorem abjicerem & contemnerem: & se toto corde amplecterer, se desiderarem, se tenerem, se uterer totis viribus; & se celando in occulto pectoris, in culpam facile pravi cordis laborer & operis. O misericordissime Domine Iesu Christe, qui solus amari dignissimus es, quid faciam ego iniquissimus peccator? Quem amatorem potero invenire, qui me diligat, cum nullum dilexerim nisi meipsum, & in peccatis innumerabilibus vixerim? Quis me liberabit à ventura ira, à rugientibus præparatis ad escam, & à laqueo infernali? Meipsum juvare non possum, neque te requirere audeo, cum te non dile-

dilexerim. Imo quia neminem dilexi, neminem audeo in adiutorium meum invocare. Sed ad tuam immensam pietatem recurro, ô amor, qui errantes reducis; qui misericors es & miserator, & neminem vis perire, sed salvas sperantes in te. Succurre ergo mihi, & da veniam de peccatis; & gratiam, ut nunquam me respiciam, sed te, vel me in te; ut diligam te toto corde, nec à tua dilectione unquam recedere valeam, sed ipsam conservem nunc, & in vitam sempiternam, Amen.

C A P U T XXXII.

Contra amorem mundi.

1. **S**cio & expertus sum ego ingrattissimus peccator, (clementissime Domine Jesu Chrtiste: supercaelestis amator) quod amor mundi, animas, quas ingreditur, quietas esse non patitur: semper enim suspicionibus vanisque terroribus sollicitat eas. Talis namque amor mundanus premit amatores suos, & non adducit eos ad bonum; sed qui tali amore utitur, à tuo amore Domine excluditur. Talis amor mundanus cum tuo amore non jungitur, nec ei congruit, neque ad societatem filiorum tuorum pervenit: qui se à carnali generatione non dividit.

2. Amor mundi Domine sese cum suis consolationibus, ne dicam desolationibus, undique ingerit per auditum, nam-

406 CONTEMPLATIONES

que quasi per fenestras irruit: & mentes suorum amatorum vehementer occupat. Animam polluit, charitatem violat, proximum laedit; te Dominum spernit, amorem tuum repellit, totum hominem capit, ac eundem decipit. Cum labente labitur: & cum eum tenere quispiam credit, de facili evanescit. Non consolatur, sed contristat; non permanet, sed fugit. Eius dulcedo in amaritudinem vertitur: ejus pulchritudo in horrorem mutatur, ejus desiderium in poenam convertitur. Qui hujusmodi amorem amplectitur, decipitur, & praecludit sibi ipsi ingressum tui amoris: quia ubi amor mundi inhabitat, non ingreditur amor tuus.

3. Obenignissime Jesu Christe, amor increate, vix mihi impiissimo peccatori, qui creaturam amando, te creatorem deserui, propter condita conditorem reliqui, transitoria dilexi, & sempiterna sprevi. Desolationes pro consolationibus suscepi, poenam pro gloria, mortem pro vita, peccatum pro virtute, & mendacium pro veritate. O misericordissime Domine, respicere me dignare oculo pietatis & misericordiae, & mihi misericorditer ignoscere. Aufer à me amorem saeculi; & da mihi gratiam, ut te amem & diligam corde & opere: nec ab amore tuo separer, sed in ipso permaneam in perpetuum, Amen.

CA-

I. **C**erta experientia didici (benignissime Domine Iesu Chiste, sine mensura in amore dives) quod nihil laboriosius est in hoc mundo, quam terrenis æstuarè desideriis. Nam terrenarum divitiarum amor insatiabilis est; & longe amplius desiderio torquet animam, quam refrigeret usu suo. Talium quoque divitiarum acquisitio, magni laboris est; possessio, magni timoris: & amissio, magni doloris. Qui illas amat, te Dominum amare non potest; sed cum ipsis labentibus, labitur in perditionem: & qui eis innititur per amorem, cum ipsis defluit in mœrorem. Qui enim eas invenit, requiem perdit: & cum vigilat, augmentum cogitat: cum dormit, fures somniat. In die est afflictus, & in nocte pavidus, semper autem mendicus. O clementissime Domine Iesu Chiste, cujus amor nullum fallit: video per effectum, quod laqueus est in auro, viscum in argento, & pedica in prædio. Quia qui aurum petit, strangulatur; qui argentum, visco hæret: & qui prædia, alligatur. Qui mane quærit lucrum, vesperi reperit animæ detrimentum, & sic deperit quicquid agitur.

2. Ad tuum Domine extremum iudicium sine ulla temporis intercapedine & continue volens nolens properat: &

amat quod necessario relinquit; id verò negligit, ad quod necessario pervenit. Amat namque illa, quæ possessa onerant, amata inquinant, & amissa cruciant, quæque arctius parta quam concupita constringunt. O misericordissime Domine Jesu Christe, qui solus vere amandus es, ego nefandissimus peccator, quæ scripsi & scribo, scivi & veraciter scio talia esse. Sed tanta est malitia mea & iniquitas, ingratitude & superbia, quod omnia tibi placita consilia & præcepta tua protervo animo contempsi & sprevi; & ad miseris divitias mundi cor meum penitus inflexi. Illas concupivi & desideravi: & ut eas acquirerem, laboravi, & ad hoc ipsum vigilavi; & quascunque vias adinvenire valui, adinveni. O piissime Domine, adjuvare me digneris, & delere tua maxima misericordia omnia peccata mea: segregare mentem meam à desideriis terrenis; elevare illam ad divitiarum coelestium desiderium, quæ in solo tuo consistunt amore: ut eas auxilio tuo consecutus te perpetuo diligam, & tuo amore fruam in sæcula sæculorum, Amen.

C A P U T XXXIV.

Contra amorem perversum mulierum.

I. **A** Mor carnalis (benignissime Domine Jesu Christe, spiritualis amator, & vere in spiritu & spiritualiter amande) insatiabilis est. Quia extinctus

scag-

CONTEMPLATIONES 409

reaccenditur, & post copiam rursus inops fit, animumque virilem effæminat; & præter passionem quam sustinet, nihil sinit aliud cogitare: quia rationis obli-
vio est, & insanix est proximus. Talis perversus amor turbat consilia, altos & generosos spiritus frangit; à magnis & altissimis cogitationibus ad parvas & humillimas attrahit, iracundos & temerarios facit. Insuper, qui tali amori conjungitur, tentationibus continuis sub-
jacet. Talis amor est laqueus animæ, discrimen vitæ, mors suavis, blanda percussio, interfectio leniens, mel felleum, pernici-
delicata, dulce venenum, malum spontaneum, sapida jugulatio, & omnium rerum calamitas. Nam Adam & Evam de paradisi delitiis ejecit, coelestes terrenos fecit, humanum genus in infernum demersit. Vitam abstulit mundo, laborem & presuram invenit, & malum quod ad mortem perducit. Fœdat pueritiam, perdit juventutem, & incitat ac inquietat emortuam carnem, & senectutem.

2. Talis amor (Domine Jesu Christe, sanctitatis, munditiæ, & puritatis amator) est veræ amicitix inimicus, ineffugabilis poena; noxium malum, naturalis tentatio, desiderabilis calamitas; domesticum periculum; mali natura, boni colore depicta; continua sollicitudo, indeficiens pugna, quotidianum damnum; domus tempestatum; solitudinis & ora-

-MI

Cc 5

tio-

tionis impedimentum ; continentis viri naufragium , adulterii vas , perniciosum prælium , & pondus gravissimum. O misericordissime Domine Iesu Christe, casti conditor amoris, qui me de nihilo creasti, & tuo preciosissimo sanguine redemisti; tuam misericordiam supplex implero, corde & opere efflagito, ut cor meum fragile longe facias à tali amore.

3. Erue me à tanto periculo, defende me à tam miserabili casu: protege me à tanta circumventionem inimici. Libera me misericordissime Domine à tanto laqueo perditionis. Da mihi fortitudinem resistendi, concede mihi veniam peccatorum. Eleva mentem & cor meum, ut te amem & timeam, tibi placeam & serviam: te verum Deum corde, ore, & opere confitear, & agnoscam, & à tua infinita misericordia me non repellas. Fac me perseverare in bonis & tibi acceptis operibus, ut in presentia vivam, & semper ad ulteriora procedam; ut in fine hujus transitoria vitæ meæ, vitam inveniam in amore tuo sempiternam, Amen.

Finis Contemplativum Idiotæ de amore divino.

I N D E X
CAPITUM
MEDITATIONUM

D. AUR. AUGUSTINI,
Hipponensis Episcopi.

I nvocatio Dei omnipotentis ad morum & vitae reparationem, Cap. I	
Hominiis accusatio, & commendatio miseri- cordiae divinae. 2	
Hominiis conquestio, qui propter inobedi- tiam à Domino non auditur, 3	
Iudicis timor, 4	
Invocatur Pater per Filium, 5	
Hic representat homo Patri passionem Fi- lii, 6	
Hic recognoscit homo se causam esse passio- nis, 7	
Hic exponit homo Deo Patri passionem Filii in sui reconciliationem, 8	
De invocatione Spiritus sancti, 9	
Oratio servi Dei de se humiliter sentien- tis, 10	
Oratio ad sanctam Trinitatem, II	
Confessio omnipotentis Dei, & majestatis ejusdem, 12	
Qualiter generi humano dignatus est sub- venire Deus Pater, & de Verbi incarna- tione, & gratiarum actione, 13	
	De

<i>De fiducia quam habere debet anima in Domino Jesu, atque ejus passione,</i>	14
<i>De immensa charitate Patris aeterni ad genus humanum,</i>	15
<i>De duplici Christi natura, qui nobis miseretur, & pro nobis interpellat,</i>	16
<i>De gratia quam habere debet homo Deo pro beneficio redemptionis,</i>	17
<i>Oratio devotissima ad Christum,</i>	18
<i>Hic distinguit inter sapientiam quae domus Dei est, & sapientiam quae divina est,</i>	19
<i>Hic orat homo, ut ipsa quoque domus Dei oret pro eo,</i>	20
<i>Quantis amaritudinibus vita ista sit respersa,</i>	21
<i>De foelicitate vitae, quam preparavit Deus diligentibus se,</i>	22
<i>De foelicitate animae sanctae hinc exeuntis,</i>	23
<i>Oratio ad Sanctos, ut nobis succurrant in periculis,</i>	24
<i>Animae desiderium ad civitatem supernam Hierusalem,</i>	25
<i>Hymnus de gloria paradisi Petri Damiani Cardinalis Ostiensis, ex dictis B. Augustini,</i>	26
<i>Laus continua quam facit anima, ex contemplatione supernae divinitatis:</i>	27
<i>Quid sit quodammodo Deum cernere & tenere, & qualiter sit de Deo sentiendum,</i>	28
<i>Oratio explicans plurimas Dei proprietates.</i>	29
	<i>De</i>

De pluralitate personarum & unitate in Deo,	30
Oratio ad Sanctam Trinitatem,	31
Quod Deus vera & summa vita est,	32
Laus Angelorum & hominum,	33
Hic conqueritur homo quod non compungitur in contemplatione, ex quo Angeli quoque tremunt Deum videntes,	34
Oratio cor multum movens ad devotionem, & divinum amorem,	35
Oratio devotissima ad laudes habendas,	36
In ista oratione mens humana copiosius com- pungitur, si in quiete dicatur,	37
Oratio in tribulatione,	38
Oratio multum devota ad Filium,	39
Oratio utilis,	40
Oratio devota de recordatione passionis Christi,	41

I N E D X
C A P I T U M
S O L I L O Q U I O R U M

D. Augustini Hipponensis
Episcopi.

D E ineffabili dulcedine Dei ,	Cap. I
De miseria & fragilitate hominis ,	2
De admirabili lumine Dei ,	3
De moralitate humanae naturae ,	4
Quid sit nihil fieri ,	5
De Casu animae in peccatis ,	6
De multiplicibus beneficiis Dei ,	7
De dignitate hominis futura ,	8
De omnipotentia Dei ,	9
De incomprehensibili laude Dei ,	10
De spe erigenda ad Deum ,	11
De laqueis concupiscentiarum ,	12
De miseria hominis & beneficiis Dei ,	13
Quod Deus perpetua inspectione considerat opera & intentiones hominum ,	14
Quod homo per se nihil potest sine divina gratia ,	15
De diabolo & multiplicibus tentationibus ejus ,	16
Quod Deus est lux justorum ,	17
De beneficiis Dei ,	18
De fervore dilectionis vel charitatis ,	19
Quod Deus subiecit omnia servituti homi- num ,	20
Quod ex consideratione bonorum tempora- lium	

lium colligitur magnitudo cœlectis con-	
fili,	21
Quod divina dulcedo omnem præsentem	
mundi amaritudinem tollit,	22
Quod tota spes nostra & desiderium cordis	
nostri debeat esse in Deum,	23
Quod salus nostra ex Deo est,	24
Quod voluntas humana inefficax sit ad bo-	
na opera sine divina gratia,	25
De antiquis beneficiis Dei,	26
De Angelis deputatis ad custodiam homi-	
num,	27
De profunda prædestinatione, & præscien-	
tia Dei,	28
De illis, qui prius sunt juncti, & postea im-	
pii efficiuntur, & è converso,	29
Quod anima fidelis sit sanctuarium Dei,	
	30
Quod neque per sensus exteriores, neque in-	
teriores inveniri potest Deus,	31
Confessio veræ fidei,	32
De confessione propriæ utilitatis,	33
Consideratio divinæ majestatis,	34
De desiderio & siti animæ ad Deum,	35
De gloria cœlestis patriæ,	36
Oratio ad sanctam Trinitatem,	47

INDEX

INDEX
CAPITULUM
MANUALIS

DIVI

AURELII AUGUSTINI

Hipponensis Episcopi.

P Refatio ejusdem.	
De mirabili essentia Dei,	Cap. I
De indicibili scientia Dei,	2
De desiderio animæ sitientis Deum,	3
De miseria animæ, quæ Dominum nostrum Jesum Christum non amat: nec querit,	4
De desiderio animæ,	5
De felicitate animæ, à terreno carcere resoluta,	6
De gaudio Paradisi.	7
De regno cælorum,	8
Quomodo post nimios ploratus moestam animam consolatur Deus,	9
De dulcedine divini amoris,	10
De præparatione nostræ redemptionis,	11
De gaudio,	12
Quod verbum incarnatum sit causa spei nostræ,	13
Quod quanto major sit de Deo meditatio, tanto sit & dulcior,	14
Quod desideranda sunt pro Christo tribulationes in hac vita,	15
	Quomodo

Quomodo regnum caelorum possit acquiri,	16
Quid sit & quid habeat Paradisus,	17
Quod homo non valet Deo vicem reddere, nisi per amorem,	18
Quod in nobis Deus requirat sibi simile,	19
De confidentia animæ amantis Deum,	20
Quid fecit Deus propter hominem,	21
De recordatione vulnerum Jesu Christi D. N.	22
Quod recordatio vulnerum Christi est effi- cax remedium contra omnes adversita- tes,	23
Meditatio ad amorem Christi,	24
Nihil potest animæ sufficere præter summum bonum,	25
Quid sit cognitio veritatis,	26
Quid in nobis operetur missio Spiritus san- cti,	27
De operatione ejus qui diligit Deum,	28
De vera cordis requie,	29
Quicquid mentis ad speculum à Deo retrahit, omnino fugiendum est, atque execran- dum,	30
Quod visio Dei perdita sit propter peccatum, & miseria inventa sit,	31
De bonitate Dei.	32
De delectabili fruitione Dei,	33
Summum bonum appetendum est,	34
De mutua charitate Sanctorum in caelis.	35
De pleno gaudio vitæ aeternæ.	36

I N D E X
CAPITUM
MEDITATIONUM

B. ANSELMI,

De redemptione generis humani.

L I B R I I.

- Q**uid sit virtus salvationis, & ubi, Cap. 1
Cur sit occulta, & tam diu dilata, 2
Qua & cuius necessitate se sic humiliavit, 3
Quomodo dicatur factus obediens, & hu-
jusmodi, cum sola libera voluntate hoc
fecerit, 4
De meditatione circa hoc, & de quo gau-
dendum circa passionem Christi, 5
De beneficiis homini à Christo exhibitis, 6
De gratiis agendis super his. 7

L I B R I II.

- Q**uam a Deo oranda, Cap. 1
Dei misericordiae & bonitatis ad no-
stram indignitatem applicatio, 2
Indignitatis nostrae exaggeratio, 3
Quum in nostra indignitate nihil aliud
quam desperatio inveniatur: Dei haec
summa bonitas atque dulcedo prædica-
tur, 4
Quomodo

Quomodo nos Deus ad perseveranter quaerendum occultorum suorum judiciorum dulcedinem incitet, 5

De vero intercessore, atque instituti hujus dispositore, 6

Redemptori innocentis, & perditis nocentis, inter se comparatio: ac hujus renovatio, 7

Qualiter sese creatura renovata patri caelesti in sacrificium totam offerat, eique ad serviendum cupiat consecratam, 8

Orationes.

1
2
3
4
5
6
7

1
2
3
d
cc
.

I N D E X
 CAPITUM
 MEDITATIONUM
 D. BERNARDI.

D E dignitate hominis,	Cap. 1
De miseria hominis, & examinatione extremi iudicii,	2
De dignitate animæ,	3
De præmio patriæ cœlestis,	4
Quomodo homo debet se examinare,	5
Quomodo homo debet esse intentus psalmo- dia,	6
Mortis consideratio.	7
Qualiter homo debeat intente orare,	8
De instabilitate cordis humani,	9
De peccato non excusando,	10
Quam sit malum alios non corrigere,	11
Quomodo se debet unusquisque considera- re,	12
De præsentia conscientie ubique,	13
De tribus inimicis hominis,	14
Caro hominis unde fit, & quid pariat,	15
Deprecatio pro seipso,	16
De brevi vita hominis,	17

INDEX CAPITVM
IN IDIOTÆ

CONTEMPLATIONES

De Amore diuino.

Q uid sit amor ,	Cap. I
Unde oriatur amor Dei.	2
Qualiter nos Deus dilexit .	3
Qualis est amor Dei ,	4
De violentia amoris Dei ,	5
Quomodo cognoscit anima se diligi à Deo ,	6
De operatione amoris Dei ,	7
De magnitudine amoris Dei ,	8
De causa diligendi Deum ,	9
Qualiter Deus diligatur ,	10
De triplici modo diligendi Deum ,	11
Quid sit diligere Deum ex toto corde .	12
Quid sit diligere Deum ex tota anima .	13
Quid sit diligere Deum ex tota mente ,	14
Quod amor est fortis armatura anima ,	15
Quod per amorem peccatum dimittitur .	16
Quod amor est via rectissima ad Deum ,	17
Quod amor obtinet , quæ iuste petuntur à Deo ,	18
Quod amor Dei defendit & liberat à ma- lis ,	19
Quod amor reficit hominem ,	20
Quod amori Dei est insistendum ,	21
D d 3	De

<i>De utilitate & facilitate amoris Dei,</i>	22
<i>Quod diligere Deum, est summe leve,</i>	23
<i>Quod amor est vestis preciosa animæ.</i>	24
<i>Quod amor à malis animam custodit,</i>	25
<i>Quod amor in se continet doctrinam veri-</i> <i>tatis,</i>	26
<i>De amore, quo Deus diligit hominem,</i>	27
<i>Quod amor est excellentissima virtus,</i>	28
<i>De amore Dei & proximi,</i>	29
<i>De amore inimicorum,</i>	30
<i>Contra amorem sui ipsius,</i>	31
<i>Contra amorem mundi,</i>	32
<i>Contra amorem divitiarum,</i>	33
<i>Contra amorem perversum mulierum.</i>	34

I N D E X
IN HUNC DIVINI AMO-
RIS FASCICULUM.

A.

A Ccusatio hominis, & divinæ miseri-
cordiæ commemoratio, 9, 259, 261
Adversitates, *V. Passio Christi.*
Amaritudo, *V. Dulcedo.*
Amoris divini dulcedo, 224. Meditatio
ad amorem Dei inflans, 240. Non va-
let homo vicem Deo reddere nisi per
amorem, 233. Amantis Deum confi-
dentia. 168. 235. Amoris Dei magnitu-
do, 358. Amor obtinet quæ à Deo ju-
ste petuntur, 377. Utilitates ex amore
Dei, 385. Amor Dei à malis tum im-
pedit, tum liberat, 379. Reficit homi-
nem, 381. Est via ad Deum rectissima,
375. Jugum leve est, 387. Veritatis do-
ctrinam in se continet, 393. Qualiter
Deus diligatur, 362. Per amorem pec-
catum dimittitur, 373. Dei amori insi-
stendum, 383. Dei & proximi amor,
399. Quem Deus hominem diligit,
395. Amor Dei vestis est preciosissima,
389. Est animæ fortitudo, 371. Causæ
amandi Deum, 360. Quid sit Deum ex
tota anima diligere, 368. Quid sit
Deum diligere ex toto corde, 366. A-
mor Dei quid sit, 344. qualis, 350. Tri-
plex modus diligendi Deum, 364. A-

D. d 4

mor

I N D E X.

amor est virtus excellentissima, 397. Amoris divini violentia, 352. Qualiter Deus nos amat, 348. Unde oriatur amor Dei, 346. Quomodo possit anima scire se à Deo diligi, 354

Angeli ad hominis custodiam deputati, 176. *V. Latit.*

Animæ dignitas, 304. Fœlicitas animæ hanc vitam exuentis, 52, 219. Anima divinitatem supernam laudat, 61. Dei sanctuarium est anima fidelis, 183. Animæ desideria, 218. Desiderium animæ ad supernam Hierusalem, 55. Animæ desiderium erga Deum, 202. Anima Deum sitiens, 215. Animæ fortitudo, amor Dei, 371

B.

Beneficia Dei hominî impensa, 27, 145, 160, 174, 267. Deo gratiæ agendæ pro beneficiis, 29, 38, 269. Multiplicia beneficia, 132, 145,

Bonitas Dei, 250

Bonum summum appetendum, 253. Summum bonum animam tranquillam facit, 93, 242, 247

C.

Carnis nostræ mala, 337

Charitas Patris immensa erga hominem, 33. Mutua sanctorum charitas in cœlis, 254. *V. Dilectio.*

Christus & Deus & homo est, 36, 37.

Christus nobis miseretur, & orat pro nobis,

I N D E X.

nobis, *ibid.* Humilitas Christi magna
& cur se tantopere abjecerit, 261. *V.*
Obediens.

Compunctio. Homo conqueritur quod
in contemplatione non compungatur,
79. *V. Oratio.*

Concupiscentia, 142

Confessio veræ fidei, 193. Vilitatis pro-
pria confessio, 198. *V. Hominis indignitas.*
Dei omnipotentis & majestatis ejus-
dem confessio, 27

Confidere in Deo. 31. Animæ amanti
Deum confidentia, 112, 235.

Conscientia ubique præsens est, 334

Consilium divinum, *V. Temporalia bona.*

Cordis requies vera, 93, 242, 247

Cordis humani instabilitas, 325. *V. Desi-
derium.*

D.

Desiderium cordis nostri sit fixum in
Deo, 170

Devotio, *V. Oratio.*

Deus in nobis requirit sibi simile, 234

Quidnam Deus egerit pro homine,

237. Deus est summa & vera vita, 73

Fruitio Dei delectabilis, 252 In Deo

personarum unitas, earumque distin-

ctio, 69. Fugiendum est quicquid a-

vertit à Deo, 248. Quid sentiendum

de Deo, & quid sit Deum cernere &

tenere, 64. Deus inveniri non potest

per sensus exteriores, neque etiam per

interiores, 184

D d 5

Dia-

I N D E X.

Diaboli tentationes,	154
Dilectionis sive charitatis fervor,	163
Diligentis Deum operationes,	246
Divinitatis supernæ laudes,	61
Divitiarum amor,	407
Doctrina veritatis, <i>Amor Dei.</i>	
Dulcedo divina, 250. Ineffabilis, 118. Omnem mundi amaritudinem tollit, 108	
Quomodo quaerenda, 280. <i>V. Amor.</i>	

E.

E ssentia Dei,	213
Examen sui quomodo sit instituentium.	315

F.

F elicitas, <i>V. Anima. Gloria celestis. Paradisus. Vita aeterna.</i>	
Fiducia peccatoris in Iesu & eius passione,	31
Filii invocatio,	41, 104
Frui Deo,	252

G.

G audium spirituale. 226. Plenum gaudium in vita aeterna habetur, 256. <i>V. Paradisus. Passio Christi.</i>	
Gloria celestis, 58, 207. Glorix celestis præmium,	310
Gratiarum actio pro Christi passione, 112	
Gratitudo hominis pro beneficio redemptionis,	38
Gratix Deo agenda, <i>V. Beneficia. Passio Christi.</i>	
	Homi-

I N D E X.

H.

Hominis dignitas, 135, 295. Indignitas, 273, 275. Miseria & fragilitas, 122, 299. Mortalitas, 126. Inimici, 334. Deus omnia imperio hominis subjecit, 165. Nihil potest homo absque divina gratia, 150
Hymnus de paradisi gloria, 58

I.

Impii, *V. Iusti.*

Incarnatio Verbi, 29, 30. Christi incarnatio nostræ spei causa est, 227

Inimicorum amor, 401

Inimici, *Vide Homo.*

Inobedientia causa est cur homo non audiatur à Deo, ac proinde conqueritur. 11

Intentio, *V. Opera.*

Intercessor verus, 283

Iudicium extremum, 299

Iusti aliquando facti sunt improbi, & contra, 181

Iugum leve est, amor Dei, 387

L.

Laus Dei incomprehensibilis, 139

Angelorum & hominum, 75

Lux justorum Deus, 156

M.

Majestatis divinæ consideratio, 27

Mala, *V. Amor.*

Mor.

I N D E X.

Mortis consideratio,	320
Meditatio de Deo quo frequentior, co- dulcior,	328
Miseria magna hominis, 145. Nec aman- tis, nec quærentis Deum,	217
Misericordiæ divinæ commendatio, & ho- minis accusatio, 9, 10, 259, 261. <i>V. B-</i> <i>nitias. Dulcedo.</i>	
Missio, <i>V. Spiritus Sanctus.</i>	
Mori libenter,	52, 219
Mundi amor,	405
N.	
N ihil fieri, 128. Nihil absque divina gratia,	150
O.	
O bediens cur dicatur Christus factus, cum omnia libera voluntate fece- rit,	264
Omnipotentia Dei,	138
Opera bona non potest hominis volun- tas perficere, nisi gratia Dei juvetur, 173. Opera nostra continuo Deus in- tuetur; item & nostras intentiones	147
Orandum intente,	323
Orationes. 294. Oratio ad Patrem, 15 ad S. Trinitatem, 72, 210. ad Filium, 102. ad Christum, 41. Spiritus sancti invocatio, 25. Oratio ad compunctio- nem habendum, 93. Humiliter de se sentientis oratio, 27. In tribulatione, 101. De passione Domini, 112. Qua petitur	

I N D E X.

petitur Paradisi aditus , 221. ad Sanctos , ut in periculis nobis sint auxilio , 53. Ad morum & vitæ reparati-
 nem Dei invocatio. 7. Oratio movens
 ad amorem divinum , & ad devotio-
 nem, 81. ad laudes habendas, 87. Ora-
 tio Dei proprietates plurimas expli-
 cans, 65. Pro seipso deprecatio , 339
 Valde utilis oratio , 107. in oratione
 que sunt à Deo petenda , 271

P.

Paradisi gaudia , 221. gloria , 58. Quid
 fit Paradisus , & quid in se conti-
 neat, 231. *V. Gloria celestis. Gaudium.*
 Passio Christi est peccatoris fiducia , 31.
 Recordatio illius est efficax remedium
 contra omnes adversitates , 239. Ho-
 mo patri repræsentat passionem filii
 ejus orans , 17. Deo Patri exponit ho-
 mo passionem filii , ut sui misereatur ,
 22. In passione Christi qua de re gau-
 dendum est , 265. Passionis ac vulne-
 rum Christi recordatio , 238. Homo
 agnoscit se esse causam passionis Chri-
 sti , 19. *V. Oratio. Grattarum actio.*
 Pater invocatur per filium , 15
 Peccatum miseras invexit , & Dei visio-
 nem nobis sustulit, 249. Lapsus animæ
 in peccatum , 130. Peccatum non de-
 bet excusari , 329. *V. Amor.*
 Pericula. In periculis implorandum au-
 xilium Sanctorum , 53
 Præ-

I N D E X,

Præscientia Dei,	179
Prædestinatio Dei,	ibid.
Proprietates Dei,	65
Proximi amor,	399
Psalms canendo oportet hominem esse intentum,	317

Q.

Quærere, *V. Dulcedo divina.*

R.

R edemptionis nostræ virtus, 258. præ- paratio, 225. Pro redemptione gra- titudo hominis, 33. Nostri redemptio cur occulta & diu dilata,	259
Redemptoris & redempti comparatio,	286
Reformatio, 299. Pro reformatione vitæ & morum. Dei invocatio.	7
Regnum cælorum, 222. Quomodo acqui- ri possit,	231

S.

S alvatio, <i>V. Redemptio.</i>	
Salus nostra ex Deo est,	171
Saluti hominum quomodo subvenit Pa- ter,	29
Sanctorum charitas in cælis,	254
Sanctuarium Dei est anima fidelis,	183
Sapientia duplex, una divina, alia vero Dei domus,	44
Scientia Dei,	214
Sensibus nec exterioribus nec interiori- bus Deus inveniri potest,	184
Spec	

I N D E X.

Spes nostra in Deo,	141
Spiritus sancti invocatio, 25. Quid in nobis operetur missio Spiritus. S	244
Sui ipsius amor, 403. consideratio,	333

T.

T emporalium bonorum consideratione, celestis consilii magnitudo colligitur,	166
Tentationes, <i>V. Diaboli.</i>	
Timor iudicis,	13
Tribulatio, <i>V. Oratio.</i>	
Trinitatis invocatio,	27, 72, 210
Tristitia, <i>V. Dulcedo.</i>	

V.

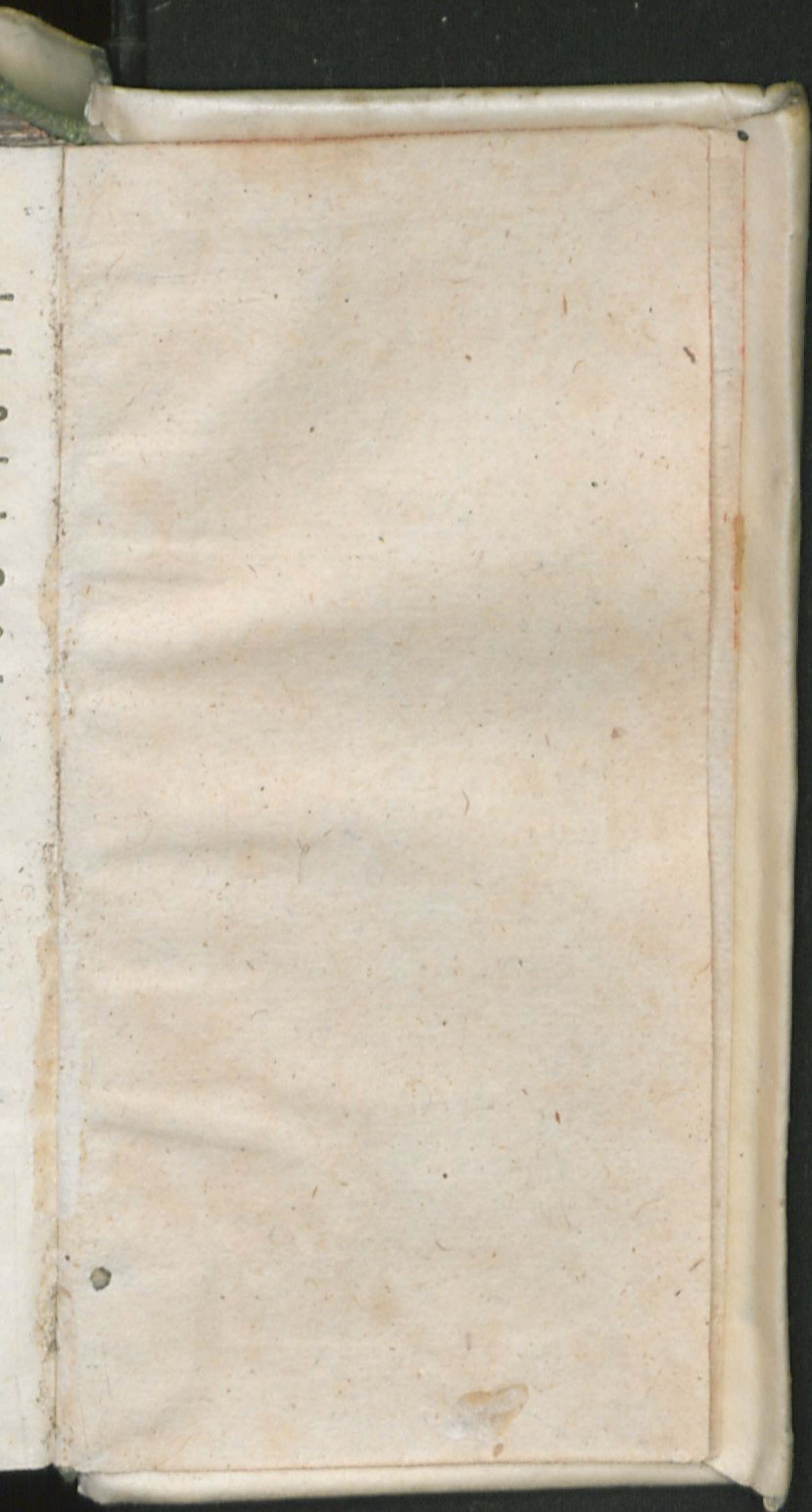
V eritatis cognitio quid sit,	243
Veritas, <i>V. Amor Dei.</i>	
Vestis animæ preciosa, amor Dei,	389
Via ad Deum, amor Dei,	275
Vicem Deo reddere, <i>V. Amor.</i>	
Virtus excellentissima, amor Dei,	397
Vita hominis brevis est,	340
Vita præsens amaritudinibus plena est,	49
ad Vitæ & morum reparationem, Dei invocatio,	7
Vitæ æternæ foelicitas quam Deum præparavit se diligentibus,	50
Vita vera, <i>V. Deus.</i>	
Voluntas humana uti inefficax sit,	173
Vulnera Christi, <i>V. Passio.</i>	

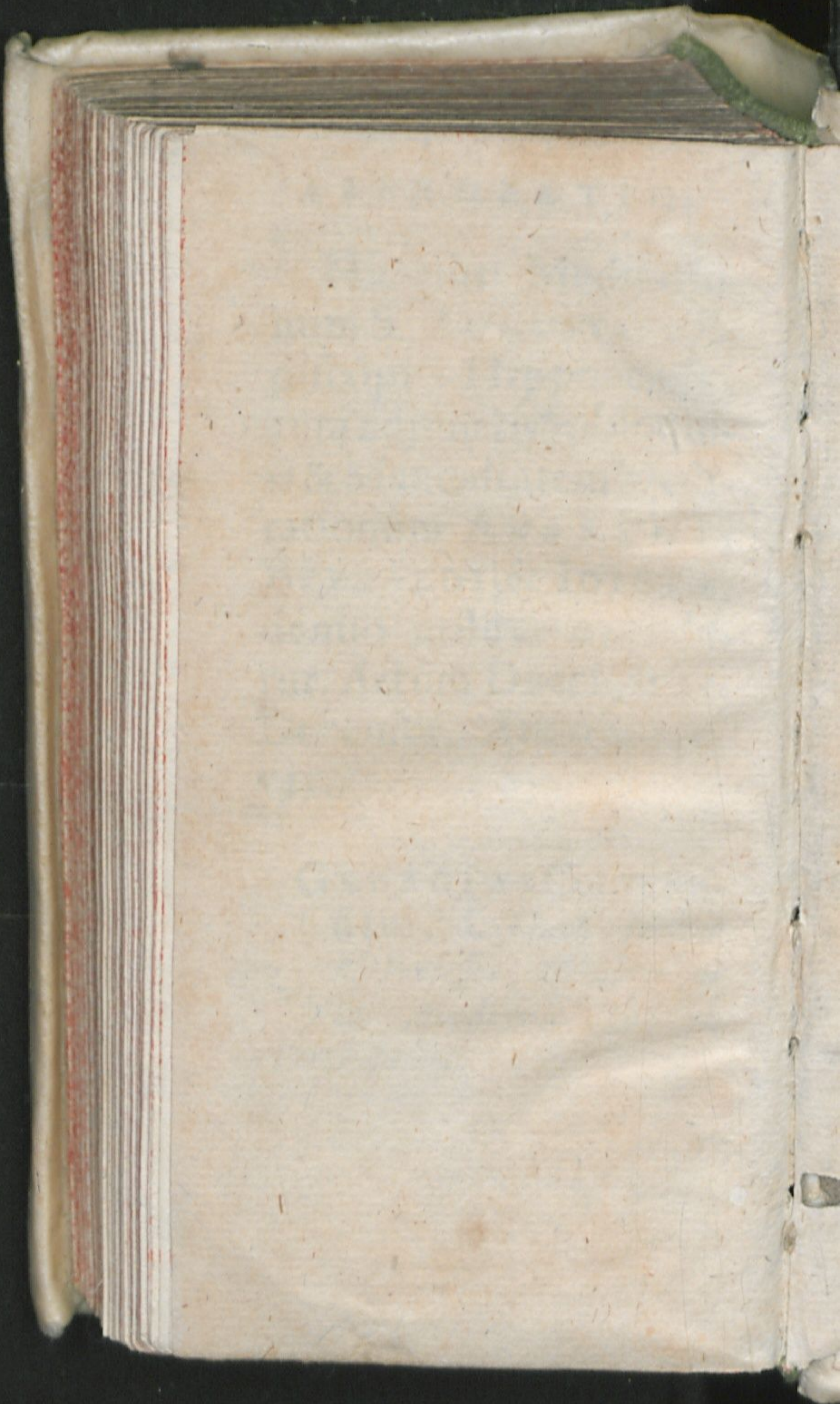
F I N I S

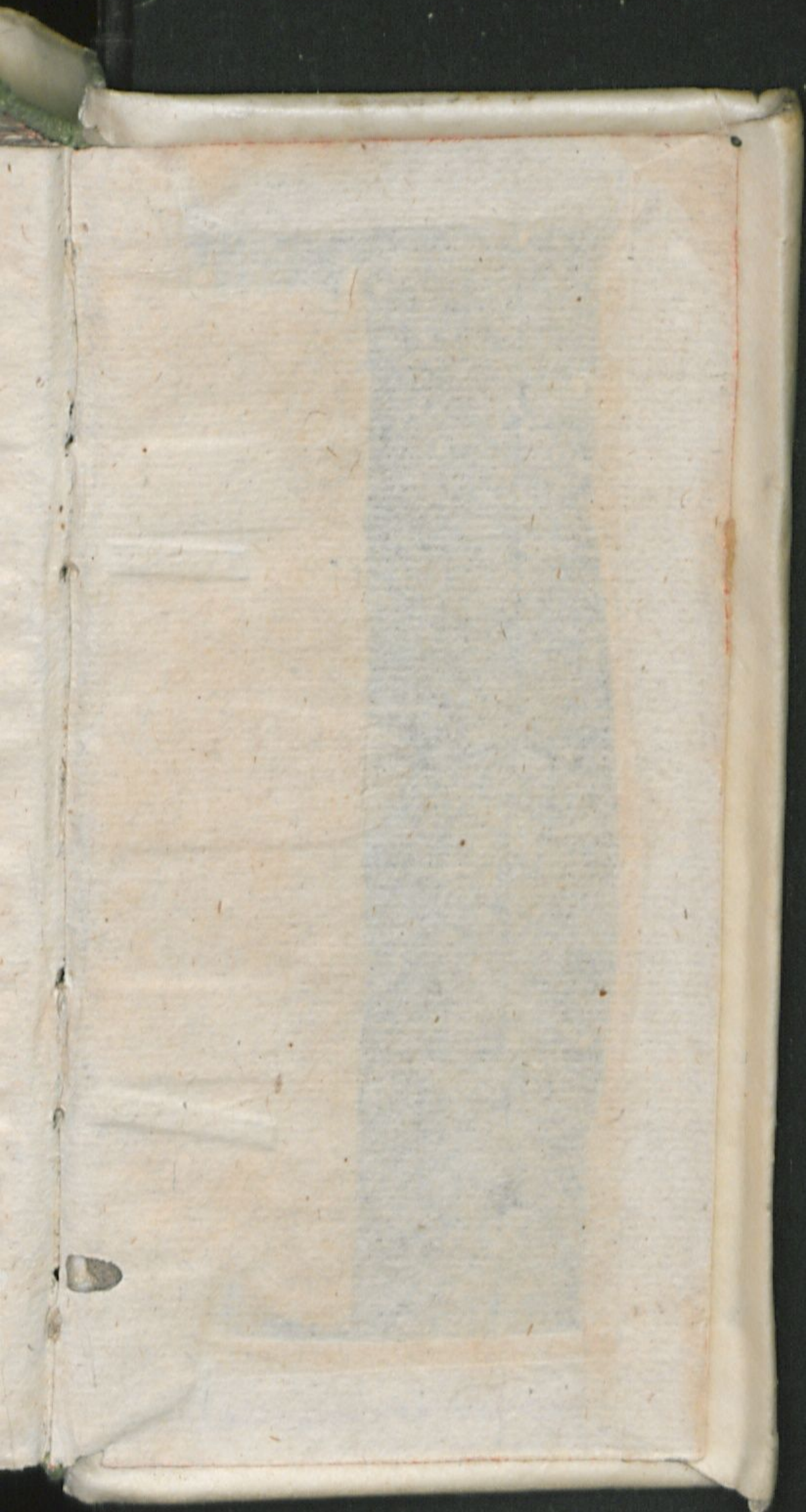
A P P R O B A T I O .

Hic liber Meditationum S. AUGUSTINI Episcopi Hipponensis, cum adjunctis Soliloquiis & Manuali, item Meditationum ANSELMI, BERNARDI, & IDIOTÆ, denuo utiliter excudetur. Actum Duaci, xvii. Decembr. Anno M. DC. VII.

GEORGIUS COLVENERIUS, S. Theol. Doctor
& Professor, & librorum
in Academia Duacena
Visitator.

ALVENSLEBEN

Bd

504

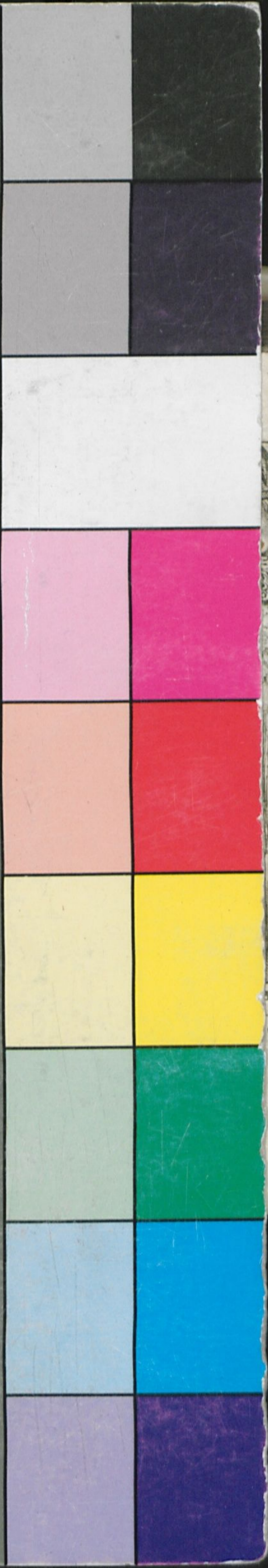
Inches 1 2 3 4 5 6 7 8
 Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Centimetres

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

**DIVI AVRELII
 AVGVSTINI**

Hippon. Episcopi
MEDITATIONES,
Soliloquia et Manuale.

Medi-
tati-
ones { *BANSELMI cum
tractatu de humani
generis redemptione.
D. BERNARDI
IDIOTÆ viri docti
de amore divino.*

*Omnia ad m s s. exemplaria
 emend. & in meliorem ordin.
 distributa: opera ac studio
 R.P. Henrici Sommalii
 Societatis Iesv Theologi.*

AGRIPPINÆ,
 ab Egmond et Sociorum
 MDCCCXXXI.